

EKOIQ

OCAK 2013 SAYI:25

YEŞİL İŞ / YEŞİL YAŞAM

2012 NE OLDU?

2013 NE OLACAK?

**DOHA
Bu İşin
2013'ü Var!**

**Gezegeni
Mühendisler mi
Kurtaracak?**

**2012 Yılı
Niye Kömür
Yılı İlan Ettik?**

Doğanın, liderlere ihtiyacı var.

Avrupa'nın enerji verimliliği lideri Bosch, tasarrufta lider ürünler sunuyor; siz de kullanırken öncülük edin diye.

Küresel ısınma ve dünya nüfusundaki artış, her geçen gün enerji tasarrufu ihtiyacını da giderek artırıyor. Doğa, toplum ve gelecek nesillere karşı sorumluluklarının bilincinde olan Bosch, bütün enerjisini doğa dostu teknolojiler geliştirmek için harcıyor. Çünkü biliyoruz ki; doğanın bize değil, bizim doğaya ihtiyacımız var. www.bosch-home.com/tr

BOSCH

Yaşam için teknoloji

Barış Doğru
baris@ekoIQ.com

“Hiçbir Şey Normal ve Doğal Değildir”

Ekoloji açısından 2012'nin en iyi ve en kötülerini sorduk bu sayıda konunun uzmanlarına, aktivistlere ve dostlarımıza. Bana sorsalar, herhalde ben de zorlanırdım bir seçim yapmakta. Ancak yanıtlara toptan baktığımda, aslında aklımıza bir anda gelmeyen ama hiç de ilginç olmayan bir saptamaya gelip dayandım.

2012'nin dünyadaki en kötü gelişmeleri konusunda açık ara birinci olan doğal felaketler. Ama bir başka bakış açısıyla, bunların hiçbiri “doğal” felaketler değil. Sözgelimi **Sandy Kasırgası**, bir doğal felaket ama insan eliyle yaratılan İklim Değişikliği'nin doğal bir sonucu. Ya da Filipinler'de onlarca can alan **Bopha Tayfunu**. Okyanusların daha fazla ısınmasından doğan, olağanın üstünde bir güç, etki ve çapa sahip olan bu fırtınalar için doğal felaket demek zor galiba.

İşin kilit kelimesi sanırım “doğal”. Üniversitede sosyoloji eğitiminin daha ilk başında söylenen bir cümle aklımda yankılanıp duruyor. “**Nothing is normal; nothing is natural**” yani “**Hiçbir şey normal ve doğal değildir**”. Bir sosyal bilimci,

işin içinde insanların olduğu hiçbir süreci olağan kabul etmez. Doğal olan gök gürültüsüdür, yağın yağmurdur, yağmurun ertesinde açan güneş ve gökkuşağıdır.

Ama bu temel saptama bile, bugünün dünyasına uymuyor çünkü ne yağın yağmur artık normal ve doğal, ne de tüm Karayipleri ve Kuzey Amerika'yı yakıp yıkan Sandy Fırtınası. Hepsi ama hepsinde insan elinin izlerini bulmak mümkün artık. Sorularımızı yanıtlayan akıl insanların 2012'nin en iyi olayları konusunda da neredeyse bir fikir birliği var: Tüm bu kötü gidişe, gezegenin geleceğini yokeden gelişmelere karşı harekete geçen insanlar, STK'lar, artan farkındalık ve bilinç. Gerçekten de, hem dünyada hem de Türkiye'de, her geçen gün daha çok sayıda insan, bu sorunun farkına varıyor, harekete geçiyor, daha da ötesi örgütleniyor. Bu küçücük bir yerel çevre örgütünden, bir bireyin kendi başına arka bahçesinde yaptığı kent bahçesinden başlayan ama Birleşmiş Milletler gibi devasa yapılara kadar uzanan kapsamlı bir silsile...

Ama işin bir başka tarafı daha var. İnsanların farkındalığını ve kalabalıklaşmasını, 2012'nin en iyi gelişmeleri olarak –benim de son derece katıldığım üzere– kabul etmemize karşın, en kötü gelişmeler arasında, siyasetçilerin, kamu yöneticilerinin, kısacası siyasi iradelerin bu konudaki kekemeliği, yavaşlığı ve konformizmleri sayılıyor.

Bu iki saptama veya eğilimi birlikte düşündüğümüzde, sivil toplumun bağrından doğan kurumların sesinin siyasi iradeye yansımaları konusunda önemli bir sorun yaşadığımızı söylememek mümkün değil. Yurttaşların siyasi iradeyle olan uyumsuzlukları, aslında sadece sürdürülebilirlik ve ekoloji değil, tüm kamusal tartışmalar için geçerli bir sorun. Tüm bir **Arap Baharı** silsilesi, bu tür sorunların zamanında ve demokratik yollarla çözülmediğinde, ne kadar büyük çatışmalar yarattığının kanıtı aslında. Aynı şekilde, İklim Değişikliği ile mücadele etme konusunda isteksiz ve donanımsız siyasi yapıların ne kadar büyük zorluklarla karşı karşıya kalacaklarını da çok geçmeden görmeye başlayacağız, hiç kuşkunuz olmasın.

Tabii bu konuda, yurttaşların uzun vadeli çıkarlarını temsil eden sivil toplum kuruluşlarının da kendi durumlarını, bakış açılarını ve aksiyonlarını gözden geçirmeleri gerekiyor. Gerçek ve şeffaf iletişim kanallarının yaratılması, siyasi iradelere teslim edilemeyecek kadar önemli bir konu ve daha da önemlisi, gerçek değişimler yukarıdan değil, aşağıdan gelir.

2013'ün, bütün bu sorunların çözümünde mesafeler kat edildiği bir yıl olması dileğiyle...

BZD Yayın ve İletişim Hizmetleri San. ve Tic. Ltd. Şti.
adına sahibi
Zülfükar Dicleli

Sorumlu Yazı İşleri Müdürü
Zeynep Dicleli dergi@ekoik.com

Genel Yayın Yönetmeni
Barış Doğru baris@ekoik.com

Art Direktör
Özlem Sarar D. ozlem@ekoik.com

Editör
Balkan Talu balkan@ekoik.com
Özgür Çakır ozgur@ekoik.com

Danışma Kurulu
Ural Aküzüm - TEDMER ve Arı Hareketi Başkanı
Coşkun Aral - İZ TV Genel Koordinatörü
Banu Aydoğan - Koç Bilgi Grubu Kurumsal İletişim Direktörü,
Koç Holding Çevre Koordinasyon Kurulu Üyesi, Yeşil Bilgi Platformu Yöneticisi
Prof. Dr. Nuri Azbar - Ege Üniversitesi, Çevre Sorunları Uygulama ve Araştırma Merkez Müdürü
Dr. Erhan Baş - Bilim İlaç A.Ş. Genel Müdürü
F. Fatma Çelenk - Soyak Holding Kurumsal İletişim Koordinatörü
Behçet Envarlı - Türkiye Bilişim Vakfı Genel Sekreteri
Sibel Sezer Eralp - REC, Bölgesel Çevre Merkezi Türkiye Direktörü
Çağla Balcı Eriş - Demirer Holding Karbon Geliştirme Müdürü
Engin Güvenç - İş Dünyası ve Sürdürülebilir Kalkınma Derneği Genel Sekreteri
Prof. Dr. M. Pınar Mengüç - Özyeğin Üniversitesi, Enerji, Çevre ve Ekonomi Merkezi Direktörü
Ergem Şenyuva - Climate Project Türkiye Temsilcisi
Cavit Vardarlılar - MESS Entegre Geri Kazanım ve Enerji, Çevre Projesi Genel Müdürü
Necla Zarakol - Zarakol İletişim Yönetim Kurulu Başkanı

Reklam Koordinatörü
Semra Akyüz semra@bzd yayincilik.com

Reklam Müdürü
Levent Ertan levent@bzd yayincilik.com

Redaksiyon
Şöhret Baltaş

Katkıda Bulunanlar
Fırat Demir, Eren Dönmez, Özgür Güvenç, Emrah Kurum

Üretim Sorumlusu
Ahmet Muhtar Sökücü

Abonelik
Neslihan Öztürk
Tel: (90) 216 - 412 72 13 Faks: (90) 216 - 521 10 64

Yayın Adresi:
BZD Yayın ve İletişim Hizmetleri San. ve Tic. Ltd. Şti.
Muhittin Üstündağ Caddesi, No: 61,
Koşuyolu - Kadıköy 34718, İstanbul
Tel: (90) 216 - 412 72 13 Faks: (90) 216 - 521 10 64

Basım Yeri: Tor Ofset San. Tic. Ltd. Şti.
Hadımköy Yolu Akçaburgaz Mah. 4. Bölge 9. Cad. 116. Sokak
No: 2 Esenyurt - İSTANBUL
Tel: (90) 212 - 886 34 74 pbx

Dağıtım: Kültür Dergi Dağıtım
Basın Yayın ve Reklamcılık Tic. Ltd. Şti.
Tel: 216 495 90 44-45 Fax: 0216 495 90 45

Ayda bir yayınlanır. Yerel Süreli Yayın
ISSN 1309-441-6

www.ekoik.com

İÇİNDEKİLER

18 Kentler de Adalet İster

Adil Ticaret Akımı, Starbucks gibi küresel firmalardan küçük ölçekli üreticilere kadar ciddi bir yaygınlık kazanmayı başarmış durumda. Dünyanın ilk Adil Ticaret Kenti unvanını İngiltere'nin Garstang kasabası alırken, dünyanın ilk Adil Ticaret Ülkesi unvanında ipi Galler göğüslüyor.

22 "Kiralama Yeni Trend Olacak"

1980'li yıllardan beri sürdürülebilirlik konusuyla ilgilenen ve daha 1988 yılında "Yeşil Tüketici Rehberi" başlıklı kitabı kaleme alan araştırmacı yazar Julia Hailes, dünyayı bir dev çöp kutusu olmaktan nasıl kurtarabileceğimizi anlatıyor.

24 Doha Bu İşin 2013'ü Var

Bu yılki Birleşmiş Milletler İklim Konferansı COP 18, Katar'ın başkenti Doha'da gerçekleştirildi. Hararetli tartışmalara sahne olan konferanstan gezegenin geleceği hakkında yine tatmin edici bir sonuç çıkmadı.

32 Borneo'ya Kedi Yağdığı Gün

Sinekleri yiyen böcekleri yiyen kertenkeleleri yiyen kediler ölürse ne olur? Heyzen Ateş bizi yine farklı coğrafyalara sokuyor, farklı metinlerin, farklı soruların peşine düşürüyor.

35 Dosya: 2012'de Ne Oldu?

2013'ün ilk sayısında, Türkiye'de sürdürülebilirlik ve ekoloji çalışmalarına önemli katkılarda bulunan dostlarımıza ve uzmanlara, 2012'de dünyada ve Türkiye'de yaşanan en iyi ve en kötü olayları ve gelişmeleri sorduk.

46 Serhat'ta Yeşil Turizm Atağı

Kars, Ardahan, Iğdır ve Ağrı illerini kapsayan "Kültür ve Doğa Rotaları" projesi, Türkiye'de alternatif ve sürdürülebilir turizm alanına önemli katkılarda bulunacak gibi görünüyor.

52 İnisiyatif Almaya Ne Dersiniz?

Tarımsal faaliyet yürüten uluslararası inisiyatiflerin sayısı giderek artıyor. Bu inisiyatifler, üretimde ekolojik kıstasları gözetiyor.

56 "Biz Kapıları Açtık"

TEMA Vakfı ve Greenpeace'te uzun yıllar genel direktörlük yapan ve şimdi de dünyanın en yaygın online kampanyacılık organizasyonu olan change.org Türkiye'nin başına geçen Dr. Uygur Özesmi ile online kampanyacılık ve neler yapmayı planladıkları üzerine konuştuk.

61 Dosya: 2013'te Neler Olacak?

2013'te neler olacağını bilemeyiz belki ama neler olmayacağını biliyoruz gibi. Amerika'nın saygın dergilerinden The Wired, özel bir sayıyla hemen her başlıkla ilgili öngöründe bulunuyor. Başlıklardaki bütün yollar ise sürdürülebilirliğe çıkıyor. Hayat 2.0'a hazır mısınız?

70 CDP Türkiye 2012'nin Liderleri Belli Oldu

Karbon Saydanlık Projesi (CDP)'nin Türkiye ayağı, 2012 raporunu ve bu yılın performans lideri olan şirketleri açıkladı. CDP'nin çağrısına yanıt veren şirket sayısında bir yılda yaşanan yüzde 50'lik artış da dikkat çekti.

74 Artık Yeşil Bir Hukuk Bürosu da Var İsteyince, uğraşınca oluyor. Öyle devasa tesisler, dünya çapında markalar olmanız gerekmiyor. 12 kişinin çalıştığı Serap Zuvin Hukuk Bürosu, WWF'nin Yeşil Ofis Programı'na başvurdu.

78 TURSEFF Kredisıyla Büyük Enerji Tasarrufu

2010 yılında, Avrupa İmar Kalkınma bankası (EBRD) tarafından oluşturulan Türkiye Sürdürülebilir Enerji Finansmanı Kredisinin (TURSEFF) ilk etabı tamamlandı. Bu krediler sayesinde, Adana şehrinin bir yıllık konut enerji tüketimine denk bir enerji tasarrufu sağlandı.

80 Kentlerin Geleceği Katılım ve Dengeye Bağlı

Yapı Endüstri Merkezi tarafından gerçekleştirilen "Konut Konferansı 2012"nin uluslararası katılımcılarından, Maxwan Architects + Urbanists Yöneticisi Rients Dijkstra, kentsel dönüşümde toplumsal katılımın önemine dikkat çekiyor.

83 Türkiye'de GDO'lar & Toplumsal Muhalefet

Çevreciler, üreticiler ve tüketicilerden oluşan çok geniş bir platform, GDO ekiminin ve ithalinin yasaklanması için toplumsal muhalefet yürütüyor. Dr. Barış Gencer Baykan, Türkiye'de GDO'ların ve ona karşı oluşan muhalefetin kronolojisini ortaya döküyor.

90 Yine Yeni Yeniden Tüketicilik

Tüketiciler bu gezegendeki rollerini tekrar gözden geçiriyor. Sorumluk almaya ve paylaşımına hazır olan müşteriler, artık devletlerin, STK'ların, iş dünyasının ve kâr amacı gütmeyen kuruluşların da sürece daha fazla dâhil olmasını talep ediyor.

94 Alternatif Sinerji

Temiz enerji, verimlilik ve yeşil ulaşım konularında farklı içeriğiyle dikkat çeken alternatifenerji.com, bu sayıdan itibaren EKOIQ'nun sayfalarına konuk olacak.

96 Flower Show 2012'ye Ekolojik Bir Bakış

Bitki peyzaj sektörünün büyük buluşması olarak bilinen Flower Show 2012'yi, Tümay Tuncer sürdürülebilirlik perspektifiyle EKOIQ okurları için yazdı.

100 Küçük Köy Büyük Hedefine Doğru İlerliyor

Karbon Şeffaflık Projesi'ne (CDP) raporlama yapan Kadırovacık köyünü hatırlarsınız. İş karbon raporlamasıyla bitmiş değil tabii. Bilakis, her şey daha yeni başlıyor.

102 Yaşamı Çoğaltmak İçin Sürdürülebilir Yaşam Film Festivali 2012

2008 yılında başlayan Sürdürülebilir Yaşam Film Festivali'nin beşincisi, 29-30 Kasım'da İtalyan Kültür Merkezi ve 1-2 Aralık 2012'de SALT Galata'da gerçekleştirildi.

106 Ürdün'den Çevreci Kadın Manzaraları

www.greenprophet.com sitesinin düzenli yazarlarından Arwa Aburawa'nın haberine göre, iklim değişikliğine karşı mücadele yürütmeye başlayan Ürdün, bu çalışmaları toplumsal cinsiyeti göz önüne alarak yürüten ilk Arap ülkesi oldu.

HER SAYIDA

4 Haberler Kadıköy'de Kedi, Köpek Satışı Yasaklanıyor, Halfeti'den Sakin Şehir Başvurusu, Kömürde Dünya Üçüncülüğüne Oynuyoruz...

108 Gözümüzden Kaçmayanlar Sandy Adası Aslında Yok İmiş, Kütahya'nın Simav İlçesi Jeotermalde En Çevreci Kent Olabilir, Kadıköy Lüferi Koruyor...

112 Kitap City Cycling, Bilinçli Gıda, Kent Bahçelerinde İstanbul Deneyimi

Halfeti'den Sakin Şehir Başvurusu

Türkiye'nin 2009 yılında Seferihisar'ın üyeliği ile tanıştığı ve geçen sürede sekiz üyenin daha katıldığı "cittaslow" yani "sakin şehir" ağına, Şanlıurfa'nın Halfeti ilçesi de başvurdu. Halfeti'nin üyelik başvuru dosyası, Seferihisar Belediyesi'nce, ağına İtalya'daki merkezine teslim edildi. Dünyada bu birliğe 150'den fazla kent üye olurken, ağa üyelik için aday kentlerin, çevre, altyapı politikaları, kentsel kalite için teknolojiler ve tesisler, yerli üretimi korumak, misafirperverlik ve yerel mutfak kültürünü korumak ve desteklemek gibi ana başlıklardan oluşan 59 kriteri hayata geçirmeleri gerekiyor.

Kadıköy'de Kedi ve Köpek Satışı Yasaklanıyor!

Kadıköy Belediyesi Türkiye'de bir ilk uygulamaya imza attı. 90'nın üzerinde petshop'un bulunduğu Kadıköy'de, petshop vitrinlerinde, sağlıklı koşullarda günlerce satılmayı bekleyen kedi, köpek ve tavşan gibi evcil hayvanların satışını yasaklamak için Belediye Meclisi'ne bir teklif sunulmuştu. Kamuoyunda olumlu tepki gören teklifi karara bağlamak için harekete geçen Kadıköy Belediye Meclisi, teklifi oybirliğiyle kabul etti. Teklifle 1 Nisan'dan itibaren Kadıköy sınırlarında bulunan petshop'larda bu tür hayvanların satışı yasaklanmış oldu.

Kömürde Dünya Üçüncülüğüne Oynuyoruz

İklim değişikliğinin birinci sorumlusu fosil yakıtlardan kurutulmak için gösterilen çaba her geçen gün artmasına rağmen, gezegendeki bu tür yakıtların egemenliği devam ediyor. Bunun en önemli delillerinden biri yeni yayınlanan bir raporla gözler önüne serildi. Dünya Kaynakları Enstitüsü'nün son raporuna göre, 59 ülkede 1199 yeni kömürlü termik santral yolda. Türkiye ise 49 yeni kömür santraliyle listenin üçüncü sırasında. Rapora göre yeni kömür santrali açmayı planlayan ülkeler arasında **Hindistan** 455 santral ile birinci sırada yer alıyor. Hindistan'ı 363 santral ile **Çin** takip ediyor. Planlanan kömür santrali sayısında "bronz

madalya" ise Türkiye'ye ait. Kapasite sıralamasında ise Türkiye 36.719 MW'lık enerji ile listede dördüncü sırada yer alıyor.

Başkentte 'Yeşil' Konut Kulesi

Ankara'da "yeşil" bina kriterlerine uygun yapımına başlanan ilk konut kulesi Beytepe'de yükselmeye başladı. **Paladyum Beytepe** adlı bina çevre aydınlatmasında güneş enerjisi, bahçe sulamasında atık su kullanacak. 3 bloklu 32 katlı projede 2 artı 1, 4 artı 1 ve 5 artı 1 olmak üzere 110 daire, butik iş merkezinde ise yedi dükkân bulunacak. Blokların tamamında dışarıya bakan cepheler yere kadar camdan olacak ve başkent manzarasına kuşbakışı bakma imkanı tanıyacak.

Microsoft'a Atıksularından Temiz Enerji

Dünyanın önde gelen bilgi teknolojisi şirketleri, teker teker yenilenebilir enerji projelerini uygulamaya sokuyor. Bu kervana şimdi de **Microsoft** şirketi eklendi. Şirket, **Wyoming** kentinde kurulan bir atık su arıtma tesisinden elde ettiği **biyogazla** kendi enerjisini sağlamaya başlayacak. Tesisten elde edilen enerji Microsoft'un veri merkezinin elektrik ihtiyacını karşılayacak. Tesis tarafından kullanılmayan enerji de atık su tesisinde kullanılacak. Microsoft 2013 yılı itibarıyla karbon nötr bir şirket olmayı da önüne koyduğunu açıklamıştı.

Green Care ürünleri ile çevreye saygılı hijyen...

Sürdürülebilir kalkınma ilkelerine uyumuyla çevreye saygılı ve yüksek performanslı Green Care ürün portföyümüz, tüm kimyasal hijyen ürünleri ile işletmelerinize değer katar.

www.grisimendustriyel.com

Kömür 5 Yıl İçinde Petrolü Sollyayacak

Uluslararası Enerji Ajansı, dünya kömür tüketimi hakkında yeni bir rapor yayınladı. Rapora göre 2017 yılı itibarıyla enerji kaynağı olarak kömür tüketimi petrolü geçecek. Ajans, Çin ve Hindistan'ın yeni enerjiye ihtiyaç duymalarını bu artışın en büyük sorumlusu olarak görüyor. Buna da şaşırılmak lazım, çünkü Hindistan, yıllık kömür tüketiminde önümüzdeki beş yıl içerisinde ABD'yi geçerek ikinciliğe yükselecek. Aynı rapor, 2017'de dünyanın yıllık petrol tüketiminin bugünkünden 1,2 milyar ton daha fazla olacağını tahmin ediyor.

Gana'ya Afrika'nın En Büyük Güneş Enerjisi Santrali

Güneş enerjisi yatırımları tüm dünyada artmaya devam ediyor. Son haber Afrika'dan geldi. Gana, kıtanın en büyük güneş enerjisi santralına ev sahipliği yapmaya hazırlanıyor. 630 bin fotovoltaik modülden oluşacak ve 155 MW'lık bir enerji üretecek santral Afrika'nın en büyüğü olmasının yanı sıra, dünyada da kendi türü içinde en büyük dördüncü santral olacak. Blue Energy adlı bir İngiliz şirketinin inşa edeceği ve Ekim 2015 gibi faaliyete geçmesi beklenen santral ülkenin enerji kapasitesini yüzde 6 artıracak ve emisyon oranında da önemli bir düşüş sağlayacak. Gana, 2020 itibarıyla enerjisinin yüzde 20'sini yenilenebilir enerjiden sağlamayı hedef olarak önüne koymuş durumda.

İzmit Belediyesi'ne Tebrikler

Lavaboya dökülen ve oradan kanalizasyona, oradan da doğrudan denizlerimize akan kızartma yağı atıkları önemli bir sorun. Türkiye'de yavaş da olsa konuyla ilgili bir farkındalık oluşmaya başlarken, İzmit Belediyesi bu konuda önemli bir adım attı. Belediye bitkisel ve hayvansal yağ atıklarının çevreyi kirletmesini önlemek için son iki aydır yeni binalara ruhsat şartı olarak yağ tutucu bulundurma zorunluluğu getirdi. Belediye en az üç hanesi bulunan binalar ile yemek yapımı veya dağıtımı ile hayvansal

satış ve üretimi yapan işyerlerinde bu şartı arayacak. Projelerinde yağ tutucu olmayan yerlere inşaat ruhsatı dışında iskân da verilmeyecek. İzmit Belediyesi bu projeye yağları evlerden doğrudan bir şekilde toplayabilecek ve bundan da gelir elde edebilecek.

Ayrıca söz konusu yağ tutucuların fiyatının 250 ile 500 lira arasında değiştiği düşünüldüğünde bu uygulamanın hayata geçmemesi için bir neden de bulunmuyor. Proje nedeniyle İzmit Belediyesi'ni tebrik ederiz. Uygulamanın tüm Türkiye'de diğer belediyelere de örnek olmasını dileriz.

Avrupa Elektrikli Araçlarla Dolacak

Elektrikli araç ve ticari şarj istasyonu sayısının önümüzdeki yıllarda özellikle Avrupa'da hızlı bir şekilde yaygınlaşması bekleniyor. Enerji sektörü hakkında yaptığı uluslararası araştırmalarla tanınan Pike Research şirketinin son araştırmasına göre, 2020 yılında Avrupa'da 2,9 milyondan daha fazla şarj edilebilir araç yollarda olacak. Araştırmada, Avrupa'daki elektrikli araca olan talebin ABD'den

daha fazla olmasının sebebi olarak da, Avrupalılar'ın daha küçük araçlar tercih etmeleri ve mesafelerin Avrupa'da daha kısa olması gösteriliyor. Yine aynı araştırmaya göre, Avrupa'da 2020 yılına gelindiğinde şarj istasyonu sayısı da 4.1 milyonu bulacak. Elektrikli araç donanımıyla ilgili Avrupa'daki en büyük beş pazar ise 2020 yılında sırasıyla Almanya, Fransa, Birleşik Krallık, Hollanda ve İtalya olacak.

Sizinle Büyüyoruz

Son 11 yıldır çimento sektörünün 'En Beğenilen' şirketiyiz.

Capital dergisinin Türkiye'nin En Beğenilen Şirketleri Araştırması'nda, 2012 yılında da çimento sektöründe zirvede olmaktan dolayı gururluyuz. Çevreyi, insanımızı ve geleceğimizi düşünerek yolumuzda ilerliyoruz ve her geçen gün sizinle büyümeye devam ediyoruz.

[f facebook.com/akcansa](https://www.facebook.com/akcansa) [in Akçansa Group](https://www.linkedin.com/company/akcansa) www.akcansa.com.tr

2012

2011

2010

HEIDELBERGCEMENT

AKÇANSA

Enerji Tasarrufuna Vergi İndirimi

Maliye Bakanlığı, Yeni Gelir Vergisi Kanunu Tasarısı'nın hazırlıklarına devam ederken, tasarıda enerji tasarrufu sağlayıcı harcamalar da teşvik edilmeye çalışılacak. Tasarı hakkında bilgi veren **Maliye Bakanı Mehmet Şimşek**, bir yandan doğrudan vergilerin artırılması, bir yandan adaletin sağlanmasına yönelik adım atmaya düşündüklerini kaydetti. Bakan Şimşek tasarısı kapsamında kiraya verilen gayrimenkul için yapılan enerji tasarrufuna yönelik harcamaların beyan edilen vergiden düşüleceğini açıkladı.

Sosyal İnovasyon Ödülü Orta Blu'ya!

Türkiye Kurumsal Sosyal Sorumluluk Derneği'nin (TKSSD) her yıl Kurumsal Sosyal Sorumluluk alanındaki örnek uygulamalara verdiği Pazaryeri Ödülü'ne bu yıl Sosyal inovasyon alanında **Orta Blu** sürdürülebilirlik birimiyle Orta Anadolu tekstil firması uygun görüldü. Pamuğun sürdürülebilirliğini sağlamak için "**daha iyi pamuğun**" (Better Cotton) Türkiye'de yetiştirilmesine önyak olan firma, 2012 Kurumsal Sosyal Sorumluluk Sosyal İnovasyon Ödülü'nü almaya hak kazandı. Eski pantolonları da geri dönüştüren şirket en son Denizli'nin Buldan ilçesinde unutulmaya yüz tutmuş bir zanaat olan el dokumasını canlandırmak için bir belgesel hazırlamıştı.

İstanbul Bisiklet Şehri Olsun!

Dünya genelinde birçok başarılı sürdürülebilir ulaşım projesine imza atan **EMBARQ**'ın Türkiye merkezi olan **Sürdürülebilir Ulaşım Derneği**, Hollanda'daki 'bisikletli yaşam' deneyimini İstanbul'a aktarmak

üzere **BikeLab İstanbul Projesi**'ni hayata geçirmeye başladı. Hollandalı kentsel tasarım firması **YARD 9** işbirliği ve **Hollanda Kraliyeti Başkonsolosluğu**'nun desteği ile uygulamaya geçen projeye, 18 Aralık günü, Salt Galata'da düzenlenen İstanbul Çalıştay'ı ile start verildi. İstanbul'u bisikletli şehir haline getirecek projelerin paylaşıldığı Çalıştay'da, İstanbul'da yürütülecek diğer bisiklet projelerine katkı sağlamak üzere "İstanbul İçin Bisikletli Ulaşım Tasarım Rehberi" hazırlanmasına da karar verildi.

MARKA'dan "Temiz Üretim Mali Destek Programı"

Doğu Marmara Kalkınma Ajansı (MARKA), Kocaeli, Sakarya, Düzce, Bolu ve Yalova illerine yönelik toplam bütçesi 16 milyon TL olan iki yeni mali destek programını açıkladı. Mali desteklerin ilki "**Temiz Üretim Mali Destek Programı**" başlığını taşıyor. Program, KOBİ'lerin ve kâr amacı güden kooperatiflerin temiz üretime geçişi ile yenilenebilir enerji üretim ve kullanımına yönelik projelere destek sağlayacak. MARKA'nın diğer yardım programı ise "Sosyal Kalkınma Küçük Ölçekli Altyapı Mali Destek Programı" başlığıyla kâr amacı gütmeyen kuruluşların projelerine yönelik olacak. Proje başvuruları için: www.marka.org.tr

İzmirliiler, Aman Dikkat!

Gıda Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı, üretimlerinde gıda güvenliğine uymayan firmaları teşhir etmeye devam ediyor. Bu sefer de peynir, yoğurt ve tereyağı üreten ve laboratuvar sonuçları ile **taklit ve karıştırma yaptığı kesinleşen 25 gıda firması** ve bu firmalara ait 37 parti ürün açıklandı. Listedeki 25 firmanın 12'sinin İzmir merkezli olması ise dikkat çekti. Aman dikkat diyelim ve bu ürünleri alırken bu firmaların adlarını da unutmayalım. Listede yer alan firma ve ürünlerinin tam listesini görmek isterseniz: <https://www.facebook.com/photo.php?fbid=310821352367057&set=a.310821339033725.75291.115591968556664&type=1&theater>

HiPP

Yaşamdaki en değerli varlık için.

Her an yanında olacak bir sürü
sağlıklı eğlenceli tatlı tatlı şeyler...
HiPP Çocuk Ürünleri

"HiPP çocuk ürünleri her an onların ihtiyaçlarını karşılayabilecek mükemmel atıştırma içecekleridir. Sadece en iyi organik hammaddelerden hazırlanırlar, hiçbir aroma ve katkı maddesi içermezler. Onlar hareket halindeyken onlar için en iyi şeyler..."

Sahsen garanti ederim.

Claus Hipp

Elektronik Atığımız Artıyor

Sektörel Fuarçılık tarafından düzenlenen IWES 2012 - 4. Atık Teknolojileri Sempozyumu ve Sergisi kapsamında "Elektronik Atıkların Yönetimi" konulu bir panel düzenlendi. Panelde Türkiye'deki elektronik atık miktarındaki artış gözler önüne serildi. Panelde konuşan **Exitcom Genel Müdürü Murat Ilgar**, Türkiye'de bir yılda 539 bin ton e-atık ortaya çıktığını, en çok televizyon, monitör ve cep telefonlarının çöpe atıldığını söyledi. En fazla atık üreten şehirler ise sırasıyla İstanbul, Kocaeli ve Ankara oldu. Panelde ayrıca Türkiye'nin e-atıkların işleneceği yeni tesislere de ihtiyaç duyulduğunun da altı çizildi.

Levi's da Söz Verdi!

Greenpeace'in hazır giyim ürünlerinin üretiminde kullanılan, insan ve çevre sağlığı için zararlı olan kimyasallardan vazgeçilmesi için başlattığı uluslararası kampanya sonuç getirmeye devam ediyor. Kampanya sonucunda en son dünyaca ünlü ABD'li tekstil firması **Levi's** da, 2020 yılına kadar ürünlerinde sağlığa ve çevreye zararlı tüm kimyasalların kullanımından vazgeçeceğini açıkladı. Greenpeace'in kampanyası üzerine, geçtiğimiz haftalarda Zara, Mango ve Esprit gibi firmalar da ürünlerini zehirli kimyasallardan arındırma taahhüdünde bulunmuştu.

Denizi Sanatla Uyandırıyorlar

Hollanda merkezli **Satellietgroep**'ün liderliğinde Karadeniz ve Kuzey Denizi'ne kıyısı olan ülkelerin sanatçılarının yapıtlarına yer veren "Now Wakes the Sea/Deniz Artık Uyanıyor" adlı sergi **Siemens Sanat**'ta açıldı. Sergideki yapıtlar, kıyı bölgeleri tüketim, turizm, ekonomik, politik, çevresel, kent planlaması, küresel politikalara bağlı olarak geliştirilen dış stratejiler için bir oyun alanı olarak kullanılırken, kıyı-kentsel yaşamın sürdürülebilirliğine yönelik gözlemleri ve beklentileri tartışma

alanına taşımaya çalışıyor. 25 Ocak'a kadar açık olacak sergiyi, haftanın her günü 10:00-19:00 saatleri arasında ziyaret edebilirsiniz.

Eden Hazard'a Yeşil Goller Dileriz

Ne üretilirse üretilsin, hammaddenin sürdürülebilir olması artık işin amentüsü gibi. Dünyanın en önemli spor malzemesi üreticilerinden **Nike** geçen ay piyasaya sürdüğü **GS2** adlı kramponlarıyla yeşil ürünlerine bir yenisini daha ekledi. **GS2**'nin bağcıkları, dış çizgileri ve dili en az yüzde 70 geridönüşümlü malzemeden imal edildi. Futbolcuların hem kuru hem de yağışlı şartlarda tam verim elde etmelerini sağlamak üzere tasarlanan ayakkabının tanıtımını da **Chelsea**'nin ünlü oyuncusu **Eden Hazard** yaptı. Ayakkabı ayrıca, Arsenal'den **Theo Walcott**, Liverpool'dan **Raheem Sterling** ve Dortmund'dan da **Mario Götze** tarafından kullanılacak. Öte yandan Nike her ne kadar karbon emisyonlarında azatılm hedefleri koysa da toplam emisyon oranında ve enerji tüketiminde geçen yıl artış yaşadı.

Terracity AVM, Yeraltı Suyuyla Isınıyor

Büyükşehirlerde her gün binlerce kişinin ziyaret ettiği AVM'lerde enerjinin etkin ve verimli kullanılması son derece önemli. Bu konudaki farkındalık da günden güne artıyor. Bu tür yeşil uygulamaların son örneklerinden biri de **Antalya Terracity AVM**'de hayata geçti. Lara'daki alışveriş merkezi **Form Şirketler Grubu**'nun gerçekleştirdiği bir projeye, iklimlendirme sistemi için **yeraltı suyu kaynaklı ısı pompası** kullanmaya başladı. Kurulu sistemin toplam soğutma kapasitesinin 12 bin KW olduğu Antalya Terracity AVM, bu özelliğiyle yeraltı suyu kaynaklı ısı pompası uygulamaları içerisinde Avrupa'nın en büyüğü olma unvanını da kazandı.

Elektrikli ve Elektronik Atıklarınıza Çözüm Sunuyoruz

HAYATA

RENK

KATIYORUZ

Exitcom Recycling Atık Taşıma Toplama Dep. ve Elek. San. Tic. Ltd. Şti.

Almanya Merkez
Burchard-Retschy-Ring 9
D-31275 Lehrtel/Hannover
Tel: 0049 5132 824 999
Fax: 0049 5132 872 407

İzmit Şube
Bağdat Cad. No:40 TR-41170
Suadiye Kartaltepe/Kocaeli
Tel: 0090 262 352 36 76
Fax: 0090 262 352 36 81

EXITCOM
recycling for future

www.exitcom.com info@exitcom.com

MÜSİAD'dan Güneş Enerjisine Övgü

Müstakil Sanayici İşadamları Derneği (MÜSİAD) Enerji ve Çevre Sektör Kurulu Türkiye İstişare Toplantısı'nı **Mardin**'de gerçekleştirdi. MÜSİAD Enerji ve Çevre Sektör Kurulu ve MÜSİAD Mardin Şubesi'nin organize ettiği toplantıda "Güneşin Gücü, Enerji ve Çevre" konulu bir panel düzenlendi. Panelde günümüzde herkesin kendi elektriğini üretebileceği ve güneş enerjisinin yerli ve sonsuz enerji bir kaynağı olduğu vurgusu yapıldı. Panel sonrası MÜSİAD tarafından yayınlanan bildirmede "Güneş enerjisinin doğru ve faydalı bir biçimde kullanılmasıyla Türkiye'nin çok ciddi bir enerji potansiyeline sahip olabileceği" vurgulandı.

Uzuner'den Yunuslara Özgürlük Kampanyası

Gösteri ve terapi merkezlerinde esaret altında tutulan yunusların durumu bir süredir Türkiye'nin gündeminde. Özellikle sosyal medyada konu hakkında farkındalığı artırmak için çok fazla bilgi geçmeye başladı. Usulsüzlükleriyle adı sık sık anılan bu tür merkezlerden biri olan ve 28 Mayıs'ta mühürlenene **Kaş Yunus Parkı**'nın kapatılması ve bir daha açılmamasını talep eden bir imza kampanyası başlatıldı. Yazar **Buket Uzuner**'in dünyanın en büyük online kampanya platformlarından change.org'un sitesinde başlattığı imza kampanyasına destek vermek için www.change.org sitesini ziyaret edebilirsiniz.

Bilim İlaç'ın Yeni Sürdürülebilirlik Raporu GRI A+ Seviyesinde

Kurumsal sorumluluk ve sürdürülebilirlik alanlarında önemli çalışmalara imza atan Bilim İlaç, 2011 yılı sürdürülebilirlik çalışmalarını aktardığı üçüncü kurumsal sorumluluk raporunu yayınladı.

Dünya çapında kabul edilmiş raporlama standardı kuruluşu **Global Reporting Initiative (GRI)** tarafından **A+** seviyesi ile derecelendirilen 260 rapor arasında

yer alan raporun başarı kriterinde, **Deloitte** tarafından gerçekleştirilen dış denetim süreci etkili oldu. Raporunda, şirketin kurumsal yönetim anlayışı, sürdürülebilirlik yönetimi, sürdürülebilirlik hedefleri ve kurumsal sorumlulukları kapsamında yarattığı ekonomik katma değer, çevresel ölçümler ve yatırımlar ile insan odaklı sosyal etkileri bulmak mümkün.

Çocuklara Tiyatrolu Enerji Eğitimi

Zorlu Enerji, TOÇEV (Tüvana Okuma İstekli Çocuk Eğitim Vakfı) ile yaptığı işbirliği kapsamında Türkiye'nin enerjiyi anlatan ilk dramasına imza attı. Çevre ve iletişim uzmanları ile pedagoğlardan destek alınarak hazırlanan drama, tiyatro sanatçısı **Hakan Bilgin**'in danışmanlığıyla kurgulandı. Genç tiyatrocular **Melda Tuzluca** ve **Ali Çakır** tarafından sahnelenen oyunla

çocuklara enerji kaynakları, fosil yakıtların dünyaya etkileri, temiz enerji kaynaklarıyla elektrik üretimi ve enerjinin tasarruflu kullanımı anlatılıyor. Bugüne kadar birçok ilde binlerce öğrenciye ulaşan oyun, Mart 2013'ten itibaren sırasıyla **Osmaniye, Edirne, Kırklareli, Tekirdağ, Kayseri, Ankara, Eskişehir, Yalova, Bursa** ve **Denizli**'de sahnelenecek.

Sostenibilit . Nachhaltigkeit. 지속 가능성. Sostenibilidad. Durabilit . 持統可能性。 Sustentabilidade.

Sürdürülebilirlik.

Her dilde, dünyanın 175 ülkesinde Sealed Air; müşterilerinin faaliyetlerinin  vresel etkilerini azaltarak, karlı bir büyüme gerçekleştirmelerini sağlamak adına sürdürülebilir  z mler sunmaya devam ediyor.

Sealed Air, müşterilerine  l lebilir bir işletme değeri sağlıyor, tüketicilerinin yaşam kalitesini yükseltiyor ve gelecek nesiller için daha temiz ve daha sağlıklı bir dünya sunmak hususlarına bağlılığını sürdürüyor.

Mobilyacıardan Kimyasallara “Hayır”

Sanayide kullanılan kimyasallar insan ve çevre sağlığını en çok tehdit eden unsurların başında geliyor. Konu hakkında **Mobilya Sanayicileri Derneği (MOSDER)**'de ses vermeye başladı. Dernek, bu tür ürünlere karşı üyeleriyle işbirliği yaparak, zararlı kimyasalların kullanımına “hayır” diyor. Özellikle Çin ve Uzakdoğu'dan gelen ucuz mobilya ürünlerinde zararlı kimyasalların sıklıkla kullanıldığına dikkat çeken Dernek'ten üyelerine yapılan çağrıda, mobilya aksesuarları ve ahşap malzemelerdeki maddelerin ağır metal taşıyan ürünler olmamasına dikkat etmeleri ve bu konuda dünya standartlarında açıklanmış ve belgelenmiş sertifikalı ürünler kullanılması öneriliyor.

EWEA 2015 Toplantısı İstanbul'da

Avrupa Rüzgâr Enerjisi Birliği (EWEA) tarafından her yıl düzenlenen Avrupa Rüzgâr Enerjisi Kongresi'nin 2015 yılındaki toplantısı, Türkiye Rüzgâr Enerjisi Birliği'nin (TÜREB) ev sahipliğinde İstanbul'da gerçekleşecek. Toplantının İstanbul'da düzenlenmesi için bir süredir yoğun çaba harcayan TÜREB, kararın Belçika'nın Başkenti Brüksel'de, 12 Aralık'ta düzenlenen EWEA Yönetim Kurulu toplantısında alındığını açıkladı.

Türkiye Bitkileri Listesi Kitap Oldu

Nezahat Gökyiğit Botanik Bahçesi, ANG Vakfı ve Flora Araştırmaları Derneği'nin işbirliğiyle resimli olarak hazırlanan “**Türkiye Florası**” kitabının yayımlanmasına ilişkin projenin çalışmaları sürdürülüyor. Bu kapsamlı projenin ilk aşaması olarak planlanan, Türkiye Bitkileri Listesi (Damarlı Bitkiler) kitabı, **Nezahat Gökyiğit Botanik Bahçesi** tarafından yayımlandı. NGBB Müdürü Adil Güner'in koordinasyonu ve ülkemizdeki 90'dan fazla bilim insanının katkısı ile hazırlanan

kitap, bilim ve botanik dünyası için de başvuru eseri olma özelliği taşıyor. Ülkemizdeki bitki çeşitliliği kapsamında, yalnız iletim demetleri bulunan kibritotları, eğreltiler, kozalaklı ağaçlar ve tohumlu bitkileri kapsayan kitapta, her bir bitkinin adı ve künyesi, eş adları, coğrafi bölge ve alt bölgelere göre ülkemizdeki yayılışı, endemik olma özelliği, biliniyorsa hangi

bitki coğrafyasının elementi olduğu gibi bilgiler yer alıyor. Kitap, ANG Vakfı İktisadi İşletmesi'nden temin edilebilir. **İrtibat için: iclalyildiz@ngbb.org.tr**

Victor'un Adı Ödüllerle Yaşayacak

Buğday hareketinin öncüsü ve Buğday Ekolojik Yaşamı Destekleme Derneği'nin kurucusu Victor Ananias'ın adı, tohumlarını attığı dernek çalışmalarının dışında, bundan sonra adına düzenlenecek “**Dönüşüm Ödülleri**”yle de yaşamaya devam edecek. Ödüller dönüşüm ve teşvik olmak üzere iki başlıkta verilecek. Ödüllerden ilki Victor Ananias Dönüşüm Ödülü olacak. Ödül, diğer yaşamlarla uyum içerisinde ekolojik bütüne saygılı bir toplum için çaba gösteren, yaşayan kişilere verilecek. Victor Ananias Teşvik Ödülü'nde ise ekolojik dönüşüm yönündeki çabaları özendirmek amacıyla öncelikli olarak genç kuşaktan (18-30 yaş arası) adaylar değerlendirilecek. Son başvuru tarihinin 1 Mart 2013 olduğu ödüller Victor Ananias'ın doğum tarihi olan 21 Mayıs 2013'te yapılacak bir törenle sahiplerine verilecek.

Baymak'tan “Isı Pay Ölçer”le Enerji Tasarrufu

2008 yılında çıkan bir yönetmelikle Avrupa'da olduğu gibi Türkiye'de de merkezi ısıtmalı binalarda ısı paylaşım sistemi kullanımı zorunlu hale getirildi. Türkiye'deki ısıtma-soğutma sektörünün önemli isimlerinden Baymak da, bundan hareket ederek enerji verimliliğini gözeterek bu sistemi uygulamaya koydu. Şirketin, “**ısı pay ölçer**” sistemiyle merkezi sistem ısıtma kullanan tüketicinin enerji tasarrufu sağlaması amaçlanıyor. Isı pay ölçer sistemi, bağımsız bölümlerde kullanılan her bir radyatör grubunda, herhangi bir tadilat gerektirmeyen hızlı bir montajla gerçekleştirilebiliyor. Okuma sistemi dairelere girilmeden, GPRS modülüyle şirket merkezinden okunarak, her dairenin tüketimini ayrıntılı olarak hazırlanıyor ve yönetime teslim ediliyor.

DÖNÜŞÜM İÇİN HAYAT DERSLERİ

Olasılıklar evrenine yelken açmanın zamanı geldi!

Alışılmamış türden bir 'nasıl yapmalı' kitabı. Rekabetçi bir dünyada engelleri aşarak ilerleme stratejileri sunan kitapların tersine bu kitabın amacı, okurun mücadele dünyasından çıkarak sonsuz olasılıklar evrenine yelken açmasına yardımcı olmak.

Kişisel Gelişim / 240 sayfa

www.optimistkitap.com
(0216) 481 29 17

Unilever ile UNICEF'ten YBO'larda Hijyen Eğitimi

Unilever, küresel iş ortağı UNICEF ile Türkiye'de Yatılı Bölge Ortaokulları'nda (YBO) eğitim gören 200 bine yakın öğrencinin hijyen bilincini geliştirmeyi hedefleyen ortak bir projeyi hayata geçireceklerini duyurdu. Türkiye genelinde 460 YBO'daki hijyen ihtiyaçlarını tespit ederek buna yönelik çalışmalar yapılması planlanan projeye, öğrencilerin yanı sıra aileleri ve yakın çevreleriyle beraber yaklaşık 800 bin kişiye ulaşılması hedefleniyor. Projenin basın duyurusu için Türkiye'ye gelen Unilever İletişim ve Pazarlamadan Sorumlu Dünya Başkanı Keith Weed, şirket olarak 2020 yılına kadar, ürünlerinin çevresel ayak izini yarıya indirmeyi, kullandıkları tarımsal hammaddelerin yüzde 100'ünü sürdürülebilir kaynaklardan sağlamayı ve 1 milyar insanın sağlık ve esenliklerini artırmalarına yardımcı olmayı taahhüt ettiklerini hatırlatarak, Unilever Vakfı'nı birlikte kurdukları UNICEF ile Türkiye'de çocukların hijyen bilincini artırmaya yönelik önemli bir projeyi hayata geçirmekten mutluluk duyduklarını söyledi.

Avrupa İşletmeler Ağı'ndan İşbirliği Fırsatları

Test Amaçlı Ortak Aranıyor

İtalya'da bir Ar-Ge firması, termokimyasal döngüye dayanan ve her türlü organik bileşeni metan ve ısıya dönüştürebilen bir atıktan enerjiye dönüşüm prosesi sunuyor. Söz konusu teknoloji küçük miktarlarda organik atığa uygulanabildiği gibi küçük kasabalara, endüstrilere ve hastaneler ile enerji ihtiyacı olan tüm alanlara uygulanabiliyor. Firma, geliştirme ve test amaçlı ortaklıklar kurmak istiyor. *Referans Numarası: 12 IT 56Z7 3R38*

Yakıt Teknolojisi için Partner Aranıyor

Bir İsveç firması, EPA ve CARB tarafından onaylanmış bir ön yakma yakıt katalisti sunuyor. İlgili ürün, yakıt tüketimini, seragazlarını, isi, kanserojen uçucu organikleri ve elementer karbon salımını azaltma özelliğine sahip. Çevre dostu ürün, düşük maliyetli ulaşım ve taşıma alanlarında kullanıma da elverişli. Firma, lisans anlaşması, teknik işbirliği anlaşmaları ve/veya teknik destekli ticari anlaşmalar imzalamak üzere uluslararası partnerler arıyor. *Referans Numarası: 12 SE 672F 3R26*

Atık Gazlardan Elektrik Enerjisi

İngiltere'de bir KOBİ, düşük sıcaklıktaki atık gazlardan elektrik enerjisi elde etmek için yeni bir teknoloji geliştirdi. Söz konusu teknoloji, ek bir enerji kullanmadığı için karbon emisyonlarını da artırmıyor. Firma, Avrupa sathında ortak geliştirme yapmak üzere partnerler arıyor. *Referans Numarası: 12 GB 45P2 3R0E*

Yüksek Verimli Rüzgâr Enerjisi

Slovakya'da enerji üretimi üzerine

faaliyet gösteren küçük ölçekli bir firma, dikey eksenli bir rüzgâr enerjisi teknolojisi üzerinde çalışıyor. İlgili teknik çözüm dahilinde mesnede ihtiyaç duyulmadığı için, minimum bakım ve yüksek verimlilik söz konusu. Firma, ileri uygulamalar geliştirmek veya mevcut know-how'ı lisans anlaşmaları / teknik destekli ticari anlaşmalarla yaygınlaştıracak partnerler arıyor. *Referans Numarası: 12 SK 69CT 3QWY*

Zeytin Kara Suyundan Elektrik

İtalya'da bir mühendislik firması, patentli, kolay, pratik, düşük maliyetli ve çevre dostu bir sistem geliştirerek, zeytin kara suyundan ve başka farklı biyokütlelerden elektrik elde etmeyi başardı. Söz konusu teknoloji, ticari değere sahip polifenoller gibi ürünlerin üretiminde de kullanılabilir. Potansiyel yatırım hakkında bir iş planı mevcut olan firma, teknik destekli ticari işbirlikleri veya Joint Venture anlaşmaları imzalamak istiyor. *Referans Numarası: 12 IT 53V0 3R30*

Hayvansal Atıkların Yakımı için Ortak Aranıyor

Romanya'da bir araştırma merkezi, tarımsal alanda kullanılmak üzere, hayvansal atıkların yakılması için bir kurulum geliştirdi. Düşük maliyete sahip kurulum, yüksek verim sağlıyor. Araştırma merkezi, teknik destekli ticari anlaşmalar imzalamak üzere ortaklar arıyor. *Referans Numarası: 12 RO 75DU 3QNF*

İletişim için: Beril Kırca,
bkirci@sabanciuniv.edu

morhipo

.com

"Mutlu Yıllar"

STK'lar ile El Ele!

"Paylaştıkça güçlenen, sevgiyle harmanlanan yeni güzelliklere imza atmak" ilkesiyle sivil toplum kuruluşlarıyla el ele veren Morhipo, size güzel bir alışveriş bahanesi veriyor.

STK segmesinden yapacağınız her alışverişten elde edilen gelir, Sivil Toplum Kuruluşları projelerine aktarılıyor.

Bu özel birlikteliği sizinle PAYLAŞ'TIK, siz de katılın!

www.morhipo.com

Kentler de Adalet ister

Adil Ticaret Akımı, Starbucks gibi global firmalardan küçük ölçekli üreticilere kadar ciddi bir yaygınlık kazanmayı başarmış durumda. Şimdiki adım ise, Adil Ticaret'i kentsel ve hatta ülke ölçeğinde somutlaştırma ve ayağa kaldırmada yoğunlaşıyor. Dünyanın ilk Adil Ticaret Kenti unvanını İngiltere'nin Garstang kasabası alırken dünyanın ilk Adil Ticaret Ülkesi olmayı ise Galler başarmış durumda. Bakalım Adil Ticaret bizim oralara ne zaman uğrayacak?

 Onur İNAL

Dünya hiçbir zaman adil bir yer olmadı. Doğru, adaletin kendisi de tartışmalı bir kavram ama adalet istemi ve mücadelesi de en az insanlık tarihi kadar eski herhalde. 21. yüzyılda bu tartışma, mücadele ve müzakere ne sonuç verir bilinmez ancak, diğer adalet mücadelelerinin yanı sıra, “adil bir ticaret” isteyenlerin de 1960’ların sonundan beri yavaş yavaş bir araya gelmeye başladıkları söylenebilir. 1960’ların sonunda filizlenen, 1970 ve 80’lerde gelişen **Adil Ticaret akımı (Fair Trade)**, günümüzde tüm dünyaya yayılmış durumda. Ana gayesi sürdürülebilirliği teşvik etmek olan pazar odaklı bu organize bir sosyal hareket konumunda ve üreticilerin uygun koşullarda çalışmalarını, yaşamsal haklarının korunmasını, temel eğitim ve sağlık hizmetlerine kolayca erişebilmelelerini ve adil biçimde ücretlendirilmelerini savunuyor. Kısacası Adil Ticaret (AT), ekonominin dev çarkları arasında ezilme tehlikesi yaşayan esnaf, zanaatkâr, küçük üretici, girişimci ve işçilerle çalışarak, onların ekonomik açıdan kendi kendilerine yeterli hale gelmelerine yardımcı oluyor. Bir yandan da üretimde sosyal ve çevresel değerlerin de göz ardı edilmemesinin altını çiziyor.

Dünya çapında AT hareketine dahil olan 350’nin üzerinde organizasyon bulunduğu biliniyor. **Dünya Adil Ticaret Örgütü (WFTO)** bu organizasyonların tamamını bünyesinde barındıran bir çatı konumunda. Beş kıtada 70 ülkede ofisleri ve temsilcilikleri bulunan Örgüt, Adil Ticaret hareketinin geniş kitlelere ulaşması için çeşitli kampanyalar düzenliyor, gözlem, lobi ve eğitim faaliyetleri yürütüyor.

Çalışmalarını özellikle yoğun emek gerektiren kahve, kakao, şeker, çay, muz, bal, pamuk, şarap, taze meyve, çikolata ve çiçek gibi tarımsal ve sınai ürünler üzerine yoğunlaştıran hareket, tüketicilerin, AT ürünlerini kolaylıkla tanımaları için uluslararası bir sertifikalandırma sistemi de geliştirdi. AT kurallarına uygun biçimde üretilen ürünler **Fairtrade International’a (FLO)** bağlı **FLO-CERT** tarafından sertifikalandırılarak piyasaya sunuluyor. 2011 yılı itibarıyla gelişmekte

Brüksel (Belçika)

Adil Ticaret Başkentleri:

İngiltere’nin başkenti Londra dünyanın ilk, aynı zamanda da en büyük Adil Ticaret Başkenti. Bugün dünyada Londra’nın yanı sıra Dublin (İrlanda), Brüksel (Belçika), Wellington (Yeni Zelanda), Roma (İtalya), Oslo (Norveç), Kopenhag (Danimarka), Paris (Fransa), Madrid (İspanya) ve Lüksemburg (Lüksemburg) Adil Ticaret Başkenti statüsüne sahip.

AT kurallarına uygun biçimde üretilen ürünler Fairtrade International’a (FLO) bağlı FLO-CERT tarafından sertifikalandırılarak piyasaya sunuluyor.

Galler: Bir "Adil Ticaret Ülkesi"

Galler Adil Ticaret Forumu, ülkeyi dünyanın ilk "Adil Ticaret Ülkesi" yapmak için çalışmalarına 2002 yılında başladı. Adil Ticaret Ülkesi düşüncesi 2005 yılında Galler Parlamentosu'ndan, 2006'da Galler ve İskoçya'daki Adil Ticaret gruplarından destek gördü ve Adil Ticaret Ülkesi'nin kriterleri belirlendi.

Buna göre;

1. Nüfusunun yüzde 75'i sene içerisinde bir kez Adil Ticaret

ürünlerini tüketen,

2. Nüfusunun yüzde 40'ı sene boyunca Adil Ticaret ürünlerini tüketen,

3. Bütün yerel yetkilileri Adil Ticaret'i destekleyen,

4. Kentlerinin yüzde 55'i Adil Ticaret Kenti unvanı alan ülkelere, Adil Ticaret Ülkesi unvanı verilmesine karar verildi. Galler, 2008 yılının Haziran ayında bu koşulları sağlayarak dünyanın ilk Adil Ticaret Ülkesi olmayı başardı.

yarattı ve İngiltere'de diğer kentler de Adil Ticaret sertifikalı ürünlerin tüketilmesini destekledi. Sonunda Adil Ticaret Vakfı (Fairtrade Foundation), kentlerin Adil Ticaret sertifikalı ürünleri tüketmesini desteklemek amacıyla "Adil Ticaret Kenti" tanımlamasını resmi hale getirdi ve FLO'ya bağlı üye kurumların da katkılarıyla Adil Ticaret Kenti unvanı alabilmek için gerekli olan şu beş kriteri belirledi. Kriterler şu şekilde sıralanıyor:

1. Yerel konsey Adil Ticaret'i destekleyen karar almalı; resmi dairelerde ve kantinlerde Adil Ticaret ürünü çay ve kahve servis edilmeli

2. Yerel kafe ve restoranlarda en az iki adet Adil Ticaret ürünü bulunmalı.

a. Nüfusu 10 binin altında olan yerlerde her 2500 kişi, nüfusu 10 bin ile 200 bin arasında olan yerlerde her 5 bin kişi, nüfusu 200 ile 500 bin arasında olan yerlerdeyse her 10 bin kişi için en az 1 adet AT sertifikalı ürün satan perakende satış mağazası bulunmalı.

b. Nüfusu 10 binin altında olan yerlerde her 5000 kişi, nüfusu 10 bin ile 200 bin arasında olan yerlerde her 10 bin kişi, nüfusu 200 ile 500 bin arasında olan yerlerdeyse her 20 bin kişi için en az 1

İngiltere'nin Lancashire bölgesindeki Garstang kentinde yerel bir aktivist ve Oxfam destekçisi olan Bruce Crowther'in çabası sonucunda Garstang, dünyanın ilk adil ticaret kenti unvanını aldı (sağda üstte).

olan 58 ülkede 827 üretici bu sertifikaya sahip bulunuyor.

İlk Adil Ticaret Kenti: Garstang

Bu arada Adil Ticaret Hareketi son yıllarda üreticileri sertifikalandırmanın da ötesine geçmeyi başardı ve AT sertifikalı ürünleri kullanan kurumları, okulları, üniversiteleri, kiliseleri de tescillemeye başladı. AT düşüncesinin ürünü bir başka tanımlamaysa "Adil Ticaret Kenti" (Fair Trade Town). Adil Ticaret Kenti tanımı ilk olarak 2001 yılında yapıldı. İngiltere'nin Lancashire bölgesindeki Garstang kentinde yerel bir aktivist ve Oxfam destekçisi olan Bruce Crowther'in çabası sonucunda kentte Adil Ticaret ürünlerinin tüketimi yaygınlaştırıldı. Garstang'de olup bitenler ülke çapında büyük yankı

adet, AT sertifikalı ürünleri sunan lokanta veya restoran bulunmalı.

3. Adil Ticaret sertifikalı ürünler işyeri, dükkân, ibadethane, okul vb yerlerde tüketilmeli.

4. Kampanya için medyanın ve toplumun desteği sağlanmalı.

5. Adil Ticaret düşüncesine öncülük eden yerel bir örgüt oluşturulmalı ve Adil Ticaret Kenti statüsünün korunması için çaba gösterilmeli.

Adil Ticaret Kenti unvanı 2001-2006 yılları arasında büyük bir hızla yayıldı ve İngiltere’de 209 kente verildi. Avrupa’nın ilk “**Adil Ticaret Kentleri Konferansı**” 2006 yılının Kasım ayında Londra’daki Southbank Üniversitesi’nde gerçekleşti. Konferansta, Adil Ticaret Kenti düşüncesinin diğer ülkelerde de yayılması, global ve yerel arasındaki bağın güçlendirilmesi için çalışılması kararlaştırıldı. İlk konferansın başarısının ardından 2008 yılının Ocak ayında Brüksel’de ikinci bir konferans düzenlendi. Geçen zaman içerisinde de Adil Ticaret Kenti unvanına sahip kentlerin sayısı hızlı bir artış gösterdi.

İnternette Adil Ticaret ve Adil Ticaret Kentleri:

- Dünya Adil Ticaret Örgütü (World Fair Trade Organisation): <http://www.wfto.com/>
Uluslararası Adil Ticaret Birliği (Fairtrade International): <http://www.fairtrade.net>
Adil Ticaret Vakfı (Fair Trade Foundation): <http://www.fairtrade.org.uk>
Adil Ticaret Kentleri (Fair Trade Towns): <http://www.fairtradetowns.org>
Adil Ticaret Başkenti Londra (Fair Trade London): <http://fairtradelondon.org.uk>
Adil Ticaret sertifikalı ürünler (TransFair): <http://www.transfair.org>
FLO-Cert (Fair Trade Labeling Organization): <http://www.flo-cert.net>

2009 yılı sonlarına gelindiğinde 448’i İngiltere’de olmak üzere 760 kent “Adil Ticaret Kenti” statüsüne kavuştu. Günümüzdeyse Avustralya’dan Danimarka’ya, Amerika Birleşik Devletleri’nden İrlanda’ya kadar 22 ülkede ve 937 şehirde Adil Ticaret sertifikalı ürünler ağırlıklı olarak tüketiliyor.

Peki, Türkiye’deki durum ne? Türkiye Adil Ticaret’in neresinde? Türkiye’de henüz bir Adil Ticaret Kenti bulunmuyor. Türkiye’de bir AT sertifikalandırma ofisi de yok. Ancak, Türkiye’deki üreticiler Adil Ticaret’in önemini farkında ve AT sertifikalı ürünlerin sayısı gitgide artıyor. İşin üzücü yanı, bu ürünlerin ihracat ürünleri olması ve Türkiye içerisinde Adil Ticaret sertifikalı ürünlerin yok denecek kadar az miktarda tüketilmesi. Kısacası ülkemiz Adil Ticaret zincirinde halen zayıf halka ve katetmemiz gereken çok yol var önümüzde. Ama adalet buraya da bir gün uğrar herhalde... ○

Julia Hailes: “Kiralama Yeni Trend Olacak”

1980’li yıllardan beri sürdürülebilirlik konusuyla ilgilenen ve daha 1988 yılında “Yeşil Tüketici Rehberi” başlıklı kitabı kaleme alan araştırmacı yazar Julia Hailes, 18-19 Ekim tarihlerinde İstanbul Swiss Otel’de düzenlenen “Yeşil İş 2012 Konferansı”ndaydı. John Elkington’la beraber SustainAbility adlı düşünce kuruluşunu 1987 yılında kuran ve halen Marks&Spencer, Shell, McDonald’s ve Procter&Gamble gibi markalara danışmanlık yapan Julia Hailes’le, dünyayı bir dev çöp kutusu olmaktan nasıl kurtarabileceğimizi konuştuk.

Neredeyse 1980’li yılların başından beri sürdürülebilirlik üzerine çalışıyorsunuz. “Yeşil Tüketici Rehberi”ni neredeyse çeyrek asır önce, daha bu konular hiç gündemde yokken yazdınız. Neydi bu kadar önce sizi harekete geçiren?

O dönemde ilk motivasyonum yağmur ormanlarının yok edilmesiydi ama zihnimde ışığı çakan ilk olay **Karayipler’e** yaptığım bir gemi seyahati oldu. Bakım ki yolculuk boyunca herkes bütün çöplerini denize döküyordu. Adaya vardığımızda da aynı şey geçerliydi. Herkes çöpünü ortaya bırakıyordu. Daha sonra ortağım **John Elkington’la** bulduğumuzda bir şeyler yapmaya karar verdik.

Tüketiciler olarak yaptığımız her şeyin doğaya belli bir dönüşü var. Dolayısıyla biz tüketiciler olarak, çevreyi umursuyoruz dersek, üreticiler de iş yapma tarzlarını değiştirmek zorunda kalırlar. Tabii bu değişimin ana akım işletmeler tarafından da benimsenmesi gerekiyor. Rehberi de bu yüzden yazdık. Tüketicilerin, aldıkları ürünlerle doğaya etkisi arasındaki bağı görmelelerini sağlamaya çalıştık. Başarılı da olduk. İnsanların gündelik hayatta ne yapabilecekleri hakkında bir fikir sahibi olmalarını sağladık.

Konferanstaki konuşmanızda “Batı Avrupa’nın yaptığı hatayı tekrarlamayın” dediniz. Ne demek istediniz, biraz açıklar mısınız?

Üretilen atığın en büyük bölümünü ABD domine ediyor ama biz Avrupalılar da haddinden fazla tüketiyoruz. Aldığımız ürünleri elimizde ne kadar tutuyoruz, bütün mesele bu. Örneğin kişi başına düşen cep telefonu ortalamasına baktığımızda inanılmaz yüksek rakamlar çıkıyor. Üstelik okul çağındaki çocuklarda tüketim hızı daha da artıyor. Çocuklar her yeni alet, her yeni model çıktığında telefon değiştiriyor. Dolayısıyla eskisi çöpe atılıyor. Bizler artık tüketici olarak daha dayanıklı ürünlere sahip olabilmeliyiz Belki de ilk etapta ürünler yerine hizmeti satın alarak bir geçiş süreci sağlayabiliriz. Biz printer almak yerine bir yerden gidip print out aldığımızda, bu sefer üretici de daha dayanıklı bir yazıcı üretebilir.

Örneğin Türkiye de gelecekte, pazara daha dayanıklı ve kaliteli ürünler sunarak farkını ortaya koyabilir. Bir sembol haline gelebilir. Bugün bir Çin malı aldığımızda üç ay sonra bozulacağını, kullanılamaz hale geleceğini biliyorsunuz çünkü...

“Yurttaş tüketici” diye bir tabir ortaya çıktı. Bu kitlenin, talepleriyle yeşil ürünlerin üretimini motive

“Ürettiklerimizin Yüzde 98’i Çöp”

Julia Hailes’in Yeşil İş Konferansı’ndaki Konuşmasından...

Biz her gün 112 Empire State binası büyüklüğünde çöp üretiyoruz. Piyasada malların yüzde 98’i doğrudan çöpe gidiyor. Örneğin İngiltere’nin çok ünlü kendin-yap mağazalarından birinin radikal iade politikası nedeniyle, müşteri tarafından iade edilen mallara hiçbir geridönüşüm uygulanmıyor. Yepyeni bir matkap doğrudan çöpe atılıyor mesela. Tamirat tamamen bitti. Elektronik eşyaların dayanıklılık süreleri beş yıldan iki yıla düştü. Ben 50’li yaşlarıma sürüyorum, cep telefonumu toplam üç kere değiştirmişimdir. 13 yaşındaki en küçük oğlumun elinden ise sekiz tane cep telefonu geçmiştir herhalde.

“Şeffaflık ve izlenebilirlik günümüzde anahtar kavramlar ama bugün hâlâ, yeşil olduğu söylenen ama içinde ne olduğunu bilmediğimiz ürünler var. Bu kabul edilebilir bir şey değil”

edeceği varsayılıyor. Siz yeni yurttaş tüketicilerin neler talep edeceğini düşünüyorsunuz?

Bence artık tüketiciler ürünlerden çok hizmetlerden yararlanacak. Birine diyecek ki, “sen evimi temizle”. Arabayı satın almayacak, kiralayacak. Bir de bundan sonra şirketlerin müşterilere daha fazla, daha detaylı bilgi vermesi gerekecek. İnsanlar artık sadece bu ucuz yeşil olmayan ürün, bu da pahalı ve yeşil ürün gibi seçeneklerle yetinmeyecekler. Tüketici olarak, satın aldığımız ürünü sunan şirketin, size en iyi yeşil opsiyonu sunduğuna inanmanız gerekiyor.

Bu bağlamda şirketlerin şeffaflık performansları hakkında ne düşünüyorsunuz?

Şeffaflık ve izlenebilirlik günümüz-

de anahtar kavramlar ama bugün hâlâ, yeşil olduğu söylenen ama içinde ne olduğunu bilmediğimiz ürünler var. Bu kabul edilebilir bir şey değil. Bir de şu anda bunun kampanyasını yapıyoruz. Bizlerin bu ürünlerin üretim süreçleri hakkındaki detaylara vâkıf olmamız lazım. Ben mesela yağmur ormanlarını koruyabilmek adına senin ürününü alıyorum ama senin o malı nasıl ürettiğin tamamen muğlaksa, kurumun sorumsuzluk yapıyor demektir. ○

Doha Bu İşin 2013'ü Var

Birleşmiş Milletler İklim Konferansı COP 18, Katar'ın başkenti Doha'da 26 Kasım'da başladı. 7 Aralık'ta sona ermesi planlanan konferans, tartışmalar nedeniyle bir gün daha uzamasına rağmen iklim değişikliğiyle küresel ve kararlı bir mücadele açısından tatmin edici bir sonuçla tamamlandı. Konferansta Kyoto

Protokolü'nün ikinci taahhüt dönemi 2020'ye kadar uzatılmasına karar verilirken, gelişmiş ve gelişmekte olan ülkeler arasındaki ihtilaf sürdü. Tarihte ilk defa Birleşmiş Milletler nezdinde kabul gören bir belgeye, iklim değişikliğinden zarar gören ülkelerin kayıp ve zararlarının karşılanacağı yazıldı. İklim değişikliğinden doğrudan zarar gören ülkeler ise taban hareketleriyle seslerini daha fazla duyurmaya başlayacaklarının sinyallerini verdi. Türkiye ise karbon salımı azaltımı konusunda hiçbir taahhüt vermeyen politikasını sürdürdü...

“**Hepinize** soruyorum, şimdi değilse ne zaman?” Petrol zengini Katar’ın başkenti Doha’da yapılan 18. Birleşmiş Milletler İklim Konferansı COP18’e **Filipinler** adına baş müzakereci olarak katılan **Naderev Sano**, konuşması sırasında gözyaşlarını tutamayıp tüm dünyaya işte bu soruyu sordu. Müzakerenin en önemli olayı değildi belki ama soru manidardı. Sano konuşmasını yaptığı sıralarda 200’e yakın ülkeden 17 bin katılımcı, dünyanın geleceği hakkında kararlar almak için Doha’da bir aradayken ve henüz **Sandy kasırgasının** yaraları yeni yeni sarılırken, dünya bu sefer de iklim değişikliği kaynaklı bir başka aşırı hava olayına tanık oluyordu.

Bopha kasırgası, Filipinler ve çevresini vuruyordu. Kasırga nedeniyle 900’den fazla insan hayatını kaybetti, binlercesi de evsiz kaldı.

Sano’nun sorusu anlamlıydı, çünkü yine 26 Kasım’da başlayan konferanstan ve Bopha kasırgasından sadece birkaç gün önce **Dünya Bankası**, iklim değişikliğiyle ilgili bir rapor yayınladı. Raporda gezegenimizin dört derecelik küresel ısınmanın eşliğinde olduğuna dikkat çekildi. Yine aynı günlerde **İklim Eylem Ağı** da yeni bir değerlendirme raporuyla hükümetlerin iklim değişikliğinin işaretlerini göz ardı etmeleri halinde, müzakerelerin yavaşlayacağı ve dünyanın da 3,5 ile 6 derece arasında bir küresel ısınmaya doğru geri dönülemez bir yola gireceği uyarısında bulundu.

Ama ne aşırı iklim olayları, ne son raporlar, ne de “şimdi değilse ne zaman?” sorusu ve gözyaşları, Doha’daki müzakerecileri pek etkilemedi. COP 18 toplamda, daha önceki müzakerelerden alışık olduğumuz şekilde, hükümetlerin ekonomik çıkarlarını dünyanın geleceğinin önüne koymaya devam eden yaklaşımlarına, türlü mazeretlere ve bitmek bilmeyen tartışmalara sahne oldu. En önemli başlıklar konusun-

da tam bir netleşme sağlanamadı. COP 18’deki tartışmalar sonucunda, seragazi emisyonlarını 2020 yılında, 1990 yılına göre yüzde 40 azaltmak, gelişmekte olan ülkelere iklim değişikliğiyle mücadele için finansal yardımı garanti altına almak ve 2015’te daha kapsamlı bir anlaşma için önemli adımlar atmak gibi en önemli hedeflerin hiçbirinin somutlaşmadığını söyleyebiliriz.

Kyoto’da İkinci Perde

Büyük beklentiler içinde olunmasına ve bütün yetersiz sonuçlarına rağmen, müzakereler öncesinde en çok merak edilen konu, 2012 yılı sonunda geçerliliğini yitiren **Kyoto Protokolü’nün** geleceğiydi.

Kyoto Protokolü ikinci yükümlülük döneminde yer alacağını belirten ülkelerin, toplamda küresel seragazi salımlarının sadece yüzde 15’ini temsil ediyor olmaları, dünyanın geleceği için kaygılanmaya yetiyor da artıyor bile.

2020 hedefleri açısından çok önemli olan bu konuda uzun tartışmalar yaşandı ve müzakereden nihayet protokolün ikinci taahhüt döneminin, 31 Aralık 2020’ye kadar uzatılması kararı çıktı. Kararla, 1990 yılındaki karbon salım oranlarının 2020 yılı itibarıyla yüzde 18 azaltılmasına karar verildi. Evet, bu karar çok taraflı ve yasal bağlayıcılığı olan bir iklim değişikliği rejimi için önemli. Ancak yine de elde edilen sonucu büyük bir başarı olarak nitelendirmenin yanılgının ta kendisi olduğunu söylersek abartmış olma-

Siyah Karbona Dur!

COP 18’de üzerinde anlaşmaya varılan ve olumlu görülebilecek nadir konulardan biri ise “siyah karbon” üzerine oldu. Müzakereler boyunca karbondioksit salımının azaltımı hakkında ülkelerin ağızını bıçak açmaması ya da işi yokuşa süren tavırlarının tam tersine, İklim ve Temiz Hava Koalisyonu’nun 25 üyesi, karbon, metan ve ozondan oluşan siyah karbonun salımını azaltmak üzerinde anlaştilar. Siyah karbon özellikle yüksek dağlar gibi karlı alanlara düştüğü zaman fazla güneş ışığının emilmesine neden olmakla beraber, fosil yakıtlar ve karbondioksitle kıyaslandığında ısınma üzerindeki payının bir hayli düşük olduğunu biliyoruz.

yız. Çevre aktivistleri, sürdürülebilir bir dünya ve yeşil ekonomi için çabalayan kişi ve kurumlar da protokolün karbon salımını azaltmayı garanti altına almaktan uzak olduğunda hemfikirler.

COP 18'e Türkiye'den katılan isimlerden **Greenpeace Akdeniz İklim ve Enerji Kampanyası Sorumlusu Pınar Aksoğan**, konferanstan çıkan sonuç için "İklim değişikliği ile mücadelenin önümüzdeki yedi yılını, belki de en kritik zamanlarını belirleyecek iklim anlaşması bu sene de çıkmadı. İklim değişikliğine karşı acil müdahale için gerekli adımlardan çok uzakta olan bu yeni protokol kabul edilemez. Açıkça görülüyor ki, hükümetler kısa dönem ulusal çıkarlarını uzun dönem küresel iklim dengesinin önünde tutuyor" yorumunda bulunuyor. Yine konferansın Türkiye katılımcılarından **TEMA Vakfı Çevre Politikaları Koordinatörü ve İklim Projeleri Sorumlusu Gökşen Şahin** de, Doha Konferansı için en kötünün bir iyisi değerlendirmesini yaparak, "Kyoto'yu öldürmedik, en azından onu öldürmeyi başaramadık ama onun dışında bir sonuç elde edemedik" diyor.

Gökşen Şahin

Aslında sonucun bir hayal kırıklığı olduğunu anlamamız çok da zor olmasa gerek. Kyoto Protokolü'ne baktığımızda seragazi salımları, 1990 yılına kıyasla yüzde beş azalması gerekirken, bu durum tam tersi yüzde 58 artış göstermiş durumda. Örneğin protokolde bağlayıcılığı bulunmayan Çin, seragazi salımında birinciliği ele geçirmiş. Çin'i ABD, AB ve Hindistan takip ediyor. Bu nedenle, ikinci taahhüt döneminin uzatılması ve birçok ülkenin buna imza atması önemli gibi gözükse de, Doha'daki müzakereler sonucunda Kanada, Yeni Zelanda, Japonya ve ekonomisi büyük oranda petrol ve gazaya dayanan, atmosferin en çok kirleten beşinci ülkesi olan Rusya gibi ülkelerin, Kyoto Protokolü'nden çekildiklerini açık-

Doha'daki müzakereler sonucunda, Kanada, Yeni Zelanda, Japonya ve Rusya gibi ülkelerin, Kyoto Protokolü'nden çekildiklerini açıklamaları, ortaya son derece olumsuz bir tablo çıkarıyor.

Doha'ya Giden Yol

- Hükümetler arası İklim Değişikliği Paneli (IPCC) tarafından yayımlanan 4. Değerlendirme raporu 2007'de Bali'de gerçekleşen COP 13 müzakerelerinden önce çıkmıştı. Raporun çıktıkları önemli siyasi süreçleri de tetikledi. BM Güvenlik Konseyi ve Genel Kurul iklim değişikliği gündemiyle toplandı.
- Bali Yol Haritası, Kyoto Protokolü'ne o dönem katılmamış olan Türkiye ve hâlâ katılmamış olan ABD gibi ülkelerin müzakere sürecinden kopmamalarını sağladı.
- Yol Haritası kapsamında bir çalışma grubu oluşturuldu ve grup, uyum, teknoloji, azaltım finansmanı ve ortak vizyon gibi başlıklarda çalışmaya başladı.
- COP 13'te, Ek-1 Dışı ülkeler 1990 yılından bu yana ilk defa seragazi salımlarının azaltılması yönünde bir adım atabileceklerini kabul etti.
- Kopenhag'da gerçekleştirilen 15. Taraflar Konferansı'nda özellikle gelişmiş ülkelerin azaltım çabaları son derece zayıftı.
- 2010 yılında Meksika'nın Cancun kentinde düzenlenen COP 16'da Yeşil

İklim Fonu oluşturuldu. Yoksul ülkeleri iklim değişikliğiyle mücadelede desteklemek amacıyla kurulan fonu, gelişmiş ve gelişmekte olan ülkelerden eşit sayıda temsilcilerin bulunduğu 24 üyeli bir kurulun yönetmesine karar verildi. Fonun ilk üç yıl boyunca Dünya Bankası tarafından denetlenmesi kararı alındı.

- COP 18 öncesi en son dönemeç ise Güney Afrika'nın Durban kentinde sonuçlanan COP 17 oldu. Taraflar buluşmasının en önemli sonucu, Kyoto Protokolü'nün ikinci yükümlülük döneminin 1 Ocak 2013 tarihinde başlaması kararıydı.
- COP 17 ve COP 18 arasındaki süreçte ise Mayıs ayında Almanya'nın Bonn kentinde, Eylül ayında ise Bangkok'ta iklim müzakerelerinin ara durakları gerçekleştirildi.
- Bonn müzakerelerinde ülkelerin 2015 sonunda tamamlanacak ve 2020 yılında yürürlüğe girecek bir küresel iklim anlaşması için oluşturulacak çalışma planı, tartışmalar yüzünden sürekli sekteye uğradı.

Türkiye Yine Sınıfta Kaldı!

Herkes sordu: “Seragazi azaltım hedeflerinizi ne zaman belirleyeceksiniz?”

Doha Konferansı'nda Türkiye'nin tavrı da pek iç açıcı değildi doğrusu. Müzakerelere Türkiye'den Çevre ve Şehircilik Bakanlığı koordinasyonunda, Dışişleri, Enerji ve Tabii Kaynaklar, Orman ve Su İşleri, Gıda Tarım Hayvancılık, Bilim, Sanayi ve Teknoloji, Ulaştırma gibi bakanlıklardan temsilciler ile TÜSİAD ve TOBB gibi kuruluşların yanı sıra, İklim Ağı kapsamındaki STK'lardan bazılarının temsilcileri de katıldı. Türkiye, konferansın henüz ikinci gününde müzakerelerde gelenekselleşen ve müzakereler boyunca süreci tıkayan veya burada konuşulanların gerektirdiği şekilde davranmayan ülkelere Uluslararası İklim Eylem Ağı tarafından verilen “**Günün Fosili**” ödülüne layık görüldü. Bu ödüle aslında pek de şaşırılmak lazım. 1990'dan bu yana emisyonları yüzde 115 artan ve 40 Ek-1 ülkesi arasında birinci sırayı kimseye bırakmayan Türkiye, önümüzdeki yıllarda 49 yeni kömürlü termik santral kurmayı planlaması ve 2012 yılını **kömür yılı ilan etmesiyle** bu ödülü fazlasıyla hak ediyor gibi gözüküyor.

Zirvenin son günü ise, **Türkiye'nin başmüzakerecisi Mithat Rende** bir konuşma yaptı. Durban'da alınan kararlar çerçevesinde teknoloji ve finansman desteği istediğini tekrar hatırlattı ve zirve boyunca ülkelerin müzakere ettiği uzun dönemli işbirliği (LCA) metnine itirazını ilettili. Ayrıca Türkiye, Kyoto'nun birinci yükümlülük dönemine benzer şekilde, henüz bir salım azaltım yükümlülüğü de belirtmedi.

Hâlbuki WWF Türkiye'nin de bir parçası olduğu **İklim Ağı**, COP 18 öncesinde Türkiye'nin konferanstaki sorumluluklarına dikkat çeken bir rapor hazırlamıştı. Raporla Türkiye'nin seragazi salımları için mutlak azaltım hedefleri koyması, bu hedefleri enerji

verimliliği ve yenilenebilir enerji hedefleriyle desteklemesi, bu alanlardaki yatırımlara yönelik teşviklerin artırılması ve ekosistemleri bütünsel bir şekilde koruyacak uyum planları hazırlayıp uygulamaya koyması gerektiği belirtilmişti.

Tabii Türkiye'nin COP 18'deki “aynı tas, aynı hamam” tavrı sonucunda tepkiler de gecikmedi. Doha'da Türkiye'nin resmi tavrından bahseden **Greenpeace Akdeniz İklim ve Enerji Kampanyası Sorumlusu Pınar Aksoğan**, Türkiye'nin OECD ülkesi olarak sözleşmenin yükümlülük alması gereken Ek 1 ülkeleri arasında bulunduğunu, ancak özel konumu gereği ve gelişmekte olan ülke olması sebebiyle azaltım yükümlülüklerinin bulunduğu Ek 2 listesine girmediğine dikkat çekiyor. Aksoğan, Türkiye'nin bu konumunu koruyarak fonlardan yararlanmak istediğini kaydederek, “Türkiye şu an yüksek emisyon oranlarına sahip olmasa da, OECD ülkeleri arasında emisyonları en hızla artan ülke. Türkiye'nin enerji politikalarına baktığımızda ise kömür ve doğal gaz yoğunluklu olduğunu görebiliyoruz. Önümüzdeki yıllarda kurulması planlanan 51 yeni kömürlü termik santral, emisyonları ikiye katlayabilir. Türkiye ne azaltım, ne de uyum konusunda üzerine düşeni yapıyor. Dünya Kaynakları Enstitüsü'nün raporuna göre, **dünyanın en büyük dördüncü kömür tehdidi Türkiye**. Ve kömür, dünyada iklim değişikliğine

neden olan seragazi salımlarının birinci nedeni. Yine dünyada 230 iklim ve enerji uzmanının hazırladığı **İklim Değişikliği Performansı Endeksi**'ne göre Türkiye, 58 ülke içinde sondan beşinci. Yani Türkiye iklim değişikliği konusunda üzerine düşeni yapmıyor” yorumunda bulunuyor. Soğancı ayrıca, Türkiye'nin 2023 enerji stratejisini, fosil yakıtlara bağımlılığı azaltarak, yenilenebilir enerji ve enerji verimliliğini temel alacak şekilde yenilememesi halinde, hem iklim değişikliği, hem de enerji güvenliğinde kırılgan olmaya devam edeceğinin altını çiziyor.

Doha Konferansı'nın katılımcılarından **TEMA Vakfı Çevre Politikaları Koordinatörü ve İklim Projeleri Sorumlusu Gökşen Şahin** de, yine Soğancı gibi, Doha'da Türkiye'den resmi heyetin aktif olarak müzakere ettiği tek başlığın fonlardan faydalanmak olduğunu aktarıyor. Şahin, “Türkiye'nin Ek 2 kapsamındaki gelişmiş ülkelere durumu uygun olan varsa, onlardan doğrudan yardım alarak seragazi azaltımı, kapasite artırımı ve teknoloji aktarımı gibi iklim değişimi uyum projelerini hayat geçirmesi söz konusu” diyor.

Şahin ayrıca, COP 18'de daha önceki süreçlerden farklı olarak Türkiye'ye, sadece Türkiye'den giden STK'lardan değil, başta ABD, Avustralya gibi ülkeler dışında AB ülkelerinin de, “Seragazi azaltım hedeflerinizi ne zaman belirleyeceksiniz?” sorusunu yönelttiklerine dikkat çekiyor. Ancak Türkiye'nin enerji politikalarında, mesela kömür yatırımlarından vazgeçmeyeceğinin ortada olduğunu kaydeden Şahin, “Türkiye'nin Doha'da geçirttiği madde, düşük karbon kalkınma stratejisinin oluşturulmasıyla ilgili. Bu strateji maddesi bir uluslararası sözleşmeden geçmiş durumda. Ama öte yandan uluslararası sözleşmeler Türkiye'de yapılan yasalardan daha yüksek olmasına rağmen Türkiye, içinde çevre ve iklim değişikliği olmayan bir 10. Kalkınma programı hazırlıyor” diyor.

Türkiye'den resmi heyetin aktif olarak müzakere ettiği tek başlığın fonlardan faydalanmak olduğunu söylesek, durumun vahameti belli olur mu?

lamaları, ortaya son derece olumsuz bir tablo çıkarıyor.

Örneğin Yeni Zelanda, Kyoto Protokolü'nde tanınan bir esneklik mekanizması olan ve Ek 2 ülkelerinin ekonomilerini çok zorlamadan karbon emisyon hedefleri belirleyebilmeleri için kullanılan **Temiz Kalkınma Mekanizması**'nın, yeni protokolü imzalamayan ülkeler için de geçerli olması gerektiğini açıkladı. Ancak işler neyse ki, Yeni Zelanda'nın istediği gibi gitmedi. Müzakereler sonucunda, Temiz Kalkınma Mekanizmalarına, sadece ikinci yükümlülük döneminde karbon azaltım hedefi koyan gelişmiş ülkelerin dahil edilmesi kararı alındı. Diğer yandan, COP 18'de Avrupa Birliği'ne üye 27 ülke ve gelişmiş ülkelerden Avustralya ve İsviçre'nin 2020 yılına yönelik salım azaltım hedefleri ortaya koymaları sevindirici olsa da, pratikte çok da işe yaramayacak gibi gözüküyor. Kyoto Protokolü ikinci yükümlülük döneminde yer alacağını belirten ülkelerin toplamda küresel seragazi salımlarının sadece yüzde 15'ini temsil ediyor olmaları, dünyanın geleceği için kaygılanmaya yetiyor da artıyor bile.

Bu kaygıları en çok artıran ülkelerden biri de hiç kuşkusuz **ABD**. Özellikle Sandy Kasırgası ve sonrasında ülkede artan farkındalığa ve çevrecilerin özellikle ikinci kez seçilmesinin ardından **Başkan Obama**'nın daha cesur davranabileceğine dair umutlarına rağmen, ABD'li heyet daha önceki COP'lardan farklı bir tutum sergilemedi. Heyet, müzakereler boyunca hemen her tartışma

TEMA'ya Yaşam için Toprak Ödülü

Türkiye Doha'da yapılan 18. Birleşmiş Milletler İklim Konferansı COP 18'de hiçbir olumlu adım atmazken, yine Türkiye'den bir STK dünyada ilk kez verilen önemli bir ödüle layık görüldü. **TEMA Vakfı, BM Çölleşmeyle Mücadele Sekreteryası**'nın (UNCDD) verdiği **Land For Life - Yaşam için Toprak Ödülü**'nü aldı. Ödülü, TEMA Vakfı Genel Müdürü **Serdar Sarıgül**, BM Temsilcisi Birleşmiş Milletler Çölleşmeyle Mücadele Sözleşmesi Genel Sekreteri **Luc Gnacadja**'nın elinden aldı. Ödülün TEMA'ya verilmesine gerekçe olarak da kurumun, şimdiye kadar toprak için yaptığı katkılar, toprak ve mera kanununun hazırlanmasındaki rolü, bugüne kadar

açmış olduğu davaların yüzde 75'ini kazanması, toprağı korumak konusunda hâlâ ısrarla davalar açmaya devam etmesi ve 450 bine yakın gönüllüsüyle, toprak için özellikle yerelerde yapılan mücadeleler gerekçe gösterildi.

başlığını bloke etti. Aynı şekilde TEMA Vakfı İklim Projeleri Sorumlusu Şahin de, ABD'nin müzakereler boyunca eyaletler bazında verdiği hedeflerin dışında hiçbir ulusal taahhütte bulunmamasına dikkat çekiyor. Hindistan, Güney Afrika ve Brezilya gibi gelişen ekonomiler ise, emisyon hedeflerini artırma kararı almakla beraber, dünya ekonomisi içinde artan payları nedeniyle bu kararlarının yetersiz olduğu suçlamasından kurtulamadılar.

COP 18'de tavrı merakla beklenen

bir başka ülke de Çin oldu. **Çin heyeti**, Doha boyunca hemen her tartışmada olumlu bir tavır içindeydi ancak atmayı düşündüğü adımlar konusunda yetersiz bulundu. Halen gelişmekte olan ülke olarak kabul edilmesine rağmen Çin'in önümüzdeki 10 yıl içerisinde ABD'yi de geçerek dünyanın en büyük ekonomisi haline gelecek olması ve üstelik Çin'in karbon salımında dünya birincisi olması ise müzakerelerin önemli tartışma başlıklarından biriydi.

Yol Haritası Çıkmadı

COP 18'in merakla beklenen tartışma başlıklarından biri de bundan sonraki süreçte neler olacağı ve nasıl bir yol haritası çizileceği üzerineydi. Konferansa katılan heyetlerin eski iklim rejiminden yeni bir sisteme geçmek için daha istekli olmaları halinde, şu anda, 2015 yılında başlamak üzere yeni bir küresel anlaşmaya doğru daha kesin bir sonuçtan bahsediyor olabilirdik. Ancak 2015 ve 2020 hedeflerinin ne olacağı konusunda, ülkeler niyet gösterisi dışında önemli bir adım atmış değil. Hedefi küresel sıcaklığı maksimum 2 derece artışla sınırlandırmak olan kapsayıcı ve yeni bir anlaşma şimdilik uzak bir hayal gibi duruyor. Müzakereler sonucunda gelişmiş ve gelişmekte olan bütün ülkelerin hepsini kapsayacak bu yeni anlaşmanın ana hatlarının 2014'ün sonunda belirlenmesine karar verilirken, taslak müzakere metninin Mayıs 2015 öncesinde tamamlanması ve yeni anlaşmanın da 2020 gibi yürürlüğe girmesi konusunda niyet bildirdiler.

TEMA'dan Şahin de, geçen yıl Durban Müzakereleri'nde 2015 yılında yeni bir anlaşma imzalanması gerektiğinin ve bu anlaşmanın da 2020'de yürürlüğe girmesinin konuşulduğunu hatırlatıyor. Doha'da bu konunun tekrar tartışıldığını belirten Şahin, bu küresel anlaş-

mayla ilgili herhangi bir yol haritası çıkmadığını şu sözlerle anlatıyor: "Müzakerelerin ilk haftasında heyetler informal ve resmi olmayan görüşlerini açıkladı. Bu süreçte bir sorun yoktu. Ama ikinci hafta iş yapılacakları kâğıda dökme kısmına geçince kriz çıktı. İklim değişikliğinden doğrudan etkilenen birkaç ada ülkesi ve Afrika'dan birkaç ülke dışında kalanlar, bağlayıcı olan ve gerçekten seragazi azaltma hedefleri almalarını gerektirecek bir şey yapmak istemediklerini açıkça ortaya koydular" diyor. Şahin ayrıca, yeni bir anlaşmanın en geç 2015'te orta-

Greenpeace Akdeniz İklim ve Enerji Kampanyası Sorumlusu Pınar Aksoğan, "İklim değişikliğine karşı acil müdahale için gerekli adımlardan çok uzakta olan bu yeni protokol kabul edilemez" diyor.

Pınar Aksoğan

ya çıkacağını ve 2020'de yürürlüğe gireceğinden bahsedildiğini ama bunun ülkeler arası çekişmeler nedeniyle sıfırdan oluşturulmaya çalışıldığını kaydediyor. STK'ların yeni bir küresel anlaşma konusunda net bir yol haritası çıkması beklentisinde olduklarını söyleyen Şahin, "Yapılacak atölye çalışmaları ve oradan alınan çıktularla, 2014 yılında bu anlaşmanın içeriğinin oluşturulmasında kullanılacak bir yol haritası bekliyorduk. Ama somut adım çıkmadı. Her şey bir iyi niyet gösterisi olarak kaldı. Gelişmekte olan ülkeler gelişmişlerle aynı sorumluluğu almayı istemiyorlar. Gelişmiş olan ülkeler de bahsi geçen yıllarda ekonomik krizler yaşayabileceklerini bahane ederek çok fazla karbon azaltma hedefi koyamayacaklarını belirtiyorlar" diyor.

"Kayıplar ve Zararlar" Başlığı

Doha'daki müzakerelerde Kyoto'nun ikinci taahhüt döneminin kabul edilmesinin dışındaki en önemli gelişmelerden biri de iklim değişikliğinden en fazla zarar görecektir az gelişmiş ve gelişmekte olan ülkelere yapılacak yardımlar tartışmasıydı. TEMA'dan Şahin, finansman konusunda 2020'ye kadar olan sürecin, bir tür geçiş dönemi olarak algılandığını söylüyor. 2020'ye kadar olan süreçte, gelişmiş olan ülkelerin Cancun'da yıllık 100 milyar yardım

sözü verdiklerini hatırlatan Şahin, bu miktarın şu anda ancak yıllık 30 milyar doları bulabildiğini, birçok gelişmiş ülkenin ekonomik krizi bahane ederek “söz vermiştik ama garanti vermemiştik” bahanesine sığındıklarını vurguluyor.

Finans konusunda biraz da olsa umut vaat eden bir tartışma da “**İklim değişikliği nedeniyle yaşanan kayıplar ve zararlar**” başlığıyla yapılan müzakerelerde yaşandı. Tartışmalar son derece sert geçti. Aslında bu ülkeler Doha’da küçük de olsa bir tür zafer kazandılar diyebiliriz. Tarihte ilk defa Birleşmiş Milletler nezdinde bir belgeye, iklim değişikliğinden zarar gören ülkelerin kayıp ve zararlarının karşılanacağı yazıldı. Ancak bir yandan da bu yardımlarla ilgili bir sürü soru cevapsız kaldı. Söz konusu yardımın BM’nin var olan insani yardım ve felaket yardımları bütçesinden mi, yoksa başka bir kurum aracılığıyla mı yapılacağı ve bu paranın nasıl ödeneceği henüz belirsiz. Nitekim Doha boyunca hemen her konuyu bloke eden ABD, “kayıp ve zararlar” başlığında da bir tür çıbanbaşı olmaya devam etti. ABD söz konusu ülkelere yapılacak yardımların, “tazminat” ya da başka bir kavram adı altında verilmesini kabul etmeyeceğini açıkladı. Yardımlar için yapılan yeni kurumsal yapılara da itiraz eden ABD, gelişmekte olan ülkelerin banka gibi yeni kurum önerilerine de karşı çıkarak, var olan kurumlarla yola devam edilmesi yönünde görüş bildirdi. ABD ayrıca, 2013-2015 için de ek bir yardımda bulunmayacağını açıkladı.

Kanada ve Yeni Zelanda ise ABD’yi takip eden tavırlarını sürdürdüler. Örneğin Kanada, iklim finansmanı dışında yeni bir fona ihtiyaç duyulmadığını bildirdi. Çin ise “kayıp ve zararlar” başlıklı yardımlar konusunda ısrarcı oldu. **Almanya, Fransa, Birleşik Krallık ve Danimarka,**

Doha’da toplamda **10 milyar dolarlık bir finansal yardım sözü** verdi. Kayıp ve zararların nasıl karşılanacağına bir sorun olarak hâlâ durduğunu söyleyen Şahin, bu fonları BM dışında başka bir organa devretmenin de başka sorunlar çıkarabileceğini şu sözlerle anlatıyor: “Örneğin **Clean Development Funds** dediğimiz yani Temiz Kalkınma Fonları var. Bu fonlar Dünya Bankası’na devredildi. Bu fonlardan Türkiye de yararlanıyor. Ama fonların kontrolü yok. Türkiye bu fonlarla HES yapıyor. HES yapılırken de binlerce ağaç kesiliyor ve temiz proje yapıyorum derken daha fazla karbon salımına neden olunuyor. Açıkçası ‘kayıplar ve zararlar’ başlığı çok önemli ve muhtemelen bunun içeriğinin, yapısının ve alt metinlerinin oluşturulmasının 2013’e sarktığını söyleyebiliriz.”

Yardımla ilgili tartışmalar sırasında ilginç ve önemli iddialar da ortaya atıldı. Örneğin **Dünya Kalkınma Hareketi** (World Development Movement-WDM) bu tür paraların

Yardımla ilgili tartışmalar sırasında önemli iddialar da ortaya atıldı. Örneğin **Dünya Kalkınma Hareketi**, bu tür paraların iklim değişikliğinden zarar gören yoksul insanlardan çok büyük şirketlere gittiğini açıkladı.

iklim değişikliğinden zarar gören yoksul insanlardan çok büyük şirketlere gittiğini açıkladı. Son örneklerden biri olarak da Dünya Bankası tarafından finanse edilen 385 milyon pound’luk temiz enerji projesini gösteren WDM, hibe edilen paranın büyük şirketler tarafından kâr amacıyla rüzgâr türbinleri ve güneş panelleri kurulmasına harcadığını iddia etti.

AB Hayal Kırıklığı Yarattı

Doha’da gerçekleştirilen COP18’in en önemli tartışma konularından biri de **karbon kredileri** oldu. Hatırlayacağımız gibi, 1997 yılında Kyoto Protokolü’nün hazırlanma aşamasında eski Doğu Bloğu ülkelerinin o tarihteki seragazı salımlarının üzerinde salım yapabilmelerine imkân tanınmıştı. Protokole taraf olan söz konusu ülkelere aradaki fark için de “**hot air**”, yani sıcak hava denilen **karbon salım kredileri** tahsis edilmişti. Ülkeler kendilerine tanınan üst limitin altında seragazı salımı yaptıkları

takdirde, aradaki farkı “Tahsis Edilmiş Birim” olarak adlandırılan bu krediler vasıtasıyla diğer ülkelere satabileceklerdi. Kyoto’nun birinci dönemi 31 Aralık’ta sona ererken, hesaplamalara göre bu tarih itibarıyla kullanılmamış karbon kredisi Rusya, Polonya ve Ukrayna gibi ülkelerin ellerinde kaldı diyebiliriz. Bu yüzden konferans boyunca özellikle Polonya ve Rusya, söz konusu kredilerin 2020 sonrası için müzakere edilmeye çalışılan yeni iklim anlaşmasına taşınması için ısrar etti. Tartışma sırasında en büyük sürpriz ise AB’den geldi. Greenpeace’ten Pınar Soğancı, “Bugüne kadar müzakerelerde lider konumda olan Avrupa Birliği, bu sefer karbon salımlarını artırmak isteyen Polonya’nın tarafında yer aldı ve yüzde 20 azaltım hedefinden vazgeçerek zayıf hedeflerle süreci tamamladı” diyerek, AB’nin çevreciler açısından gerçek bir hayal kırıklığı yarattığına dikkat çekti. Tam da Aksoğan’ın belirttiği gibi, AB bununla da yetinmedi. Üç yıl önce gönüllü olarak aldığı 2020’ye kadar emisyonları 1990’a göre yüzde 20 azaltma hedefine şimdiden ulaşmış olan ve bunu da aslında büyük ölçüde özellikle Doğu Avrupa’daki kirli sanayilerin kapatılmasıyla başaran AB, önümüzdeki 8 yıl için bu hedefin ötesine geçmeyi de reddetti. TEMA’dan Şahin de “hot air” konusunda Rusya ve Polonya’nın isteğinin gerçekleşmesini hatırlatarak özellikle Polonya’nın tavrına dikkat çekiyor. “Polonya’nın bir sürü açıdan kötü bir sicili var. Örneğin AB seragazi azaltma hedefini üç kere masaya getirdi. Ama teklif her seferinde Polonya tarafından reddedildi. Baktığımızda Polonya elektrik enerjisinin yüzde 90’ını kömürden elde ediyor. AB, ‘ikinci yükümlülük sürecinin önünü tıkamak için şimdilik Polonya’ya evet diyelim, kendi içimizde biz onları ikna ederiz’ tavrındaydı. As-

Doha’da ilk defa sokağa dökülen Arap gençleri de gösterdi ki, yeni bir nesil geliyor ve bu yeni nesil, iklimi değil, bu vurdumduymaz, kör ve sağır yöneticileri değiştirmeye kararlı.

lında bunu daha önce de denemiş ama başaramamışlardı.”

İyi Şeyler de Oldu

Doha’da gerçekleşen COP 18 sırasında küçük ama umut vaat eden şeyler de yaşandı. Tartışmalar ve pazarlıklar tüm hızıyla devam ederken, küçük bir ada ülkesi olan **Dominik Cumhuriyeti**’nin tavrı, adeta gelişmiş ülkelere ders niteliğindedi. Dominik Cumhuriyeti gelişmiş ülkelerle aynı imkâna sahip olmasa da, kendi olanaklarıyla 2030’da emisyonlarını 2010’dakinin yüzde 25 aşağısına çekeceğini taahhüt etti. Yine bütün bu tartışmaların gölgesinde kalan bir başka vaka da, konferansın gerçekleştiği Katar’ın ilk sokak gösterisine sahne olmasıydı. COP 18 sürerken, **Arap Gençlik Hareketi Koalisyonu** üyesi gençler, Arap ülkelerinin iklim adaletine önderlik etmek için ellerine bir şans geçtiğini ve bunun kullanılması gerektiğine dikkat çekerek, konferansın katılımcılarını iklim değişikliği konusunda uyaran bir eylem gerçekleştirdi.

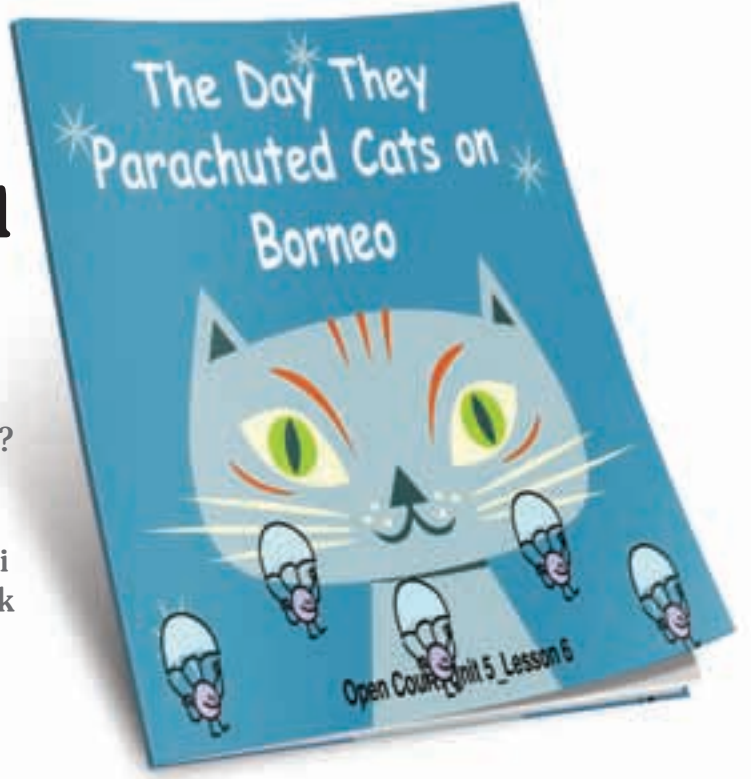
TEMA İklim Projeleri Sorumlusu **Gökşen Şahin** de, Doha’da protesto seslerinin yükseldiğine dikkat çekiyor. Doha’da hükümetler nezdinde kaçak güreşilirken, aslında tüm dünyada bundan sonraki süreçte halkın kendisinin daha fazla ses çı-

karacağının sinyallerini aldıklarını belirten Şahin, “Uluslararası süreç henüz ölmedi ama komada tutuluyor diyebiliriz. Ama vardığımız kötü durumun tek iyi tarafı var. Bu süreç bu kadar kötü gittikçe, ülkelerin tabanlarında daha önce hiç görmediğimiz ciddi bir hareketin yükseldiğini görüyoruz. Örneğin ben daha önce hiçbir müzakerede iklim değişikliğinden doğrudan etkilenen Sudan ve benzeri ülkelere gelen bir kitleyle karşılaşmadım. Açıkçası Katar’da bile **Arap Baharı**’nın etkisiyle değişmiş, dönüşmüş bir Arap gençlik hareketi vardı. ‘Biz aslında demokrasi mücadelesi için buradayız’ dediler ve demokrasi mücadelelerini sürdürebilmeleri için öncelikle sağlıklı bir gezegen kazanmaları gerektiğinin altını çizdiler” diyor. Dünya değişiyor ve ne iyi ki sadece iklimi değil, politik iklimi de. Evet, daha uzun bir süre, kendi haklarının, kamuoylarının isteklerinden bihaber, nereden çıktığı belli olmayan bir “ulusal çıkarlar” manzumesine sarılıp duran politikacılar bizi oyalayıp duracaklar. Ama Doha’da ilk defa sokağa dökülen Arap gençleri de gösterdi ki, yeni bir nesil geliyor ve bu yeni nesil, iklimi değil, bu vurdumduymaz, kör ve sağır yöneticileri değiştirmeye kararlı. Sosyal medyaya bakın, bu gençlerin ayak seslerini göreceksiniz... ○

Borneo'ya Kedi Yağdığı Gün...

Sinekleri yiyen böcekleri yiyen kertenkeleleri yiyen kediler ölürse ne olur? Heyzen Ateş bizi yine farklı coğrafyalara, farklı metinlere ve tabii farklı soruların peşine düşürüyor. Bu arada, ilk cümledeki sorunun yanıtı, “Tifüs salgını çıkar” olacak ve evet, Royal Air Force, 1960 yılında Borneo'ya gerçekten kedi atmış...

 Heyzen ATEŞ

Dünyanın vicdanı olarak anılan Uruguaylı yazar Eduardo Galeano'nun “**Ve Günler Yürümeye Başladı**” adlı son kitabını okuyorum. Sayfaları karışmış maarif takvimlerini andırıyor, her sayfada bir tarih, bir hikâye. Tarihte Bugün'ün edebi hali de diyebilirsiniz. 6 Ocak'ta “**Bekleyen Toprak**” başlığı altında **Nazım Hikmet**'in anavatanına dönemeyişinden bahsediyor. (Galeano, 2009'da yeniden vatandaşlığa kabul edilmesine karşın Nâzım'ın mezarının Türkiye'de olmadığını da yazmış.) 29 Ocak'ta “hiçbir şey yazmıyormuş gibi yazan ama her şeyi söyleyen adamın”, **Çehov**'un doğumu. 20 Nisan'da **Budalalığın İmalatı** adıyla ABD'nin Küba'ya çıkarma yaptığı **Domuzlar Körfezi** fiyaskosu. 22 Mayıs'ta **Hergé**'nin **Tenten**'inin **Kongo macerası** anlatılıyor. (Fillerin zencilerden daha iyi Fransızca konuştuklarını söyleyen Tenten, sonlara doğru o fillerden birini öldürüp dişlerini hatıra olsun diye eve götürüyor-

Eduardo Galeano

muş.) 18 Temmuz, kitaptaki sayısız felaketten biri: “Yirmi yılda inşa edilen **Artemis Tapınağı** bir gecede küle döndü. Onu kimin tasarladığı bilinmiyor ama katilinin adı hâlâ hatırlanıyor: **Herostratus**. Tarihe geçmek istedi. Geçti de.” Eduardo Galeano anlatıyor da anlatıyor, Güney Amerikalılara özgü şiirselliğiyle. Bunları kitap hakkında kafanıza bir fikir oluşsun diye yazdım ama meraklanmayın, burada tek tek Galeano'nun seçtiği komik ve trajik olayları sayacak değilim. Bu yazıyı ilgilendiren ve benim kahkahalar atarak bilgisayar başına oturmamı sağlayan olay, Temmuz'un sonlarına doğru, daha kesin konuşmak gerekirse **26 Temmuz**'da yaşanmış bir ekoloji felaketi. (Güldüğüm için kızmayın, birazdan anlayacaksınız.) Akıl almaz bir süreçten, mantık sınırlarını zorlayan bir olaylar zincirinden bahsedeceğim ve bunu sadece Galeano'nun metninden değil, resmi araştırmalardan da alıntılar kullanarak yapacağım.

Sıtmayı Gösterip Kediye Razi Edilenler

Büyük Borneo Adası'nın nerede olduğunu biliyor musunuz, bilmiyorum. Pasifik'te orta büyüklükteki adalardan biri, ekosistemi son derece dengeli. Sivrisinekler eşekarılarını, eşekarıları hamamböceklerini, hamamböcekleri kertenkeleleri, kertenkeleler kedileri besliyor. Gerçek bir besin zinciri. Ama hayat, insanlar için o kadar kolay değil çünkü bu zincirdeki en zayıf halka gibi görünen sivrisineklerin besin kaynağı insanlar. Yine aynı sinekler binlerce insanı öldüren sıtma salgınlarına yol açıyorlar. ABD Ulusal Sağlık Örgütü'nün raporuna göre (<http://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC2636426/>), insanoğlu tarih boyunca sıtmayla mücadele etmiş olsa da, gidişatı asıl değiştiren 1955 Mayıs'ında **Mexico City'de yapılan Sekizinci Dünya Sağlık Konferansı'nda** sıtmanın ortadan kaldırılması için harekete geçilmesi kararının alınması. Konferansa katılan ülkeler sıtma salgını sorununu çözmek için **Dünya Sağlık Örgütü'nün (WHO)** bir şeyler yapması gerektiğini söyleyince ABD, Venezuela ve Avrupa gibi yerlerde başarılı sonuçlar alan WHO, haşere öldürücülerle sıtmanın yaygın olduğu bölgelere müdahale ediyor.

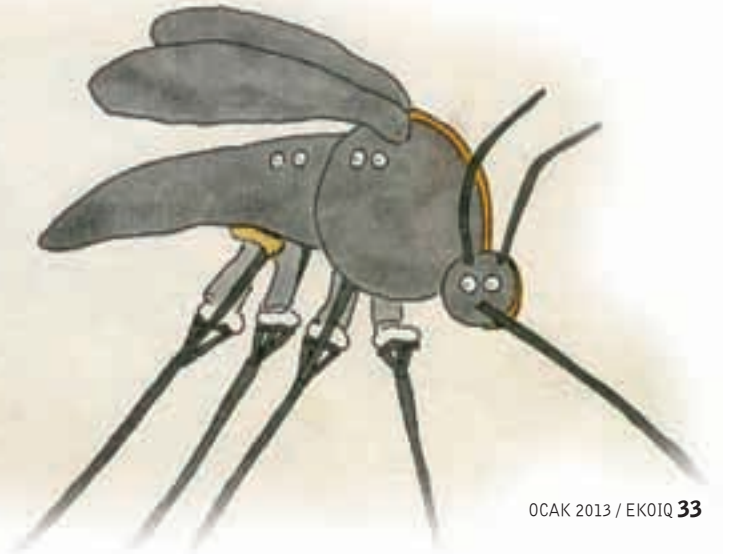

Ne yazık ki DDT dökülürken, ilacın ekolojiyi nasıl etkileyeceği göz ardı ediliyor. Sıtma taşıyan sineklerin oranı yüzde 35,6'ten yüzde 1,6'ya iniyor inmesine de bazı garip gelişmeler de yaşanmaya başlanıyor.

Yüklü miktarlarda **DDT** bu bölgelere serpiliyor. Başlangıçta başarılı da oluyorlar. Aynı dönemde yayınlanan bir New York Times makalesi, DDT sayesinde insan ölümlerinde gözle görülür ölçüde azalma olduğunu duyuruyor okuyucularına.

Ne yazık ki DDT dökülürken, ilacın ekolojiyi nasıl etkileyeceği göz ardı ediliyor. Sıtma taşıyan sineklerin oranı yüzde 35,6'ten yüzde 1,6'ya iniyor inmesine de (ve bu elbette iyi haber, Sri Lanka'da 1943'te sıtmadan 2,5 milyon kişi ölmüşken, 1963'te bu rakam sadece 100), Borneo gibi dışarıyla bağlantısı olmayan yerlerde garip gelişmeler yaşanmaya başlanıyor. Önce Kuzey Borneo'da insanların çatıları kafalarına düşüyor. Harvard Üniversite'sinde yayınlanan ekosistemler konulu makaleye göre (http://pzweb.harvard.edu/ucp/curriculum/ecosystems/s6_res_borneo.pdf), bunun nedeni **tırtılların istilası**. Araştırmacılar DDT'nin tırtılları yiyen bütün böcekleri öldürdüğünü ama tırtılların bu kimyasalı fark edip uzak durduğunu tespit ediyor. Bu da yetmezmiş gibi ikinci ve daha büyük bir felaket oluyor: Borneo'da birdenbire patlak veren tifüs salgını. WHO yetkilileri önce neler olduğunu çözemiyorlar. Sonrası gerçek bir ibret öyküsü. Sinekleri yiyen

“Onları görecektiniz. Gökkuşağı renklerinde 14 bin kedi, tek kulaklı kediler, iki kulaklı kediler, kuyruksuz kediler, üç ayaklı kediler, hepsi kar taneleri gibi gökyüzünden aşağı süzülüyordu”

böcekleri yiyen kertenkeleleri yiyen kediler birer birer ölmüş; ada kedisiz kalınca fare nüfusu patlamış. (Gülmeyin, bu yazdıklarım Güney Amerikalı bir yazarın çok çalışan hayal gücünün ürünü değil, dünya tarihi.) Fareler mahsulleri yemekle kalmayıp bir de tifüs gibi salgın hastalıklara neden olmuş. (Bir ara not: 1962’de New York Times’ta yayımla-

nan bir makale Vietnam’da da DDT yüzünden benzer sorunlar yaşandığından bahsediyor. Vietnamlılar bunu ABD’nin komünistlerle savaşmak için kullandığı numaralardan biri zannetmiş.) Dünya Sağlık Örgütü uzmanları kriz komitesini toplayıp Galeano’nun tabiriyle “**adaya paraşütle kedi indirmeye**” karar veriyorlar. Dünya Sağlık Örgütü’nün dergisinin Nisan-Mayıs 2005 sayısında (<http://www.who.int/formerstaff/publications/qn60.pdf>), arşivlerdeki olay şöyle anlatılıyor: “Bu ekoloji felaketi, ‘paraşütle Borneo ormanlarına inen kedi’ imgesinin insanların kafasına kazınması sayesinde bugün bile biliniyor.” Olay, 22 Mayıs 1955’te New York Times’ta “Kediler Uçuyor” gibi başlıklarla verilirken, ünlü Amerikan roman ve öykü yazarı **Coraghessan Boyle**, kedi bombardımanını anlatan

Coraghessan
Boyle

Konuyla ilgili kitaplar:

- Charlotte Pomerants, The Day they parachuted cats on Borneo: a drama of ecology. (Resimli çocuk kitabı) <http://www.skidmore.edu/~mmarx/ScribSem44/Borneo%201.pdf>
- Francois Mergen, When it rained cats in Borneo.
- T. Coraghessan Boyle, Top of the Food Chain.
- G. Conway, Ecological aspects of pest control in Malaysia. In M. T. Farvar & J. P. Milton (Eds.), The Careless Technology: Ecology and International Development (pp. 467-490). Garden City, NY: The Natural History Press.
- T. Harrison, Operation Cat-Drop, Animals.
- L. H. Lovins ve A. B. Lovins, How not to parachute more cats.
- L.B. Sweeney, When a Butterfly Sneezes.

“Top of the Food Chain” isimli öyküsünde şöyle diyor: “Onları görecektiniz. Gökkuşağı renklerinde 14 bin kedi, tek kulaklı kediler, iki kulaklı kediler, kuyruksuz kediler, üç ayaklı kediler, hepsi kar taneleri gibi gökyüzünden aşağı süzülüyordu.” WHO’nun bugünkü çalışanları önceleri bunun hızla yayılmış asparagas haberlerden olduğunu sanıyorlarmış. Derken arşivde Changi Operasyon Merkezi’nden gelen resmi bir evrak bulunmuş: “Mart 1960. Teslimat için gerekli düzenlemeleri yapan **Royal Air Force**’a, kedi bağışlayanlara ve kedi sepeti yapanlara teşekkürlerimizle. Çok isabetli atışlardı.” ○

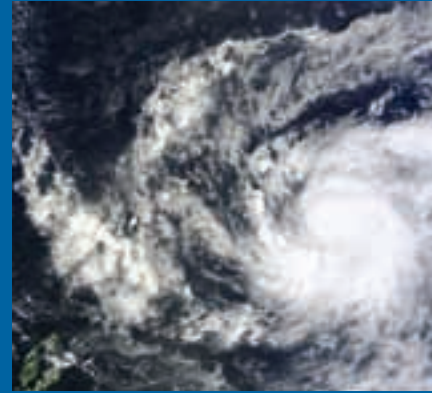
2012 NE OLDU?

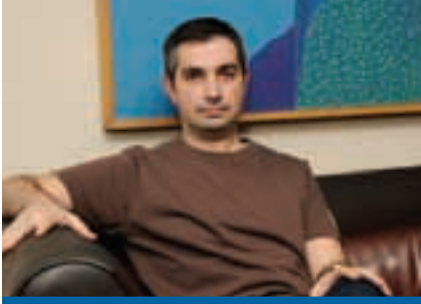
Geleceği bilmek imkânsızdır. Basit bir nedenle, çünkü daha yapılmamıştır ve John Lennon'un dediği gibi biz onu tasarlarken, başımıza gelenler kendi mecrasını oluşturur. Ama bu sözlerimiz, geçmişe bakıp geleceği hayal etmemeyi gerektirmez tabii ki. Tam tersi, geçmişe ve yaşadıklarımıza bakarak, önümüzdeki günlerde neler yaşayabileceğimizi, olanakları ve kısıtlılıkları görebiliriz.

Ünlü kültür kuramcısı Walter Benjamin, bunu tarih meleği imgesiyle çok güzel anlatmıştır aslında. "Tarih meleği geçmişe bakar" der Benjamin ama tarihin rüzgârı onu geleceğe doğru savurmaktadır.

Biz de 2013'in ilk sayısında, Türkiye'de sürdürülebilirlik ve ekoloji çalışmalarına son derece önemli katkılarda bulunan dostlarımıza ve uzmanlara, 2012'nin dünyadaki ve Türkiye'deki en iyi ve en kötü gelişme ile olaylarını sorduk.

Okudukça göreceğiniz gibi, herkes kendi bulunduğu açıdan taşı en iyi yere atıyor. Ancak, gezegenin ve tüm canlıların ortak geleceğini düşünenlerin yapıcı eleştirilerini "taş" değil de, gül olarak görmek daha doğrusu bizce. O nedenle şimdi hepimize düşen, güllerin düştüğü yerlere bakmaktır. Orada, ahların ve vahların ötesinde, yeni bir hayatın ve umudun doğduğunu görmemek mümkün değil...

Dr. Barış Gencer Baykan,
Bahçeşehir BETAM uzmanı

“Artan Doğal Afetler”

İklim değişikliğinin doğal afetlerin sıklığını ve şiddetini artırdığını biliyoruz. 2012'de ABD'de yaşanan Sandy Kasırgası buna önemli bir örnek. İklim değişikliği ortalama okyanus sıcaklıklarını artırarak daha fazla ve daha güçlü kasırgalar yaratıyor. Fransız ekonomist **Serge Latouche**, “felaket pedagojisi” kavramıyla, felaketler ne kadar üzücü olursa olsun, alternatifin galip gelmesinin koşulu olan fikir değişikliğini tetiklerler diyor. Sandy Kasırgası, ekoloji açısından felaket olsa da, **bir musibet bin nasihatten iyi** olabilir diyebiliriz.

“BM Fonunun İki Katına Çıkması”

Birleşmiş Milletler Çevre Programı çerçevesinde, 2015 yılına kadar gelişmiş ülkelerin, dünyanın biyolojik çeşitliliğinin kaybolmasını engellemek için geliştirmekte olan ülkelerdeki çabalara ayırdığı **fonu iki katına çıkarması** ve 2020'ye kadar finansmanı en azından bu düzeyde

koruması kararı, 2012'nin son aylarından aklımda kalan tek olumlu gelişmeydi.

“Hangisini Söylesek, Diğerleri Kıskanır”

Çevre ve ekoloji için 2012'de yaşanan onlarca kötü gelişme var. Birinciliği hangisine versek diğerleri kıskanır. Kalkınma politikasının idari araçları hep çevre aleyhine geliştirildi, genişletildi. Tabiat Yasası, Kentsel Dönüşüm Yasası, 2B Yasası, HES'ler için idari altyapı, Yürütme Durdurma ve ÇED Muafiyeti örneklerinde olduğu gibi. Nükleer santraller, termik santraller, hidroelektrik santraller, 3. Havaalanı, 2. İstanbul şehri, Kanal İstanbul, Taksim Projesi ve 3. Köprü de 2012'de gündeme gelen doğa tahribatını artıracak enerji, kentleşme ve ulaşım projeleri.

“Yemezler Kampanyası”

GDO'lar son 15 yıldır gerek biyogüvenlik mevzuatının oluşturulması gerekse sivil toplum kampanyaları ile Türkiye'nin gündeminde yer alıyor. 2010'da Biyogüvenlik Kanunu çıktıktan sonra şirketler GDO'lu yem ve gıda başvurularında bulundular. Çevreciler, üreticiler, tüketiciler ve bilim insanlarından oluşan bir koalisyon toplumsal endişeyi arkalarına alarak en azından gıda GDO istemediklerini duyurdular. Yoğun bir kampanya sonucu gıda amaçlı 29 GDO'lu gen başvuruları, 15 Ağustos 2012'de geri çekildi.

TEBRİKLER!
Türkiye Bayramına
Afiyetle Giriyor:
GDO başvuruları
geri çekildi!

yemezler gelişiyor

Kate Clow,
Kültür Rotaları Derneği YK Başkanı

“Grönland Buzullarının Erimesi”

Grönland'ın buzulları ve buz çarşafı şu ana kadar ölçülebilen en yüksek hızda erimeye devam ediyor.

“Doha'da ‘Kayıplar ve Zararlar’ Prensibinin Kabul Edilmesi”

Doha'daki konferansın sonuçları hâlâ belli değil ama bildiğimiz kadarıyla ülkelerin çoğunluğu “kayıplar ve zararlar” prensibini kabul etti. Zengin ve gelişmiş ülkelerin yoksul ve yeni ülkelerin, karbon emisyonlarını azaltmaları için bir fon aracılığıyla yüklü bir ödeme yapması gerekiyor. Ama ne zaman, ne kadar gibi sonuçların cevaplarını hâlâ bilemiyoruz.

“Barajlar ve HES'ler”

Her geçen gün Türkiye baraj ve HES sayısını artırıyor. Özellikle **Çoruh Nehri**'ndeki baraj inşaatları devam ediyor. Nehir üzerinde neredeyse 30 adet baraj yapıldı.

“Türkiye'nin Artık Gizlenemeyen Çevre Performansı!”

Dünyanın Çevre Performans Endeksi'ne göre, bütün dünyaya ait çevre performansı tablosunda Türkiye, 132 ülke arasında 109. sırada yer alıyor. Yani endekste yer alan ülkelerin yüzde 92'sinin çevre performansı Türkiye'den daha iyi. Bu sonuç iyi bir şey çünkü böylece Türkiye'nin çevre performansını gizlemek imkânsız hale gelmiş durumda.

Türkiye'de 2012'nin en iyi -ve belki tek iyi- gelişmesi olarak, artan farkındalık ve sivil toplumun uyanışı vurgulanıyor. 2012'nin ülkemizdeki en kötü gelişmesi için çok aday var: HES'ler, tutarsız iklim politikaları, 2012'yi kömür yılı olarak ilan etme ve diğerleri...

Şafak Pavey,
CHP Doğa Hakları ve Sosyal Politikalar'dan
Sorumlu Genel Başkan Yardımcısı, Milletvekili

“Sandy Kasırgası ve Bopha Tayfunu”

Öncelikle bu koşullarda bir en kötü tanımı yapmak çok zor. Söz konusu olan canlı yaşamı olduğu için etkilerin değerlendirilmesinde karşılaştırma yapmak bana çok doğru gelmiyor. Ancak bu yılın en etkili gelişmelerine örnek verecek olursak, **Amerika'daki Sandy Kasırgası ve Filipinler'deki Bopha Tayfunu**'ndan bahsedebiliriz. Binlerce insanın ölümüne sebep olan

“Rio+20”

Dünyada çevreyle ilgili 2012'deki en kötü gelişme ya da en hayal kırıklığı yaratan gelişme 20-22 Haziran'da gerçekleşen Rio+20'di. Burada hükümetlerin çevresel problemlerle ve özellikle küresel iklim değişikliğiyle mücadelede pek de istekli olmadıklarını, olamadıklarını gördük. Devletlerin, sermayenin etkisi olmaksızın karar alamadıklarını da bir kez daha görmüş olduk. Bu bizi her ne kadar hayal kırıklığına uğratsa da aynı zamanda, **yerel örgütlenmelere daha sıkı sarılmamız** için de teşvik etmeli.

“Alternatif Modellerin Daha Çok Gündeme Gelmesi”

Dünyada ve Türkiye'de çevreyle ilgili umut verici gelişmeler ola-

bu iki acı olay, tüm dünya ülkelerinin hafızasında yerini en acı şekilde aldı ve küresel iklim değişikliğine karşı önlem alınmadığı takdirde neler olabileceğini hepimize tekrar hatırlattı.

“Doha İklim Zirvesi'nin Son 36 Saatlik Kısım”

Doha İklim Zirvesi'nin son 36 saatlik kısmını ise iyi gelişmeler kısmına ekleyebiliriz diye düşünüyorum. Kyoto Protokolü'nün geçerlilik süresinin 2020 yılına kadar uzatılması önemli. Genel perspektifte baktığımızda ise görüşmelerin hâlâ ekonomik argümanlar üzerinde yürüyor olması ne yazık ki çözümün çok da yakın olmadığını göstergesi.

“Gazimir'deki Nükleer felaket ama Dahası da Var”

Türkiye'de bu sene çok spesifik bazı acı olaylara şahit olduk. Bunlardan birisi Gazimir'deki nükleer

felaket. Türkiye'ye girişi dahi yasak olan radyoaktif atıkların toprakta gömülü olarak bulunması ve ilgili kurumların böylesine kötü bir risk ve kriz yönetimi sergilemesi geleceğe yönelik beni korkutuyor. Doha'daki durumumuzun, **MAREM'in raporunun**, HES'lerin ve genel doğa politikamızın da başlı başına “kötü gelişme” olduğunu üzümlere söylemek durumundayım.

“Doğa Konusundaki

Artan Bilinçlenme”

Tüm bu olumsuzlukların yanında, halkımızın doğa konusunda gitgide daha da bilinçlendiğini ve ses çıkardığını görüyorum. Sivil toplum kuruluşları da doğa hakkı konusunda çok ciddi çalışmalarda bulunuyorlar ve ileriki zamanda bu gelişmelerin sonuçlarının alınacağına inanıyorum. Doğanın haklarının tanındığı ve saygı duyulduğu o güzel geleceğe hep birlikte ulaşacağız. Bundan en ufak kuşukum yok.

rak sayabileceğim şeyler genel olarak, kooperatiflerin yaygınlaşması, kent bahçelerinin oluşturulması, topluluk ekonomisi gibi akademik alanlarda yapılan çalışmaların artması, yerelliğe daha çok önem verilmesi gibi üretim-tüketim ilişkilerimizi sorgulayan ve alternatif bir model ortaya koyan sistemlerin, etkinliklerin ve kavramların gündemimizi daha fazla meşgul etmesidir.

“Nükleer Santral Anlaşması”

Türkiye'de çevreyle ilgili en kötü gelişme ise Akkuyu Nükleer Santrali için anlaşmaya varılmış olmasıdır diye düşünüyorum. Yalnız bu noktada başka bir şeye dikkat çekmek istiyorum, bu enerji projesini tek bir olay olarak değerlendirip, ona

Mustafa Kaba,
Boğaziçi Üniversitesi Çevre Kulübü Başkanı

odaklanmak büyük resmi görmemizi engelleyen ve bizi çevre mücadelesinde geri götüren anlayışlardan birisidir. Bu proje, büyümeye ve **daha çok tüketmeye dayalı bir zihniyetin sonucudur** ve bizim ilk olarak sorgulamamız gereken bu zihniyettir.

“İklim Değişikliğinin Etkilerinin Hızlanması”

2012'de dünyadaki en kötü gelişme iklim değişikliğiyle ilgili son çıkan çarpıcı raporların yayınlanması. **Dünya Bankası**'nın hazırladığı ve yayınladığı rapora göre, global toplum harekete geçmezse dünya yüzyıl sonuna kadar dört derece ısınacak. Uluslararası İklim Değişikliği Paneli'nin çalışmalarına göre son 150 yılda küresel sıcaklık 0,8 derece arttı. Ve ilk defa Kuzey Buz Denizi'ndeki buzullar, 1979'da kaydetmeye başladığımızdan beri en düşük boyutlara ulaştı.

“Occupy Hareketi”

2012'de Dünya için en güzel gelişme ise 2011'in Eylül ayında başlayan “Occupy” Hareketinin 2012'de de devam etmesi ve dahası bunun yeni bir ekonomi başlatmakta yarattığı etkidir. Occupy Hareketi, dünyadaki sosyal ve ekonomik dengesizliklerle başa çıkmak için başlamış olup, sadece

içinde bulunduğumuz finansal sistemi değil, **şuursuzca tüketimi** hedefleyen bu düzeni ve kaynakları yok olmayacakmış gibi yıprattığımız gezegenin geleceğini de sorgulamamıza sebep oldu.

“Hangisinden Başlamalı”

2012'de Türkiye'de çevre açısından tek bir kötü gelişme söylemek imkansız zira iklim değişikliğinden son derece olumsuz etkilenecek bir ülke olarak, fosil yakıtlara daha çok sırtımızı dayamamız, **İstanbul'a 3. köprü** gibi ekoloji ve insan yaşamını olumsuz etkileyecek projelere seyirci kalmamız, gıdamıza gereği kadar sahip çıkamamamız upuzun bir listenin en başından birkaç örnek sadece.

“Farkındalığı Artan Toplumumuz”

2012'de Türkiye'deki en iyi üç gelişme, toprağımızın bereketini ve verimliliğini korumak için atalık tohumlara sahip çıkmak için organize

Ergem Şenyuva,
Yeşilist.com kurucusu ve Climate Project'in Türkiye Temsilcisi

edilen tohum takım takas şenlikleri, Slow Food Fikir Sahibi Damaklar'ın başlattığı ve Greenpeace'in de ele aldığı kampanya neticesinde balığımızın gelecek nesillere kalması için avlanma boyutuyla ilgili yasal düzenlemelerin yapılması ve **Yeşilist'in düzenlediği Maslak 1453 kampanyasının** ses getirmesi. Bütün bunların ortak noktası, her geçen gün kendisinin ve dünyanın sağlıklı olmasını isteyen ve farkındalığı artan toplumumuzun biraraya gelince değişime yön verebileceklerinin en güzel göstergesidir.

Akın Gündüz,
myclimate Türkiye Yönetim Kurulu Başkanı

“Sandy”

2012'de dünyada çevre ve ekoloji açısından en kötü gelişme, Sandy Kasırgası'ydı. Sandy Kasırgası iklim değişikliğinin ulaştığı noktanın bir fotoğrafı niteliğindedir.

“İstedığımız Gelecek Bildirgesi”

Rio+20 BM Sürdürülebilir Kalkınma Konferansı'nda “İstedığımız Gelecek” başlıklı sonuç bildirgesi kabul edildi. 283 maddeyi içeren bildirgenin en önemli noktalarından biri, ekonomik gelişmenin farklı aşamalarında bulunan ülkelerin ortak ama farklılaştırılmış sorumluluk taşımasının öngörülmesi oldu.

“Meke Gölü'nün Kuruması”

2012 yılında çevre ve ekoloji açısından en kötü gelişme, yanlış tarım ve su politikaları sonucu olarak Meke Gölü'nün tamamen kurduğunun açıklanması. Bu gelişme Türkiye'de

önümüzdeki dönemde **yaşanabilecek kuralıkların habercisi** niteliğindedir.

“Sera Gazı Emisyonlarının Takibi Hakkında Yönetmelik”

Sera Gazlarının Takibi Hakkındaki Yönetmelik, Çevre ve Şehircilik Bakanlığı tarafından karbon emisyonlarının izlenmesi için getirilen ilk zorunluluk oldu. Bu yönetmelik, sürdürülebilirlik anlamında, ülkemiz için önemli bir zemin oluşacaktır. Emisyona neden olan sektörlerin belirlenerek emisyonlarının izlenmesi ve azaltılması için gerçekleştirilecek çalışmaların ana temeli olabilir.

Gülçin Şahin,
Greenpeace Akdeniz İletişim Sorumlusu

“Kuzey Kutbu Buzullarında Yaşanan Rekor Erime”

Dünya için en kötü gelişme Kuzey Kutbu'ndaki buzullarda görülen rekor erimeydi. Deniz buzunun yüzey alanı, 1979'dan beri yüzde 45 oranında küçüldü ve bu yıl en düşük seviyeye ulaşarak rekor bir erime görüldü. Yani, bir nesilden daha kısa bir sürede, dünyamızın uzaydan görünüşünü değiştirdik. Bu, hem orada yaşayan canlılar için, hem de tüm dünyada yaşayan insanlar için çok kötü bir haber. Orada yaşayan canlılar evlerini kaybettiği gibi, Kuzey Kutbu'nda yaşanan erime iklimin daha hızlı ısınmasına neden olarak küresel ısınmayı tetikliyor.

“Yenilenebilir Enerjinin Ucuzlaması”

2012 yılının iyi gelişmeleri arasında yenilenebilir enerji sektöründeki gelişmelerden bahsedebiliriz. 2011 yılında, temiz enerjilerin toplam elektrik enerjisi üretiminin yüzde 30'unu sağladığı haberini aldık 2012'de. Yenilenebilir enerjilere yapılan yatırımlar 257 milyar dolar rekorunu kırarak 2004'e göre altı kat arttı. 25 Mayıs 2012'de **Almanya'da güneş ve rüzgârdan** sağlanan elektrik toplam günlük elektrik ihtiyacının yüzde 25'ini sağladı. Yenilenebilir enerjilerdeki büyüme sadece Avrupa ve gelişmiş

ülkeler için geçerli değil. Yenilenebilir enerji pazarında en yüksek gelişmeyi 12 milyar dolar yatırımla **Hindistan** gösterdi. Yenilenebilir enerji teknolojisinde yaşanan gelişmeler fiyatların da düşmesine neden oluyor. Artık hükümetlerin yatırımları yenilenebilirlerden yana yapmaması için bir neden kalmadı.

“2012'nin 'Kömür Yılı' İlan Edilmesi”

Türkiye açısından, süregiden ve kötüye giden bazı süreçlerden bahsedebiliriz. Bunlardan en önemlisi, toplam güneş ve rüzgâr potansiyeli açısından Avrupa birincisi olan Türkiye'nin, bu potansiyelin yüzde birini kullanırken, halen 2012'yi **“Kömür Yılı”** ilan etmesi. Dünya Kaynakları Enstitüsü'nün bu yıl yayımladığı rapora göre Türkiye, 49 yeni, kömürlü enerji santrali planıyla, **dünyanın en büyük dördüncü kömür tehdidi**. Bunun dışında, Enerji Sürdürülebilirlik Endeksi Raporu'na göre de enerji üretim biçimlerinin çevre etkisi azaltımı konusunda 94 ülke arasında 84. sıradayız. Tüm bunlar artık Türkiye'nin enerji üretirken çevreyi ve iklimi de düşünmeye başlaması gerektiğinin bir göstergesi.

“GDO'lu Gıdaların Ülkemize Girişinin Engellenmesi için Yapılan Kampanya”

Türkiye'de bu yıl gerçekleşen en önemli gelişmelerden biri, GDO amaçlı gıdaların ülkemize girişinin engellenmesiydi. Bu olumlu gelişme, yıl içerisinde aylar boyunca sürdürdüğümüz kampanyaya insanların verdiği destek sayesinde gerçekleşti. Vatandaşın karar mekanizmalarını nasıl etkileyebileceğinin en güzel örneği...

Defne Koryürek,
Fikir Sahibi Damaklar Kurucusu

“Doha'nın da İşaret Ettiği Kibir”

Kötü gelişmeler sayısız, korkarım. Ama canımı en çok acıtan küresel iklim değişikliğine dair radikal kararlar alınmasını bekleyip durduğumuz toplantıların sonuncusu, yani Doha'daki toplantı oldu sanırım. İnsanlığın sahid en bencil, en karanlık yaşını yaşadığının işareti saymamak kabil değil bu toplantıdan yayılan kibiri, bu imkansız ertelemeyi.

“Amazon ile Dicle'nin Kardeşliği”

Doğanın ve insan yaşamının geleceğini sığ ve ufuksuz “büyüme hedefleri” adına tehlikeye atan politikalara karşı ortak mücadele çağrısı **Damocracy**'i öncelikli saymak, hatırlamakta fayda var. İnsanlığın dünyada barışı ve doğada sürdürülebilirliği hakim kılacağı bir yarının var olduğuna inanarlarsanız, hâlâ benim gibi, Amazon nehri ile Dicle nehrinin kardeşliğini vurgulayan, kader ortaklığını hatırlatan Damocracy'i her yerde herkese hatırlatın lütfen.

“Hangisini Seçmeli!”

HES'ler başta olmak üzere Türkiye'de sayısız kötü gelişme inşa olmaya devam ediyor. Hangi birine öncelik vermeli, bilemiyorum.

“1453 Kampanyası”

Ama iyi olan, megapol İstanbul'da bile şehirleşmenin, doğadaki yokoluşun artık tahammül edilemez bir seviyeye geldiğini telaffuz etmemize imkan veren ve tasamızı tarif ettirirken bu tasada yalnız olmadığımızı tüm hayretimize rağmen hissetmemizi sağlayan kampanyalar ve bu kampanyaların artan başarısı oldu. En güzel örneklerden biri herhalde, Yeşilist'in 1453'e karşı change.org aracılığı ile başlattığı kampanyaydı.

Bahar Keskin ve Özlem Çevik Koper,
CSR Türkiye

de, Amerika'nın seragazları emisyonlarını kontrol almadaki politikalarını destekleyen Obama'ya oy verme çağrısı, ekoloji açısından önemli bir gelişme oldu.

“Paragraf 47”

Haziran ayındaki **Rio+20 Zirvesi** sonucunda yayımlanan “**Dilediğimiz Yarınlar - The Future We Want**” dokümanında, hükümetlerin şirketlerden iklim değişikliği ve sürdürülebilirlik ile ilgili verilerini açıklamalarını talep etmeleri gereğine değinen metin, -ki bu **Paragraf 47** olarak anılıyor- katılımcı hükümetlerce imzalanarak şeffaflık ve hesapverebilirlik konusunda önemli bir adım atıldı. Bu Paragrafın bir sigorta şirketi olan **AVIVA**'nın çabalarıyla sonuç dokümanına işlenmiş olması ise şirketlerin sürdürülebilirlik konusuna verdikleri önemin güzel bir göstergesi.

“Sandy Kasırgası”

Kasım 2012'de Amerika'nın doğu kıyısında can ve mal kaybına neden olan Sandy Kasırgası sonrasında New York'un Belediye Başkanı **Michael R. Bloomberg**'in yaptığı açıklama çevre açısından iyi bir gelişmeydi. Bloomberg'in kasırganın değişen iklimlerden kaynaklandığını belirtmesi ve bu nedenle

“Sürdürülebilirlik Endeksi'nin Hâlâ Hayata Geçmemesi”

Birkaç yıldır altyapı çalışmaları

“Nisan 2012'de Sera Gazı

Envanteri Yönetmeliğinin Yayımlanması”

“Atıklar, Atıklar, Atıklar”

2012'de dünyadaki en kötü gelişme tabii ki her türlü atıkların yarattığı etkilerdir. Okyanuslar, denizler, göller, dağlar, vadiler, ovalar her yer çöp yığınları ile dolu. Herkes çöpünden çılgınlar gibi kaçıyor atar atmaz...

“Dağbaşındaki çöplükler”

Ülkemize gelince, köylümüzün, Toros dağlarının, resmen dağbaşı köylerinde de 300-500 metre ötedeki orman içlerine çöplerini terk etme ve kaçarcasına oradan uzaklaşması. Hatta bazı köylerde çöplük

olarak kullandıkları evlerinin arka duvarları sinek bulutlarından geçilmiyor. Neredeyse çöplüklere ceset bile atılır durumda. Dünyada ve Türkiye'de inovasyon, sistemlerin berbat ettiklerini ve firmaların satış tikanıklıklarını çözme uğraşısıdır.

“Bağdat Caddesi'ndeki Kent Bahçemiz ve Derginiz”

Türkiye'de iyi bir şey ise Bağdat Caddesine 4. paralelde hiç tarım yapılmamış bir bahçede, hiç fabrikasyon tarım ilacı ve gübresi kullanılmadan, yaz boyunca bol ürün alınması; kışlık ürünlerin de yetiş-

Hasan İsmail Tek,
Kent Bahçecisi, Yeryüzü Derneği üyesi

tiriliyor olması... Ayrıca derginiz ve kitaplarımızla tanışmam... Bütün olumsuzlukları iki iyi telafi eder sanırım.

“Siyasi İradenin Eksikliği”

Küresel ölçekte en kötü gelişme pek çok bölgede ve ülkede sayısı ve şiddeti artan iklim felaketleri. Geçtiğimiz yıl yayımlanan onlarca rapor, iklim değişikliği konusunda acilen harekete geçilmesini öğütüyordu. Üstelik geçtiğimiz yıl Sandy Kasırgası, Bopha Tayfunu gibi iklim felaketleri binlerce insanın hayatını kaybetmesine sebep oldu. Ancak, “iklim krizi” ile mücadele edecek siyasi iradenin eksikliği başa çıkamamız gereken en zorlu gelişme.

“Küresel Bir Taban

Hareketinin Yükselişi”

2012’de gördüğümüz ve küresel ölçekte bizleri sevindiren gelişme ise, iklim değişikliğine sebep olan fosil yakıt bağımlılığımız ve bu konuda uluslararası ölçekte politik irade eksikliğine rağmen, küresel bir taban hareketinin yükseliyor oluşu. Amerika’daki **Keystone XL** boru

Özgül Erdemli Mutlu,
TEMA Vakfı Kurumsal İletişim ve Çevre
Politikaları Başkanı

hattına karşı ormanları ve doğayı korumak anlamında yükselen hareket, Türkiye’de madenlere karşı var olan yerel mücadeleler ve bu hareketlerin örneğin Fransa’da kaya gazını yasaklamak gibi başarıları bizlere gelecek yıllar için umut veriyor.

“2B Arazilerinin Satışının Yasalaşması”

Geçtiğimiz yıl Türkiye’de çevre ve ekoloji açısından bizleri en çok üzen şey ise, anayasaya aykırı olduğu defalarca Anayasa Mahkemesi tarafından ifade edilmesine rağmen 2B arazilerinin satışına ilişkin yasanın TBMM’den geçmiş olmasıdır. Bu yasa ile, yasal tanımına göre orman

niteliği **kaybetti**rilmiş yerlerin satışına izin verildi. Anayasaya açıkça aykırı olmasına rağmen anayasa mahkemesine götürülmeyen, ormanların korunmasını isteyen toplumsal muhalefet dikkate alınmaksızın 2B arazilerinin satışının yasalaşmasını bu yılın ekoloji açısından en kötü haberi olarak değerlendirebiliriz.

“GDO Başvurularının

Geri Çekilmesi”

Türkiye’de geçtiğimiz yıl çevre ve ekoloji açısından en iyi gelişme, Türkiye Gıda ve İçecek Sanayi Dernekleri Federasyonu’nun gıdada kullanılabilir 29 GDO’lu ürün için Biyogüvenlik Kurulu’na yaptığı başvurunun **STK’lar ve halk tarafından yürütülen kampanyalar** sonucunda geri çekilmesi idi. Bu bizlere, kendi geleceğimiz için sürdürdüğümüz mücadelede kararlı olursak, mutlaka kazanacağımızı ispatladığı için hem en iyi hem de en umut verici gelişmeydi.

Taner Öngür,
Müzişyen ve Aktivist

“HES’ler ve Kayagazı”

Dünyada çevre ve ekoloji açısından en kötü gelişme, akarsular üzerine yapılan barajlar ve HES’lerin korkunç boyutlara varması. Bu konuyu pek iyi bilmememe rağmen, doğanın dengesi açısından çok kötü sonuçları olacağını düşünüyorum. Tabii ki kötü gelişmelerden biri de kayagazı konusunun, fosil yakıt ve nükleer hayranı ülke hükümetleri arasında yeni bir moda olması diyebilirim.

“Güneş ve Powernet”

En iyi gelişmelerden biri 2012 Mayıs ayında bir hafta sonu, Almanya da güneş enerjisi (PV) üretiminde dünya rekoru kırılması idi: Sadece bir hafta sonu 22 gigawatt. En iyi ikinci gelişme, Jeremy Rifkin’in “Powernet” fikri bana göre. Benzer şeyleri bir ütopya gibi hayal ederken, -sizin dergide yayımlanan röportajından sonra- Jeremy Rifkin’in düşüncelerini ve eylemlerini yakından takip edince, gerçekten bir umut ışığı gördüm...

“HES’ler ve Nükleer Hayaller”

Türkiye’deki en kötü gelişme, tabii ki HES’ler, termik santral çılgınlığı ve nükleer hayaller. Nükleer hayal diyorum çünkü santral inşa edilmeye

başlansa bile, inşaatın yarıda kalması daha ekonomik olacak. Türkiye yıllık 386 milyar kilowatt saat kapasiteli bir **güneş ülkesi** ve güneş enerjisi birim fiyatı, 2010’dan beri nükleerden gittikçe daha ucuz hale geliyor. Sekiz sene içinde nükleerden üretilen enerji kw/saati 25 sent’e çıkarırken, güneş enerjisi kw/saati 5 sent’e düşecek.

“Bireysel Enerji Üretme Kararnamesi”

Bireysel enerji üretme karararnamesinin yürürlüğe girmesi. Bir de grubumla **Burgazada**’da üç gün boyunca, küçük güneş enerjisi sistemimizle çalışan ampflerimizle, günlük 7-8 saat süren müzik yapma deneyimizin başarıyla gerçekleşmesi.

Baran Bozoğlu,
TMMOB Çevre Mühendisleri Odası Yönetim
Kurulu Başkanı

“Dünyada Yaşanan Savaş ve Çatışmalar”

2012 yılında, dünyada ve Türkiye’de tıpkı diğer yıllarda olduğu gibi birçok tanker kazası, nükleer kaza, petrol sızıntıları, maden arama ve çıkarma faaliyetlerinden kaynaklı felaketler, orman katliamları olayları yaşanmaya devam etti... Kuşkusuz tüm bu felaketlerin yarattığı çevresel ve ekolojik etkiyi ölçmek ve hangisinin en fazla etkiyi yarattığını tespit etmek bugün mümkün değil. Gelecekte etkilerinin daha fazla hissedeceğimiz bu olayları daha bütünsel değerlendirmek yerinde olur.

Ancak, insanı, toplumları ekolojiden bağımsız görmemek gerektiğini bilimsel bir gerçek olarak temelimize alırsak, dünyada yaşanan savaş ve çatışmaların en büyük ekolojik yıkıma neden olduğunu kendi adıma söyleyebilirim.

“Çaba Harcayan Kurumlar, Kişiler ve Sivil Toplum”

Olumlu gelişmelerden söz etmek ise ne yazık ki, olumsuzları ortaya koymaktan çok daha zor. Küresel bir sorun olan, iklim değişikliğine

karşı ulusal ve uluslararası alanda gösterilen çabaların yetersizliğiyle birlikte, bu yazıyı yazdığım tarihte **Katar**’da yapılan görüşmelerin önemli olduğunu düşünüyorum. İnsan kaynaklı iklim değişikliğine karşı yavaş olmakla beraber, çaba harcayan kurumların, kişilerin ve sivil toplum kuruluşlarının olması olumlu bir gelişme.

“Çevre ve Şehircilik Bakanlığı”

Ülkemizde 2012 yılındaki en önemli çevre sorununun “Çevre ve Şehircilik Bakanlığı” olduğunu görmek, tüm çevre problemlerinin daha bütünsel ele alınmasını sağlayacaktır.

Orman ve Su İşleri Bakanlığı ile görev çelişkileri bulunan Çevre ve Şehircilik Bakanlığı yerine, idari, mali ve personel altyapısıyla ülkemizdeki ve dünyadaki çevre sorunlarının engellenmesi ve çözülmesi için faaliyet gösteren **tek başına güçlü bir Çevre Bakanlığı**’nın kurulması, çevre felaketlerinin azalması açısından önemli bir adım olacaktır.

“Çevre Sektöründeki Hareketlilik”

Olumlu olayları ortaya koymak ne yazık ki ülkemizde de çok zor. Küresel iklim değişikliği, atık sorunu, ulaşım, temiz enerji, üretim, hava kirliliği, çevre mevzuatı gibi çevresel göstergeleri hafızamızdan geçirdiğimizde ne yazık ki 2012’ye dair çevre sorunlarının çözümüne dönük bütünsel olumlu bir adım olmadığını görüyorum... Öte yandan, çevre sektöründe, Odamızın ve meslektaşlarımızın da katkıları ile bazı olumlu hareketlilikler yaşandığını, gerek sizin gibi çevre alanında yayım yapan dergilerden, gerekse çevre mühendisi istihdamındaki artıştan gözlemleyebiliyoruz.

M. Tunç SOYER,
Seferihisar Belediye Başkanı

“Belo Monte Barajı”

Dünyada çevre ve ekoloji açısından en kötü gelişme Amazon ormanları yöresindeki **Belo Monte**’de baraj inşasına yönelik çalışmalarla ilgili çıkan olumlu karardır diye düşünüyorum, en nihayetinde dünyamızın akciğerlerine vurulmuş bir darbedir bu hareket.

“Çevre Farkındalığının Artması”

2012’de dünyada çevre farkındalığının artırılmasına yönelik başarılı çalışmaların yürütülmesi hız kazandı. Bu anlamda Rio+20 Zirvesi’nde oldukça anlamlı sonuçlara ulaşılmış oldu.

“Köylerde Şehirleşmenin Önünün Açılması”

Türkiye açısından ise en kötü gelişme köylerin mahalle statüsü kazanmasına olanak verilerek, köylerde şehirleşmenin önünün açılması olmuştur. Köy arazilerinde imar durum değişikliklerinin olacağı göz önünde bulundurulursa bu hareket ile sürdürülebilir bir çevre politikası mümkün olamayacaktır.

“Sığacık’taki Orkinos Çiftliklerine Karşı Kazanılan Zafer”

Türkiye açısından en iyi gelişme ise; Sığacık Körfezi’nde Orkinos Balık çiftliklerinin kurulumuna karşı olumsuz kararın çıkmasıdır. Bölgede yaşayan halkın eylemleri bu anlamda çok önemlidir.

“En Kötüsü Şudur Demek Zor”

Bu soruyu ekonomi ve sosyal adalet açısından yanıtlamak belki kolay olabilir ama ekolojide insan türünün belirlediği zamanların (yani yılların) ve yine insan türünün belirlediği ülke sınırlarının bir karşılığı olmadığından bu soruya “en iyi ve en kötüsü şudur” yanıtını veremeyeceğim. Bu açıdan Türkiye ve dünyadaki gelişmeleri birbirinden ayırabilmek de çok mümkün değil... Ama ekolojik yaşamın sürdürülebilmesi açısından iyi ve kötü gelişmeler var. Doğanın hakları ile insan ve diğer türlerin geleceği açısından bir sürü kötü gelişmeden söz edebiliriz: Savaşlar, kirlilik, açgözlülük, GDO’lar, gıda bağımlılığı, doğayı bir varlık değil kaynak ve meta olarak gören bakış açısının yarattığı tahribat, tüketimin körüklenmesi, köyün ve köy kültürünün giderek yok edil-

Oya Ayman,
Buğday Derneği Kurucusu,
Gazeteci, National Geographic

meye çalışılması, kentsel dönüşüm adı altında kimliksizleştirilen kentler, suyun ve diğer doğal varlıkların birer meta haline getirilmesi, kaybolan tohumlar, tehlike altındaki türler, değişen iklimler, topraksızlaşma, ormansızlaşma...

“Yeni Filizler

Yeşeriyor”

Ve umut veren bir sürü iyi gelişme var: Ekolojik ekonomiyle ilgili bakış açısının giderek daha fazla insan tarafından konuşuluyor ve yaşama

geçiriliyor olması, giderek daha fazla insanın doğa dostu kullanımı seçmesi ve doğa dostu yaşama ilgi duyması, doğa dostu teknolojilerin yaygınlaşması, daha fazla insanın “asıl çözümün daha az tüketmekten” geçtiğini fark etmesi, ekonomistlerin büyüme yerine küçülme kavramını konuşmaya başlamaları, dünyanın dört bir yanında yeşeren ve gelişen doğa dostu yaşam biçimleri... Artık hem kırsalda hem de kentlerde eskisinden çok daha fazla ekolojik yaşam örneği ve çözümü var... Ve artık daha fazla insan sürdürülebilir bir gelecek için neyi yapması, neyi yapmaması gerektiği konusunda bilgileniyor... Bu konuda daha fazla yayın, daha fazla toplantı, daha fazla örgütlenme, daha fazla üretim ve örnek var ve giderek artıyor.

Hepsi bir bütün, doğada olduğu gibi; çürümenin olduğu yerde yeni filizler yeşeriyor.

Mehveş Evin,
Gazeteci

“İklim Değişikliğinin Hızlanması”

Dünyadaki en kötü gelişme, iklim değişikliğinin boyutlarıyla ilgiliydi. NASA, Temmuz ayında sansasyon yaratan iki uydu fotoğrafı yayınladı. Bu fotoğraflara göre, buzla kaplı Grönland’daki yüzey erimesi, dört günde yüzde 97’ye çıkmıştı. Yüzde 97’lik erime, tarihte ilk defa meydana geliyor. Bu olay, yıllık 3 mm. ortalamasında gerçekleşen de-

niz seviyesi yükselmesini ciddi şekilde hızlandırabilir ve yeni felaketlere neden olabilir...

“En İyi Gelişmeyi Bulmak Zor”

Dünya, o kadar hızlı bir şekilde çevreyi tüketiyor ki en iyi gelişmeyi bulmakta zorlanıyorum. Rio+20 Zirvesi ve Doha’daki İklim Değişikliği Konferansları, dünyayı yönetenlerin hâlâ gerekli tedbirleri almaktan uzak olduğunu gösterdi.

“Tabiatı ve Biyolojik

Çeşitliliği Koruma Kanun Tasarısı”

Türkiye’deki yılın en kötü gelişmesine gelecek olursak... Termik santrallere ve HES’lere verilen devlet teşviki aynen sürüyor. İstanbul’a

üçüncü köprü kararı da yılın en endişe verici gelişmelerinden. Ancak birinciliği, Orman Bakanlığı’nın hazırladığı ‘Tabiatı ve Biyolojik Çeşitliliği Koruma Kanun Tasarısı’na veriyorum! Bu tasarı, isminin aksine, tam anlamıyla bir felaket...

“Belo Monte ve Hasankeyf Direnişinin Birleşmesi”

İyi gelişmeler ancak sivil toplum kuruluşlarından geldi: Amazon’daki Belo Monte barajı direnişiyle Hasankeyf direnişi birleşti... İkinci sevindirici gelişme, Tarım Bakanlığı’nın **denizlerdeki avlanma sınırını 18’den 24 metreye çıkarması** oldu. Amaç, balıkların üremesine alan ve zaman bırakmak. Denizlerin ekolojisi açısından yapılması gereken çok ama böyle bir kararın uygulanması bile önemli bir adım.

“Doha’da da Devam Eden Çözumsuzlük”

Umutların bağlandığı Doha İklim Değişikliği Zirvesi yine politikacıların çözüm bulmaktan ziyade çözüm önerilerini dahi sonraki yıllara erteleme çabaları ile geçti.

“Paragraf 47”

CDP açısından yaklaştığımızda **Rio+20 Zirvesi** sonuç belgesinde yer alan, hükümetleri, özellikle halka açık şirketlerin, kurumsal sürdürülebilirlik raporlanması yapması konusunda desteklemeye çağıran Paragraf 47, iş dünyası için düşük karbonlu ekonomiye geçiş adına çok önemli bir gelişme. Üzücü olan taraf ise şirketler için bu raporlamaların zorunlu hale getirilmesinin henüz mümkün olmaması.

“Kömür Yılı İlan Edilmesi”

Türkiye doğru teknoloji yatırımları sayesinde rüzgâr ve güneş potansiyelini kullanarak fosil yakıtlara olan bağımlılığı sona erdirebilecek seviyede. Buna karşın küresel kömür yatırımlarında dünyada dördüncü olan ve fosil yakıtlara bağımlılığını giderek artıran Türkiye’de Enerji Bakanlığı 2012 yılını kömür yılı ilan etti. **Kyoto Protokolü**’nün ikinci yükümlülük döneminde de emisyon azaltım hedefi belirlemeyeceğini ilan eden Türkiye, kömürünü yakmanın yollarını aramaya devam ediyor.

“Sera Gazlarının Takibi Hakkında

Yönetmelik’in Hazırlanması” Özellikle AB mevzuatları ile uyum ve ayrıca da BMİDÇS yükümlülüklerinin yerine getirilmesi kapsamın-

Mirhan Köroğlu,
Karbon Saydamlık Projesi
Türkiye Proje Yöneticisi

da Çevre ve Şehircilik Bakanlığı tarafından hazırlanan ‘Sera Gazlarının Takibi Hakkında Yönetmelik’ ve hazırlık süreci hükümet tarafından atılan önemli adımlardan biri oldu. Yönetmelik kapsamında geliştirilen MRV sisteminin, uzun vadede seragazi emisyonlarını azaltıcı faaliyetlerin kaydına yardımcı olması ve Türkiye’deki karbon yönetimi sisteminin gelişmesine de katkıda bulunması bekleniyor.

Şibel Sezer,
REC Türkiye Direktörü

“Müzakerelerin Yavaş İlerlemesi”

Doha’da Aralık ayında gerçekleştirilen İklim Değişikliği 18. Taraflar Konferansı’nda bağlayıcı ve ülkelelerin taahhütlerini yerine getirmelerini hızlandıracak bir sonuç alınmadı. Kuzey Kutbunda’ki buzda rekor erimenin yaşandığı ve deniz suyu seviyesinin beklenenden yüzde 60 daha hızlı yükseldiğinin gözlemlendiği

2012 yılında, toplumlar ve hükümetler konunun önemini ve aciliyetini bilim camiası kadar kavrayamıyor ve bu aciliyetin gerektirdiği derecede hızlı hareket edemiyor.

“BP’nin Cezalandırılması”

7,8 milyar dolarlık ceza, çevreye, bölge toplumlarına ve yerel ekonomiye verilen zararı karşılamayacak ancak, ceza gelecekteki benzer olayların önlenmesi konusunda caydırıcı olacak ve emsal teşkil edecektir. Her ne kadar bu ceza BP’nin yıllık kârlılık oranının çok altında olsa da, çevresel zararlara karşı verilen en büyük ceza olması bağlamında önem arz ediyor.

“Çevresel Performansta

109. Olmamız” Yale Üniversitesi tarafından gerçekleştirilen çalışmada, Türkiye 132

ülke arasından 109. olarak, zayıf performans gösteren ülkeler arasında sonlarda yer aldı. Özellikle, hesaplamada kullanılan; balıkçılık, ekosistem ve habitat, iklim değişikliği, tarım gibi alanlarda ortalamanın da altında bir performans sergiledi.

“GDO’lu Ürün İthalatı

Başvurularının Geri Çekilmesi”

Özellikle sivil toplum örgütleri ve halkın gösterdiği hassasiyet sonucu böyle bir kararın alınması konunun önemini daha da öne çıkarıyor. Ayrıca, Türkiye Gıda ve İçecek Sanayii Dernekleri Federasyonu bünyesinde yer alan üretici firmalar da konuyla ilgili duruşlarını ortaya koymuşlar ve sorunun çözüme ulaşması için yönlendirici olmuşlardır. Bu da yine özel sektörün konuya gösterdiği hassasiyetin bir göstergesi olarak önemlidir.

“Kuzey Kutbu Buzullarının Erime Rekoru Kırması”

Çevreyi ve doğayı, insanlığın malıymış gibi kullanarak, kirlenmenin bedelini insanlık yine iklim değişikliğinin yarattığı ya da daha şiddetlendirdiği felaketlerle ödüyor. 2012 bu açıdan iklim değişikliği sebebiyle meydana gelen felaket örnekleriyle dolu. Ancak, benim açımdan dünyada çevre ve ekoloji açısından en kötü gelişme, Kuzey Kutbu buzullarının erimesinde 2012’de rekor seviyelere ulaşılmasıdır. Buzulların erimesi zincirleme pek çok kötü gelişmeyi de beraberinde getirecek. Bunu önlemek için “**ne yaparız**” diye düşünmek yerine insanlığın buzulların erimesini fırsat bilerek, kutuplarda doğalgaz tesisi kurmayı planlamasını da felaketin bir başka boyutu olarak görüyorum.

“Almanya’nın Güneş Enerjisi Rekoru”

İklim değişikliğine karşı küçük de olsa bir katkı bakımından, enerji

Pelin Cengiz,
Taraf Köşe Yazarı

kaynaklarını nükleer ve fosil yakıtlardan giderek, daha fazla yenilenebilir enerjilerle çeşitlendiren Almanya’nın bu girişimini “iyi bir gelişme” olarak değerlendirebiliriz. Coğrafi sebeplerle kıt güneş kaynağına sahip olmasına rağmen Almanya’nın 2012’de rekor seviyede güneş enerjisinden elektrik üretmesi, diğer ülkelere de örnek olur umarım.

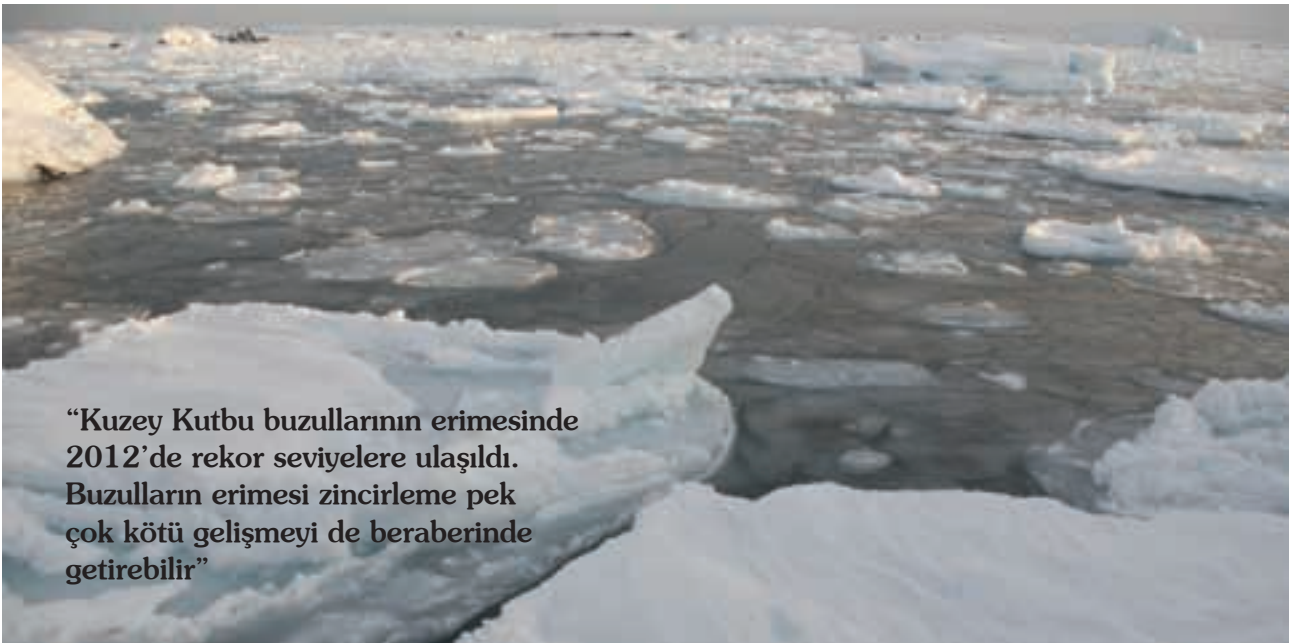
“Tropikal İklim Kuşağına Adım Atmamız”

Türkiye açısından en kötü gelişme, bir anlamda tropikal iklim kuşağına girmesi olarak görülebilir. Ani değişen hava hareketlerinin, **yağışların ve şiddetli fırtınaların** giderek daha fazla etkisini göreceğiz. Bu da kentleşme altyapısı güçlü olmayan Türkiye için gelecekte pek çok yeni felaket demek.

“Taban Hareketlerinin Artması”

Türkiye’de çevre ve ekoloji açısından tek başına spesifik olarak iyi bir gelişmeye geçen yıl rastladığımızı sanmıyorum. Ama şunu göz ardı etmemek gerek. Köylerine, kasabalarına, toprak yaşam alanlarına HES’lerle, termik santrallerle, **nükleer santrallerle** saldıranlara karşı tabandan gelen halk hareketlerinin giderek artıyor oluşu önemli. Kalkınmacı hamlelerle süren doğa sömürüsüne karşı çevre mücadelesinin daha da artacağını düşünüyorum.

“Kuzey Kutbu buzullarının erimesinde 2012’de rekor seviyelere ulaşıldı. Buzulların erimesi zincirleme pek çok kötü gelişmeyi de beraberinde getirebilir”

Serhat'ta Yeşil Turizm Atağı

Turizm sektöründe atak yapmak isteyen Türkiye, alternatif ve sürdürülebilir turizm türlerine yavaş adımlarla da olsa yönelmeye başlıyor. Bunun son örneklerinden biri de Kars, Ardahan, Iğdır ve Ağrı illerini kapsayan Kültür ve Doğa Rotaları projesi oldu.

Serhat Kalkınma Ajansı'nın katkılarıyla hayat bulan proje kapsamında, bölgenin bugüne kadar ya görmezden gelinmiş ya da kıyıda kenarda kalmış tüm tarihi, kültürel ve doğal değerlerinin haritası çıkarılarak kitaplaştırıldı. Projeye hazırlanan onlarca doğa ve kültür rotası artık ziyaretçilerini bekliyor...

✍️ Özgür ÇAKIR

📷 Mukadder YARDIMCIEL

Kışın kendini göstermeye başladığı şu günlerde, turizmin yönü de, toplam turist ve tesis sayısı yaz aylarıyla kıyaslanamayacak kadar küçük olsa da, başta Uludağ olmak üzere kayak merkezlerine doğru çevrilmeye başladı. Aynı süreç, yaz aylarında da güneye ve batıya doğru yaşanıyor. Ancak turizmi belirli aylarla sınırlamak, yılın geri kalan bölümlerinde söz konusu bölgele rin turizmle olan bağının kopması, aslında Türkiye'nin sektördeki temel sorunlarından biri. Bu soruna ve genel olarak Türkiye'de sürdürülebilir bir turizm anlayışının eksikliğine EKOIQ'nun Kasım 2012 sayısında değinerek, TÜSİAD'ın "Sürdürülebilir Turizm" raporuna yer vermiştik. Kısaca hatırlamak gerekirse, raporda özellikle turizmin en hızlı gelişen sektörlerden biri olduğuna dikkat çekiliyordu. Yine aynı raporda, Türkiye'nin 2023 yılı itibariyle turizmde dünyanın ilk beş ülkesinden bir haline

gelmeyi hedeflediği hatırlatılarak, bunun mevcut turizm anlayışıyla pek de mümkün olmadığı, turizmin dünya çapında sürdürülebilir ve ekolojik bir anlayışa doğru hızla evrildiğine dikkat çekiliyordu. Hem o rapordan hem de gördüğümüz manzaradan yola çıkarsak, Türkiye'de devletin alternatif turizm türlerine yöneldiğinden, daha doğrusu bunu stratejik bir devlet politikası haline hâlâ getirmediğini rahatlıkla söyleyebiliriz. İşte tam da bunlara dikkat çektiğimiz sıralarda, Doğu Anadolu'da yeni bir projenin hayata geçtiğini duyunca biraz olsun umutlandık. **Kars, Ardahan, Iğdır ve Ağrı** illeriyle ilgili kalkınma planları ve projeleri üreten **Serhat Kalkınma Ajansı SERKA**'nın davetlisi olarak bölgeye giderek, ajansın hayata geçirmeye başladığı ve sınır boyundaki bu dört ili kapsayan **Kültür ve Yürüyüş Yolları** tanıtım turuna katıldık. Gördüğümüz manzara ise açıkçası bizi büyüledi. Sadece kış turizmiyle anılan bölge,

Yürüyüşten Jip Safarisine...

Proje kapsamında çıkan **Kars Turizm Keşif Rehberi, Sarıkamış Yürüyüş Parkurları, Ardahan Yürüyüş Parkurları, Ağrı Turizm Keşif Rehberi** isimli yayınlar, bölgenin kültür ve doğa turizmi potansiyelinin ne kadar büyük olduğunu kanıtlıyor aslında. Kars Turizm Keşif Rehberi ve Sarıkamış Yürüyüş Parkurları adını taşıyan iki rehber kitap, Türkçe, İngilizce ve Rusça dillerinde hazırlanmış. Kars Turizm Keşif Rehberi, Uzun ve Kısa Kent Turları, Tarih, Geçmişe Yolculuk, Doğaya Yolculuk, Kültür Turları, Trekking aktiviteleri, Bisiklet Rotaları, Jip Safari-Manzaralı Araç Turu, Kars-Ağrı Macera Rotası, Kars-Ardahan Kültür ve Doğa Gezisi, Kış Turizmi turlarını içeriyor.

Örneğin Kars kent turunda, **Orhan Pamuk'un Kar romanıyla** ünlenen, Baltık mimarisinin örnekleriyle dolu Kars sokaklarında, Kar Otel ve Kars Kent Konseyi gibi yapıları ve son dönem Türkiye sinemasının başarılı yönetmenlerinden **Reha Erdem'in Kozmos** filmine sahne olan sokakları ve yapıları görebilirsiniz. Proje kapsamında hazırlanan kitaplarda, tarih turları başlığı altında ise **Ani Antik Kenti, Kiliseler Rotası**, yazı ve kaya yerleşimlerini kapsayan Geçmişe Yolculuk Rotası, Şehitlikler ve Tabyalar rotaları ayrıntılı bir biçimde anlatılıyor. Yine projede Türkiye'nin kar turizminde yükselen değerlerinden biri haline gelmeye başlayan **Sarıkamış'a** da önemli bir yer ayrılmış. Yaban hayatı, faunası, sarıçam ormanları ve tarihiyle Sarıkamış, önümüzdeki yıllarda, kış ayları dışında da yürüyüş, trekking ve bisiklet turları için Türkiye'nin en önemli turizm bölgelerinden bir haline gelme potansiyeline sahip olacak gibi gözüküyor. Sadece Sarıkamış Yürüyüş Parkurları çalışmasında 18 kısa, iki uzun yürüyüş parkuru, 10 bisiklet, dört jip, üç de kültür rotası belirlenmiş.

1930'lara kadar 20'den fazla etnik yapının bir arada yaşadığı, eşsiz bir kültürel mirasa sahip. Bu mirasın içinde bulunan tarihi eserleri, antik kentleri, Baltık mimarisine sahip binaları ve mutfağıyla kültür turizmi için biçilmiş bir kaftan gibi. Ayrıca bölgenin endemik yapısı ve florası da Türkiye'deki doğa turizminin en önemli duraklarından biri olacak potansiyele sahip.

“Turistler Daha Uzun Kalmalı” SERKA'nın desteklediği Kars-Ardahan-Iğdır-Ağrı Kültür ve Yürüyüş Yolları Projesi'nin mimarlarından biri ise, yıllardır Türkiye'nin hemen her yerinde yürüyüş ve bisiklet rehberliği yapan **Ersin Demirel**. Kültür Bakanlığı'nın kültür rotaları konusunda seminerlerle eğittiği birkaç uzmandan biri olan ve çiçeği burnundaki **Kültür Rotaları Derneği**'nin de kurucularından Demirel, bölgede dört gün süren tanıtım turunda da rehberimiz oldu. Demirel ve ekibi projeye 2011 yazında başlamış. Demirel, projenin amacının Kars, Ardahan, Iğdır ve Ağrı'da var olan potansiyeli ortaya çıkararak **sürdürülebilir bir turizm** yaratmak ve bölgeyi sadece kışın değil, dört mevsim boyunca turizmin

Kültür Bakanlığı'nın kültür rotaları konusunda seminerlerle eğittiği birkaç uzmandan biri olan ve çiçeği burnundaki Kültür Rotaları Derneği'nin de kurucularından Demirel, bölgede dört gün süren tanıtım turunda da rehberimiz oldu

yapılabileceği bir yer haline getirmek olduğunu söylüyor. Demirel ve ekibi işe öncelikle bisiklet, manzaralı araç ve yürüyüş rotaları alternatiflerini değerlendirerek başladıklarını aktarıyor. Gelen turisti bölgede olabildiğince uzun tutmanın önemine değinen Demirel, “Örneğin **Sarıkamış**'ta beş ay kayak yapılıyor ama dünyanın ve Türkiye'nin en güzel **sarıçam ormanlarıyla** ilgili hiçbir çalışma yapılmamış. Biz işte tam da bunun üzerinde durarak orman ve vadileri değerlendirdik. Sarıkamış'ı gezerken, kıyıda köşede kalmış bir dizi kilise ve kalenin varlığına tanık olduk ve bunları kitaba taşıdık. Kitap çıktıktan sonra da bütün bölgede bir tabela çalışması yapıldı” diyor. Zaten Sarıkamış aldığımız bilgilere

göre uluslararası kayak pazarına da açılmak için adımlar atıyor. İlçe, Kafkasya, Lübnan ve Polonya gibi pazarlara şimdiden açılma yolunda ilerliyor. Tabii önemli sorunlar da yok değil. Örneğin hem Sarıkamış hem de bölgedeki diğer illerin gece uçağı ve daha ucuz uçak bileti gibi bir talepleri var. Bölgede yaşayanlar bu taleplerinin, özellikle hafta sonu tatili için bu dört ili ziyaret etmek isteyen turistlerin zaman kaybı yaşamamaları için önemli olduğunu belirtiyor. Yurt dışından bölgeye gelmek anlamında, ciddiye alınması gereken bir potansiyel olduğunu da öğreniyoruz. Tabii buna karşılık verebilmek için en önemli talebin genel koşulları ve altyapıyı iyileştirmek olduğunu görüyoruz. Dördü de sınır boyunda olan bu illerde son birkaç yıldır önemli bir canlanma olmuş. **Ardahan**'daki **Akçakale**, **Posof-Türkgozü** ve **Ağrı**'daki **Gürbulak sınır kapıları** açık durumda. Bu kapılardan Gürcistan ve Azerbaycan'la alışveriş sürüyor. Ancak ataları bölgede binlerce yıl yaşamış Ermeniler ve onların bıraktıkları tarihi ve kültürel miras düşünülürken Ermenistan'la sınır kapılarımızın hâlâ kapalı olması büyük bir handikap gibi duruyor.

“Ağrı Dağı Merkez Olmalı”

Kültür Rotaları Projesinde yerel unsurlar da olabildiğince gözetilmeye çalışılmış. Ersin Demirel sürdürülebilir bir turizm için bunun önemine değiniyor. Proje boyunca çalışma yürütülen yerlerde yerel rehberler ve turizmle ilgili aktörlerin farkındalığını da oluşturmak istediklerini kaydeden Demirel, bütün arazi çalışmasını, yine bölgeden gönüllü insanlarla birlikte yaptıklarını ve rotaları beraber oluşturduklarını aktarıyor. Projenin gelecek yıl gibi ete kemiğe bürüneceğini belirten Demirel, bölge turizminin geleceği hakkında da umutlu konuşuyor. “Kars’ta var olan bir turizm potansiyeli zaten var ve daha da ileri gidecek. Aynı şey Ağrı için de geçerli. Ardahan örneğin bitki çeşitliliği açısından çok zengin. Bunu insanlara taşımaya çalıştık. Ayrıca Boğatepe gibi bir örnek var. Gerçek bir ekoköy, kırsal kalkınma projesi diyebiliriz. Ama Ardahan’da biraz sıkıntı var. Şimdilik turizme uzaklar. Dışarıdan gelen insanlara define ya da gömü arıyor, diye bakıyorlar. Bu da doğrudan pratikte aşılacak. Bizi bunu **Likya** ve **St. Paul Yolu**’nda da yaşadık. Gömüye geldiklerini zannettikleri yabancı turistlere taş

“Hedef, Avrupa Konseyi Kültür Yolları Listesi”

Türkiye bölgesel planlama sürecinde henüz yolun çok başında. Bu amaçla kurulan Bölgesel Kalkınma Ajansları da önemli bir rol oynamaya ve somut adımlar atmaya yeni yeni başlıyor. Serhat Kalkınma Ajansı da bunlardan biri. Kars, Ardahan, Iğdır ve Ağrı illerinde faaliyet yürüten **SERKA**, bölgeyi ekonomik anlamda harekete geçirecek en önemli sektörlerden birinin turizm olduğunun farkında. **SERKA Genel Sekreteri Hüseyin Turan** da turizm faaliyetlerinde ziyaret edenle turisti ağırlayan arasındaki beklentilerin kesiştiği yerde mutlu bir alışverişten söz edebileceğini söylüyor. Bölgenin değerlerinin hâlâ yeterince tanınmadığından bahseden Turan, bölge tanıtımı dışında yerel girişimcilerle işbirliği imkânlarını artırmanın da önemine değiniyor. Yerel girişimcilerin turizm konusunda tam bir akıl değişimi yaşamadığını kaydeden Turan, “Yereldeki insanların, bu sektöre yatırım yapıldığında, bundan ciddi olarak bir gelir elde edileceğine inanmaya başlamaları daha henüz yeni bir olgu. Bunun için kentlerimizde **kadın girişimcilerin** sayısı gün geçtikçe artıyor. Buna paralel olarak otel ve nitelikli yeme/içme sayısında da gün geçtikçe artışlar kaydediliyor. Bu bilinç patlamasının önündeki en büyük engellerin başında, altyapı sorunlarının ne kentlerde ne de kırsal alanda

giderilmemesi geliyor. Beşeri ve iktisadi sermayenin azlığı da bu temel sorunlara eklenebilir” diyor. Hüseyin Turan, SERKA olarak bölgedeki doğa ve kültür turizminin örneklerini sergileyen yerel unsurlara teknik destek verdiklerini de belirtiyor. SERKA’nın şu ana kadar, proje hazırlama eğitimi, girişimcilik gibi yardımları dışında en büyük desteğinin mali düzeyde olduğunu kaydeden Turan, “Bir girişimci bir işletme açmak istediği zaman, uygun bir proje hazırladıktan sonra bu projesi eğer onaylanırsa 400.000 TL’ye kadar hibe alabiliyor. Bu da turizm sektörü için önemli bir motivasyon kaynağı” diyor. Turan ayrıca kültür turizminde kaliteli turisti çekmenin bir yolunun da **Avrupa Konseyi Kültür Yolları Listesine** girmekten geçtiğine dikkat çekerek, ilgili yasa tasarısının Meclis’ten geçtiğinde, önemli bir aşamanın tamamlanmış olacağını söylüyor.

Kars, Ardahan, Iğdır ve Ağrı çevresinde yapılan bir kültür turunda, neredeyse uğradığınız her durakta farklı bir tarihi eser çıkıyor karşınıza. Ermenistan sınırında yer alan Ani Antik Kenti'nin bu turun en büyüleyici duraklarından biri olduğunu söylersek abartmış sayılmayız.

atıyorlardı. Ama ne zaman gözleme sattılar, evlerinde turist ağırladılar, gördüler ve değiştiler. İnsanlar turizmi gördükçe aşacaktır bu önyargıları. Iğdır'da ise çok büyük bir alternatif yok. Ama **organik tarımla** ilgili bir çalışma var. Iğdır'ın bir de **Nahçıvan** ve **Azerbaycan**'a sınırı olduğunu unutmayalım. Çok yakında orada bir AVM açılacak”.

Demirel bölgede **Ağrı Dağı**'nın da özel bir yere sahip olduğunu söylüyor. Avrupa ve Türkiye'nin en yüksek dağı olan Ağrı'nın çoktan Avrupa'nın turmanış merkezi haline gelmiş olması gerektiğine inanıyor. Demirel ve arkadaşları bunun için de SERKA'ya yeni bir proje sunmuşlar. Ağrı Dağı'nın 70 yaşındaki bir insanın bile rahatlıkla çıkabileceği bir dağ olduğunu kaydeden Demirel, “Bir parça bölgedeki durum nedeniyle güvenlik sorunu var. Kılavuzlar yetersiz ve tabii ki altyapıda da yetersizlikler mevcut.” Şu anda dağa yılda 6 bin kişinin tırmandığını hatırlatan Demirel, bu sayının da 60 bine çıkmak zorunda olduğunu belirtiyor.

“Projeler Kâğıtta Kalmasın”

Türkiye'de sürdürülebilir turizmin gelişme potansiyeli içinde olduğunu da söyleyen Demirel, birçok projenin hayata geçmeye başladığını ama devlet kurumlarında mülki amirler değiştiğinde sürdürülebilirliğin sektöre uğrayabilme ihtimalinin

yükseldiğine değinerek, “Devamlılık gerekiyor. Aynı şeyin buralarda da olmaması için biz devletten çok, projeyi yerel halkla bütünleştirmek ve o farklılığı yaratmak istiyoruz. Bizde raporlar ya kağıtta kalıyor ya da sadece kurumların mülki amirin yıldızını parlatmak için kullanıyor” diyor.

Başta projeyi hayata geçiren Ersin Demirel ve arkadaşları olmak üzere Serhat Kalkınma Ajansı'nın, bölgenin turizmde daha fazla yer alabilmesi için başlattığı doğa ve kültür rotalarını kapsayan bu projeye, bölgesel kalkınma için ne kadar hayati bir adım attıklarından uzun uzun bahsetmeye gerek bile yok. Genel

bir ilgisizlik ve özellikle zorlu kış koşulları nedeniyle kendi kabuğuna kapanmış bölgeye hak ettiği değerin bugüne kadar pek verilmediğini düşünürsek, bu rotaların önemi bir kez daha ortaya çıkıyor. Bölgenin, sadece kış mevsiminde değil, diğer mevsimlerde de, birkaç küçük eksikliğin giderilmesiyle birlikte, turizm konusunda artık ciddi bir seçenek olmaması için hiçbir neden yok. Bu yüzden bizim size tavsiyemiz kış dışında, da nisan mayıs aylarından itibaren çıkacağınız herhangi bir tatilde, bu dört ili seçenekleriniz arasına alarak, farklı alternatifler sunan bölgede keşfedilmeyi bekleyen onlarca rotanın keyfine varmanız. ○

ARKİPARC'13

Sürdürülebilirlik Ödülü

Başvurular Başladı!

ÖDÜL JÜRİSİ

Selçuk Avcı
Murat Bayram
Duygu Erten
Tobias Levey
Firuz Soyuer
Berna Erbilek
Erdoğan Varlıbaş

SON BAŞVURU TARİHİ
31 Ocak 2013

İletişim Sponsorları

EKOIQ

ekoYapı

yeşilbina

[facebook.com/arkiparc](https://www.facebook.com/arkiparc)

twitter.com/arkiparc

www.arkiparc.tv

[foursquare.com/arkiparc](https://www.foursquare.com/arkiparc)

arkiparc.wordpress.com

www.arkiparc.com

ARKTERA innovative products

İnisiyatif Almaya Ne Dersiniz?

Yaygın olarak devam eden yöntemler, tarımsal üretim açısından sürdürülebilir bir dünya ve gıda güvenliği oluşturmaktan çok uzak. Bunun farkına varıldıkça, tarımsal ürünlerle ilgili faaliyet yürüten uluslararası inisiyatiflerin sayısı sürekli artıyor. Üretimde ekolojik kaygıları göz önünde bulunduran bu inisiyatiflerden yedi tanesini bu sayımızda tanıtıyoruz. Devamını gelecek sayımızda okuyabilirsiniz...

Binnaz KIRMANLI PIKE

Sürdürülebilirlik, yazılışı da, söylenişi de, hatta belki pratiği de zor bir kavram. Ancak hayatın devamı, evrenin sağlığı, kaynakları tüketmeden günlük ihtiyaçların temini ve mümkün olan en az kayıpla gelecek kuşaklara aktarılabilmesi için gerekli. Dünyada artık kimse bu konuya kayıtsız değil. Üreticilere yol göstermek için kurulan birlikler ve inisiyatifler, çev-

renin, evrenin ve üstünde yaşayan canlıların iyiliğine yönelik üretimi desteklerken, artık her sektörde sürdürülebilirliğin yaygınlaşması adına uğraş veriyor ve bu konuda hiç de küçümsenmeyecek adımlar atıyor. Gıdalarımızın güvenliği ve geleceği ise, tarımsal alanda sürdürülebilirlik faaliyetlerine göbekten bağlı aslında. Biz de EKOIQ olarak tarım içinde bazı ürünler üzerinde

uluslararası anlamda sürdürülebilirlik faaliyetleri yürüten birlik ve inisiyatifleri tanıtan, ilgililerine yol gösterici olabileceğini düşündüğümüz ufak bir rehber derledik. Değimiz gibi sürdürülebilirlik yazılışı da, söylenişi de zor bir kavram belki ama nihayetinde baktığımızda, ateşböceği gibi yaklaştıkça uzaklaşsa da, her an üzerinde yol alınması gereken bir güzergâh...

Sürdürülebilir Biyoyakıt için: The Roundtable on Sustainable Biofuels

Biyoyakıt, biyolojik karbon kombinasyonlarından elde edilen biyoalkol, biyodizel, yeşil dizel, bitkisel yağ, biyoeter, biyogaz ve sentez gazı gibi türleri içeren yakıtlar grubuna verilen ortak isim. Sektörün en önemli inisiyatifi ise Sürdürülebilir Biyoyakıt Organizasyonu, yani RSB (The Roundtable on Sustainable Biofuels). **İsviçre**'de kurulan inisiyatif, ilk toplantısını 2006 yılında Lozan'da gerçekleştirmiş. İnişiyatif, esas olarak çiftçileri, girişimcileri, STK'ları, konunun uzmanlarını, devletleri ve kamu kurumlarını bir araya getirirken, sürdürülebilir biyoyakıt imalat ve üretimini destekliyor. RSB, geliştirdiği sertifikalandırma sistemleri ve standartlarıyla da çevresel, ekonomik ve toplumsal prensipleri göz önüne alarak; açık, şeffaf ve katılımcı bir piyasa yaratmayı amaçlıyor. Ancak halen üzerinde tartışılan bazı konular biyoyakıt kullanımını etkilemeye devam ediyor. Örneğin yakıt fiyatlarının kontrol altına alınması, "gıda mı, yakıt mı" ikilemi hâlâ bir sorun. Biyoyakıt üretiminin yoksulluğu azaltma potansiyeli bir yana, ormansızlaşmaya, toprak erozyonuna ve biyolojik çeşitliliğin azalmasına sebep olması ve su kaynaklarını kirletmesi de diğer soru işaretleri olarak duruyor. <http://rsb.epfl.ch/>

Yarın için Balık Tut: Marine Stewardship Council

Başta deniz olmak üzere doğal su ürünleri denilince akla gelen en önemli uluslararası inisiyatif, Deniz Ürünleri Yönetim Konseyi, yani **MSC (Marine Stewardship Council)**. Dünya denizleri ve okyanuslarında sürdürülebilir balık avlama metotları üzerine çalışmalar yürüten konsey, 1997 yılında **Doğal Hayatı Koruma Vakfı** ve **Unilever** ortaklığıyla Londra'da kuruldu. Konsey daha sonra tam bağımsız hale gelerek başta Londra olmak üzere, Sydney, Seattle, Berlin, Paris ve Tokyo gibi kentlerde de ofisler açtı. Çevre sağlığını birincil derecede önemseyen MSC, okyanusları ve denizleri, içlerinde yaşayan canlılarla birlikte koruyan avlanma standartları geliştirerek, balıkçıları, perakendecileri, imalatçıları ve tüketicileri daha iyi bir değişime doğru yönlendirmeyi hedefliyor. MSC'nin ana amacı ise en çok güvenilen ve tanınan su ürünleri inisiyatifi ve markası haline gelmek. "**Bugün İçin Balık Tut, Yarın İçin Balık Tut**" sloganıyla su ürünlerinin gelecek nesillere de aynı çeşit ve miktarda kalmasını sağlamaya çalışan MSC, denizlere ve okyanuslara sahip çıkmak için, standartlar ve logolar oluşturuyor. İnişiyatif ayrıca, özellikle gelişmekte olan ülkelerde, balıkçıları ve piyasa için sosyal yardım imkânları yaratmaktan tüketicileri bilinçlendirmeye kadar bir dizi faaliyette bulunuyor.

<http://www.msc.org/>

Kültür Balıkçılığı Ondan Sorulur: Aquaculture Stewardship Council

Kısa adı ASC (Aquaculture Stewardship Council) olan Su Ürünleri Yönetim Konseyi, 2010 yılında WWF - Doğal Hayatı Koruma Vakfı ve Hollanda Sürdürülebilir Ticaret İnisiyatifi ortaklığıyla kurulmuş. Konseyin temel misyonu, su ürünlerinin değerini artırmak. Tabii bunu da, çevresel sürdürülebilirlik ve sosyal sorumluluk çerçevesinde, etkili piyasa mekanizmalarını da harekete geçirerek, üretim zincirinin bütün halkalarında gerçekleştirmek istiyor. Su ürünlerinin insanlık için gıda ve sosyal anlamda önemini anlatmak, tüketimini çevreye zarar vermeden ya da minimum zararlar gerçekleştirerek yaygınlaştırmaya çalışan ASC'nin izlediği stratejide belli başlı üç süreç bulunuyor; standartlar ve logo yaratmak, ürünlerinin piyasada talep edilir olmasını sağlamak, bağımsız kuruluşların vereceği bir sertifikalandırma sistemini yaygınlaştırmak. MSC (Marine Stewardship Council) sadece doğada avlanan balıklar ve kabuklu deniz hayvanları üzerine çalışmalar yaparken, ASC, balık çiftliklerini ve diğer kültür balıklarını da kapsayan bir inisiyatif olmayı hedefliyor.

<http://www.asc-aqua.org/>

Sürdürülebilir Kakao: The World Cocoa Foundation

Latince "tanrıların yiyeceği" anlamına gelen kakao çok değerli olmakla beraber, dünya üzerinde 40-50 milyon civarında insanın da geçimini sağlayan, pek çok kültür için hayati önem taşıyan bir ürün. WCF (The World Cocoa Foundation) yani Dünya Kakao Vakfı ise, ürünün en önemli inisiyatifi. Kakao üreticisi toplulukların sosyal ve ekonomik kalkınması amacıyla 2000 yılında Washington'da kurulan Vakıf, kakao ve çikolata endüstrisinin yaklaşık yüzde 80'ini temsil eden 70 üyeye sahip. WCF, bir yandan çiftçiler açısından verimliliği artırmayı, diğer yandan da gelecek nesillere dek sürecek bir kakao üretimini garantiye almayı hedef olarak koymuş durumda. Vakıf bu anlamda çiftçilere güçlü, kazançlı kakao kuruluşları oluşturmaları için destek veriyor. Sürdürülebilir üretim tekniklerine destek vererek tarımsal ve biyolojik açıdan çeşitliliği artırmaya çalışan vakıf, ayrıca çevre örgütleri, devletler ve kakao çiftçilerinin aralarında işbirliği kurulmasına, etkili programlar geliştirerek uluslararası bağışlar toplanmasına, ürün verimliliğinin ve kalitesinin artması için yapılan araştırmalara, bu konudaki çiftçilik faaliyetlerinin iyileştirilmesi için de eğitime destek veriyor.

<http://worldcocoafoundation.org/>

Pirinç:

International Rice Research Institute

Dünyanın en önemli gıda ekini olduğu için pirincin sürdürülebilir ve “yeşil” üretimi hayati bir öneme sahip. Birleşmiş Milletler Çevre Programı UNEP’e dahil olan International Rice Research Institute (IRRI) yani Uluslararası Pirinç Araştırma Enstitüsü, 2011 yılında kendi bünyesinde **Sürdürülebilir Pirinç Platformu** (The Sustainable Rice Platform) adlı bir yapı oluşturmuş durumda. Genel anlamda pirinç üretimindeki standartları belirleyen enstitü, platform aracılığıyla çiftçilere hem pazarda daha fazla gelir elde etmek, hem de üretimlerini artırmak, çevreyle barışık ve daha güvenli çalışma koşulları yaratmak için çalışıyor. Enstitü pamuk ve kahve gibi ürünler için oluşturulmuş sürdürülebilirlik hedeflerini pirince uyarlıyor. Bu anlamda bölgesel ve küresel standartlar belirleyerek, çiftçilerin bu standartlara uyumunu sağlamaya çalışıyor.

<http://www.irri.org/>

Buğday:

Wheat Initiative

Buğday, pirinçten sonra gelişmekte olan ülkelerdeki en temel besin kaynağı olma özelliği nedeniyle son derece önemli bir ürün. Geçtiğimiz birkaç on yıl içerisinde, dünya çapında artan talebi karşılamakta zorluklar yaşanıyor. Buğdayla ilgili uluslararası anlamda faaliyet gösteren en önemli kurum ise Wheat Initiative (Buğday İnisiyatifi). Buğday üreten ülkelerin bakanlık temsilcileri, araştırma örgütleri, buğday üreten özel firmalar ve diğer paydaşlar bir araya gelerek 2011 yılında Fransa’da inisiyatifin temellerini attı. Gıda güvenliğini ve besin değerini artırmak ve sürdürülebilir bir üretim amacıyla, toplumsal talepleri de göz önüne alan araştırma faaliyetleri yürüten İnisiyatif, araştırma komiteleri, fonlar ve küresel karar vericiler arasında bağlantılar kurarak, üretimle ilgili veri tabanını paylaşımına açıyor. Buğday İnisiyatifi, işbirliği fırsatları için yine bu kurum ve kişileri bir araya getiriyor. İnisiyatif ayrıca kamunun, özel üreticilerin ve çiftçilerin daha uygun genetik özelliklere sahip ve daha fazla çeşitte buğday yetiştirmelerine de yardımcı oluyor.

<http://www.wheatinitiative.org/>

Zeytin:

International Olive Council

Bildiğiniz gibi dünyanın en büyük zeytin üreticilerinden biri de Türkiye. Özellikle Akdeniz havzasındaki ülkelerin başı çektiği zeytin üretimi hakkında en önemli kuruluş ise **Uluslararası Zeytin Konseyi** (International Olive Council). BM’nin himayesinde 1955 yılında Cenevre’de yapılan “Uluslararası Zeytinyağı Konferansı”nda kurulan Konsey’e Türkiye de 1963 yılında dahil oldu. Ancak Türkiye 1998 yılında konseyden ayrıldı. Konsey, esas olarak zeytin sektöründe teknik bilgilerin elde edilmesi ve tüm üyelere ulaştırılması, bunların ulusal programlara uygulanması, özellikle zeytin yetiştiren gelişmekte olan ülkelere, yine zeytin yetiştiren fakat bu konuda ileri üretim teknikleri ve teknolojisi kullanan ülkelere teknoloji transferinin gerçekleştirilmesi için UNDP, Dünya Gıda ve Tarım Örgütü gibi uluslararası kuruluşlarla işbirliği içinde çalışıyor. Konsey ayrıca dünya genelinde kullanılacak biyolojik ve teknik araştırmalar da yürütüyor. Dünyanın en önemli zeytin ve zeytinyağı üreticisi ülkelerinden biri olduğumuz düşünüldüğünde, bu konseye üyeliğin ve bilgi akışının önemi de ortaya çıkıyor.

<http://www.internationaloliveoil.org/>

“Biz Kapıları Açtık”

“Gerisi size kalmış”. Böyle diyor, uzun yıllar TEMA Vakfı ve Greenpeace Akdeniz’de genel direktörlük yaptıktan sonra, birkaç ay önce, dünyanın en yaygın online kampanyacılık platformu change.org Türkiye’ye geçen Dr. Uygur Özesmi. Greenpeace’teki başarılı çalışmalarının bir dökümünün ardından, change.org’da neler yapmayı planladığını konuştuk ama konuşma, demokrasilerin anlamı ve önemine kadar uzandı doğal olarak. Uzun zaman “kapalı kapılar” ardında beklemeye alışmış bir halkın çocukları, bakalım bu ardına kadar açık kapıdan ne kadar yararlanacak...

 Barış DOĞRU

 Özgür GÜVENÇ

İnsanlığın önünde, daha önce hiç görmediği yollar açılıyor. Bir şeye kızdın ve sesini duyurmak mı istiyorsun, aç interneti ve birkaç tıkla başla protesto kampanyana. Karşıdaki şirketin, kurumun, kişinin, iktidarın ne kadar büyük olduğunun zerre kadar önemi yok. Yanında change.org’un son derece gelişmiş yazılımları, tecrübesi ve desteği var. Dünya üzerinde 25 milyondan fazla kullanıcısı olan, siberalemin en yaygın online kampanyacılık organizasyonu artık Türkiye’de. Başında da tanıdık bir isim var. Beş yıl boyunca Greenpeace Akdeniz Direktörlüğü yapan Uygur Özesmi ile yaptığımız sohbet, change.org’un sınırlarını aşıp, Türkiye ve dünyada sivil toplum ve totalitarizmin kökenleri gibi sosyal bilim ve siyaset tartışmalarına kadar uzandı.

Sen çok uzun yıllar Greenpeace Akdeniz'in direktörlüğünü yaptın ve bir gün baktık ki, Uygur, isminin neredeyse özdeşleştiği bu kurumdan ayrılmış. Nasıl oldu bu?

Birincisi, bunu sen de çok iyi biliyorsun, “**Umudu Yeşertenler**” kitabında da bunu gayet iyi işlemiştin, ben herhangi bir kurumun adamı değilim. Ben çevre hareketinin bir üyesiyim. O yüzden benim için kurumlar çevre mücadelesinde, doğayla dost bir gelecek yaratabilmek için birer araç. Bunların içinde **Greenpeace**'in tabii ki çok özel bir yeri var. **TEMA**'dan ayrıldıktan sonra Greenpeace'ten böyle bir teklif gelince bunu çok büyük bir mutlulukla kabul ettim çünkü Greenpeace'in Türkiye ve Doğu Akdeniz'de çok daha güçlü bir rol oynaması gerektiğini düşünüyordum. Greenpeace, ben katıldığımda zaten köklerini bu bölgede çoktan salmıştı. Çok başarılı kampanyalar yürütmüştü, yürütüyordu. Benim katkım iki şekilde oldu. Birincisi, Greenpeace'in toplumdaki genel görünürlüğünün artırılmasına katkı sağladım. Direktörlük dönemimde Greenpeace'in görünürlüğü beş yılda beş kat arttı. Aynı şekilde çok ciddi bir şekilde kaynak oluşturma potansiyelini harekete geçirdik. Destekçi sayısı da beş yılda dört kat arttı. Aynı şekilde bu beş yıl içinde, kampanyalardaki çizgisini geliştirerek devam ettirdi. Başarımızı arttırmamızda online kampanyacılığı başlatmamız ve önem vermemiz çok etkiliydi.

Evet, belki senin en önemli katkım, Greenpeace kampanyalarını, Türkiye'de çok iyi bilinmeyen, internet üzerinden düzenlenen kampanyalara dönüştürebilmen ve çok geniş kesimleri sürece dahil edebilmen.

Şu anda Türkiye'de online kampanya deyince akla ilk gelen kurum Greenpeace. Tabii insanları bu konuya alıştırmak hiç kolay olmadı. Bir de çevrimiçi kampanyacılık Türkiye'de yeni olduğu için bu konuda know-how'u geliştirmek son derece önemliydi. Mesela ilk olarak “**Ben de Gemideyim**” adıyla bir kampanyamız vardı. **Arctic Sunrise**'e balıkçıların yaptığı saldırıyla ilgiliydi. Herkes geminin bir santimetrekaresine tıklayıp binerek gemiye dahil olmuş oluyordu. Ondan sonra “**Seyfi Solukal**” adıyla bir kampanya başladı. İnternette hayali bir belediye başkan adayı yaratıldı. Dönemin politik söylemleriyle de dalga geçiyorduk: “Küresel iklim değişikliği bizi teğet geçecek, her kapıya metro getireceğim. Taksiler geceleri de gündüz tarifesi açacak” gibi vaatler vardı. Biliyorsunuz, sonucusu gerçek oldu. Acaba bizim payımız var mı diye de bazen merak ediyorum.

Seçim hazırlık sürecinin ortalarında Seyfi Solukal takım elbisesini çıkardı. Altından Greenpeace t-shirt'ü çıktı ve bütün belediye başkan adaylarına güneş enerjisiyle ilgili bir bildirgeyi imzalaması için çağrı yaptı. Bu çağrıya olumlu cevap veren çok sayıda belediye başkanı oldu. “Ben

“Ben çevre hareketinin bir üyesiyim. O yüzden benim için kurumlar çevre mücadelesinde, doğayla dost bir gelecek yaratabilmek için birer araç”

de Gemideyim” kampanyasıyla 11 bin, “Seyfi Solukal” kampanyasıyla 35 bin kişi harekete geçti. Nükleer karşıtı kampanya başladı. 170 bin imza toplandı. Meclis kürsüsüne çıktık, imzalar Enerji Bakanı'na teslim edildi. Daha sonra imza sayısı 300 bine ulaştı... Ve bizim internette hazırladığımız “Seyfi Solukal” sayfasını, Kadir Topbaş'ın sayfasından daha fazla insan ziyaret etti. Daha sonra gerçekleştirdiğimiz balık avlanma boylarının düzenlenmesine yönelik “Seninki Kaç Santim” kampanyası içerisinde en etkiliydi herhalde. 700 bin kişiyi harekete geçirdi.

En büyük kampanyanız da o oldu...

Evet, kampanya çok büyük bir başarıya da ulaştı. Beş balık türünün boyu için doğru yönde değişiklikler yapıldı. Aynı şekilde balıkçılıkla ilgili yeni düzenlemeler, düzeltmeler yapıldı. Ondan sonra yapılan “**Ye-
mezler Kampanyası**”nda 350 bin kişi harekete geçti. Bu kampanya ayrıca siber eylemlerle desteklendi. Ve Türkiye Gıda ve İçecek Federasyonu gıda için GDO başvurusunu geri çekti. GDO'lu olan yem için etiketleme gündeme geldi. Çok daha az sayıda yem amaçlı GDO'lu ürün ithal edilmiş oldu.

Aslında iyi bir döküm çıkarmış da olduk bu sohbetle...

Evet, ben de Greenpeace'teki yıllarımı mutluluk ve tatminle geride bırakıyorum. Oradan içim çok rahat ayrıldım çünkü kurumun yönetsel yetkinliğini, yönetim sistemlerini, kurumsal yapısını çok iyi oturttuk. Greenpeace'e girerken de arkadaşlarıma "Beş yıl için geliyorum" demiştim. Çünkü hiçbir üst yönetici bir STK'da beş yıldan fazla çalışmamalı bence. Kurumların üst yöneticileri dinlenerek, değişerek güçlenme yolunda adım atabilmeliler; aksi takdirde kurumsal körleşme ve kemikleşme başlar. Sonunda da kurum zarar görmeye başlar. Onun için beş yılın sonuna doğru yaklaşırken ben biraz başka ne yapabilirim diye bakmaya başladım. Çevre hareketinden arkadaşlarım "Uygar'ın bundan sonraki hamlesi ne olur" diye düşünmüşler ve demişler ki, "Uygar artık ya **avaaz.org** ya da **change.org** yapar". Dostlarımla kehaneti gerçekleşti. Artık change.org'dayım.

Bize change.org'u ve online kampanyacılık nedir, biraz anlatabilir misin?

Online kampanyacılık ilk olarak, Demokrat Parti'den **Howard Dean**'in, 2004 ABD seçimlerindeki adaylığı döneminde gündeme geliyor. Online kampanyacılığın olanakları epey etkin bir biçimde kullanılıyor bu süreçte. Dean'den önce de, bir **MoveOn** hareketi var. **Clinton**'un **Monica Levinsky** olayı gündemi o kadar uzun bir süre meşgul edince ve skandalı kullananlar işi artık başkanlıktan azlettirmeye kadar vardınca, gerçekten siyaset yapmak isteyen bir grup **MoveOn** adıyla bir oluşum kuruyorlar ve "Sıkıldık artık bu skandalıdan. Hadi artık ilerleyelim ve işimize bakalım" diyorlar. Tabii Obama'nın ilk dönem adaylığı sırasında, online kampanyacılık zirve yaptı ama biz zaten Türkiye'de Obama'dan da önce online kam-

"change.org'un en güzel yanlarından biri, halkı, yurttaşları, müşterileri ve herkesi dinleme zorunluluğunu hatırlatan ve bu pratiği kazandıran bir kuruluş olması"

panyaya başlamıştık. Bir de Obama kampanyası birçok insanı eğitti. Kampanyadan sonra dağılan gönüllüler bu deneyimlerini farklı kanallara aktardılar.

change.org'a gelirse. Organizasyon aslında bir blog ağı olarak kuruluyor. Kurucusu **Ben Rattray** bankacılık sektörüne adım atacakken vazgeçiyor. "Ya ben ne yapıyorum? Ben bunu istemiyorum, ben toplumsal fayda üretmek istiyorum" diyor. Yurttan oda arkadaşı olan **Mark Dimas** ile beraber change.org'u kuruyorlar. Bakıyorlar ki bu blog ağında bir imza kampanyası modülü var. O dönemde Güney Afrika'da "**düzeltilici tecavüz**" diye bir suç var ve polis bu şiddete göz yumuyor. Sonunda, lezbiyen bir kadın, internet üzerinden bir imza kampanyası başlatıyor. 50 ülkeden 140 bin imza toplanıyor ve Güney Afrika hükümeti bunla ilgili özel bir eylem planı oluşturmak zorunda kalıyor. Rattray ve Dimas bunu görünce, anlıyorlar ki, imza kampanyaları işe yarıyor, bu büyük bir güç; ve bu siteyi, bir imza kampanyası platformuna dönüştürmeye

karar veriyorlar. change.org'da insanlar ya da kurumlar kendi imza kampanyasını açabiliyor.

İnsanlara bir platform, olanak sağlıyor. İnternette sesini duyurmak istiyorsan sana kapı açık buyur, gir, kullan diyor öyle mi?

Evet, çok güzel özetledin. Bu bir servis örgütü. Sana değiştirmek istediğin şeyleri değiştirmen için bir araç ve yöntem sağlıyor. Kullanıcıdan hiçbir ücret almıyor. Çok hızlı büyüyor. Şu an 25 milyon kullanıcıyı aşmış durumda. 18 ülkede ofisi ve 150 çalışanı var. 50 tanesi Silicon vadisinde bilişim sistemlerinin en basit, en verimli şekilde çalışması için gerekli olan mühendislik işlerini yapıyor. Geri kalanı da bölge ofislerinde işleri örgütüyor. ABD, İngiltere, İspanya, Almanya, Hollanda, Türkiye, Meksika, İtalya, Filipinler, Brezilya, Arjantin, Tayland... her yerde ofisi var. Beş kıtada, 196 ülkede kampanya yürüyor.

Senin hikayen nasıl keşişti?

change.org'un Türkiye'ye gireceğini duyunca, ilk etapta, öngörülür bir yönetici olarak Greenpeace ile change.org beraber neler yapabilir diye düşündüm. Onlar ise "Bize gelir misin" dediler. Düşündüm, Greenpeace'ten ayrılma zamanım zaten gelmişti. Greenpeace'de kurumsal yönetim

Artık Herkes Kampanya Açabilir

Herkes her konuda kampanya açabiliyor. Change.org'a giriyorsunuz, **Kampanyayı Başlat** yazan kırmızı düğmeye tıklıyorsunuz. Üç soru var: Neyi değiştirmek istiyorsun? Muhatabın kimdir? Bunu neden istiyorsun? Ondan sonra bir ilk kampanya girişi geliyor. **Kampanyayı Düzenle** tuşuna basarak düzenleyebilirsiniz. İsterseniz video ve resim ekliyorsun, bilgi ve haber geçiyorsun. Bütün sosyal ağlarla bağlantılı olarak güçlü bir şekilde insan toplama şansın var.

Destek olmak için de en önemli kampanyalar ana sayfada var. Onun dışında tematik arama yapabiliyorsun. Ayrıca Başarılı Kampanyalar ve En Çok Destek Alan Kampanyalar listeleri var. Kampanya başarıya ulaştığında da, nasıl başardığınızı anlatıyorsunuz. Ve o hikaye artık toplumsal tarihe mal oluyor. Aynı kampanyayı üç dört kişi açtıysa, insanlardan iznini alarak birbirine bağlayabiliyoruz. Sözgelimi şu anda **Göztepe Parkı'na cami yapılmasına karşı** on tane kampanya var. Biz en başarılı 3-4 tanesini izin alarak birbirine bağladık. Biz editör bile değiliz. Sadece soru sorabiliyoruz, karar veremiyoruz, sadece öneri yapabiliyoruz. Yani tamamen dış kapının mandalız.

oturmuş, kampanyalar gayet başarılı gidiyor. Benim de beş yılım dolduğuna göre, kurumsal körlük herhalde bende de başlamıştır dedim. change.org'da etkili olacağıma karar verince oraya geçtim. Şimdi burada da yepyeni bir ekip oluşuyor. **Serdar Paktin** ve **Zennube Ezgi Kaya** işe dahil oldu. Onlar kampanyacı olarak çalışıyor. Ben de 1 Eylül'den itibaren Türkiye Direktörü oldum ancak Doğu Avrupa ve Rusya'dan da sorumluyum ve 2013'ün ikinci yarısında Orta Doğu ülkelerinde de ekip oluşturmayı planlıyorum.

Demek yaklaşık üç ay olmuş. Nasıl bir gelişme oldu bu süreçte?

Türkiye'de İngilizce versiyonu kullanılan 100 bin kullanıcı varmış. İlk ay önce işin bilişim ağıyla ilgili bir eğitimden geçtik; sonraki iki ayda 220 bin kişiye ulaştık.

Türkiye'den epey talep var yani.

Evet, bu benim biraz da üzülmediğim bir şey. O kadar çok sorun var ki.

Belli ki demokratik kanallar da yeterince açık değil.

Halkı, toplumu, müşterileri dinleme ve sorunlarına göre hareket etme pratiği olmayan bir ülkede

yaşıyoruz. change.org'un en güzel etkilerinden biri, halkı, yurttaşları, müşterileri, ilgi sahibi olan herkesi dinleme zorunluluğunu hatırlatan ve bu pratiği kazandıran bir kuruluş olması. Ben şöyle düşünüyorum. Bir süre sonra bizim yeni kampanya açmamıza gerek kalmayacak çünkü insanlar kampanya açmışız gibi bütün sorunları değerlendirip insanların tepkisini nasıl çekmeyi düşünmeye başlayacaklar.

Biraz da şeytanın avukatlığını yapayım. change.org'da, "türbanlılara okula girmesin" ya da "herkes türbanlı girsin" gibi kampanyalar da başlatmak mümkün mü?

Çok güzel bir noktaya değindin. Demokratik olduğunuz zaman ifade özgürlüğüne saygı duymalısınız. Bu platformu herkes kullanabilir, herkese açık fakat burada önemli olan nokta, nefret söylemi, ayrımcılık ve karalama kampanyası yapmamalı. Şiddete özendirmemeli.

Nasıl denetliyorsunuz?

Biz polisçilik oynamıyoruz ama şikayet geldiğinde onu değerlendirmeye alıyoruz. Zaten beş yıldır change.org'un başına da hiç böyle bir şey gelmemiş.

Gelmemiş mi?

Hangimiz şiddeti özendiren bir kampanyaya imza atmak, ismini yazmak ister. Hangimiz nefret söylemi içinde olan bir kampanyaya imza atmak ister. Bu insanların itibarını düşüren bir şey zaten.

Bazen Türkiye’de söyleniyor...

Laf olarak edersin, o kolay, ama böyle bir şeyin altına imza atamazsın. O başka bir şey. Ben zaten demokratik süreçlerin ve ifade özgürlüğünün, temelde iyi olana, insan hakları evrensel beyannamesine, insanlığa ve vicdana uygun olanın daha güçlü olduğuna inanıyorum.

Bazen şöyle sözler edilir: Çok özgürlük verirseniz, otoriter ve totaliter eğilimler de büyüme ola-

“Ahlak olmadığı takdirde, vicdani hareket olmadığı takdirde, sistem çöküyor. Faşizm kaç yıl dayandı ama demokratik sistem kaç yıldır devam ediyor?”

nağı bulur. Halbuki siz, gerçekten demokratik kanalların açık olduğu yerlerde totaliter eğilimler değil tam tersine demokratik eğilimler geliyor, demiş oluyorsunuz

Şöyle ifade edeyim o zaman: Bir birey otoriter ve totaliter eğilim istemez, bir insan bunu istemez. Bir siyasi parti veya büyük örgüt ortamında siyasi güç peşinde koşan kitleler bunu ister; tarihte örnekleri var ama bunu yapan perde arkasından yapıyor. Onun için change.org gibi yapıların iyilikleri artırdığına, toplumları iyi yerlere götürdüğüne inanıyorum.

Bu aynı zamanda, Weimar Almanyası’nda faşizmin yükselişi üzerine bir tartışma. Anayasa hukukçusu Osman Can yazdı. Faşizmi büyüten daha fazla demokrasi değil daha fazla baskıdır diye...

Ben olaya daha çok **Sistem Teorisi** açısından yaklaşıyorum. Sistemin iyi işleyişini, üretkenliğini, ilişkilerin ve o sistem içindeki çalışmanın akıcı olması için gerekli koşullardan biri güzel ve hızlı iletişim, beraber çalışabilme, birlikte iş yapabilmektir. Bütün bunlar etik olmayı gerektiriyor. Ahlak olmadığı takdirde, vicdani hareket olmadığı takdirde, sistem çöküyor. Faşizm kaç yıl dayandı ama demokratik sistem kaç yıldır devam ediyor? Kimi zaman sistem kötüye gider, bu yolda acılar da çekilir ama sistem içindeki dinamikler bunu düzeltir. Sistem faşizme gitmemek için direnç gösterir...

Siz bu teorinin pratiğini yapıyorsunuz diyebilir miyiz şimdi?

Bireylerin vicdani konularda harekete geçmelerini, haksızlığa karşı ses çıkarmalarını, haksızlığa karşı yalnız olmadıklarını bilmeleri ve arkalarında insan toplayabilmelerini ve arzu ettikleri güzel geleceği, doğaya ve insana zarar veren değil, güzellik katan geleceği yaratmaları için bir araç sunmanın bir parçası olmaktan mutluyum. ○

Sosyal Fayda da Üreten Yeni Bir Finansman Modeli

change.org’un finansmanı nasıl sağlanıyor?

Aslında change.org’a geçmemin sebeplerinden biri de finansman modeli. change.org, B Sertifikalı, sosyal sorumlu bir şirket. Geliri, tekrar amacına yönelik yatırıma yönlendiriyor. Sermaye değil kurumsal kapasite birikimi oluşuyor. change.org’un cirosu Türkiye’de karavan üreten bir küçük şirketin cirosu kadar, global olarak 15 milyon dolar. Yani bu, Türkiye’de bir KOBİ büyüklüğüdür. 150 çalışanı ve sadece 15 milyon dolar cirosu olan ama çok etkili, çok verimli çalışabilen bir kuruluştan bahsediyoruz. Peki bu para nereden geliyor? change.org sadece bireyleri örgütleyip sivil aktivizmi yükseltmiyor. O aktivizmi alıp STK’lara kazandırıyor. Diyelim sen hayvan haklarıyla ilgili üç kampanyaya katıldın. Demek bu konuda duyarlısın. Dördüncü imzanda karşına, diyelim HAYTAP’ın tanıtımı çıkıyor ve soruyor: HAYTAP’a üye olmak ister misin? HAYTAP seninle bağlantıya geçsin mi? Dolayısıyla aktivistlerle STK’lar arasında çöpçatanlık yapıyor. O çöpçatanlık faaliyetinden de,

yani her yeni üye kazandırmadan çok küçük bir pay alıyor.

Gelirden de öte, çok güzel bir sosyal fayda modeli bu. Peki, change.org hangi STK’larla yapıyor bu çalışmayı?

ABD’de change.org’un işbirliği yaptığı kurumlar listesinde **Greenpeace**, yoksulluğa ve eşitsizliğe çözüm geliştirmek için 90 ülkede çalışan **Oxfam**, **Uluslararası Af Örgütü** (Amnesty International) ve ABD’nin en büyük çevre kuruluşu olan **Sierra Club** var.

Türkiye’de bu uygulamaya başladınız mı?

Hayır, zaten change.org şimdilik sadece üç ülkede, ABD, İspanya ve İngiltere’de bu finansman modelini uyguluyor. Aslında ABD, İspanya ve İngiltere demek lazım çünkü İspanya’nın ekonomik katkısı İngiltere’den daha fazla.

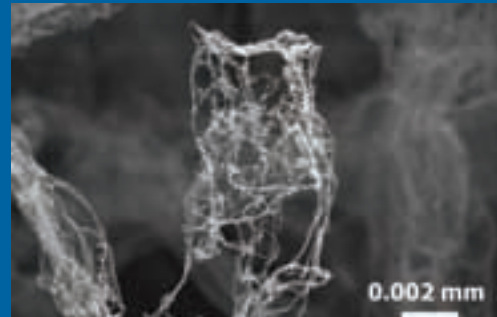
Türkiye için böyle bir planınız var mı?

Türkiye’de de bir milyon kullanıcıya ulaştığımızda -ki bunu bir-bir buçuk yılda başarabiliriz diye düşünüyorum- o zaman biz de çöpçatanlığa başlayabiliriz.

2013 NE OLACAK?

2013'te neler olacağını bilmek belki imkânsız ama artık nelerin olmayacağını biliyor gibiyiz. Amerika'nın saygın dergilerinden The Wired'in "World in 2013" başlığı altında yayınladığı özel sayıda, Teknoloji, Bilim, Tıp, Lifestyle, Çevre, Politika, Medya ve İş Yönetimi açısından son derece çarpıcı öngörüler var ama şu kadarnı söyleyelim, neredeyse her saptama ve yol haritası sürdürülebilirliğe çıkıyor. Hayat 2.0'a hazır mısınız?

 Barış DOĞRU

Kimsenin elinde sihirli bir küre yok. Dahası tarihi insanlar yapar ve insanların yapacaklarını kesin bir şekilde önceden kestirmek şimdiye kadar hiç mümkün olmadı. Aynı depremler gibi. Sadece genel eğilimler ve olanaklar üzerinde konuşmak mümkün herhalde. 2013'te, sürdürülebilirlik ve ekosistem açısından neler olacak? Mavi gezegendeki canlı ekosistemine yönelik tehditler artacak mı? Yoksa yeni umutlar mı doğacak? Bu soruları sormak kolay ama yanıtlamak zor. İşte bu zor işe, çok daha geniş bir bağlamda, Amerika'nın ünlü dergisi The Wired soyunmuş. Daha doğrusu, **Teknoloji, Bilim, Tıp, Lifestyle, Çevre, Politika, Medya ve İş Yönetimi** başlıkları altında, birbirinden parlak araştırmacı ve yazarlara, 2013'ten beklentilerini sormuş. **"World in 2013"** başlığı altında yayınlanan bu özel sayıda son derece önemli yeni bilgi ve saptamalar var. Biz de, bu kapsamlı derlemeye, sürdürülebilirlik ve ekoloji konuları üzerinden baktık ve tahmin ettiğimiz gibi, sadece çevre değil, tüm başlıklar altında çok sayıda önemli değer-

lendirme ve bilgi ile karşılaştık. Özel sayının ilk bölümü, The Wired'i tanıyanları şaşırtmayacak şekilde, teknolojiye ayrılmış. Bölümün açılışı da, **"Mühendisler Gezegeni Kurtaracak"** başlığıyla, ünlü endüstriyel tasarımcı **James Dyson**'ın yazısıyla yapılmış. Mühendisliğin gezegenin geleceği açısından olanaklarının tartışıldığı bu son derece çarpıcı yazı haricinde aynı bölümde yer alan, Wired editörlerinden **Ben Hammersley**'in **"Teknoloji Giderek Daha İsyankâr Oluyor"** metni de bir hayli ilginç ve manidar. Gençlerin, bundan yaklaşık 10 yıl önce, **Napster** ve diğer dosya paylaşım siteleriyle müzik endüstrisinin dev şirketlerini yere çarpmaları gibi, bugün de yeni iş modelleriyle, eski iş tarz ve alışkanlıklarını parçalamaya hazırlanmalarını anlatan bu ilginç yazı, daha yenilikçi, eşitlikçi, şeffaf ve tabii çevreye duyarlı yeni girişimlerin de habercisi gibi.

Bilim Ne Diycek?

The Wired'in 2013 özel sayısının bilim bölümünde ise bizim dikkatimizi en çok, **"Araştırmalar Açık Hale Geliyor"** baş-

Teknoloji bölümünde tanıtılan yeni ürünlerden biri de, Almanya merkezli Heliatek şirketinin geliştirdiği, çatıdan pencerelere ve duvarlara kadar her yere uygulanabilen, organik bazlı, şeffaf ve ultra ince fotovoltaiik film.

lıklı metin çaktı. Erasmus Üniversitesi İş Yönetimi Bölümü akademisyenlerinden **Gabriele Paolacci**'nin kaleme aldığı yazı, açık kaynaklı internet kullanımının bilimsel çalışmalarda çok önemli sıçramalara neden olacağını öne sürüyor. Araştırma masraflarını düşürecek bu açık çalışma yönteminin (öyle ya, aynı deneyi ve araştırmayı dünyanın dört bir yanında tekrarlayanın ne mantığı olabilir), araştırma maliyetlerini düşüreceğini ve bunun da ötesinde daha iyi bir bilim ve araştırma ortamının oluşmasına katkı sağlayacağı iddia ediliyor.

Bilim bölümünde, 2013'te gelişme kaydedilmesi beklenen bir diğer alan olarak zenginleştirilmiş yakıt hücrelerinden söz ediliyor: "**Hidrojen yakıt hücreleri beş kat daha güçlü olabilir**; tabii eğer **Singapur**'daki Biyomühendislik ve Nanoteknoloji Enstitüsü'ndeki biliminsanlarının çalışması üretim bandına çıkabilirse. Platin, oksijen ve hidrojen arasındaki reaksiyonu hızlandırmakta kullanılıyor, böylece daha fazla enerji açığa çıkıyor. Platinin, altın ve bakırla kaynaştırılması, katalitik etkisini belirgin bir biçimde yükseltiyor. Bu ayrıca, yakıt hücresinin dayanıklılığını da artırıyor."

Yayının **Lifestyle** bölümünde en çok tartışılan konunun daha iyi ve ücretsiz eğitimin yaygınlaşması olduğunu söyleyebiliriz. Bunda da birinci rolü yine teknoloji ve dijital araçlar oynuyor. Çok daha geniş kitlelerin **e-egitim** yoluyla çeşitli uzmanlık kurslarına dahil olmasına sağlayacak bu sürecin önemli bir unsurunun da, **öğretmen robotlar** olacağı iddia ediliyor. Güney Kore, 2013 yılında 8400 çocuk bahçesine bu özel robotlardan yerleştirmeyi planladığını duyurmuş bile. Eğitimin yaygınlaşmasının, sürdürülebilirlikle nasıl ilişkisi var diye sormadığımızı umuyoruz. Eğitimin ve bilginin yaygınlaşması her halükarda insanlık için iyi bir gelişme ancak bu eğitim süreçlerinin önemli bir parçasının da ekoloji ve çevreyle ilgili olacağını tahmin etmek zor değil. Ayrıca daha bilinçli nesiller, hiç kuşkusuz ki, kendileri ve doğa arasındaki ilişkiyi de çok daha rahat ve kolay kurabilecek. Ekoloji eğitimlerinin dijital yollarla yaygınlaşması

kaçınılmaz gibi görünüyor.

Bu bölümde yeni piyasaya sürülecek cihazlardan da bahsedilmiş tabii ki. Bunlar arasında en çok gözümüze çarpan ise **BMW**'nin **e-scooter**'i. 2013 sonlarına doğru yollarda görebileceğimiz **C Evolution**, bir şarjla 100 km yapabilecek kapasitede. Dergi editörleri, BMW yetkililerinin, e-scooter'in kentsel yaşamı tamamen dönüştürebileceğini iddia ettiklerini belirtiyorlar. Ancak fiyatı buna izin verir mi emin değiliz: 14 bin pound.

Okyanuslar, E-Arabalar ve Diğerleri

Gelelim bizim asıl dikkatleri üzerine topladığımız **çevre** bölümüne. Bölümün açılışı, bizim de geçtiğimiz ay ayrıntılı olarak incelemeye çalıştığımız, okyanuslarla ilgili bir yazıyla yapılmış. "2013 Okyanus Yılı Olacak" başlıklı yazıyı, ünlü işadami ve okyanuslar için önemli kampanyalar düzenleyen **oceanelders.org** (Okyanus Yaşlıları) grubunun kurucularından **Richard Branson** kaleme almış. Yazının ana başlıklarını, "Deniz Alanlarını Korumak", "Balık Tutma Yöntemlerimizi Değiştirmek" ve "Okyanusu Dinlemek" olarak sıralarsak, herhalde yeterince fikir edinmiş olursunuz. Bölümün bir sonraki yazısı ise **Mikroplantasyonlar** üzerine yoğunlaşmış. "The Last Word on Nothing" isimli teknoloji blo-

Britanya menşeli Studio Swine tasarım atölyesinin, denizlerdeki plastik atıklarından geliştirdiği tabureler de, The Wired editörlerinin dikkat çektiği ürünlerden biri. Özel geliştirilmiş ağlarla denizlerden plastik toplayan balıkçı teknelerine yerleştirilebilecek bir hidrolik presle imal edilmesi planlanan bu inovasyonun mimarlarından biri de sanatçı Kieren Jones.

Çevre bölümünün diğer önemli yazılarından biri de, su kıskıdı üzerine (belli ki, gerek okyanuslar gerekse de içme suyu bağlamında dünyanın en hayati sıvısından bu yıl çokça bahsedilecek). Aynı karbon konusundaki Emisyon Ticareti gibi, suya da Cap and Trade'in gelmesi, ana konulardan biri olacak gibi.

gunun yazarlarından Cameron Walker'in kaleme aldığı metin, kakao ve kahve gibi bitkilerin, sözgelimi Kaliforniya'da yetiştirilmesiyle ilgili çalışmaları aktarıyor. Sanırım önümüzdeki dönemde, farklı coğrafyalarda farklı ürünlerin yetiştirildiği mikroplantasyonlara daha sık rastlayacağız.

Ünlü araba paylaşım firması **Buzzcar**'ın CEO'su **Robin Chase**'in yazısı da, bu bölümde yer alıyor ve tabii ki konusu, **dijital bağlantılı arabalar**. Şöyle diyor yazının başında Chase: "Bu yıl, internet bağlantılı arabalar için dönüm noktası olacak; tüketiciler ve üreticiler nihayet bağlantılılık ve araçları miks etmenin ne anlama geleceğini anlayacaklar." Aynı konularda dolaşan bir başka yazı da, yakın gelece-

ğin yeni metropolisleri üzerine ve bizim **EKOIQ**'da sık sık dile getirdiğimiz gibi, bu yeni kentlerin tasarımı da uzmanlar ve yurttaşların işbirliğiyle gerçekleştirilecek. Çevre bölümünün diğer önemli yazılarından biri de, **su kıskıdı** üzerine (belli ki, gerek okyanuslar gerekse de içme suyu bağlamında dünyanın en hayati sıvısından bu yıl çokça bahsedilecek). Aynı karbon konusundaki Emisyon Ticareti gibi, suya da **Cap and Trade**'in gelmesi, ana konulardan biri olacak gibi. **Science 2.0** oluşumunun kurucularından **Hank Campbell**, bu konuda siyasetçilerin önündeki en büyük engelin Karbon Emisyon Ticaretinin negatif çağrışımları olduğunu belirtiyor. The Wired'in bu bölümünde yer alan diğer yazıların temel ilgi alanları ise, giderek artan ısı dalgalanmasının flora göçüne neden olabileceği -galiba atlasları tekrar çizmek gerekecek- ve bakterilerden elektrik üretimi üzerine...

2013 seçkisinin son bölümü olan İş Yönetimi bölümünde de, sürdürülebilirlikle bağlantılı birçok yazı bulunuyor. Bunların başında da **yeni adil-ticaret sisteminin** yükselişini anlatan gazeteci **Michael Hodges**'un yazısı geliyor. Toplumsal ve çevresel sorunlara çözüm geliştiren firmalara özgü bir program olan **B Corporation**'ın (Better Corporation, yani Daha İyi Şirket) yükselişine vurgu yapan yazı, yeni bir iş modelinin gelişimini de müjdeliyor gibi.

Bölümün son iki yazısının başlığını versek yeterli aslında: "Rekabet Avantajınızı Kaybetmek Üzeresiniz" (tamamen sürdürülebilirlik süreçlerindeki yetersizleriniz nedeniyle) ve "**GDP: RIP**" -yani **GDP'nin Ruhuna Fatih**- (refahı GDP ile ölçmenin sonuna geldiğimizi bu kadar net söyleyen biri daha önce olmuş muydu!) Son iktisadi kriz ve daha tüm etkilerini görmeye bile başlamadığımız ekolojik kriz, 1930'lardaki, Büyük Bunalım sonrası ilk GDH hesaplamalarını yapan **Simon Kuznets**'in icadının sonuna geldiğimiz gösteriyor tüm açıklığıyla. What is next? Bundan sonrasını sadece hep beraber görmeyeceğiz, hep beraber de oluşturacağız. **Hayat 2.0** kapımıza kadar geldi galiba... ○

“Gezegeni Mühendisler Kurtaracak”

Yeşil mühendislik, sıkıntılı bir kavram. İyi mühendislik, doğal olarak daha etkin teknolojiler aramayı gerektirir. Bugün artan enerji maliyetleri ve azalan hammadde, düşük maliyetli çözüm bulmayı her zamankinden önemli hale getiriyor. Ama “yeşil”, genellikle pazarlama şirketlerinin el koyduğu bir sözcük. 2013'te, gidişatı değiştirecek şey, göstermelik sloganlar ve ağaç şeklinde logolar olmayacak. Teknolojiyi daha düşük maliyetli, daha etkin ve yararlı hale getirecek araştırma ve yatırımlar asıl itici güç olacak.

20. yüzyıl boyunca, yeni teknolojilerin odağında en büyük ve en güçlüyü inşa etme vardı. Yapılarımız göğü deliyor, çığır açıcılar uzaya uzanıyordu. Fakat artık başka türlü bir yaklaşım benimsemeli, daha küçük, daha akıllı ve daha etkin teknolojiler geliştirmeliyiz. Cern'deki araştırmalar sonuçlandığında, cevaplarımızı Ay yerine atom parçacıklarında bulmamız daha olası görünüyor.

1960'larda, **Royal College of Art**'ta öğrenciyken, çevresel meseleler pek revaçta değildi. Çevreci teknolojiler, daha çok ufak çaplı bilim kurgusal hikâyeler gibiydi. Mucizevi deniz yosununun, atmosferdeki karbonu emip biyo-yakıt üretme kapasitesi övülürdü mesela. 50 yıl sonra bu yosunu hâlâ ticari açıdan yeterli miktarda yetiştirecek durumda değiliz.

Atmosferdeki karbonu ve emisyonumuzu azaltacak başka yollar arıyoruz şimdi. 60'lardaki deniz yosunu gibi, planktonların da havadaki karbonu emip, deniz tabanına hapsettiğini keşfettik.

2004'te yapılan deneyin sonuçları umut vericiydi; planktonlar üç hafta süresince büyüyor ve ölüyor, en azından yarısı okyanus tabanına çöküyordu. Ama küresel ölçekte bir uygulama çerçevesinde, her yıl ancak bir gigaton, yani 1 milyar ton karbonun çökmesi mümkün, dünyanın halihazırdaki emisyonunun sadece yüzde 10'u kadar. Benzer şekilde, nanoteknoloji, elektrik kullanmadan, düşük enerjili

Mühendislik ve teknoloji, bugüne kadar, hep daha büyüğün, aşırılıkların peşindeydi ancak 21. yüzyılın şafağında bunun tam tersi bir yola doğru gittiğini söyleyenler giderek çoğalıyor. Dünyanın en ünlü endüstriyel tasarımcı ve mucitlerinden bir olan James Dyson da bu görüşte. “Yeşil Mühendislik bir pazarlama numarasıdır ama ‘iyi mühendisler’ zaten daha az materyal ve enerjiyle, daha sağlam ve sağlıklı cihazlar icat etmeye çalışır” diyor kısaca Dyson. Ama bir yandan da uyarıyor: “Gelecek uzun sürer ve kısa vadeli hedeflerle, yeşil inovasyonlar hayal olabilir.” Bu iddialı metni, The Wired'in 2013 özel sayısından aktarıyoruz...

 James DYSON

 İrem BAŞARAN GÜLMEZ

Thomas Edison, karbon elyafıyla deneyler yapmaya başladığı 1879 yılında, bu çalışmaların sonucunun, karbon elyafı kompozitlerin Boeing 787 Dreamliner'a çok önemli aerodinamik kazanımlar sağlayacağını tabii ki bilemezdi.

ısıtma ve aydınlatma olanağını mümkün kılıyor. Köklü bir araştırma olmasına rağmen, küresel ölçekte yararlanabilmek için daha uzun yıllar geliştirilmesi gerekiyor.

Plastik Poşetler ve Boeing 747

Şu an kullandığımız teknolojiyi tekrar gözden geçirmemiz ve fazlalıkları azaltmamız gerek. "Yeşil" mesajlar tam da bu noktada araya girmeye meyilli, niyet iyi ama uygulama zayıf. Sözgelimi, mukavadan veya denizden toplanan çöplerden yapılmış elektrik süpürgeleri gördük. Teoride harika fikirler ama bu malzemelerin toplanması ve cihazların oluşturulması için gerekli enerji göz önüne alındığında, gerçek değerini tekrar düşünmek gerekiyor.

Çözüm, sadece görünen değil, kullanılan tüm enerjiye odaklanmakta. Her vicdanlı

tüketicinin nefret etmeye bayıldığı, basit plastik torbayı ele alalım. Rüzgârda uçtuklarını görüyoruz. Evdeki dolaplarımız onlarla dolup taşıyor. Süpermarketlerde onlara ihtiyacımız olup olmadığı sorulduğunda suçluluk hissediyoruz.

Biraz daha derinlikli bakmamız gerekiyor olaylara. Birleşik Krallık'ta bir yılda dağıtılan sekiz milyar plastik poşeti üretmek için salınan karbon, bir Boeing 747'nin Londra'dan Los Angeles'a 200 uçuşuna denk.

Plastik poşetlere bağımlılığımızın azaltılması tabii ki iyi bir şey. Ama bu, tüm emisyonlar ölçeğinde, okyanusta bir damla kadar.

Rolls Royce ticari hava taşıtı motorları, dünya üzerinde 13 bin adetten fazla uçakta kullanılıyor. Isıya dayanıklı kanatçıkları, daha yüksek sıcaklıkta çalışmasını sağlıyor, motorun ateşlenmesini kolaylaştırır ve yakıt tüketimini azaltıyor. Bu mühendislik uygulaması, enerji kullanımını sadece bir gıdım azaltarak, süpermarketlerdeki tüm ortak çabamızı gölgede bırakabilir. Üstelik bu, "yeşil" olma ihtiyacından türetilmiş bir çözüm bile değil. Söz konusu teknoloji üzerinde çalışan mühendisler, fikir aşamasından imalatına kadar, daha etkin bir motor üretmeleri talimatı verilmişti sadece. Verimlilik, önümüzdeki dönemde geliştirme süreçlerinin ayrılmaz bir parçası olacak.

Boeing 787 Dreamliner, daha aزیyla neler yapılabileceğinin güzel bir kanıtıdır. Geliştirilmiş karbon elyafı kompozitlerin devrim niteliğinde kullanımı, hava direncinin ve aracın ağırlığını azaltır. Bu da, aracın aynı yakıtla daha uzun mesafe katetmesini ve yakıt tüketiminin azalmasını sağlar. Fakat pek çok iyi teknoloji gibi, bu, bir anda ortaya çıkan bir şey değildir.

Thomas Edison, karbon elyafıyla deneyler yapmaya 1879'da başlamıştı. 1963'te, Milli Savunma Bakanlığı, karbon elyafının üretim sisteminin patentini çıkardı.

McLaren'ın karbon elyafı **Formula 1** arabası 1980'lerde pistlere sürüldü. Görüldüğü gibi, mühendislik çözümleri, zaman ve emek ister. Günümüzde, nanoteknoloji henüz yolun başında. Bizi nereye götüreceği hakkında hiçbir fikrimiz yok,

geleceğin Dreamliner'ları nasıl olacak bilemiyoruz. Fakat sabırlı olmayı öğrenmeli ve araştırmalar hemen sonuç vermediğinden azimle devam etmeliyiz.

Oyunbozanlık Yapmayın!

Dijital çağda, satın aldıklarımızın nereden geldiği ve nelerden yapıldığı bilgisine ulaşma şansına sahibiz. Gıda maddeleri için bunu zaten yapıyoruz ama aynı şekilde teknoloji de şeffaf olmalı. Şu anda, enerji sarfiyatı ve malzemelerin kaynağı dışındaki bilgiler erişilebilir durumda değil.

Aynı zamanda, çevreye zarar vermemek için, daha düşük enerji kullanımını performansa tercih etmemiz isteniyor. Üreticiler, "yeşil" ürünleri büyük bir tantanayla piyasaya sürüyorlar. Fakat daha çok tüketilen modeller kadar iyi performansa sahip olmuyorlar. **Elektrikli arabalar** buna güzel bir örnek.

Rekabete ayak uyduramamaları yüzünden alay konusu olan, sonunda rekabeti yakalama şansı elde etmişken ciddiye alınmayan elektrikli arabalar. Kendimizi yeşil mücadelenin kurbanları addetmemiz ve hayatımızı iyileştiren teknolojilerden vazgeçmemiz isteniyor. **Oyunbozanlık** bu. Makinelerimizi daha iyi çalışır duruma getirmeyi öğrenmemiz gerekiyor. İşini yapacak teknolojiye ihtiyacı var insanların. Çevresel etkisi düşük makinelerin, yüksek enerji harcayan rakipleriyle eşdeğerde hatta daha üstün olduklarının kanıtlanması gerekiyor. Her iki noktada da ilerleme kaydediyoruz aslında. Bir ürünün '**yaşam döngüsü analiziyle**', çevreye olan gerçek etkisini anlamamız mümkün. Böylece, tüm yaşam döngüsünü ve performansını takip edebiliriz. Hammaddeden geridönüşüm sahasına kadar giden süreçte, çevreye olan etkisinin en çok hangi alanlarda olduğunu belirleyebiliriz. Böylece her şeyi yeniden planlayabilir ve yeni mühendislik çözümleri getirebiliriz. Yüzeysel sorunlara takılıp kalmak yerine, temeldeki fazlalıkları çözmeye çalışabiliriz.

Her gün kullandığımız şeyleri daha etkin kılmak için pek çok fırsat var. Örneğin Dyson firması olarak geliştirdiğimiz **Dyson Airblade** çok daha az enerji harcıyor ancak bu cihazı, çevreye duyarlı ol-

masını istediğimiz için değil, işini daha iyi yapmasını istediğimiz için ürettik. Enerji canavarı bir ısıtma elementi yerine, sadece hava akımıyla bunu başarabileceğimizi gördük.

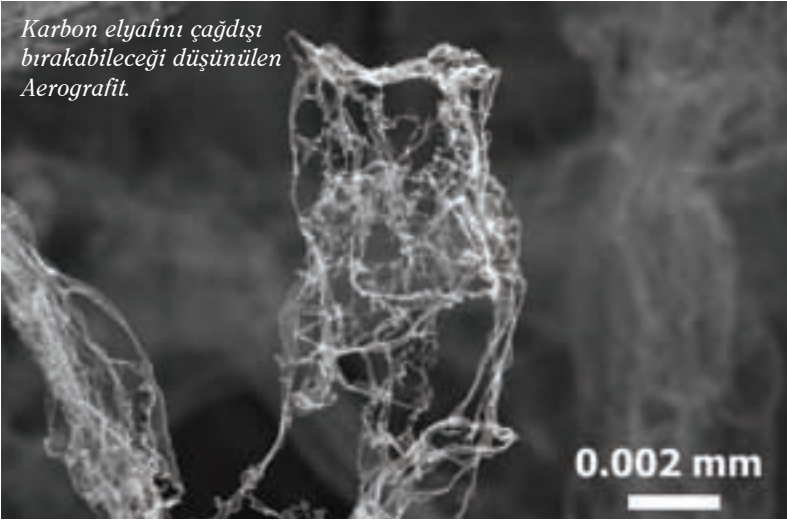
Aşırılıklara dayalı bir mühendislik anlayışı, geçmişte kalan bir dönemin tortusu. Karbon elyafının çağdışı kalacağı karbon tabanlı materyaller üretmeye başladık

Dünyanın en önemli endüstriyel tasarımcılarından biri olan James Dyson, "Dyson firması olarak geliştirdiğimiz Dyson Airblade çok daha az enerji harcıyor ancak bu cihazı, çevreye duyarlı olmasını istediğimiz için değil, işini daha iyi yapmasını istediğimiz için ürettik" diyor.

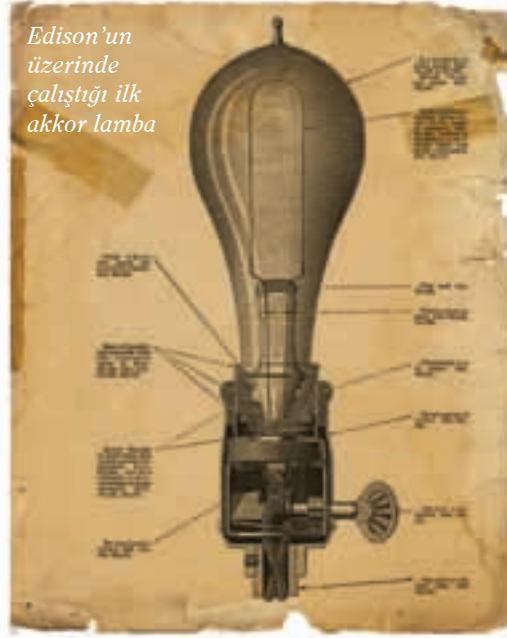

Karbon elyafını çağdışı bırakabileceği düşünülen Aeroğrafit.

Dyson, "2013'te, heyecan verici materyaller hakkındaki teoriler, somut gerçekliklere dönüşebilir. Üreticiler, ürünlerinin çevreye olan etkilerini daha ayrıntılı inceleyerek bu sürece katkıda bulunabilir. Her ikisi de zaman, sabır ve azim gerektiren süreçler. 'Yeşil mühendislik' tembel pazarlamayı korumayı sürdürecektir. Gerçek mühendislerse, ellerindeki işi yapmaya devam edecek" diyor.

Edison'un üzerinde çalıştığı ilk akkor lamba

bile: **Grafen** ve **Aeroğrafit** bunlardan sadece ikisi. Benim gözümse **Karbon Nanotüplerde**. Çelikten yüz kat daha güçlü fakat altı kat daha hafif; çok daha hafif uçaklar, trenler ve otomobiller üretme potansiyeline sahipler.

Fakat tüm bunlar zaman alacak; 2013'te neler göreceğimizi tam olarak kestirmek bu yüzden tehlikeli. En heyecan verici atılımlar, genellikle saklı tutulur. Çünkü umduğumuz kadar çabuk amacına ulaşmadıklarında, başarısız olduklarını düşünme eğilimindeyiz.

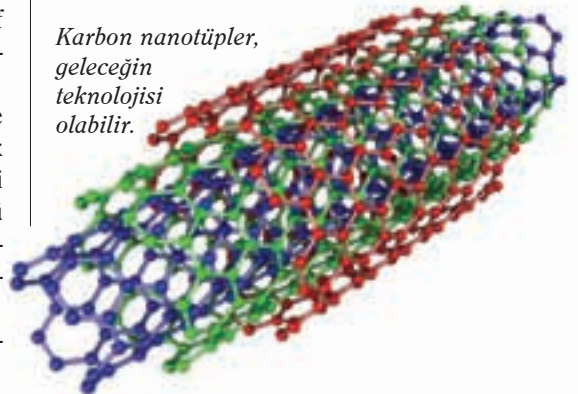
Ashında, kısa vadeli düşünmek, yeni ma-

teryal ve gelişmeleri reddetmeyi kolaylaştıran bir şey. 60'ların mucizevi deniz yosunu, günün birinde işe yarayacak belki. Grafen ve Aeroğrafitle neler yapılabileceğinden henüz tam olarak emin değiliz. **Thomas Edison**, filaman lamba teli deneylerine başladığında, nasıl bir olaylar zincirine katkıda bulunduğunu aklına getiremezdi. Sadece iyi bir şey üzerinde çalıştığını biliyordu.

Araştırmalara sermaye bulabilmek zorlu bir mücadele; önümüzdeki yıl için de geçerli olacak bu. Kemer sıkma çağında, derhal somut sonuçlar vermeyen şeyleri çabucak seçip ayırıyoruz. Kısa vadeli sonuçlara odaklanmak daha kolay, muhasebeciyi teknolojinin öncülerinden önde tutuyoruz. Birleşik Krallık'taki bazı kişiler, daha güvenilir ve daha az riskli endüstrileri kullanmaya devam etmeyi tercih ediyor. Ancak **ödül ve risk bir arada ilerliyor** - aynı **muhafazakârlık ve durgunluk** gibi.

Plastik poşetlerimizi saklayıp, tekrar kullanmaya devam etmemiz gerek. Fakat daha büyük ölçekli, daha az görünür mücadeleler bizi bekliyor. Araştırmalarla, kaynaklarımızdan daha çok yararlanmak ve onlara olan bağımlılığımızı azaltmak için yeni yollar keşfediliyor durmaksızın. 2013'te, heyecan verici materyaller hakkındaki teoriler, somut gerçekliklere dönüşebilir. Üreticiler, ürünlerinin çevreye olan etkilerini daha ayrıntılı inceleyerek bu sürece katkıda bulunabilir. Her ikisi de zaman, sabır ve azim gerektiren süreçler. **'Yeşil mühendislik'** tembel pazarlamayı korumayı sürdürecektir. Gerçek mühendislerse, ellerindeki işi yapmaya devam edecek. ○

Karbon nanotüpler, geleceğin teknolojisi olabilir.

ÇIKTI!

Optimist

Girişim İnovasyon Yönetim

ertelemeden
2013
beklentileri

GİRİŞİMCİLİK KASIRGASI

Türkiye yeni bir
dönemin eşliğinde
İnovasyon ekonomisine doğru

YENİ KAPITALİZM
Nüfus ve İnanç

KALDIRAÇ ETKİSİ

İnovasyonun
Yatırımcıların ve
Güvenin rolüne odaklanarak
değerler

RUSYA ve
HİNDİSTAN'dan
İNNOVASYON
ATAĞI

HİBRİD ÇAĞ'A HAZIR MİSİNET
Fırtına Kızıllık "yeni gerçeklik" sunuyor

KAPLANLAR YOKSELIYOR
ANADOLU
2.0

Optimist

Girişim İnovasyon Yönetim

İLK SAYISIYLA BAYİLERDE

CDP Türkiye 2012'nin Liderleri Belli Oldu

Sabancı Üniversitesi Kurumsal Yönetim Forumu tarafından Akbank'ın desteği ile Türkiye'de yürütülen Karbon Saydamlık Projesi'nin 2012 Türkiye Raporu, 26 Kasım 2012, Pazartesi günü yapılan toplantı ile kamuoyuna sunuldu. Birleşmiş Milletler Rio+20 Zirvesi'ne vurgu yapılan toplantıda CDP Türkiye Karbon Saydamlık ve Performans Lideri Ödülleri'ni alan şirketler de açıklandı. CDP'nin çağrısına yanıt veren şirketlerin sayısındaki bir yıllık artışın yüzde 50'yi aşması, projenin Türkiye'de kök saldığını önemli bir kanıtı.

Sabancı Üniversitesi Kurumsal Yönetim Forumu tarafından yürütülen Karbon Saydamlık Projesi (Carbon Disclosure Project - CDP), Türkiye'de 2010 yılından bu yana Akbank'ın desteği ile üçüncü yılını doldurdu. Şirketlerin seragazi salımları ve iklim değişikliğine yönelik stratejilerini uluslararası kurumsal yatırımcılarla paylaşmaları yönünde önemli bir adım olan Karbon Saydamlık Projesi, dünyanın en prestijli ve yaygın çevre girişimi olarak kabul ediliyor. Sabancı Üniversitesi Karbon Saydamlık Projesi ekibinin, Ernst & Young Türkiye ofisinin katkılarıyla hazırladığı CDP Türkiye 2012 Raporu, Karbon Saydamlık Projesi'ne Türkiye'den dahil olan şirketlerin verdikleri yanıtların analizini ve Türkiye'de iklim değişikliği ile ilgili ana eğilimleri içeriyor. Önsözünü **Başbakan Yardımcısı Ali Babacan**, Akbank Yönetim Kurulu Başkanı **Suzan Sabancı Dinçer** ve Karbon Saydamlık Projesi CEO'su **Paul**

Simpson'un yazdığı CDP Türkiye 2012 Raporu'na yanıt veren şirketlerin sayısı, 2011 senesinde 20 iken bu sene bu rakam 32'ye yükseldi. Rapora dahil olan şirketlerin sayısının yükselmesinde sadece İMKB-100 endeksini oluşturan şirketlerin değil, ayrıca İMKB-100 listesi dışında kalan, halka açık olan ya da olmayan şirketlerin de yanıt vermesi etkili oldu.

CDP Türkiye 2012 Raporu'nun açıklandığı toplantıda, Akbank Genel Müdürü **Hakan Binbaşgil**'in açılış konuşmasının ardından, Aviva Yatırım'ın Başkanı **Paul Abberley** ile Sabancı Üniversitesi Öğretim Üyesi ve Karbon Saydamlık Projesi Türkiye Direktörü **Melsa Ararat** birer konuşma yaptılar. Paul Abberley, Haziran 2012'de Brezilya'da düzenlenen Birleşmiş Milletler Rio+20 Zirvesi'nin 'İstedığımız Gelecek' başlığıyla yayınlanan sonuç bildirgesine ve bu bildirgenin mevcut sürdürülebilirlik ve çevre raporlama sistemleri üzerindeki etkilerine odaklanırken, Melsa Ararat, CDP

CDP Türkiye 2012 Raporu'na yanıt veren şirketlerin sayısı, 2011 senesinde 20 iken bu sene bu rakam 32'ye yükseldi. Bu artışta halka açık olmayan şirketlerin de rolü var.

Türkiye 2012 Raporu'nun sonuçlarını ve CDP Türkiye Karbon Saydamlık ve Performans Liderleri'ni açıkladı.

Akbank Genel Müdürü Hakan Binbaşgil konuşmasında, Karbon Saydamlık Projesi'nin Türkiye'deki çalışmalarına üç yıldır destek sağlamaktan mutluluk duyduklarını ve Akbank'ın desteği ile sürdürülen Karbon Saydamlık Projesi Türkiye'ye her geçen yıl artarak süren katılımın memnuniyet verici olduğunu vurguladı. Akbank olarak iklim değişikliğiyle mücadele ve karbon salımının azaltılması konularındaki çalışmalara öncülük etmeyi sürdüreceklerinin altını çizen Binbaşgil "Akbank olarak, her zaman olduğu gibi çevre ile ilgili hassasiyetimizi korurken, Türkiye'de öncüsü olduğumuz Karbon Saydamlık Projesi'ne verdiğimiz desteği önümüzdeki yıllarda da sürdüreceğiz" şeklinde konuştu ve şirketlere Karbon Saydamlık Projesi'ne katılımları konusunda çağrı yaptı.

Paragraf 47 Ne Diyor?

Aviva Yatırım'ın önerisiyle, Rio+20 sonuç bildirgesine alınan Paragraf 47'de şöyle deniliyor: "Ortak raporlama yapmanın önemini kabul ediyoruz ve şirketleri, özellikle borsaya kote olan en büyük şirketleri, **raporlama sistemlerine sürdürülebilir bilgiyi dahil etmeleri** konusunda destekliyoruz. Sektörü, ilgilenen devletleri ve ilgili paydaşları, BM'nin desteğiyle iyi uygulamalar için modeller geliştirmeleri, var olan çerçevelerden elde edilen tecrübeleri ve gelişmekte olan ülkelerin ihtiyaçlarını da göz önüne alarak sürdürülebilir raporlamanın entegrasyonu konusunda teşvik ediyoruz."

Hakan Binbaşgil, Nakiye Boyacıgiller, Melsa Ararat, Paul Abberley (Soldan sağa)

Raporlayan Şirketler Artıyor

Rio+20 Zirvesi Sonuç Bildirgesi'nde hükümetlerin şirketlerden iklim değişikliği ve sürdürülebilirlikle ilgili verilerini açıklamalarını talep etmeleri konusundaki mutabakatını dile getiren ve Rio 20 sonuç bildirgesine alınan "Paragraf 47"nin arkasındaki kurum niteliğinde olan **Aviva Yatırım'ın Başkanı Paul Abberley** de toplantıda bir konuşma yaptı. Abberley konuşmasında, "Aviva Yatırım, müşterilerinin yatırım kararlarını daha doğru bir şekilde alabilmesi için yatırım yapacakları şirketlerin çevresel, sosyal ve yönetim ile ilgili verilerini kurumsal şirket stratejileri kapsamında açıklamalarının önemine inanıyor. Karbon Saydamlık Projesi bu eğilimin ana etkenlerinden bir tanesi ve bu yolla sürdürülebilir ekonomik büyüme ile finansal pazarlar arasındaki ilişkinin daha etkin olması konusunda öncü bir rol üstleniyor" dedi. **Sabancı Üniversitesi Öğretim Üye-**

si, Karbon Saydamlık Projesi Türkiye Direktörü Melsa Ararat da toplantıda yaptığı sunuş konuşmasında, "Projenin başlangıcından bu yana Türkiye'de iklim değişikliği konusundaki farkındalıkta çok önemli bir gelişme var. Özellikle İMKB 100 dışında kalmasına rağmen Karbon Saydamlık Projesi'ne raporlama yapan şirket sayısındaki yüksek artış, iklim değişikliğiyle mücadelede liderliğin bir rekabet avantajı olarak görülmeye başladığını gösteriyor" dedi. ○

CDP Türkiye 2012 Karbon Saydamlık Lideri ödülünü Arçelik alırken, ödülü Arçelik Genel Müdür Yardımcısı İsmail Hakkı Sağır'a Sabancı Üniversitesi Rektörü Nihat Berker takdim etti. Aviva Yatırım'ın Başkanı Paul Abberley de toplantıda bir konuşma yaptı.

CDP Türkiye 2012 Karbon Saydamlık Lideri: Arçelik

Toplantıda ayrıca 'CDP Türkiye 2012 Karbon Saydamlık ve Performans Liderleri' ödül töreni düzenlendi. Ödüller, Karbon Saydamlık Projesi'nin geliştirmiş olduğu metodolojiye göre Ernst & Young Türkiye tarafından yapılan derecelendirmede en yüksek puanları alan şirketlere verildi. CDP Türkiye 2012 Karbon Saydamlık Lideri ödülünü Arçelik alırken, ödülü **Arçelik Genel Müdür Yardımcısı İsmail Hakkı Sağır'a Sabancı Üniversitesi Rektörü Nihat Berker** takdim etti. CDP Türkiye 2012 Karbon Performans ödülünü **Garanti Bankası** alırken, ödülü Garanti Bankası Sürdürülebilirlik Komitesi Üyesi ve Sürdürülebilirlik Ekibi'nin bağlı olduğu Proje Finansmanı Genel Müdür Yardımcısı **Ebru Dildar Edin'e Ernst & Young Türkiye Denetim Bölümü Başkanı Dilek Çilingir** takdim etti.

32.

ENERJİ VERİMLİLİĞİ HAFTASI

4. ULUSAL ENERJİ VERİMLİLİĞİ FORUMU VE FUARI

10-11 OCAK 2013

WOW Convention Center - İstanbul

FORUM ODAK KONULARI

- Elektrik Enerjisi Üretimi, İletimi ve Dağıtımı
- Enerji Verimli Ürün ve Teknolojiler
- Ulaştırma
- Bina ve Hizmetler
- Sanayi
- İdari & Kurumsal
- Finansman
- Eğitim, Bilinçlendirme ve Tanıtım
- Ölçme, İzleme ve Değerlendirme
- Araştırma ve Geliştirme

FUAR ÜRÜN GRUPLARI

- Elektrik Enerjisi Üretimi
- Enerji Verimli Ürün, Teknoloji ve Sistemler
- Ulaşım Araçları
- Elektrik Motorları
- Aydınlatma
- Yapı ve Yalıtım Malzemeleri
- Isıtma - Soğutma İklimlendirme Havalandırma
- Çevre Teknolojileri
- Otomasyon & Otomatik Kontrol
- Ölçme & İzleme
- Atıklar
- Enerji Verimliliği Hizmetleri
- Proje ve Danışmanlık
- Eğitim
- Araştırma ve Geliştirme Kuruluşları
- Bankalar ve Finans Kuruluşları
- İlgili Sivil Toplum Kuruluşları
- İlgili Kamu Kurum ve Kuruluşları
- Basın Yayın
- Diğer

www.uevf.com.tr

İletişim için: info@uevf.com.tr Tel: +90 (212) 288 00 46 Fax: +90 (212) 211 38 50

Düzenleyen

YENİLENEBİLİR ENERJİ
GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

Organizasyon

BU FUAR 5174 SAYILI KANUN GEREĞİNCE TOBB (TÜRKİYE ODALAR VE BORSALAR BİRLİĞİ) İZİNİ İLE DÜZENLENMEKTEDİR

Artık Yeşil bir Hukuk Bürosu da Var

İsteyince, uğraşınca oluyor. Öyle devasa tesisler, dünya çapında markalar olmanız gerekmiyor. 12 kişinin çalıştığı Serap Zuvın Hukuk Bürosu, bunun en güzel kanıtı. WWF Yeşil Ofis Programı'na başvurarak, iklim değişikliğine karşı ilk aksiyonunu alan büronun yöneticisi Serap Zuvın, "Bu süreç belirli bir zamanda bitmeyecek. Önemli olan Yeşil Ofis Sertifikası'nı almak değil, bu sürece başlamak ve azimle devam ettirmek" diyor. Bir yılda neler başardıklarını öğrenmek ve esinlenmek isterseniz, yazıyı okumanızı tavsiye ederiz...

Bize biraz Serap Zuvin Hukuk Bürosu ile ilgili bilgi verebilir misiniz? Hangi konular üzerinde çalışıyorsunuz daha çok?

Büromuz, 2001 yılında kuruldu. Merkezi İstanbul'da. Kuruluşundan bu yana müvekkillerine nitelikli ve yüksek kalite standardında uluslararası hukuk danışmanlığı hizmetleri veren büromuz, alanında tanınmış ve saygın bir hukuk bürosudur. Çalışma prensibimiz, müvekkillerimizin hukuki talep ve sorunlarının arzuladıkları şekilde; hızlı, kapsamlı ve titiz bir biçimde çözümlenmesidir.

Büromuzun temel çalışma alanları, genel olarak şirket birleşme ve devralmaları, ticari sözleşmeler hukuku, ticaret hukuku, ticari havacılık hukuku ve iş hukuku olarak özetlenebilir. Müvekkil portföyümüzün ağırlıklı çoğunluğu yabancı müvekkillerden oluşmakla birlikte, zaman zaman hizmet verdiğimiz Türk firmaları da mevcut. Toplam çalışan sayımız ise on iki.

Yakın bir zamanda WWF Yeşil Ofis çalışmasına dahil olduğunuzu öğrendik. Nasıl karar verdiniz bu çalışmaya?

WWF tarafından 1999 yılında başlatılan **Yeşil Ofis Programının** anlatılması için 21.12.2011 tarihinde, KAGİDER üyelerine bir tanıtım toplantısı yapıldı. Ben de bir **KAGİDER** üyesi olarak, bu Yeşil Ofis Programı katılım toplantısına büyük bir heyecan duyarak dahil oldum ve proje ile ilk tanışmam bu vesileyle gerçekleşti.

Bu program ile üye kuruluşların çevre dostu tercihler yapmaları ve bu tercihleriyle başka kişi ve kuruluşları da bilinçlendirmeleri amaçlanıyor. Arkadaşlarımızın çevreye duyarlı olduklarını bildiğimden, projeye katılma kararı karşısında çok da fazla düşünmeme gerek kalmadı. Tüm ekip arkadaşlarım, benimle aynı heyecanı paylaşarak, projeye gönül verdiler ve böylelikle sürece hemen dahil olduk.

Neyi amaçlıyorsunuz bu çalışmayla?

Kendi karbon ayakizimizi mümkün ol-

Bir Yıl İçinde Neler Gerçekleştirdik?

Örneğin gönderdiğimiz e-posta mesajlarına imzalarımızın yanında yer alacak şekilde Türkçe ve İngilizce çevre duyarlılığına ilişkin mesajlar ekledik. Bir hukuk bürosu olmamız sebebiyle tüketimimizin en çok kâğıt alanında yoğunlaştığı su götürmez bir gerçek. Bu nedenle, **TEMA Vakfı** ile iletişime geçerek, ofisimizin kâğıtsal atıklarını ayrıştırıp, atık kâğıt kolilerine atılmasını sağladık. Kâğıt tüketimimizle ilgili yaptığımız bir başka yenilik ise baskı alırken mutlaka çift taraflı baskı yapmak için ofisimizdeki bütün yazıcıların kalibre edilmiş olmasıdır.

Küçük ama kitlelere etki eden bir adım olarak, 31 Mart 2012'de **Dünya Saati** etkinliğine katılmakla kalmayıp, tüm müvekkillerimizi bu uygulamadan haberdar etmek üzere, kendilerine İngilizce ve Türkçe bilgilendirici duyurular gönderdik.

Yaz mevsiminde klima kullanımı yerine, ofisimiz plazada olmasına rağmen mümkün olduğunca cam açarak serinlemeye gayret ettik. Ofisimizde uygulamada makul olan tüm aydınlatmaları, sensörlü lambalarla değiştirdik. Tuvaletimizin sifonunu tasarruflu olana çevirdik. Masaüstü bilgisayarların tamamını dizüstü bilgisayarlarla değiştirmenin yanı sıra, plastik kullanımını da en aza indirdik.

Mesela artık plastik tabak, fincan, çatal, bıçak yerine, cam/seramik ürünler kullanıyor ve bunları elde değil, bulaşık makinesinde yıkıyoruz. Damacana ile su almak yerine, taktırdığımız filtreden su içmeyi tercih ediyoruz. Böylelikle hem plastik kullanımımızı hem de su ve elektrik kullanımımızı en aza indirmiş oluyoruz.

Pek tabii tüm diğer atıklarımızı da cam, plastik ve kâğıt olarak ayırmaya başladık. Kullan-at piller yerine tasarruflu ve yeniden şarj edilebilir bataryalar kullanıyoruz. Kırtasiye ürünlerinden kaynaklanan atıklarımızı azaltmanın bir yolu olarak, ayrıca içi doldurulabilen ve bu sayede tekrar tekrar kullanılabilen tükenmez kalem ve fosforlu kalem kullanımına geçtik. Geçmiş yıllarda, müvekkillerimize yeni yıl başlangıçlarında çikolata vb. tüketime dayalı armağanlar gönderirken, bu kez geri dönüşümlü kâğıttan yapılmış ve içinde yeşil mesajlar olan ajandalar dağıtmaya karar verdik. Ofisimizdeki temizlik ürünlerinin tamamını, çevre dostu ürünlerle değiştirdik ve kullanım miktarı/usulü konusunda ilgili ofis çalışanımızı eğittik. Tüm bunlara ek olarak, ofis çalışanlarımızın doğum günlerinde kendi adlarına ağaç dikmeye başladık ki, bunun bizi en çok gururlandıran çalışmamız olduğunu söyleyebilirim.

duğunca azaltıp, gerek müvekkillemizi, gerekse diğer iş ortaklarımızı ve meslektaşlarımızı da çevreye karşı duyarlı olmaya özendirmeyi amaçladık. Arzumuz, bilinçli tüketimi amaçlayan bu tasarruf ve iyileştirme programını mümkün olduğunca çok insan ve firmayla paylaşmak.

Programın bize en büyük getirisi, çevre koruması konusunda ciddi bir bilince kavuşmamız oldu. Ofisimizde program çerçevesinde yaptığımız düzeltmeler ve aldığımız olumlu geri dönüşler de bizleri sonsuz mutlu ediyor.

Neler yapıyorsunuz bu süreçte?

Program gereği, Yeşil Ofis programına katılmanın ardından geçen bir yıl içinde, WWF projeye dahil olan üyenin denetimini yapıyor ve yıl sonunda katılım sırasında belirlenen hedeflere ulaşıp ulaşılmadığını tespit ediyor. Bizler bu bir yıl boyunca ofisimizde köklü değişiklikler yaptık ve Yeşil Ofis Programı çerçevesinde yapılmasını öngördüğümüz tüm iyileştirici değişiklikleri birer birer hayata geçirmeye çalıştık.

Öncelikle ofisimizin çatısı altında bir **Yeşil Komite** kurduk. Bu Yeşil Komite, ofis hedeflerimizi belirleyerek, hedeflenenlerin gerçekleştirilmesi ile ilgili süreçleri takip etti ve halen de etmeye devam ediyor. İyileştirme yapılacak alanlar olarak, atık yönetimi, su tüketiminin azaltılması ve ofis çalışanlarının çevre bilincinin artırılması olarak belirledik.

Yeşil ofis olmanın maliyeti ne sizin için? Ne kadarlık bir artı masraf yapmanız gerekiyor?

Yaptığımız tüm çalışmaların belirli bir maliyeti olduğu aşikâr. Örneğin, yalnızca plastik ve elektrik tüketimimizi azaltmak için, ofisimize ciddi maliyet gerektiren bir su artırma filtresi sistemi taktırdık. Kullandığımız tüm masaüstü bilgisayarları, dizüstü bilgisayarlarla değiştirdik. Tuvalete tasarruflu sifon taktırdık. Düşündüğünüz zaman bunlar ma-

“Öncelikle ofisimizin çatısı altında bir Yeşil Komite kurduk. Bu Yeşil Komite, ofis hedeflerimizi belirleyerek, hedeflenenlerin gerçekleştirilmesi ile ilgili süreçleri takip etti ve halen de etmeye devam ediyor”

liyet bakımından hiç de azımsanacak yenilikler değil. Öte yandan, yeşilin ve doğanın korunmasına dair ufak da olsa yaptığımız katkıların, tüm bu masraflara değdiğine inanıyoruz.

Şu anda ne aşamadasınız? Ne zaman bitecek süreç?

Bu süreç belirli bir zamanda bitmeyecek. Her ne kadar **Yeşil Sertifika**'yı almamız için bir yılı doldurmamız gerekse de, önemli olan bu sürecin devamlılığını sağlamak. WWF geçen bir yılın sonunda denetime gelerek, ilgili firmanın Yeşil Ofis Sertifikası almaya hak kazanıp kazanmadığına dair denetimini yapıyor. Biz de ilerleyen günlerde yaklaşık bir yılımız dolacağından, kendilerini denetimlerini yapmak üzere ofisimizde ağırlamayı ve sertifikamızı almayı umut ediyoruz. Öte yandan WWF tarafından yapılacak denetimler sürekli devam edecek; biz de gelecek yıllara ilişkin aksiyon planlarımızı buna göre şekillendireceğiz.

Hukuk, çevre sorunları açısından son derece önemli bir mücadele ala-

nı bugün Türkiye’de. Bu konularda çalışmalar yapıyor musunuz?

Bu kapsamda, çevrenin korunması anlamında ofisçe bugüne kadar olan en büyük adımımızın WWF Yeşil Ofis Programı’na katılmak olduğunu söyleyebiliriz. Bunun dışında Açık Radyo’nun kurucuları arasında olmam ve Yeşil KAGİDER oluşumunda yer almam sebebiyle, kendi adıma bu alanda uzun yıllardır aktif olduğumu söyleyebilirim.

Çevre ve Şehircilik Bakanlığı’nın Hazırladığı 68 Maddelik Torba Kanun Taslağı ile ilgili hukuksal bir değerlendirmeniz geçti elimize. Bu kanun taslağının içindeki bazı önerilerin, “Yeşil’e Tehdit!” olduğunu söylüyorsunuz. Bize biraz bu konuda bilgi verebilir misiniz?

Bahsi geçen torba kanun henüz tasarı halindedir. Değerlendirmelerimiz de bu tasarıya ilişkindir. Bu konuda kamuoyunda ciddi tartışmalar olduğu açık. Biz de bu alanda bilinçli hukukçular olarak görüşlerimizi paylaşmak istedik. Arzu edenler bu konudaki görüşlerimize web sitemizden ulaşabilirler. ○

OLMAK İSTEDİĞİNİZ İNSANLA TANIŞTINIZ MI?

Dünyaca ünlü bir inovasyon gurusunun kanser hastalığının pençesinde okuma, yazma, hatta konuşma yetilerini kaybettiği bir dönemde hayata nasıl tutunduğunu merak ediyor musunuz? Bu kitap, karşısına geçtiğiniz bir ayna, güçlü ve gerçekçi. Gözlerinizi açın ve kendinize daha dikkatli bakın!

Kişisel Gelişim / 185 sayfa

SATIŞ SANATI

Hayatınızın İcini en büyük satıcılardan ÖĞRENİN

Satış ve Pazarlama / 272 sayfa

HAYATINIZIN İŞİNİ EN BÜYÜK SATICILARDAN ÖĞRENİN

Karşımızdakini bir şeye ikna ederken, işe girenken ya da bir çocuğa brokoli yedirmeye çalışırken satış yapıyoruz. Fakat pek çoğumuz bundan korkuyoruz. Çünkü satış, reddedilme ve kabullenilmenin en saf insanı sınavından başka bir şey değil. Peki, bu büyüleyici mesleğin paradoksları ve zorluklarına dair bilgece ve dostane bir tavır geliştiremez mi?

BEBEĞİNİZİN NELER ÖĞRENDİĞİNİ GÖRÜN VE GURUR DUYUN

Bebeğinizin hayata bir adım önde başlamasını ister misiniz? Bilimsel gelişmeler ışığında hazırlanan zekâ ürünü oyunlar, egzersizler ve fikirlerle bebeğinizin beyin eğitimi konusunda bir uzmana dönüşeceksiniz.

Anne Baba Kitapları / 248 sayfa

BİR VELETLİ BİLİLENTİMENİN BO-YOLU

Anne Baba Kitapları / 96 sayfa

KÜÇÜK ŞEYTANINIZIN AKLINI NASIL ÇELEBİLİRSİNİZ?

Veletler rüzgâr kadar değişkendir ve akıl almaz haylazlıklar yapabilirler. Bir dakikalığına büyüleyici birer melekken, saniyeler içinde çalın kötülük perilerine dönüşebilir ve beş dakika sonra şüphe uyandıran bir sessizliğe bürünürler. Yani sürekli tetikte olmanız, kimle ve neyle uğraştığınızı bilmeniz gerekir.

TURSEFF Kredisıyla Büyük Enerji Tasarrufu

TURSEFF kredisinden yararlanan tesislerden örnekler ve lokasyonları.

2010 yılında, Avrupa İmar ve Kalkınma Bankası (EBRD) tarafından oluşturulan Türkiye Sürdürülebilir Enerji Finansmanı Kredisi'nin (TURSEFF) ilk etabı tamamlandı. Bu süreçte TURSEFF vasıtasıyla beş bankaya 285 milyon dolar kredi kullanıldı. 6 Aralık 2012'de İstanbul Dedeman Oteli'nde yapılan basın toplantısında, özellikle KOBİ'lerin aldıkları kredilerle yaptığı yatırımlar sayesinde, Adana şehrinin bir yıllık konut enerji tüketimine denk bir enerji tasarrufu sağlandığı da açıklandı.

Türkiye'de enerji kullanımında verimliliği artırmak amacıyla 2010 yılında, Avrupa İmar ve Kalkınma Bankası (EBRD) tarafından oluşturulan, Climate Investment Fund (CIF) ve Avrupa Birliği (AB) tarafından da desteklenen Türkiye Sürdürülebilir

Enerji Finansmanı Kredisi'nin (TURSEFF) ilk etabı tamamlandı. 6 Aralık 2012'de İstanbul Dedeman Oteli'nde yapılan törenle, TURSEFF programına katılan beş katılımcı banka ödüllendirildi. TURSEFF kapsamında, küçük ölçekli enerji verimliliği ve yenilenebi-

lir enerji projelerinin hayata geçirilmesi için, Türk bankalarına, küçük ve orta ölçekli işletmeler (KOBİ'ler) ve konut sahiplerine kredi verilmek üzere beş bankaya toplam 285 milyon dolar kredi dağıtıldı. Bu kredi sayesinde 50 binden fazla özel konut sahibi TURSEFF şem-

siyesi altında kredi verilen satıcı finansman programları aracılığıyla enerji tasarruflu ısıtma ve soğutma teknolojilerinden yararlanmış oldu. Toplam fonun yaklaşık yüzde 90'ı, onaylanan 346 kredi kullanıcısı tarafından değerlendirildi. Bu yatırımların uygulanması sonucu, yıllık karbon salımında yaklaşık 815.000 ton değerinde tasarruf sağlandığı açıklandı. Bu rakam, yılda 15 bin km yol yapan 325.080 aracın yıllık emisyonuna denk geliyor. TURSEFF tarafından yapılan açıklamaya göre, finanse edilen yatırımlar, yıllık toplam 286.000 ton yakıt eşdeğerinde bir enerji tasarrufu sağladı; bu rakam 1,5 milyondan fazla insanın yaşadığı **Adana** gibi bir şehrin yıllık konut enerji tüketimine denk geliyor.

EBRD Türkiye Direktörü Mike Davey, ödül töreni sırasında yaptığı konuşmada söz konusu bankaların, Türkiye'nin enerji verimli ve düşük karbonlu bir pazar ekonomisine geçişinde katkı sağlarken, kendileri için de yeni yatırım olanaklarının kapılarını açtığına değindi. Davey, söz konusu öncü bankaların bazılarının, sürdürülebilir enerji finansmanını standart bir kredi ürünü

Toplantıda, EBRD Güney ve Doğu Akdeniz, Türkiye ve Ukrayna'dan sorumlu Finansal Kurumlar Direktörü Francis Malige ve EBRD Türkiye Direktörü Mike Davey de birer konuşma yaptı. Krediden yararlanan üç tesis (aşağıda).

TURSEFF Tarafından Onaylanmış Yenilenebilir Enerji Kaynakları

- Güneş Enerjisi
- Rüzgâr Enerjisi
- Güneş Enerjisi
- Biyokütle Enerjisi
- Biyogaz Enerjisi
- Jeotermal Enerji
- Nehir Tipi Hidroelektrik Santraller

TURSEFF Kredisini Kullandıran Bankalar

- Akbank
- Denizbank
- Vakıfbank
- Garanti
- Türkiye İş Bankası

olarak bünyelerine alma yönündeki girişimlerinden ayrıca memnun olduğunu vurguladı.

Törenin diğer konuşmacısı EBRD Güney ve Doğu Akdeniz, Türkiye ve Ukrayna'dan sorumlu Finansal Kurumlar Direktörü **Francis Malige** ise, özellikle KOBİ'lerin enerji tasarruf projelerine finansman sağlayan kredinin, onların sürdürülebilir gelişimlerine katkı sağlarken, Türk ekonomisinin genel rekabetçi düzeyini de yükselttiğini belirtti. Malige, özellikle katılımcı bankaların, bu programın başarıyla uygulanmasında çok büyük bir rolü olduğunu söyledi.

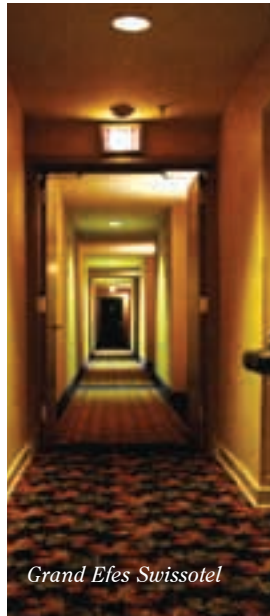
TURSEFF Programı'nda kullanılan krediler belli kriterler ölçüsünde veriliyor. İlk olarak, enerji verimliliği bazlı projelerde en az yüzde 20'lik bir tasarruf sağlaması gerekiyor. Yatırımcı kuruluşlara en fazla 5 milyon dolar kredi veriliyor. Yapılacak enerji yatırımlarının kaynaklarının yenilenebilir olması gerekiyor. Projelerle ilgili **Temiz Karbon Fonu (CTF)** ve AB tarafından teknik danışmanlık da veriliyor. ○

Ege CMC (Mavişehir Shopping Mall)

Arma Metal

Grand Efes Swissotel

“Kentlerin Geleceği Katılım ve Dengeye Bağlı”

Kentsel dönüşüm, Türkiye'nin en önemli gündem maddelerinden biri. Hemen kötü çağrışımlara -ormanların kesilmesi, yeşil alanların ve kentsel dokunun tahribi- yol açan bu kavram aslında çok da normal bir sürece işaret ediyor: Kentler de eskir.

İşte 18 Ekim'de Yapı Endüstri Merkezi tarafından gerçekleştirilen bu yılki “Konut Konferansı 2012”nin ana teması da buydu: “Değişim/Dönüşüm”. Konferansın önemli uluslararası katılımcılarından, Maxwan Architects + Urbanists Yöneticisi Riens Dijkstra ile sohbetimiz de gösterdi ki, doğru bir kentsel dönüşüm için toplumsal katılım şart.

Yapı Endüstri Merkezi tarafından Siemens Ev Aletleri sponsorluğunda “Değişim/Dönüşüm” temasıyla 18 Ekim’de gerçekleştirilen “Konut Konferansı 2012”de sektöre süreçte ışık tutacak pek çok konu tartışıldı. Sektör liderleri ile dünyadan ve Türkiye’den konunun uzmanları, son dönemde sadece konut sektörünün değil, kamuoyunun da dikkatle takip ettiği “kentsel dönüşüm” odağında, kanunun çıkmasını takiben sektörün ve tüketicinin süreçten nasıl etkileneceğini, uygulama aşamasında yaşanacak sorunları, sektörün dikkat etmesi gereken konuları tartışmaya açtılar.

Yapı-Endüstri Merkezi tarafından bu yıl üçüncü kez düzenlenen Konut Konferansı’nın önemli katılımcılarından biri de **Maxwan Architects + Urbanists Yöneticisi Riens Dijkstra** oldu. “En Yenilikçi Kentsel Geliştirme Yaklaşımları” başlıklı sunumuyla dikkatleri üzerine toplayan Dijkstra, konuşmasında, ideal şehir kavramı üzerinden planlama, kentsel tasarım ve mimarlık konularını ele aldı. “İdeal şehir için bir liste oluşturmak çok kolay ancak ideal şehri oluşturmak o kadar kolay değil” diyerek sözlerine başlayan ve “Kentlerin hayatta kalmasının uzun vadede dengeye bağlı” olduğunu vurgulayan Riens Dijkstra, EKOIQ’nun, Türkiye’nin de önemli bir gündemi olan kentsel dönüşüm süreçleriyle ilgili sorularını yanıtladı.

Kentsel Dönüşüm projelerinde katılım ve işbirliği kriterleri ne kadar dikkate alınıyor sizce?

Kentsel dönüşüm projelerinde akademi dünyası, medya dünyası ve STK’ları bir araya getiren ilişkiler kurulması gerekiyor. Türkiye’nin bu konudaki durumuna çok hâkim olmadığım için net bir şey söyleyemiyorum. Sadece Türkiye özelinde düşünmeden, genel olarak dünyadaki kentsel dönüşüm projelerine bak-

“Kent planlamada köklü gelenekleri olan ülkelerdeki örneklerle baktığımızda, onların tam katılımı içeren bir modelden kendilerini geliştirdiklerini görüyoruz ki zor ama doğru olan bu”

tığımızda, her ülkede sürecin farklı olduğunu görüyoruz. Ancak kent planlamada köklü gelenekleri olan ülkelerdeki örneklerle baktığımızda, onların tam katılımını içeren bir modelden kendilerini geliştirdiklerini görüyoruz ki zor ama doğru olan bu. Aynı şekilde planlama geleneklerini yeni geliştiren ülkeler de katılımın değerini ve yarattığı dengeyi keşfetmeye devam ediyorlar.

Yapı stoku yenilenirken ne tür yeşil kriterler uygulanıyor? Bunun sıradan vatandaşlara yansımaları olabiliyor mu?

Saniyorum bu soru daha çok kent bağlamında, daha çok sürdürülebilirliğin talep edilmesiyle ilgili. Yanıtı ise, şehirde yaşayanların mevcut ve dönüştürülen yeni alanlarda, doğanın belirli bir parçasını görmek istemesiyle doğru orantılı. Bu kent doğasının bir kısmı, tasarlanan evlerle, pahalı çözümler olan yeşil çatı

ve yeşil cephe projeleriyle sağlanabilir. Dolayısıyla bu her tip proje için uygulanamayabilir ancak yine de alternatif olarak değerlendirilir. Bir başka yöntem ise, yine tekrarlıyorum bu benim bakış açımdır, evlerin geniş balkonları ve doğru su sistemleri kullanıcıları bu alanları kendi yeşil yaşam alanlarına çevirmesi için teşvik edebilir.

Ülkeniz Hollanda’da yeşil veya karbon nötr şehir projeleri var mı?

Hayır, aslında yok. Yani aslında Hollanda’da eğer şehri gerçekten baştan yapıyorsanız böyle konsept projeler yapabilirsiniz. Kısa zamanda onlarca bina yapmak... Ama Hollanda’da artık bu yapılmıyor. Kentsel dönüşüm var ve büyümemiz yavaş. Nüfusumuz Türkiye’de ya da Çin’de olduğu gibi patlamıyor artık. Çünkü şehirlerimize dikkatle baktığımızda normal şehirler... Yani inovatif sistemlerle kurulmamışlar.

Bunlara yeşil öğeler eklemeye çalışıyoruz. Sürdürülebilir bir binayla, standart bir blok yapmak arasında farklılık var.

Yeni kurulan yapılarla vatandaşların alışkanlıkları nasıl keşişiyor. O şehrin yurttaşlarının yeni sisteme yönelik bir direnç koymaması nasıl sağlanıyor?

En başta insanları çözümün bir parçası haline getirmek gerekiyor. Çünkü onlar yabancı değil ve yeni olana dahil olmaları gerekiyor. Dolayısıyla insanları dikkatli bir şekilde dinlediğinizde değerlerinin ne olduğunu anlamak için bir yol bulmuş oluyorsunuz. Bu çok önemli... Eğer onları da bu işin parçası haline getirirseniz, yeni olanı evleri gibi hissedebilirler.

Yakın zamanda, Franke Kaljee isimli bir yazarın, Hollanda'da, geçmişte yapılmış olan Bijlmermeer projesinin hatalarını anlatan bir yazısını okuduk. (Projeye ilgili yazının linki: <http://www.yesilist.com/toki-the-future-of-turkey-cms>). Bu hatalar her yerde yapılmış galiba...

Bahsettiğiniz proje devlet projesiydi ve bu projede yanılmıyorsam 20-25 bin konutluk yeni apartmanlar yapıldı. Bu apartmanların hepsi aynıydı. Bütün proje tek tip bir ev modeliyle yapıldı. Türkiye'de de benzer bir durum olduğunu görüyoruz. Öyleyse bu sizin için de bir örnek, ancak bu sistem artık eski bir model. Emin değilim ama sanırım 80'lerde yapılmıştı. Yani başlangıcı ve ümitleri gördük. Sonra da projenin çöküşünü gördük. Çünkü proje **monotonluk üzerine kuruluydu** ve konutu monotonlaştırdığımızda toplumu da monotonlaştırmış oluyorsunuz. O projede yapılan konutlar kent merkezinden uzakta ve hizmet ulaşması anlamında zayıftı. Dolayısıyla orada yaşayan insanlar olağan olarak merkezden izole edilmiş oluyordular. Eninde sonunda para kazanan insanlar mer-

“En başta insanları çözümün bir parçası haline getirmek gerekiyor. Çünkü onlar yabancı değil ve yeni olana dahil olmaları gerekiyor. Dolayısıyla insanları dikkatli bir şekilde dinlediğinizde değerlerinin ne olduğunu anlamak için bir yol bulmuş oluyorsunuz”

Bijlmermeer Projesi

keze taşıyorlar. Geride kalanlar ise sınırlı imkânları olan alt sınıflar. Bu kesinlikle farklı insanların ihtiyaçlarını es geçen bir projeydi.

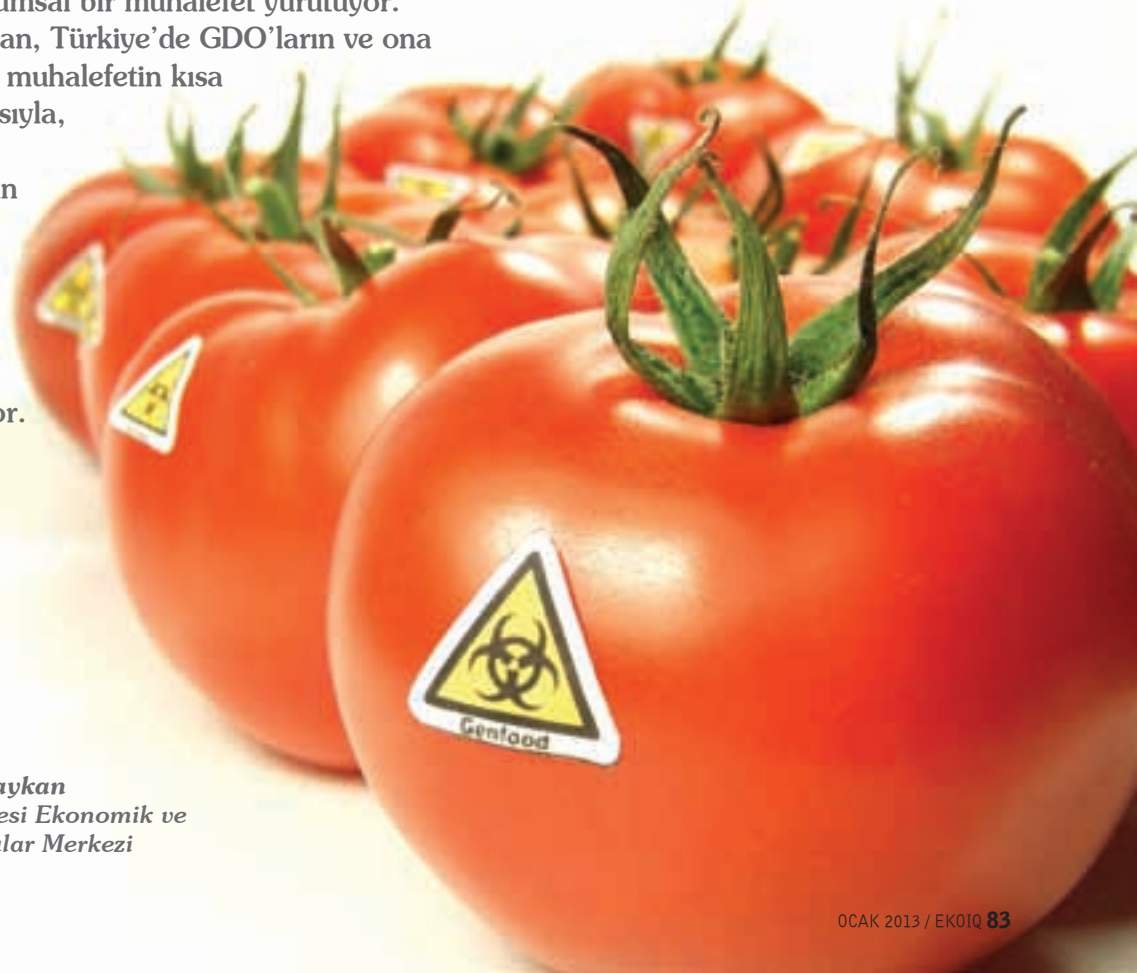
Yeni yapılar yapıldıktan sonra, ev sahibi olmayanların yaşayabileceği olası ekonomik mağduriyetler nasıl telafi ediliyor? Kira zammı, aidat artışı vs. Enerji ve su sarfiyatındaki tasarruflar insanların sırtındaki ek yükü ne kadar ortadan kaldırılabiliyor?

İnsanların kontratları ya da anlaş-

maları olmalı ve bunlar değiştirilmemeli. Bu konu benim uzmanlığım dışında ama düşündüğümde belki devlet buna kaynak da sağlayabilir, çünkü nihayetinde bu reformları devlet talep ediyor. Dolayısıyla devlet kaynaklı para bir alternatif olabileceken, proje sırasında kazanılan kârdan kurulabilecek bir fon da çözüm olabilir. En zor durumlarda destek olabilecek bu tarz bir fonla insanlara ucuz ve yeni evler de sağlanabilir. ○

Türkiye’de GDO’lar & Toplumsal Muhalefet

GDO tartışmaları dünyada 30 yıldan fazla bir süredir devam ediyor. GDO’lu ürünlere ülkelerin kültürlerine göre farklılaşan konularda karşı çıkışlar gözlemleniyor. Türkiye, Birleşmiş Milletler Biyolojik Çeşitlilik Sözleşmesi’ne 1997’de, Cartagena Biyogüvenlik Protokolü’ne de 2004’te taraf olmasına rağmen Biyogüvenlik Kanunu’nu ancak 2010 yılında yürürlüğe koyabildi. Çevreciler, üreticiler, tüketiciler ve bilim insanlarından oluşan bir koalisyon GDO’ların insan ve çevre sağlığına risklerini, biyoçeşitliliğe olumsuz etkilerini vurgulayarak GDO’lu ürünlerin ekim ve ithalinin yasaklanması için toplumsal bir muhalefet yürütüyor. Dr. Barış Gençer Baykan, Türkiye’de GDO’ların ve ona karşı oluşan toplumsal muhalefetin kısa hikâyesini çıkaran yazısıyla, parça parça bildiğimiz GDO tarihçesini düzgün bir kronolojiye ve sistematığa oturtmaya çalışıyor. Ama sorun daha bitmedi ve bir yandan da tarih yazılmaya devam ediyor. GDO’ların akibetini, yurttaşlar olarak hep beraber belirleyeceğiz.

 Dr. Barış Gençer Baykan
Bahçeşehir Üniversitesi Ekonomik ve
Toplumsal Araştırmalar Merkezi

Bildiğiniz gibi Türkiye, Birleşmiş Milletler Biyolojik Çeşitlilik Sözleşmesi'ni 1992 yılında imzaladı. Sözleşme'ye 1997'de, **Cartagena Biyogüvenlik Protokolü**'ne de 2004'te taraf olan Türkiye Biyogüvenlik Kanunu'nu ancak 2010 yılında yürürlüğe sokabildi. 90'lı yıllarda Türkiye'de genetiği değiştirilmiş çeşitlerin tescili, üretim izni, sertifikasyonu ve tüketimi konularında çeşitli tarihlere çıkarılan talimat ve yönetmelikler dışında kapsamlı bir mevzuat yoktu. 1998 yılında Tarım ve Köyişleri Bakanlığı'nca "**Transgenik Kültür Bitkilerinin Alan Denemeleri Hakkında Talimat**" çıkarıldı ve aynı yıl yerel Tarımsal Araştırma Enstitüleri, tarımsal biyoteknoloji şirketlerinin genetiği değiştirilmiş mısır ve pamuk çeşitlerini deneme ekimine aldılar. Kamuoyuna bu araştırmaların nerede ve

hangi yöntemlerle yapıldığı açıklanmadı. Ayrıca deneme ekimleri sonucunda genetik bulaşma, ürün verimi veya tarım ilaçları kullanımının azalıp azalmadığına dair hiçbir açıklama da yapılmadı. Öte yandan Ziraat Mühendisleri Odası'na göre 1998-2009 yılları arasında mevzuat boşluğu ve denetim eksikliği yüzünden ABD, Kanada ve Arjantin'den **20 milyon ton genetiği değiştirilmiş soya, mısır ve pamuk** ithal edildi.

GDO'lara Toplumsal Muhalefet

Dünyada GDO'lara karşı muhalefetin öncülü olarak kabul edebileceğimiz mücadeleler pestisit (böcek ilacı) kullanımının yasaklanması, toksik atıkların denetlenmesi, endüstriyel tarımın yarattığı çevre kirliliğine dikkat çekmek ve küçük çiftçilerin desteklenmesini talep etmek üzerinedir. Türkiye'de 2004 yılına kadar benzeri mücadelelerin cılız da olsa varlığından söz edebiliriz. 1991'de S.O.S Akdeniz'in Menderes Deltası'nda pestisit kullanımına karşı düzenlediği kampanya, 1995'te yine S.O.S Akdeniz'in Gıda Katkı Maddeleri Yönetmeliği oluşturulurken yayınladığı "**Eyvah, Çocuğum Hormonlu Bir Domates**" kitapçığı, Ağaçkakan dergisinde yer alan Biyolojik Çeşitlilik Sözleşmesi'ne ve Consumers International örgütünün GDO'lara karşı kampanyasına dair haber ve çeviriler bunlardan bazıları. 2003'ün Aralık ayında Fethiye'deki **AKÇEP** (Akdeniz Çevre Platformu) toplantısında GDO konusunda bir oturum düzenlendi; dünyada ve Türkiye'de GDO'ların mevcut durumu ele alınarak bu konuda bir çalışma yapılması hedeflendi. Beş kişilik bir çalışma grubu iki ay süren bir faaliyet sonunda hazırladığı GDO'larla ilgili "**Yaşam Patentlenemez**" başlıklı 18 sayfalık metin Şubat 2004'te ilgili kurum, kuruluş ve kişilerle paylaşıldı. Hemen arkasından metin internet üzerinden imzaya açıldı ve Mart ayında 30'a yakın üretici, tüketici ve çevre örgütünün katılımıyla "**GDO'ya Hayır Platformu**" kuruldu. Platform imza kampanyaları, sokak protestoları ve paneller düzenledi; "GDolar ve Sağlığımız" ve "Tüketici Rehberi" başlıklı yayınlar yaptı. Ankara'da ve İzmir'de yerel STK'ların

GDO'lu ürünlere karşı ilk dalga protestolar, ABD'de geliştirilen genetiği değiştirilmiş tarım ürünlerinin Avrupa Birliği ülkelerine ihracatın başladığı 1996 yılında gerçekleşmişti.

katılımıyla eşgüdüm toplantıları düzenlendi. Milletvekilleri aracılığıyla Tarım Bakanlığı'na soru önergeleri verdi, partiler ve bakanlıklar nezdinde lobi faaliyeti yürüttü. Platformun bileşenleri çevre ve tüketici örgütleri, o dönem Biyogüvenlik Kanunu oluşturulmasına yönelik düzenlenen Ulusal Biyogüvenlik Geçiçi Komitesi toplantılarına katıldı. Devlet Planlama Teşkilatı raporlarına biyogüvenliğin sağlanmasına yönelik savlar iletildi.

GDO'ların Türkiye medyasında büyük çapta yer bulması ise, Mayıs 2004'te uluslararası çevre örgütü **Greenpeace**'in, Arjantin'den yola çıkan, **Global Wind** adlı GDO'lu soya yüklü geminin rotasının Türkiye olduğunu ortaya çıkarmasıyla oldu. Gemi Arjantin'den aldığı yükü Brezilya'ya getirirken 4 Mayıs'ta Greenpeace eylemcileri tarafından durdurulmuş ve Parana-gua limanına sokulmamıştı. Sivil toplum örgütleri, Türkiye'de GDO'ların yasayla düzenlenmediği ve GDO'lu ürünlerin Türkiye'ye sokulmasının yasadışı olduğuna dair beyanatlar vererek konuyu gündemde tuttular.

Aslında Türkiye'de 2004 yılında gelişen bu hareket Avrupa'daki GDO karşıtı hareketin ikinci dalgasına rastlıyor. İlk dalga protestolar, ABD'de geliştirilen genetiği değiştirilmiş tarım ürünlerinin Avrupa Birliği ülkelerine ihracının başladığı 1996 yılında gerçekleşmişti. Avrupa'da 2003 yılında protestoları başlatan olaysa, 2003 yılında, dünyanın en çok genetiği değiştirilmiş ürün üreten ülkelerinden ABD, Kanada ve Arjantin'in, Avrupa Birliği'nin GDO konusunda uyguladığı politikaların, uluslararası ticaret kurallarına aykırı olduğu gerekçesiyle Dünya Ticaret Örgütü - WTO nezdinde dava açmasıydı. **Friends of the Earth International** (Yeryüzü Dostları) adlı çevre örgütü dünyada 35 milyon kişiyi temsil eden, aralarında Action Aid Alliance, Public Services International, Public Citizen, The International Gender and Trade Network, Confédération Paysanne, The Indian Research Foundation for Science, Technology and Ecology gibi 350 kuruluşun desteğiyle "WTO - Hands Off Our Food DTÖ - Gıdamızdan Elini Çek" adlı kampanyayı başlattı.

2003-2004 yıllarında dev bir domates balonu, Belçika, İspanya, Hırvatistan, Macaristan, Polonya, Danimarka, Fransa, Hollanda, Almanya, Gürcistan, Kıbrıs, Ukrayna ve Polonya semalarında dolaştı ve dünyada milyonlarca imza toplanarak, ülkelerin ulusal meclislerine ve DTÖ'ye iletildi. Uluslararası GDO ticareti düzenlemelerinde kararların, Dünya Ticaret Örgütü'ne değil, **Birleşmiş Milletler Biyogüvenlik Protokolü**'ne uygun olarak alınması temel taleplerden biriydi.

Hemen aynı tarihlerde, 2 Ekim-2 Kasım 2004'te, **Canavar Domates Kampanyası**, Türkiye çapında 15 ilde (İstanbul, İzmit, Bursa, İzmir, Muğla, Denizli, Antalya, Adana, İskenderun, Antakya, Diyarbakır, Tunceli, Trabzon, Samsun ve Ankara) GDO'ya Hayır Platformu, Heinrich Böll Stiftung Türkiye Temsilciliği ve Friends of the Earth Europe'un (Avrupa Yeryüzü

2004 yılının Mart ayında 30'a yakın üretici, tüketici ve çevre örgütünün katılımıyla "GDO'ya Hayır Platformu" kuruldu. Platform imza kampanyaları, sokak protestoları ve paneller düzenledi.

2008 Nisan - 2009 Ekim GDO'ya Hayır Platformu Bursa (İnegöl, Eskikaraağaç, Gölyazı, Gemlik), Ankara, İzmir-Dikili, Balıkesir (Erdek, Edremit, Bandırma) İstanbul, Silivri, Tunceli, Gökçeada, Denizli ve Samsun'da Mısır Turu düzenleyerek Biyogüvenlik Kanunu'nun bir an önce oluşturulması için çağrı yaptı.

Dostları) işbirliğiyle gerçekleştirildi. O yıllarda GDO'lar Türkiye'de sadece üniversite, ilgili bürokrasi ve tarımsal biyoteknoloji şirketlerinin temsilcileri tarafından ele alınıyordu. Platformun temel talepleri, GDO'ların Türkiye'ye girişinin yasaklanması ve Ulusal Biyogüvenlik Yasası'nın bir an önce çıkarılmasıydı. Kampanya boyunca Türkiye'nin her yerinden toplanan 100 bine yakın imza TBMM'ye iletilti. Tarım Bakanlığı'ndan yapılan GDO deneme ekimlerinin kamuoyuna açıklanması, ithal tarımsal ürünlerin denetiminin sıklaştırılması ve gümrüklerde laboratuvar açılması talep edildi.

Sorunlar ve Çözümler: **Küresel, Ulusal ve Yerel**

Kampanya öncesi ve sırasında GDO'lar biyoteknoloji, tarım, sağlık, biyoçeşitlilik, çevre ve uluslararası ticaret konularında küresel düzlemde anlamlandırıldı. GDO'ların yaratacağı sorunların küresel olduğu ve ulusötesi aktörlerin farklılaşmış seviyelerde GDO'ların yaygınlaşmasından sorumlu olduğu vurgulandı. Küresel sistem, kapitalizm, ABD, Dünya Ticaret Örgütü, Birleşmiş Milletler, Avrupa Birliği, Avrupa Komisyonu, Avrupa Gıda Güvenliği Otoritesi, Monsanto, Cargill, Dupont, Syngenta ve Bayer farklı oranlarda sorunun yaratıcıları olarak görüldü. GDO'ları

konu alan uluslararası biyoteknoloji müzakereleri, ticaret anlaşmaları, patentlenme süreçleri, fikri mülkiyet davaları ve bilimsel araştırmalar çerçevesinde uluslararası ekonomik ve politik süreçlerin ulusal politikaya olası etkileri değerlendirilmeye çalışıldı. Sorunun çözülmesi için yapılması gerekenler ve bunun için yaratılacak strateji ve taktikler daha çok ulusal düzeydeydi. Platformun temel talepleri GDO'ların Türkiye'ye girişinin yasaklanması ve Ulusal Biyogüvenlik Yasası'nın bir an önce çıkarılmasıydı. Bu doğrultuda kampanyaların hedefinde TBMM, dönemin Tarım ve Köyişleri Bakanlığı, daha az ölçüde de Çevre ve Sağlık Bakanlıkları vardı. Kampanya boyunca Türkiye'nin her yerinden toplanan 100 bine yakın imza TBMM'ye iletilti. Tarım Bakanlığı'ndan, yapılan GDO deneme ekimlerinin kamuoyuna açıklanması, ithal tarımsal ürünlerin denetiminin sıklaştırılması ve gümrüklerde laboratuvar açılması talep edildi.

Sorunun çözülmesi için hangi saiklerle harekete geçilmesine ve eylemlerin nasıl meşru kılınacağına dair söylemler ise ağırlıklı yerel düzeydeydi. Türkiye'de GDO'lu ürün ekimine izin olmadığı ve yasadışı ekim söylentileri de tespit edilemediği için, GDO'lu ürünler herhangi bir yerel bölge ile özdeşleşmiş değildi. Kampanya süresince etkinliklerin düzenlendiği tarımsal üretim merkezlerine yakın il ve ilçelerde gerek GDO'ların o bölgeye özgü ortaya çıkabilecek riskleri vurgulandı, gerekse geçmişte olan veya süren çevresel ve tarımsal problemlere değinildi. Örneğin domateste önemli bir üretim merkezi olan **Denizli**'de GDO'ların yerel domates üretimini ve ihracatını olumsuz etkileyeceği; Adana, Tarsus ve İskenderun'da **Çukurova**'da yapılan yoğun tarımdan dolayı yaşanan kirliliğin artacağı; **Samsun**'da yerel tarımsal biyoçeşitliliğin kaybı ve ilde büyüyen organik tarım potansiyelinin GDO'lar yüzünden yitirileceği konuları işlendi ve yurttaşların bu risklere karşı GDO'ların yasaklanmasını talep etmeleri istendi.

Trabzon'da ise toplumsal hafızada hâlâ canlı olan 1986 Çernobil nükleer felaketinin Karadeniz bölgesindeki olumsuz

sonuçlarına referans vererek GDO'ların insan sağlığı açısından yaratabileceği riskler vurgulandı. Bursa'da Cargill'in nişasta bazlı şeker üretimi için ABD'den ve Arjantin'den ithal edilen mısırların GDO'lu olma riski daha somut bir mücadele olarak ele alındı ve şirketin tarım arazisine yaptığı işletmenin hukuksuzluğuna dair yürütülen mücadele ile birleşti. Yerel yönetimlerin tarım ve politika oluşturmada gücü olmadığından yerelde yürütülen kampanya ulusal düzeyde karar vericileri etkilemeye yönelikti. Ayrıca yerelde varolan gıda kültürüne de sıkça vurgu yapıldı. Doğal gıdalar, kaybolmaya yüz tutmuş yerel tatlar, gıdaların tarımsal süreçlerine etkisi gibi konuşmalar kampanyanın yapıldığı yerlere göre değişiklik gösterdi. Büyükşehirlerde söylemler tarımsal üretimden tüketime, bilimsel araştırmalara ve bürokrasiye yönelirken. Kampanyanın başladığı İstanbul'da, medyanın da ilgisiyle konu bilim insanlarının eşliğinde tartışıldı. Merkezi İstanbul'da bulunan çevre örgütleri de gıda üzerinden GDO konusunda farkındalığı artırmak için çalıştılar. Kampanyanın son durağı Ankara'da Tarım ve Köyişleri Bakanlığı'na hitaben 1998 yılından itibaren işlenmiş ve hammadde olarak pek çok GDO'lu ürünün, kontrolsüz, denetimsiz, yasadışı yollarla girdiği, 1998-2004 arası altı yıl boyunca Ulusal Biyogüvenlik Komitesi toplantıları düzenlenmesine rağmen Biyogüvenlik Yasası çıkartılmasının sürüncemede bıraktığı vurgulanarak acil olarak GDO'ların yasaklanmasını içerecek bir Biyogüvenlik Yasası talep ettiler

Biyogüvenlik Kanunu'na doğru

Dört yıllık bir süreçten sonra hala Biyogüvenlik Kanunu çıkmamış olmasından dolayı GDO'ya Hayır Platformu, Mart 2008'de "Biyogüvenlik Hemen Şimdi, Gıda Tohum Haktır" başlıklı bir kampanyaya açtı. Türkiye'nin çeşitli bölgelerinde 2004 yılındaki ülke turuna benzer bir organizasyon düzenlendi. 2008 Nisan - 2009 Ekim GDO'ya Hayır Platformu Bursa (İnegöl, Eskikaraağaç, Gölşir, Gemlik), Ankara, İzmir-Dikili, Balıkesir (Erdek, Edremit, Bandırma) İstanbul, Silivri, Tunceli, Gök-

BITE WTO BACK HANDS OFF OUR FOOD!

GDO'YA HAYIR PLATFORMU

George Bush sizi genetiği değiştirilmiş gıda yemeye zorlamak için Dünya Ticaret Örgütünü kullanıyor.

Bu kampanyayı destekleyenler: İstanbul'da bulunan çevre örgütleri, medyanın da ilgisiyle konu bilim insanlarının eşliğinde tartışıldı. Merkezi İstanbul'da bulunan çevre örgütleri de gıda üzerinden GDO konusunda farkındalığı artırmak için çalıştılar. Kampanyanın son durağı Ankara'da Tarım ve Köyişleri Bakanlığı'na hitaben 1998 yılından itibaren işlenmiş ve hammadde olarak pek çok GDO'lu ürünün, kontrolsüz, denetimsiz, yasadışı yollarla girdiği, 1998-2004 arası altı yıl boyunca Ulusal Biyogüvenlik Komitesi toplantıları düzenlenmesine rağmen Biyogüvenlik Yasası çıkartılmasının sürüncemede bıraktığı vurgulanarak acil olarak GDO'ların yasaklanmasını içerecek bir Biyogüvenlik Yasası talep ettiler

**Onları durdurmak için :
Tepkisz kalmayın ve Dünya Ticaret Örgütüne karşı imza kampanyasına katılın !**

www.bite-back.org

Kampanyalar boyunca Türkiye'nin her yerinden toplanan 100 bine yakın imza TBMM'ye iletili. Tarım Bakanlığı'ndan, yapılan GDO deneme ekimlerinin kamuoyuna açıklanması, ithal tarımsal ürünlerin denetiminin sıkılaştırılması ve gümrüklerde laboratuvar açılması talep edildi.

ççada, Denizli ve Samsun'da Mısır Turu düzenleyerek Biyogüvenlik Kanunu'nun bir an önce oluşturulması için çağrı yaptı. Diğer yandan farklı kitle örgütleri ile beraber 12 ve 19 Nisan 2008 tarihlerinde Ankara'da Biyogüvenlik Çalıştayı düzenledi ve Biyogüvenlik Yasa Tasarısı hazırlayarak Meclis'e sundu. Ayrıca Mayıs 2008'de yine Ankara'da "Gıda Egemenliği ve Biyogüvenlik Forumu" başlıklı forum ve atölye çalışması düzenledi. Uluslararası bir katılımı gerçekleştiren çalışmada tohum hakkı, halk sağlığı, gıda egemenliği ve biyogüvenlik konularında çalışmalar yapıldı. Türkiye'nin biyogüvenlik politikalarının

çerçevesi uzun yıllar boyunca talimat ve yönetmeliklerle belirlenmeye çalışıldı. 2009 yılında da henüz Biyogüvenlik Yasası çıkmadan “Gıda ve Yem Amaçlı Genetik Yapısı Değiştirilmiş Organizmalar ve Ürünlerinin İthalatı, İşlenmesi, İhracatı, Kontrol ve Denetimine Dair Yönetmelik” yürürlüğe girdi. Yönetmeliğin amacı, insan yaşamı ve sağlığı, hayvan sağlığı ve refahı, tüketici çıkarları ve çevrenin en üst düzeyde korunması için genetiği değiştirilmiş organizma ve ürünler ile bunları içeren gıda ve yem maddeleri hakkında karar verme, işleme, ithalat, ihracat, izleme, tescil, etiketleme, kontrol ve denetim ile ilgili usul ve esasları belirlemektir. Yönetmelik 20 Kasım 2009, 20 Ocak 2010 ve 28 Nisan 2010 tarihlerinde üç kez değiştirildi. Bu değişiklikler GDO’lu ürünlerin bebek mamalarında yer almayacağı, gıda ve yemin GDO’lu kabul

edilip edilmemesinde esas alınacak eşik değeri, Biyogüvenlik Kurulu’nda Bakanlık temsilcilerinin yer alıp almayacağı, antibiyotiğe direnç geni taşıyan GDO’lu ürünlerin ithalatının yasaklanmasına ve ürünlerde GDO’suz etiketi kullanılıp kullanılmayacağına dairdir.

Gıdada ve Yemde GDO başvuruları

Kanun yürürlüğe girdikten sonra ilk ithalat başvuruları GDO’lu yemler için yapıldı. Ocak 2011’de Beyaz Et ve Yem Sanayicileri üç GDO’lu soya çeşidinin ithali için Biyogüvenlik Kurulu’na başvurdu ve onay aldı. 2004 yılından itibaren Tarım Bakanlığı ve TBMM nezdinde lobi çalışması yürüten ve kamuoyunda oluşan tepkiyi bu kurumlara yönelten **GDO karşıtı hareket**, yasa gereği Biyogüvenlik Kurulu’nun hazırladığı bilimsel komite raporlarının Türkiye Biyogüvenlik Bilgi Değişim Mekanizması vasıtasıyla kamuoyu görüşüne açması zorunluluğunu değerlendirerek yurttaşların düşünce ve endişelerini Biyogüvenlik Kurulu’na iletmeye başladı. Ekim 2011’de GDO’ya Hayır Platformu bileşenlerinden Ziraat Mühendisleri Odası ve Greenpeace, kamuoyu görüşü alım tarihi bitmeden Biyogüvenlik Kurulu’na GDO’lu mısır çeşitlerinin ithaline izin verilmemesi için topladıkları 100 bin imzayı ilettiler. **Fikir Sahibi Damak-**

Ekim 2011’de GDO’ya Hayır Platformu bileşenlerinden Ziraat Mühendisleri Odası ve Greenpeace, kamuoyu görüşü alım tarihi bitmeden Biyogüvenlik Kurulu’na GDO’lu mısır çeşitlerinin ithaline izin verilmemesi için topladıkları 100 bin imzayı ilettiler.

lar / Slow Food Türkiye, sosyal medyada Türkiye'nin önde gelen 24 et, süt ve yumurta üreticisine hitaben başlattığı "GDO'lu yem kullanıyor musunuz?" adlı kampanyada tüketicileri bu firmalara yönlendirerek ürünlerinde GDO'lu yem kullanıp kullanmadıklarını sorgulamalarını talep etti. Tepkilere rağmen Aralık 2011'de Türkiye Yem Sanayicileri Birliği Derneği İktisadi İşletmesi, Beyaz Et Sanayicileri ve Damızlıkçıları Birliği Derneği İktisadi İşletmesi (BESD-BİR) ve Yumurta Üreticileri Merkez Birliği'nin (YUM-BİR) 13 GDO'lu mısır çeşidi ve ürünlerinin hayvan yemlerinde kullanılması amacıyla yaptığı başvuru kabul edildi.

Yem sanayicilerine GDO'lu yem izninin çıkmasından sonra **Türkiye Gıda ve İçecek Sanayi Dernekleri Federasyonu** da, gıda olarak kullanılması amacıyla 29 GDO'lu ürünün ithalatına izin verilmesi için Biyogüvenlik Kurulu'na başvuruda bulundu. Greenpeace, Nisan 2012'de tarım ürünlerinin laboratuvarında üretilen çeşitler haline gelmesi, GDO'ların tohum ve kimyasal ilaç üreticisi çokuluslu şirketlere bağımlılığı artırarak, geleneksel çiftçilikte ve yerel türlerin kullanımında olumsuz etkilere neden olduğunu ileri sürerek "**Yemezler**" adıyla bir kampanya başlattı ve gıda şirketlerinden markalarına GDO bulaştırmamalarını talep etti. GDO karşıtı hareket ilk dönemde GDO'lu tohum üreten biyoteknoloji şirketlerini hedef alırken Biyogüvenlik Kanunu çıktıktan sonra, dikkatini GDO'lu gıdaları ithal edecek ve ürünlerinde kullanarak pazara çıkaracak gıda şirketlerine yöneltti.

Türkiye'de gıda üreticilerinin, GDO'lar konusunda toplumsal kabul olmasını gözeterek markalarını

GDO'lar ile özdeşleştirmek için başvurularını kendi adlarıyla değil de kurdukları üst dernek ve federasyonlar adına yapmaları, hukuki açıdan sıkça eleştirildi. Sosyal medya araçlarının etkili kullanımıyla kısa sürede 300 bin

imza toplanarak başvuruların geri çekilmesi talep edildi. TGD ise gıda amaçlı 29 GDO'lu genle ilgili başvurusunun sonuçlanmasına bir hafta kala, 15 Ağustos 2012'de geniş toplumsal tepki yüzünden başvurusunu geri çekti. Aynı zamanda Ünak Gıda'nın da gıda amaçlı üç soya başvurusunu geri çekmesiyle gıdada GDO'lu ürün başvurusu kalmadı. Yemde ise, ithali onaylanan ürünlere ek olarak genetiği değiştirilmiş yem olarak kullanılacak üç kolza ve bir şekerpancarı çeşidi ile etanol olarak kullanılacak 22 çeşit mısır başvurusu yapılmış durumda. Son dönemde sivil toplum örgütlerinin tepkisini çeken nokta ise, GDO'lu yemlerle beslenmiş hayvanlardan elde edilen ürünlerin etiketlenmesine dair bir mevzuat olmamasıydı. Tüketicinin seçme hakkının korunmadığı ve tüketilen gıdaların içeriğinin bilinmemesine dair bu boşluk hakkında, **Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanı Mehdi Eker**, et, süt, yumurta ve peynir gibi hayvansal ürünlerin GDO'lu yemle beslenmiş hayvanlardan elde edilmesi halinde etiket koşulu getirileceğini ifade etmişti.

Anlaşılan o ki, önümüzdeki dönem sivil toplum çabaları GDO'lu yemlerle beslenen hayvanların ürünlerinin etiketlenmesi üzerine yoğunlaşacak. Toplumsal baskı GDO'lu gıda başvurularını geri çekti. Bakalım GDO'lu yemlerde sonuç ne olacak? ○

Son dönemde sivil toplum örgütlerinin tepkisini çeken nokta ise, GDO'lu yemlerle beslenmiş hayvanlardan elde edilen ürünlerin etiketlenmesine dair bir mevzuat olmamasıydı. Bu boşluk hakkında, Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanı Mehdi Eker, et, süt, yumurta ve peynir gibi hayvansal ürünlerin GDO'lu yemle beslenmiş hayvanlardan elde edilmesi halinde etiket koşulu getirileceğini ifade etti.

ana başlık, **Yeniden Düşünmek** olarak belirlenmiş. Burada tüketiciler sürdürülebilirlik namına sorumluluk paylaşmaya hazır ama özellikle devletten ve iş dünyasından da ona göre icraat bekliyor. İkinci başlık **Yeniden Tanımlamak**. Ve çıkış noktası olan sorulardan biri şu: “Bir marka niye değiştirilir?”. Bu noktada hemen yeni davranış kalıpları ortaya çıkıyor ve alıcının gündemi de ona göre değişiyor. Üçüncü ana başlık **Yenilemek**. Bu bölümde insani değerlerle sürdürülebilir tüketim arasında nasıl bir bağ kurulduğu üzerinde duruluyor. Raporun son bölümünde ise, muhtelif müşteri prototipleri inceleniyor.

“Sorumluluğu Paylaşalım”

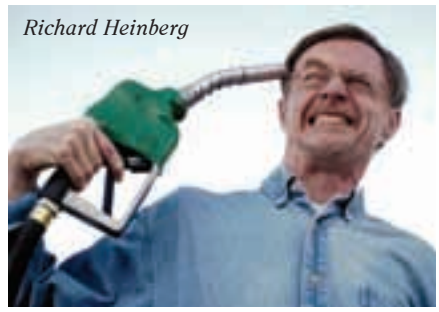
Küresel olarak bir dönemin sonuna gelinirken, dünyayı seller ve fırtınalar götürüyor, “tüketiciler” denilen o belirsiz öznenin en azından bir kısmı da, kendi sorumluluk payı üzerinde düşünüyor artık. İyi haber şu ki, müşteriler artık sorumluluğu paylaşmaya hazırlar.

Diğer taraftan tüketiciler, normal olarak, bu konuda esas sorumluluğun devlete ve iş dünyasına ait olduğuna inanıyorlar. Gelişmiş ülkelerin yurttaşlarının yüzde 72’si, sorumluluğu paylaşması gereken öncelikli grubun devlet olması gerektiğini düşünüyor. Gelişmekte olan ülkeler de ise her daim devletten daha fazla beklentiye sahip olduğundan bu ülkelerde sorumluluğu siyasi mercilere yılanların oranı yüzde 79’u buluyor. Araştırma yapılan altı ülkenin hepsinin baz aldığı istatistiklerde ise bu oran yüzde 76 civarında. Hükümetlerden beklenen temel şey, olası zararlı etkilerin önünü kesmek ve sürdürülebilirlik uygulamaları için teşvik mekanizmalarını daha fazla çalıştırmak. Bu noktada enteresan noktalardan biri

de STK ve kâr amacı gütmeyen kuruluşlara yönelik beklentilerin artmış olması. Kâr amacı

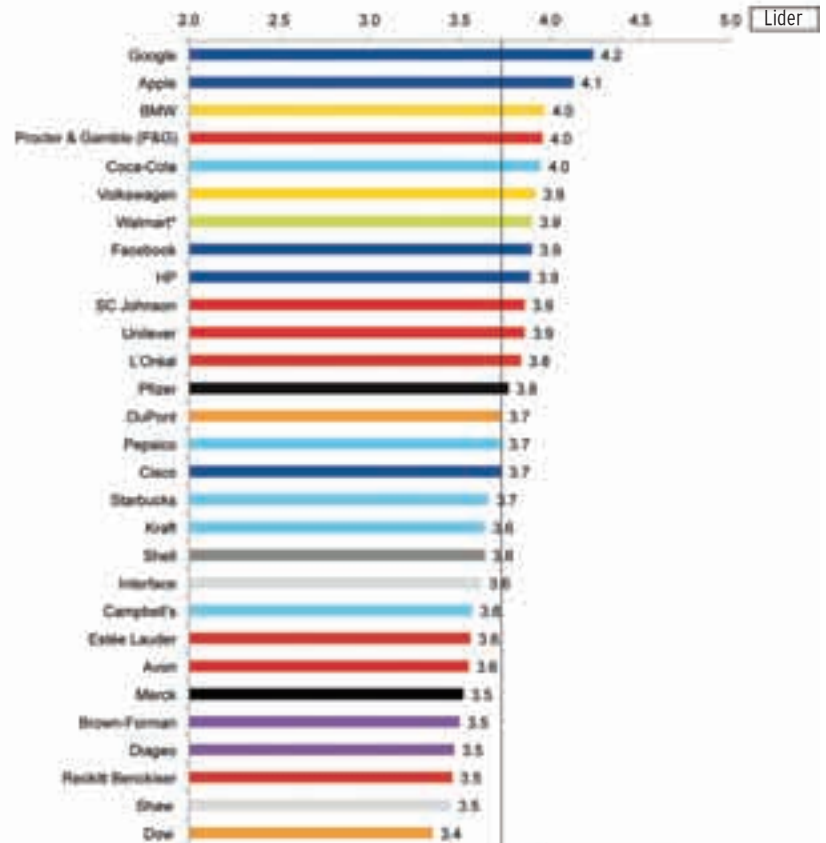
gütmeyen kuruluşlara sorumluluk yükleyenlerin oranı yüzde 69’u buluyor. Gelişmiş ülkelerde bu oran yüzde 64 iken, gelişmekte olan ülkelerde rakam yüzde 75’e kadar çıkıyor.

Ankete katılanların yüzde 74’ü, tüketicilerle iş dünyasının sorumluluğu paylaşması gerektiğini düşünüyor. Bu noktada gündeme gelen sorulardan biri, “Hangi sektörlerdeki, hangi şirketlerin değişime öncülük edebileceği” üzerine. Bunu ortaya çıkarabilmek için alıcılardan şirketlere 1’den 5’e kadar not vermesi istenmiş. Şirketlerin genel ortalaması 3,7 çıkmış. Bu ortalamanın

Değişimin eşiğinde, her şeyi yeniden düşünmek, kurgulamak gerekiyor. Zira adına tüketici dediğimiz şey artık birer pasif hedef olarak tanımlanmıyor.

Marka Liderleri ve Tembelleri

1 Vasat
3 Geçer
5 Güçlü Lider

Ortalama=3.7

■ Otomotiv ■ Ev / Kişisel Bakım Ürünleri ■ Gıda Meşrubat ■ Perakende ■ Yüzey Kaplama
■ Teknoloji ■ Sağlık-İlaç ■ Kimyasal ■ Gaz Petrol ■ Alkollü İçecek

üstüne çıkan şirketler **teknoloji**, **perakende** ve **otomotiv** alanında faaliyet gösteriyorlar. Marka liderleri arasında birincilik 4,2 puanla **Google** şirketine ait. Google'ı 4,1 puanla **Apple** takip ediyor. Üçüncülük ise 4,0 puanla **BMW**'ye ait. Peki, tüketiciler bu markalara nasıl güvenebiliyorlar? Katılımcıların yüzde 40'ı sertifikaları gözetiyor. Yüzde 31'i medyadaki ekonomi haberlerini okuyor. Yüzde 28'i ise tüketici sitelerini, bloglarını takip ediyor.

Tüketiciler sürdürülebilirlik alanında nasıl yol alacaklarını yeniden düşünürlerken, gündem maddeleri de sürekli değişim gösteriyor. Bu raporun yazıldığı tarihte katılımcıların yüzde 92'sinin en önemli gündem maddesi **temiz su kaynakları**. Katılımcıların yüzde 87'si ise en çok, **sağlık** ve **adaletli ücretlendirme** konusunda endişeli. Katılımcılar iş koşulları hakkında o kadar ikircikli ki, ücretlendirmeyi takip eden ilk madde yüzde 86'yla **iş garantisi**. Bu noktada, vahşi yaşamın korunması, (yüzde 81)

iklim değişikliği, (yüzde 79) hayvan hakları, (yüzde 76) gibi başlıklar epey alt sıralara düşebiliyor.

Tüketim Tekrar Tanımlanıyor

Alışkanlıkları hakkında yeniden düşünen tüketiciler, zaman içinde tercihlerini de yeniden tanımlıyor. Örneğin anketin yapıldığı altı ülkede de katılımcıların yüzde 66'sı "toplum olarak doğayı tekrar iyileştirmek için **daha az tüketmeleri** gerektiğine" inanıyorlar. Bu bağlamda katılımcıların yüzde 52'si tanıdıklarını ve dostlarını, doğa ve topluma karşı sorumlu davranan markalara yönlendirdiğini söylüyor. Öte

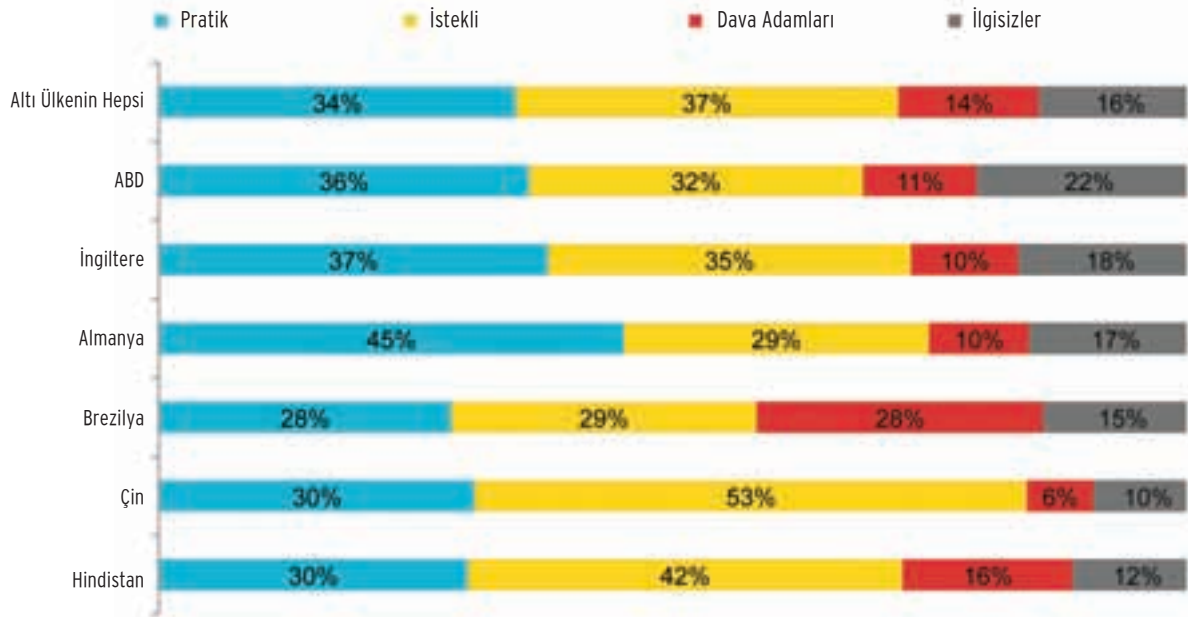
yandan tüketicilerin farklı marka tercihlerinde gene klasik gerekçeler ön plana çıkıyor. Her altı ülkede de katılımcılara neden marka tercihlerini değiştirdikleri sorulunca yüzde 56'sı "performans ve kalite" cevabını veriyor. **Çevresel fayda** başlığına gelindiğinde ise bu oran yüzde 8'e kadar düşüyor. Gerçekten icraata geçip sürdürülebilir ürünlere yönelenlerde esas ön plana çıkan başlık yüzde 61'le geri dönüşüm oluyor. Ürünün muhtevisiyatını inceleyenlerin oranı yüzde 57, ulaşımda özel araba kullanmayanların oranı ise yüzde 45. Enteresan bir şekilde özel araba kullanmamak seçeneği söz konusu olduğunda gelişmekte olan ülkelerde bu oran yüzde 53'e kadar çıkıyor. Kendi ülkemizdeki özel araç bağımlılığını görünce bu epey yüksek bir rakam doğrusu.

Anketin yapıldığı altı ülkede de katılımcıların yüzde 66'sı "toplum olarak doğayı tekrar iyileştirmek için **daha az tüketmeleri gerektiğine**" inanıyorlar.

Sürdürülebilirlik temelinde tüketimi yeniden tanımlarken, bu yeni dönemin çerçevesini de tekrar çizmek gerekiyor. Süreci hızlandıran etkenler neler ya da tam tersi müşteri

Müşteri Tipleri

çevreci ürün almaktan alıkoyan nedir? Bu sorulara düzgün cevaplar vermek gerekiyor. İlk olarak potansiyel alıcıların yüzde 75'i diyor ki, "Aldığım ürünün, en azından eskisi kadar performans göstermesini istemim". Bu arada tabii yüzde 70'i de sürdürülebilir ürünün daha pahalı olmasını istemiyor. Bu ilk iki istek aslında klasik talepler arasında yer alıyor. Markaları tercih eden kitlelerin performans ve kaliteyi öncelikli tuttıklarını zaten biliyoruz.

Öte yandan, büyük markalara yönelik talepler de büyük, tahmin edebileceğiniz üzere. Üstelik tüketiciler sabırsız da. Örneğin, küresel bazda katılımcıların yüzde 63'ü çevresel ve toplumsal faydayı anında görebilmek istiyor. Gelişmiş ülkelerde bu oran yüzde 59 iken, gelişmekte olan ülkelerde, -herhalde daha sabırsız olduklarından- bu oran yüzde 67'ye kadar çıkıyor.

Mutluluk Dinamiğini Harekete Geçirmek

Yeni dünya düzeninde insanlar da yenileniyorlar. Bireyler, çoğu zaman ait oldukları değerler sistemiyle, değişen bu dünyada var olmaya çalışıyorlar. Âdem oğulları ve Havva kızlarının mutluluk önceliği hâlâ dostları

Büyük markalara yönelik talepler de büyük, tahmin edebileceğiniz üzere. Üstelik tüketiciler sabırsız da. Örneğin küresel bazda katılımcıların yüzde 63'ü çevresel ve toplumsal faydayı anında görebilmek istiyor.

U ve ailesi, yani bu durum değişmiş değil. Burada esas önemli haber bunu ifade etmekle ilgili başka yollar geliştirmeleri. Örneğin yüzde 45'lik bir dilim, dostlarına ve inandıkları projelere ev bütçelerinden yüzde 10'luk bir dilimi ayırmayı kabul etmeye hazırlar. Raporda bu bir **mutluluk dinamiği** olarak tanımlanıyor. Aynı bireylerin yüzde 72'si ise inandıkları bir ideal uğruna mücadele vermeye hazır olduklarını söylüyor. Nitekim yaklaşık yüzde 35'lik bir dilim harekete geçmiş bile. Bu 35'lik dilimin yüzde 18'i en az günde bir defa, yüzde 17'si ise haftada bir veya iki defa muhtelif ortamlara çevre sorunları ve toplumsal meseleler hakkında yorum yolluyorlar. Özellikle sosyal medya ve bloglara yönelik ilgi ve katılım sürekli artıyor.

Büyük markalar her daim muhtelif müşteri prototipleriyle uğraşmak

zorundalar. Raporda dört farklı müşteri tipi tanımlanıyor. İlk gruba **Dava Adamları** diyebiliriz. Bu dilimdekiler sürdürülebilir ürünlere en fazla gönül verenler olarak tanımlanabilir. İkinci grup **İstekliler**. Rapora göre bu dilim daha çok **sosyal statü** peşinde. Üçüncü grup **Pratikler**. Bu kategorideki insanlar ürünün pratik kullanımına, arada kalite farkı olup olmadığına bakıyorlar. Son gruba ise kısaca **İlgisizler** diyoruz. Küresel bazda pastadaki en büyük dilimi yüzde 34'le pratikler kaplıyor. İkincilik ise, yüzde 37 ile isteklilere ait. Bu noktada çok tipik bir müşteri refleksiyle karşılaşyoruz. Kısaca müşteri armudun pişip ağzına düşmesini istiyor. Diğer bir deyişle fellik fellik gezip yeşil ürün aramak istemiyor. Buna ek olarak, bulduğunda da sorun yaşamak istemiyor. Size küçük bir ipucu: Pratiklik konusunda en hassas olanlar yüzde 45'lik bir oranla, epey disiplinli olmalarıyla da tanınan, **Alman tüketicileri**. Enteresan bir biçimde isteklilerin en yoğun olduğu ülke ise yüzde 53'lük bir dilimle **Çin**. Yeşil ürünleri aramayı mesele haline getirmiş olan ülke ise yüzde 28'lik oranla **Brezilya**. Konuyla en alakasız ve duyarsız ülke kim dersiniz? Bildiniz, yüzde 22'yle ABD. ○

ALTERNATİF SİNERJİ

Türk Dil Kurumu sözlüğüne göre **sinerji**, “bir sonuca katkısı olabilecek birkaç etkenin belirli bir etkileşim sonucunda elde ettiği ortak güç” demek. Ama ben sinerjinin en güzel açıklamasının **1 + 1 = 3** olduğunu düşünürüm. “Ben 1 isem, sen de 1 isen, eğer birlikte güçlü ve akıllıca hareket edersek toplamda 2’den çok daha fazla şey yaratabiliriz”, başka bir deyişle.

EKOIQ Dergisi, BZD Yayın Grubu’nun büyük bir özveri ile başladığı, adeta misyoner bir proje. Enerji sektöründe 6. yılını dolduran biri olarak, her sayısını merakla beklediğim ve keyifle okuduğum pek fazla bir yayın yok. EKOIQ onlardan biri. Ve artık biz de “onlardan biri” olduk bu sayı ile birlikte. Hayalleri, vizyonları aynı olan insanların bir sinerji yaratarak güzel işler ortaya çıkarabileceğine de “örnek olmak” istedik.

“Biz” kimiz? **Alternatifenerji.com**, bir senedir yayında olan ve temiz enerji, verimlilik ve yeşil ulaşım konularında piyasadaki pek çok işten daha farklı bir içerik sağlamaya çalışan bir “oluşum”. Şu anda sadece dijital dünyada varız, ama yeni yıl ile birlikte ekibimizle kah ODTÜ’de bir panelde, kah özel bir üniversitede “**Renewable Energy in Practice**” (Pratikteki Yenilenebilir Enerji) dersi verirken ya da Anadolu’da bir şehirde seminerde karşılaşabilirsiniz. Çünkü biz de EKOIQ gibi bir vizyonla ve bir misyonla yola çıktık. Ve bu yolda sadece şirketlerden reklam alarak gelir elde etmeyi değil, deneyimlerimizi paylaşarak havasını soluduğumuz bu ülkeye ve dünyaya da katma değer yaratmayı amaç edindik.

EKOIQ ile paylaşacağımız bu sayfalarda, size bizim “temiz” dünya-

mızın farklı, renkli, hatta komik yüzlerini göstermeye çalışacağız, zira ev sahibimiz zaten sizlere haber ve röportaj anlamında çok güzel içerik sağlıyor. Kendi haber ve röportajlarımız ise alternatifenerji.com’da eleştiri ve yorumlarınıza açık olarak sizlerin ziyaretinizi bekliyor. Zaman zaman EKOIQ’nun içerik ve röportajlarına da “bizim yerimizde” rastlayacaksınız.

Bu ilk sayımızı geçtiğimiz ay etkinliklerini takip ettiğimiz **Yeşil Ulaşım’a** ayırdık. Malum, evlerimizden dışarı çıktığımız andan itibaren bir yerlere ulaşmaya çalışıyoruz. Varmak istediğimiz yere gidinceye kadar, gezegenimize ne kadar CO₂ salımı bırakacağımız ise bizlerin elinde. Dünyada ve Türkiye’de pek çok başarılı proje uygulamaya geçti, hatta kimi fütüristik bulunan toplu taşıma araçlarının bir iki sene içinde trafiğe çıkması söz konusu. 3 Aralık günü katıldığımız ve **Heinrich Böll Stiftung Derneği** tarafından düzenlenen Yeşil Ulaşım etkinliğinde bu konu çok farklı yönleriyle ele alındı. Stockholm Belediyesi’nden bir yetkili, trafikteki “yeşil araç” oranını 10 yılda nasıl yüzde 17 gibi iddialı bir rakama ulaştırdıklarını anlattı. Sonra bu konunun ışıltılı dünyadaki popülaritesini inceleyince gördük ki, artık Hollywood yıldızları, milyon dolarlık değil, yeşil araçları ile hava atmaya başlamışlar.

İşte tüm bunları derledik, toparladık, bu ilk sinerjik köşemizde sizlerle paylaşmak istedik.

Keyifle okumanızı umar, bize de bekleriz!

Senem Gencer
www.alternatifenerji.com

Adana’nın Güneşi St. Gobain ile Şebekeye Ulaşmaya Başladı

Yükselen elektrik faturaları Türkiye’de sanayicilerin korkulu rüyası olmaya devam ederken, son günlerde Adana’da güzel bir çözüm üretildi ve bu çözümün ürettiği ilk elektrik artık şebekeye verilmeye başlandı. Adana Organize Sanayi Bölgesi (AOSB) içindeki **St. Gobain Weber Yapı Kimyasalları**, orta ve uzun vadede güneş enerjisinin bu sorunlara nasıl kalıcı çözümler getireceğine dair güzel bir örnek oluşturuyor artık. İstanbul **Cleanglobe** firmasının mühendisliğini ve uygulamasını yaptığı 90,1 kW kurulu gücündeki fotovoltaik çatı sisteminin Adana şartlarında ürettiği güç, fabrikanın toplam elektrik tüketiminin yaklaşık üçte birine denk düşüyor. Türkiye’de lisanssız elektrik üretimi mevzuatının gerçek hayatta nasıl işlediğini merak edenler için hakiki bir ilk örneği olan proje, mevzuata uygun olarak şebekeye elektrik vermesi onaylanan ilk birkaç uygulamadan bir tanesi ve endüstriyel tesisler açısından mevzuatın gereklerini yerine getiren ilk proje niteliğinde.

Hollanda’dan Temiz Enerjiye Yaratıcı Teşvik

Hollanda yeşil enerji üreticileri 2013 yılında, bu yılki miktarın 1,3 milyar fazlası yani tam 3 milyar Euro sübvansiyon alabilecek. **Ekonomi Bakanı Henk Kamp**, Hollanda’nın yapmış olduğu iklim anlaşmasına sadık kalması ve bu anlaşma çerçevesinde 2020 yılında enerji üretiminin yüzde 16’sının sürdürülebilir enerji üretiminden sağlaması için ayrılan milyarlarca Euro’luk yatırımın bir zorunluluk olduğunu söyledi. Ayrılan bu sübvansiyonlar, elektrik faturalarına yapılacak zamlardan elde edilecek bütçe ile karşılanacak. 1 Ocak’tan itibaren elektrikle hane başına yıllık ortalama 9 Euro zam yapılacak. Yeşil enerji üretecek firmalar 1 Nisan 2013 tarihinden itibaren sübvansiyon için başvuruda bulunabilecekler.

Sürdürülebilir Yollarla Ulaşmak

Geçen ay gerçekleştirilen, başarılı birçok sürdürülebilir ulaşım etkinliğinin somut çıktıları, Bağdat Caddesi'nde birgün kurulup, ertesi gün kaldırılan bisiklet yolu araçları, Otokar tarafından üretilen ilk elektrikli otobüsümüzün İETT tarafından kullanılacağı haberi, dünyada hergün farklı bir modelinin geliştirildiği sürdürülebilir ulaşım tasarımları bizi ister istemez "sürdürülebilir ulaşım" başlıklı bir özel dosyaya yönlendirdi. Bu dosyamızdaki önemli gelişmelerin özetlerini yayınlayarak güzel bir gelecek için sizleri de umutlandırmak istedik. Buyrun "sürdürülebilir bir ulaşım."

Türkiye'nin İlk Elektrikli Otobüsü Yakında İstanbul Yollarında

Otobüste Türkiye'de en geniş ürün yelpazesine sahip olan ve ilk elektrikli otobüsünü üreten **Otokar**, yakın zamanda İstanbul trafiğine çıkmaya hazırlanıyor. Gelecek 15 yıl için otomotiv endüstrisindeki en önemli iki eğilimin çevre sorunları ve şehirleşme olduğunu saptayan ve vizyonunu buna göre belirleyen şirket, egzoz emisyonları sıfır, gürültü ve titreşim seviyeleri oldukça düşük olan **Doruk Electra**'yı tasarlayarak, bu vizyonla paralel hareket etmiş oldu. 6-8 saat arasında tam şarj olabilen Doruk Electra, onboard şarj ünitesi sayesinde duraklarda bekleme yaparken de kısa süreli şarj edilebiliyor ve ideal şartlarda tam şarj kaydı ile 280 km yol yapabiliyor. İlk etapta İETT bünyesinde tarihi yarımada çalışmaya başlayacak olan Doruk Electra'larla umarız kısa hatlarda da tanışırız. Zira

çevreye saygılı, sessiz bir trafik, daha düşük işletme maliyetleri olan ve daha yüksek verimliliğe sahip toplu ulaşım araçları hayatımıza girdikçe, İstanbul trafiği daha çekilir bir hal alacak.

Autoshow 2012'de Elektrikli Oto Furyası

Geçtiğimiz aylarda gerçekleştirilen Autoshow 2012 de, sürdürülebilir ulaşım aydınlanması hareketinden nasibini alan etkinliklerden biri. Dünya devi birçok otomobil firması elektrikli araç denemeleri ile Autoshow 2012 ile İstanbul'daydı. Avrupa lansmanını İstanbul'da gerçekleştiren **Volkswagen Jetta Hybrid**'den, "**Görevimiz Tehlike**" filminde **Tom Cruise**'un kullandığı **BMW i8 Concept**'e kadar tüm çevreci araçlar bu yıl Autoshow'daydı. Türkiye'de satışı devam eden **Renault Fluence Z.E.** ve **Opel Ampera**'nın yanısıra, gelmek için sıra bekleyen **Chevrolet Volt**, **Renault Twizy**, elektrikli **Smart Fortwo** da bulunuyor. Opel'in elektrikli konsepti "**RAK e**" ve elektrikli bisikleti "**RAD e**" bunlardan birkaçı. **Toyota**'nın yeni **Yaris Hybrid** ile **Prius Plug-In hibrit** modeli, **Honda**'nın **CR-Z** ise Türkiye'de satışı yapılmakta olan hibrit otomobil kategorisinde sergilenen otomobillerdendi. Temennimiz tüm bu araçların çok yakında elektriğinin de temiz kaynaklardan sağlanması.

Bir Günde Yapılıp, Ertesi Gün Sökülen Bisiklet Yollarımız Var

Geçen ay EMBARQ Türkiye-Sürdürülebilir Ulaşım Derneği, Heinrich Böll Stiftung Derneği Türkiye Temsilciliği gibi kurumlar tarafından gerçekleştirilen önemli sürdürülebilir ulaşım etkinliklerinde somut kararların alınmış olması bizleri daha da umutlandırdı. Bir yanda yaşanan güzel gelişmelere karşın aldığımız bir takım haberler ise

toplumun "sürdürülebilir ulaşım" modellerine henüz çok yakın olmadığı gerçeğini de yansıtmış oldu. Bağdat Caddesi'nde yapımına başlanan, toplamda 20 km uzunluğunda olacak bisiklet yolunun, yapımının bitmesine çok az kalmış olmasına rağmen yolu inşa etmiş olan Belediye ekipleri tarafından sökülmeye başlanması bu gerçeğin en büyük göstergesi olsa gerek.

Bu olay üzerine başta **Bisikletliler Derneği** olmak üzere birçok bisikletsever tepkilerini dile getirmeye başladı. **change.org**'da açılan bir imza kampanyasıyla bisiklet yolu hakkımız geri isteniyor. Siz de destek vermek için kampanyaya katılmayı ihmal etmeyin.

Hollywood Ancak Böyle Sürdürülebilir

Aydınlanma ve farkındalık bulaşıcıdır; biliyorsan yansıtmadan duramazsın. Birileri Hollywood'a da yansıtmış olacak ki, son günlerde kimin son model arabayı aldığı değil, artık kimin en çevreci arabayı aldığı konuşuluyor. Elektrikli Tango T600'ü ile **George Clooney**, Tesla Roadster'ı ile **Leonardo DiCaprio**, Nissan Leaf'i ile **Alyssa Milano**, Hibrit Toyota Prius'u ile **Cameron Diaz**, **Brad Pitt**, **Jenifer Aniston** ve **Julia Roberts** bu alanda öncülük eden Hollywood ünlülerinden. Barack Obama ve Hillary Clinton gibi liderler de hibrit otomobil meraklılarından. Bu trendin dünyanın her yerine hızlıca bulaşması dileğiyle diyoruz. ○

Flower Show 2012'ye Ekolojik Bir Bakış

Geçen yıl olduğu gibi bu yıl da Bitki ve Peyzaj Sektörünün Büyük Buluşması Flower Show, 2012, 13-16 Aralık tarihlerinde İstanbul'da gerçekleşti. EKOIQ adına bu önemli fuarı takip eden Tümay Tuncer, bitki ve peyzaj sektörünü sadece estetik değil, sürdürülebilirlik açısından da izledi ve yazdı.

 Tümay TUNCER

Hepimiz gittikçe parkları ve bahçeleri ile çiçeklerle bezemiş mekanlar görmek istiyoruz. Şehir hayatında yeşil özer olduk. Güzel, bakımlı bahçeler hepimizi sosyolojik ve psikolojik olarak rahatlatıyor. Orman, park ve bahçelerde kendimizi iyi hissetmemizin en önemli sebebi karbonun az ve oksijenin bol olması elbette. Kışın bu arzumuz daha da arttığı için İstanbul'da Flower Show tam bir kurtarıcı oldu.

Geçtiğimiz yıl da katıldığım bu fuarda ağırlıklı olarak bitki, peyzaj ve elbette çiçekler göz önündeydi; ancak makinesinden sulamasına, iplerinden saksılarına, laboratuvar çalışmalarından basın-yayın olanaklarına kadar bu işin geniş bir yelpa-

zesi olduğu da ortadaydı. Kendimi elimde kilolarca renkli ofset baskı kataloglarla fuar salonundan çıkarken buldum... Çok üzüldüğüm bir konu da, bunların bir tanesinin bile *geridönüşümlü kâğıttan olmamasıydı*.

Çevre ve şehirciliğin, inşaat sektörünün hareketliliği yeni yapılarda çevresel çözümler üretilmesi de fuarda gözden kaçmıyordu. İşin sevindirici yanlarından diğeri de peyzaj yeşillendirme çalışmalarının yanın-

da, erozyon kontrol, toprak rehabilitasyonu, bitki örtüsü oluşturma, yeşil çatı uygulamaları, doku kültürü çalışmaları ile yağmur suyunun toplanması, organik maddelerin kompost şeklinde değerlendirilmesi ile ilgili çalışmaların yer almasıydı. Sulama suyunun ve gübrenin kontrollü kullanımı için geliştirilen, su tutucu selülozik malzeme fuarın en dikkat çeken ürünüydü. Suyun tartışmasız değeri buradan da belliydi elbette.

Profesyoneller Oradaydı

Geçen yıl fuarda daha gösterişli peyzaj çalışmaları, daha gösterişli bitkiler karşılıyordu bizi; bu yılki fuarda ise yapı sektörüne yönelik çalışmalar ağırlıklıydı. Yine geçen yıl, pek çok ithal dış mekan geçeni göze çarparken, bu yıl ithallerle birlikte kendi seralarında, bahçesinde çeşitli yöntemlerle çoğalttıkları bitkilerle fuarda yer alan yerli firmalar çoktu. Orman ve Su İşleri Bakanlığı da fidanlıklarla ilgili bilgi veriyordu.

Fuarın sayısal verileri ise şöyle: Bitki ve peyzaj sektörüne yönelik 24.000 m² brüt, 11.692 m² net sergileme alanı kullanılmış. 45 farklı ülkeden toplam 9 bin 500 ziyaretçinin geldiği tespit edilmiş. Ziyaretçilerin de yüzde 89'unun sektörden olduğu açıklanmış. Sektöre yönelen kişilerin ağırlıklı olarak katılımı bence çok umut verici. Profesyonel ihtiyaç sahipleri kadar, müstakil konut sahipleri, villalar ve siteler için bahçe tasarımı, peyzaj uygulaması, bakım hizmeti ve süs bitkileri ile ilgili ürün ve hizmetlerin bir araya gelmiş olması ayrıca çok güzel.

Amaçlar elbette ticari çıkarlarda birleşiyor olsa da çevre bilinci, sevgisi, ilgisi ile çevre duyarlılığının artmasına sektör fuarlarının katkısı olduğuna inanıyorum... Sektördeki yeni uygulamaları tanıması, kendi dağıtım kanallarını geliştirmesi, yeni pazarlara açılması, rakiplerinin yeniliklerini öğrenmesi, markalaşmaya yönelmesi; kısa-orta vadeli müşteriler edinmesi, fiyat analizleri yapması açısından verimli çalışmalar yapılan fuarda, genel olarak yeni şehircilik anlayışında yer verilen enerji, su, gübre tasarrufuna yönelik uygulamalar hakkında birkaç çalışmadan bahsetmek istiyorum.

Kullanışlı Yağmur Suyu Tankları

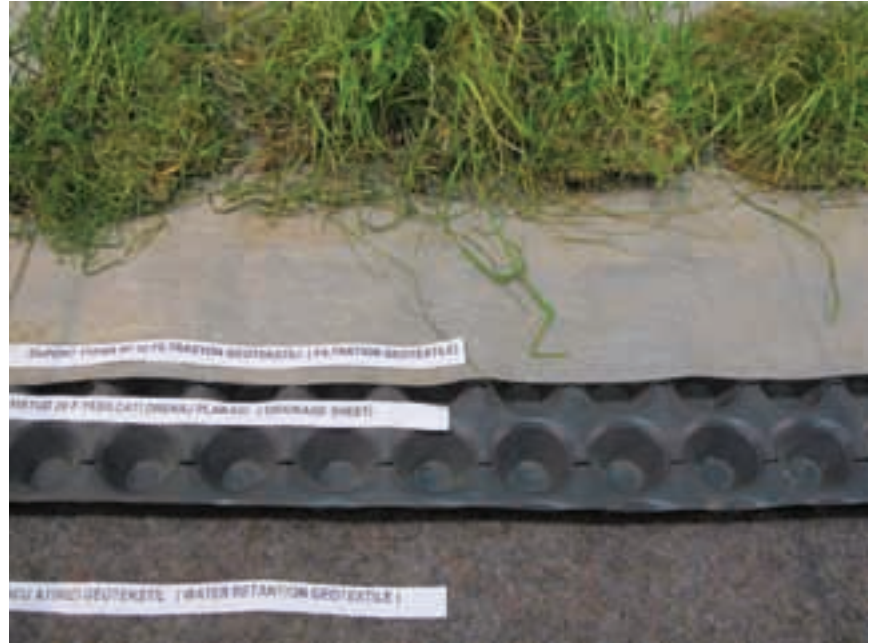
Bitkiler için yağmur suyundan daha iyi su yok. Akıllı insanlar bahçelerini yağmur suyu ile sular! Royal Garden firması, bu amaçla yola çıkarak yağmur suyunu toplama ve kullanmaya yönelik *Garantia* firmasıyla birlikte bir çalışma yapmış. Sert ve soğuk olan yeraltı ve musluk suyundan çok daha faydalı olan yağmur sularını tanklarda biriktirerek bahçelerde sulama amaçlı kullanılmasını sağlayan bir sistem; üstelik çok da estetik seçenekleri var. Suyunuzu bazen bir amfordan, bazen de üzerinde çiçek ekebileceğiniz büyük bahçe saksısından muslukla alabiliyorsunuz. <http://www.garantia.co.uk/>

Ülkemiz coğrafi konumundan dolayı, su sıkıntısı çeken ülkeler sıralamasında üst seviyelerde yer alıyor bunu hepimiz biliyoruz. Önümüzdeki yıllarda da kuraklıktan ve küresel ısınmadan en fazla etkilenecek ülkelerden biri olacağımızı uzmanlar belirtiyor. Su, tüm canlıların hayat kaynağı. Buna karşın dünya ve özellikle ülkemizin su kaynakları her geçen gün azalarak yok oluyor veya kullanılmaz hale geliyor. Tarımsal üretimde toprağa verdiğimiz suyun kayıplarını önleyerek, sulamadan

maksimum fayda sağlayabilmek ve üretimden daha fazla verim alabilmek amacıyla firma, sulama, gübreleme, enerji ve işçilik maliyetlerini düşüren; bununla birlikte üretimde verimi de artıran bir ürün dikkatimizi çekti fuarda. Özel sektör ve Üniversitelerle işbirliği, Ar-Ge çalışmalarını yapmış WESOORB'u üretmiş. Yetkililer, tarımsal alanda gelişmiş ülkelerde uzun yıllardır buna benzer ürünler kullanıldığını belirtiyor. Ürün potasyum tabanlı selülozik bir bileşik, toksik değil. Gübre ve besleyicileri uzun süre toprakta tutuyor. pH nötr bir ürün ve asıl önemli su lamada yüzde 90 tasarruf sağlıyor. <http://www.wesoorb.com.tr/>

Yeşil Çatının Avantajları

Yeşil çatılar, hem çayırimsı görüntü veriyor; hem de az bakım gerektiren ekolojik ve ekonomik sistemler. Nasıl çevresel avantajlar sunuyor? Günümüzün beton ormanlarının etkilerini azaltarak insanların, bitkilerin, hayvanların yaşayabileceği yeni ve dost canlısı mekanlar yaratıyor. Bitkilendirme başladıktan sonra, kuşlar, kelebekler buraları yuva ediyorlar. Suyu tutup, yeniden kullanarak kanalizasyon sistemine aşırı yüklenilmesini önüyor ve dengeli su yönetimini sağlıyor. Hava daha nemli ve solunabilir duruma geliyor, aşırı sıcaklık artışını önüyor, bu da klima kullanımını, dolayısıyla elektrik kullanımını azaltıyor. Birçok kirlilik yeşil çatılar tarafından emiliyor, hatta kısmen ışık kirliliği azalıyor. İnsanoğlunun güneş enerjisinden en iyi faydalanmasını sağlayan fotosentez mümkün oluyor. Yaşam ve çalışma şartlarını iyileştiriyor. Su baskınlarının azalmasına sebep oluyor. Ses ve partikül kirliliğini azaltıyor. Binanın karkasının ve yalıtımının ömrü uzuyor. Çevreye karşı duyarlılığı artırıyor. Tüm avantajları bir kenara, suyun en verimli şekilde kullanılmasını sağlıyor, kaynakların boşa kullanılmasını

nı engelliyor. *Netyapı* fuar alanının tamamında deneysel olarak bunları tek tek ziyaretçilere gösteriyordu. <http://www.netyapi.com/> *Hydroseeding*, (Sulu Tohumlama) tohum, malç, yapıştırıcı ve diğer yardımcı ürünlerin su ile birlikte bir makine tankı içerisinde karıştırılarak elde edilen bulamacın, toprağa basınçla püskürtülmesi yoluyla yapılan bir ekim yöntemi. Karışımdaki tüm malzemeler, bölgenin iklimine, toprağın organik, fiziksel ve topog-

rafik yapısına, uygulama amacına ve uygulama zamanına göre belirleniyor. Modern bir ekim sistemi ve elle ekimin imkansız olduğu yamaçlarda kolaylıkla uygulanıyor, toprağı rehabilite ederek çimlenme sağlıyor, kurulum kalitesi yüksek, mevcut tüm alanlara direkt uygulanıyor. Ön saha çalışması çok çok az, homojen dağılım sağlıyor, uygulama ve kullanım alanı çok geniş. Yamaçlarda, toprağın aktığı erozyon tehlikesi olan bölgelerde, toprak stabilizasyonu çalışmalarında, karayolları kenarlarında, taşkın kontrollerinde, nehir ıslah çalışmalarında, yangından zarar görmüş alanlarda, kül ve toz kontrolü yapılan bölgelerde, kendi ağırlığının 400 katına kadar su tutabilen ve bırakabilen bir malzeme. <http://www.hydroseeding.com.tr/>

Ekolojik hayata yönelik tespit etmiş olduğum bu sürdürülebilir çalışmaların, yıllar içinde artarak kullanılabileceğine; daha yaşanabilir çevreleri bizden sonraki nesillere bırakabileceğimize inanıyorum. Bundan sonraki fuarlarda daha az kağıt ve atık kullanılmasını da canı gönülden temenni ediyorum. ○

Türkiye'nin Sürdürülebilir İş Buluşması

5. Yılında!

Geleceği şekillendiren güçlü sürdürülebilirlik platformunda yeniden birlikteyiz...

EKİM 2013

swissotel **Yeni Nesil Oteller**
İSTANBUL

Küçük Köy Büyük Hedefine

Doğru İlerliyor

EKOIQ'nun Ağustos 2012 sayısında sizlere, CDP'ye (Carbon Disclosure Project) raporlama yaparak karbon ayakizini ve azaltım hedeflerini belirleyen, Urla'nın Kadıovacık köyünden bahsetmiştik sizlere. Ama iş tabii ki bununla bitmemiş; tam tersine başlamış gibi. Yerel lezzetleri sunacak Köy Restoranı'ndan köy pansiyonculuğu denemelerine kadar, gerçekten önemli adımlar atılmaya çoktan başlanmış bile...

 Gözde GÜNDÜZALP ERTEKİN

Sürdürülebilirlik kavramı giderek gündemimizde daha çok yer bulur oldu, olmaya da devam edecek gibi görünüyor kaçınılmaz bir şekilde. İstanbul Büyükşehir Belediyesi ile birlikte CDP'ye Türkiye'den raporlama yapan iki yerleşimden biri olarak dikkatleri üzerine çeken Kadıovacık, bu konuda temel bir model olma yolunda emin adımlarla ilerliyor. Haberler gayet iyi anlayacağımız... Bildiğiniz gibi, Urla Rotary Kulübü, Kadıovacık Köyünü Kalkındırma Projesi kapsamında yürütüyor tüm

bu çalışmaları. Düzenledikleri toplantılarla, eğitimlerle halk her geçen gün daha da bilinçlenerek sahipleniyor projeyi.

Geçtiğimiz Ağustos ayından bu yana, Urla Rotary Kulübü, köyde çeşitli toplantılar, eğitimler, sohbetler organize etti; köy meydanında köylülerle birlikte yönetmenliğini **Yüksel Aksu**'nun yaptığı, geçtiğimiz yılın beğeniyle izlenen filmlerinden **'Entelköy Efeköy'e Karşı'**yı izlediler örneğin. Köylüler hem eğlendiler, hem de kendilerinden çok şey buldular filmde.

Zeytin Araştırma Enstitüsü'nden emekli bir gönüllü, köyün önemli değerlerinden 'zeytin'i işleme konusunda uygulamalı eğitimler verdi köylülere. İçlerinde köy muhtarı **Nazif Çakıroğlu**'nun da bulunduğu 27 üretici, köyde düzenlenen organik tarım eğitimlerinden sonra sertifika alabilmek için başvurularını tamamladılar bile.

Geçtiğimiz Kasım ayında ise, **Hindistan Bangalore Cantonment Kulübü**'nden yetkililer Kadıovacık Köyü'nü ziyaret ettiler. Köyü gezip köylülerle sohbet eden konuklar,

yürütülen projeden ilham alarak, yapılanları kendi bölgelerinde bir köyde de uygulamak arzusuyla ayrıldılar köyden. Urla Rotary Kulübü ile yürüttükleri eşli bağış projesi kapsamında köye 20 bin dolar bağışlanacak. Bu parayla köyün su pompalarının enerjisini sağlamak üzere güneş panelleri kurulacak. Ayrıca köyün içme suyunun kalitesini artırmak amacıyla filtrasyon sistemi kurulması da gündemde.

Urla Rotary Kulübü adına projeye yakından ilgilenen **Necdet Büyükbay**, Uluslararası Yeşil Binalar Zirvesi'nde tanıştığı, Birleşmiş Milletler'de sürdürülebilirlik alanında çalışan iki yetkilinin, Kadıovacık projesiyle yakından ilgilendiğini, atık su arıtma ve organik içerikli atıkların kompost sistemiyle değerlendirilmesi konusunda önerilerde bulduklarını anlatıyor. Güneş panelleri kurulduktan sonra köye gelerek incelemede bulunacaklar ve buna benzer projelerin diğer ülkelerde de yürütülebilmesi için çalışmalar başlatacaklar.

Köy Restoranı Markası Yaratılıyor

Ayrıca EKOIQ'da çıkan haberi okuyarak kendilerine ulaşan ve projeye

Kasım ayında, Hindistan Bangalore Cantonment Kulübü'nden yetkililer Kadıovacık Köyü'nü ziyaret ettiler. Konuklar, yürütülen projeden ilham alarak, yapılanları kendi bölgelerinde de uygulamak arzusuyla ayrıldılar köyden.

katkı sağlamak istediğini söyleyen pek çok kişi olduğunu anlatıyor Necdet Bey. **Chefs İstanbul'un** kurucusu, **Temel Mutfak Eğitmeni Gülhan Kara**, Necdet Bey ile iletişime geçerek köye gelmiş ve köyün kadınlarıyla bir araya gelerek sohbetlerinde geleneksel yöresel yemekleri hakkında bilgi almış. Bunları standart hale getirip bir **Köy Restoranı** markası yaratmak hedefini benimsemişler ve çalışmalarını başlatmışlar elbirliğiyle.

Kadıovacık, belirlediği ve benimsediği hedeflere doğru emin adımlarla ilerliyor. Merak edenleri ağırlamak için de özenle hazırlanıyor; Köy Pansiyonculuğu kapsamında seçilen iki evin tamamlanmasına az kalmış; yenileri için de çalışmalara başlanacağını söylüyor Nazif Büyükbay. Önümüzdeki yaz Kadıovacık'ta, yerel lezzetlerle ağırlanıp, temiz köy havasını ciğerlerinize çekerek dinlenmeye ne dersiniz? ○

Yaşamı Çoğaltmak İçin... Sürdürülebilir Yaşam Film Festivali 2012

İlki 2008 yılında düzenlenen Sürdürülebilir Yaşam Film Festivali'nin beşincisi, 29-30 Kasım'da İtalyan Kültür Merkezi ve 1-2 Aralık'ta Salt Galata'da gerçekleştirildi. Bu seneki festivalde yine içinde yaratıcılık ve çözüm barındıran birbirinden etkileyici filmler ve konuşmacılar, sürdürülebilirlik kavramına farklı bakış açıları sundular.

 Emrah KURUM

Ne kadar farkındayız bilinmez ama Türkiye'de beş yıldır bir "Sürdürülebilir Yaşam Film Festivali" gösteriliyor. Festival, başından beri "Sürdürülebilir Yaşam Kolektifi" tarafından organize ediliyor. Kolektif, kendi deyimiyle, yaşamı sürdürülebilir kılmak niyetiyle bir araya gelmiş bireylerin "yaşamı çoğaltacak" projeleri kolektif olarak hayata geçirmesini hedefliyor. Bu yılki festival, konuklarını 29 Kasım- 2 Aralık tarihleri arasında İtalyan Kültür Merkezi ve SALT Galata'da ağırladı. Festival "Sürdürülebilir Bir Gelecek için Eğitim" isimli belgeselle başlayıp, "Toprağın Senfonisi" filmiyle son buldu. Şimdi, yaklaşık 30 filmin gösterildiği festivalde kısa bir gezintiye çıkaralım sizi isterseniz.

Dışlanmış İnsanlar Kendilerini İfade Ediyor

Festivalin en ilginç filmlerinden biri bizce, 2011 İtalyan yapımı "Çiftçilere Özgürlük" (Agricoltori da Slegare) idi diyebiliriz. Sürdürülebilir kalkınma temalı bu film, toplum ve kurumlar uyum içerisinde çalıştığına nelerin mümkün olabileceğini gözler önüne seren bir çalışmaydı. Gösteriminin ardından, filmin yönetmeni **Rafaella Bullo** ile yapılan sohbette, tarım farklı açılardan irdelendi. İtalya'daki uygulamalardan örnekler veren Bullo, toplum tarafından dışlanmış -sokakta yaşamak zorunda kalan, ailesi tarafından yalnız bırakılan yaşlı insanlar- ve psikolojik sorunları olan insanların tarımla ilgilenmesi sonucu bu sorunların olmadığı önceki yaşantılarına geri

dönüşlerinin daha kolay olduklarını anlatmak istediğini söyledi. Genelde dışlanmış olan bu insanların tarımla birlikte çeşitli işler yaptıklarını ve kendilerini ifade ettiklerini belirten Bullo, tarımın diğer bir faydasının da betona dayalı ekonomiden, yeşil ekonomiye geçerek İtalya'da 1 milyon insana iş olanağı sağlanması olduğunu söyledi. Bölgede tarım faaliyetlerinin ötesinde organik restoranlar açılıyor, yeşil turizm yapılıyor. Bütün bu yatırımlar ciddi anlamda istihdam olanağı sağlanması anlamına geliyor.

Festivale damgasını vuran filmlerden bir diğeri ise, 2011 tarihli Valentin Thurn yapımı "Çöpün Tadına Bak" (TastetheWaste) oldu. Thurn, israf üzerine market çöplüklerinde uluslararası ölçekte bir araştırma

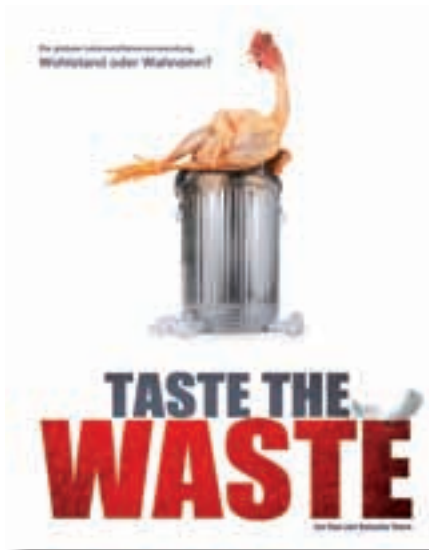
yaparak, bir kısmı halen ambalajlı olan ve son kullanma tarihi geçmiş, tamamen yenilebilir durumda olan çok büyük miktarda yiyeceği belgeliyor. Film bu sorumsuzca israfın, küresel kıtlıktaki payının izini sürüyor ve dünyanın dört bir yanında, bu akıl almaz israfa son verme çabalarını inceliyor.

“Çöpün Tadına Bak” bizlerin acı gerçeklerle tekrardan yüzleşmeye vesile oluyor. Yiyeceklerimizin yarısından çoğu çöpe gidiyor, üstelik büyük bir kısmı da çiftlik ile mağaza arasındaki yolda; yani daha soframıza bile ulaşmadan çöp oluyor. Avrupa’da evlerde, 90 milyar ton yiyecek çöpe atılıyor. Bu rakamın ekonomik değeri ise her yıl 200 milyar avro. Avrupa’da çöpe atılan yiyeceklerin, dünyadaki bütün aç insanları ikişer kez doyurmaya yeteceğini “Çöpün Tadına Bak” sayesinde bir kenara not ediyoruz. Bu yiyeceklerin üretim aşaması olan tarım faaliyetlerinde ise tarla açmak için yağmur ormanlarındaki ağaçlar kesiliyor. Ne zaman bir yiyecek çöplükte çürüse, küresel ısınmadaki payı karbondioksitten 25 kat fazla olan metan gazı atmosfere karışıyor.

Hazır tarımdan söz etmişken 2012 yapımı, **Jess Phillimore** tarafından yönetilmiş olan “**Özgürlük Tohumları**” (**Seeds of Freedom**) belgeselini atlamak olmaz. Zira, belgeselin konuklarından biri olan Vandana Shiva EKOIQ dostlarının da aşına olduğu bir isim. Belgesel, Vandana Shiva ile beraber **Henk Hobbelink** gibi uluslararası uzmanlarla yapılan söyleşiler ile Afrikalı çiftçilerin anlatımları eşliğinde ilerliyor. Belgesel, tarımın başlangıcından bu yana dünyanın her bir yanından çiftçiler ve toplumlar tarafından geliştirilen muazzam zirai çeşitliliğin sinai sistem ve özellikle de genetiği değiştirilmiş (GDO) tohumlar tarafından nasıl yıpratıldığına dikkat çekiyor. Ayrıca biyolojik çeşitlilik ve bunun-

29 Kasım- 2 Aralık tarihleri arasında İtalyan Kültür Merkezi ve SALT Galata’da düzenlenen Festival, “Sürdürülebilir Bir Gelecek için Eğitim” isimli belgeselle başlayıp, “Toprağın Senfonisi” filmiyle son buldu.

la ilgili bilgi kaybının, yerel tohumların yitirilmesiyle nasıl paralel yürüdüğünün, kültürel geleneklerin ve uygulamaların kaybıyla, geçim kaynaklarının ve gıda bağımsızlığının elden gitmesinin nasıl bağlantılı olduğunun altını çiziyor.

Küçük çiftçilerin binyıllardır yetiştirdiği, besin değeri yönünden zen-

gin, yerel iklimle uyumlu ve dayanıklı çeşit çeşit tohumun, genetiği değiştirilmiş tohumlarından oluşan mono kültürlerle yerel tohumlara yönelik baskı gittikçe artıyor. “Özgürlük Tohumları”, dünyanın her köşesinde zengin bir çeşitlilik barındıran geleneksel çiftliğin kalbinde yatan tohumların, küresel gıda

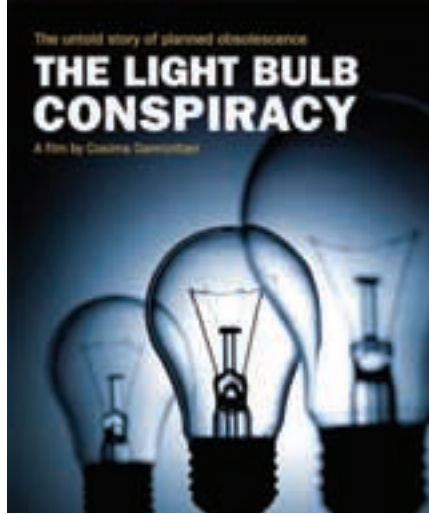
Festivalde gösterilen "Çiftçilere Özgürlük" filminin yönetmeni Raffaella Bullo, gösterimin ardından yopalan sohbete de katıldı.

Sürdürülebilir Yaşam Kolektifi

Sürdürülebilir Yaşam Kolektifi, yaşamı sürdürülebilir kılmak niyetiyle bir araya gelmiş bireylerin "yaşamı çoğaltacak" projeleri kolektif olarak hayata geçirme amacıyla doğdu. Çeşitliliğe değer veren açık ve esnek yapısı ile birey ve kurumların farklı şekillerde katılımını davet ediyor. Tamamen sivil bir oluşum ve tüzel bir kişiliği yok. Film festivali gibi "sürdürülebilir yaşam" konusyla ilgili farkındalık artırıcı çalışmaları, bireylerin ve kurumların desteği ve katılımıyla sürdürüyor.

sistemini tekelleştirmede kullanılan güçlü bir ticari meta haline getirmelerinin hikâyesini başından sonuna kadar takip ediyor.

Festivaldeki bir diğer dikkat çekici belgeseli ise, 2010 yapımı "**Ampul Tuzağı; Kasıtlı Eskitmenin Anlatılmayan Öyküsü**" (*The Light Bulb Conspiracy: The Untold Story of Planned Obsolescence*) idi. Bunu da, gösterimin sonunda, izleyiciler tarafından dakikalarca alkışlanmasından anlamak mümkündür. Yönetmenliğini **Cosima Dannoritzer**'in üstlendiği belgesel, tüketim toplumunun ve planlanmış eskitmenin olumsuz yönlerini açığa çıkartan iddialı bir yapımdır. Çoğumuz unuttuk ama bir zamanlar ürünler evladiyelik yapıydı. Neden sonra 1920'lerin başında bir grup işadammın zihninde bir şimşek çaktı: "**Eskimeyen bir ürün ticari bir trajedidir**". Böylece "kasıtlı eskitme" dediğimiz fikir doğmuş oldu. Kısa bir süre sonra bilhassa akkor ampulün yaşam süresini kısıtlamak üzere dünya ölçeğindeki ilk kartel kuruldu. 1950'li yıllarda tüketim toplumunun doğmasıyla daha da yaygınlaştı. 1950'li yıllarda tüketici toplumun doğmasıyla bu kavram bambaşka bir an-

lam kazandı. Belgeselde görüşlerine başvurulan **Brooks Stevens** bunu şöyle açıklıyor: "Kasıtlı eskitme, bir şeyin biraz daha yenisine, biraz daha iyisine, gerek duyulduğundan biraz daha sahip olma arzusudur..." Büyüme odaklı toplumun yıldızı parlamaya başladı, herkes istediği her şeye sahip oldu, çöpler -tercihen Üçüncü Dünya'daki yasadışı uzak çöplüklerde- dağ oldu. İzleyicilerin uzun uzun alkışları satın alma üzerine ezberlediğimiz kalıpları değiştirmek mümkün mü, diye düşündürdü bizleri.

Sürdürülebilir Yaşam Film Festivali'nin, gıdadan ampullere kadar hayatımızı aslında nasıl israf ettiğimizle ilgili bir resmigeçit olma özelliği taşıdığını söyleyebiliriz aslında. **Deborah Koons Garcia**'nın yönettiği, 2012 yapımı "**Toprağın Senfonisi**" (Symphony of the Soil) toprakla olan ilişkimizi gözden geçirmemize ve parçaları birleştirmemize vesile oluyordu mesela. Muhammed Yunus'un vizyonunu anlatan "**Bonzai İnsanlar - Muhammed Yunus'un Vizyonu**" (Bonsai People - The Vision of Muhammad Yunus) ise karmaşık sorunlara basit çözümler bulmanın mümkün olduğunu... Çünkü bizzat Muhammed Yunus'un da dediği gibi, "Fakirliğin tembellik ya da az çalışmakla alakası yoktur. Afrika gibi ülkelerde çok çalıştıkları halde insanlar fakirdir. Çünkü sorun sistemdedir".

Sistemi sorgulamak ve ufuk açmak için en etkili araçlardan biri de sanat hiç kuşkusuz. Sürdürülebilir Yaşam Film Festivali'nin başarısı da tam olarak buydu. Büyük kısmını çöpe attığımız ömrümüzde beyhude olmayan bir damlaya sahip olduk nihayet. ○

TÜYAP

www.tuyap.com.tr

İSTANBUL PENCERE 2013

14. Uluslararası Pencere, Panjur, Cephe Sistemleri ve Aksesuarları, Profil, Üretim Teknolojileri ve Makineleri, Yalıtım Malzemeleri, Hammaddé ve Tamamlayıcı Ürünler Fuarı
www.istanbulpencerefuari.com

POKAD

ÖZEL BÖLÜM

Alüminyum İşleme Teknolojileri, Makineleri, Ürün, Aksesuar ve Hammaddeleri

ufi

WIN

GFA

İSTANBUL CAM GLASS EXPO 2013

3. Cam Ürünleri ve Uygulamaları, Üretim- İşleme Teknolojileri ve Makineleri, Tamamlayıcı Ürün ve Kimyasalları Fuarı
www.camfuaristanbul.com

İSTANBUL KAPI DOOR EXPO 2013

5. Uluslararası Kapı, Kepen, Kilit, Panel, Pano, Bölme Sistem ve Aksesuarları Fuarı
www.kapifuaristanbul.com

13 - 16 Mart 2013
Çarşamba - Cumartesi

Destekleyen Kuruluş

TÜYAP ENDÜSTRİ FUARCILIK A.Ş. FUAR ALANI VE MERKEZ OFİS

Tüyap Fuar ve Kongre Merkez E5 Karayolu Üzeri, Gürpınar Kavşağı 34500, Büyükçekmece / İstanbul. Tel: 0212 867 11 00 - 867 12 00 Faks: 0212 866 66 98
E-posta: Yurtiçi Satış: yurticisatis@tuyap.com.tr Yurtdışı Satış: sales@tuyap.com.tr Yurtdışı Fuarlar: tuyapoversones@tuyap.com.tr
Proje Pazarlama: tanitim@tuyap.com.tr Fuar Alanı: taيران@tuyap.com.tr Teknik Hizmetler: teknikofis@tuyap.com.tr

TÜYAP

İSTANBUL

TÜYAP FUAR VE KONGRE MERKEZİ

Büyükçekmece, İstanbul / Türkiye

BU FUARLAR 5174 SAYILI KANUN GEREĞİNCE TÜRKİYE ODALAR VE BORSALAR BİRLİĞİ (TOBB) İZİNİ İLE DÜZENLENMEKTEDİR.

Ürdün'den Çevreci

Kadın Manzaraları

Fas'tan İran'a kadar uzanan bölgedeki ülkeleri son birkaç yıldır her türlü yeniliğe ya da soruna açık olmalarıyla anıyoruz. Halbuki Müslüman ülkelerin ve İsrail'in de yer aldığı bu coğrafyada, ekoloji ve sürdürülebilirlik konularında da önemli gelişmeler yaşanıyor. www.greenprophet.com adlı bir internet sitesi bölgedeki bu tür haberlerin sesi olmayı adeta kendisine görev edinmiş durumda. Tarzıyla bizim de gözümüzden kaçmayan sitenin düzenli yazarlarından Arwa Aburawa'nın Ürdün'den söz ettiği haberi ise hepimizin ilgisini çekti. Habere göre, iklim değişikliğine karşı mücadele yürütmeye başlayan Ürdün, bu çalışmaları toplumsal cinsiyeti göz önüne alarak yürüten ilk Arap ülkesi oldu. İşte Ürdünlü kadınlar ve çevre mücadeleleri...

 Arwa ABURAWA

 Fırat DEMİR

Ürdün'ün çevre karnesi çok parlak olmayabilir ama Ortadoğu'da iklim değişikliğine karşı en savunmasız ülke olarak, bu konuyu ciddiye alıyor. Şimdi ise, iklim değişikliği çalışmalarında, toplumsal cinsiyet konusunu göz önüne alan ilk Arap ülkesi oldu. Hatta bu yaklaşım, Birleşmiş Milletler İklim Değişikliği Çerçeve Sözleşmesi'ne uyum programı kapsamında sunulacaklar listesinin önceliği haline bile geldi. Şu an elimizdeki veriler yalnızca kâğıtlar ve raporlardan ibaret olduğu için, tüm bunların önemini şimdiden kavramak oldukça zor. Ancak yine de, "iklim değişikliğine karşı mücadelede ve bu değişikliğin sonuçlarına karşı hazırlıklı olma konusunda kadınlara düşen etkin role vurgu yapmak ve bu rolün daha da güçlü hale getirilmesinin ciddi bir dinamik olduğuna dikkat çekmek" bile önemli bir adım. Ayrıca Ürdün Çevre Bakanlığı Genel Sekreteri Ahmad Qataneh de, bakanlığın **Ürdünlü Kadınlar İçin Ulusal Konsey**'ini, iklim değişikliğine odaklanan ve 2011 ile 2015 yılları arasında kapsayan **Ürdünlü Kadınlar İçin Stratejik Plan**'la bağlantılı hale getirmeye çalıştığından bahsediyor.

İklim değişikliğine karşı mücadele

Green
PROPHET

lede kadının rolüne dikkat çekmek için, Ürdünlü kadınların ortaya koyduğu harika işler için arşivleri taradım. Bunların arasında Safa Al Jayoussi ve Alisa Ananbeh gibi sevimli genç aktivistler, bedevi güneş mühendisleri Rafi'a ve Seih ile permakültür uzmanı Nadia Lawton var. Ayrıca **LivingWell** dergisinin yakın zamanda Ürdün'den **Ghadeer Abed Al Jawad** isimli bir geridönüşüm girişimcisini haber yaptığını da hatırlatalım.

Sosyal Hizmet Uzmanı Safa'Al Jayoussi

Ürdün Yeşil Bina Konseyi'nde sosyal hizmet uzmanı olan Safa'Al Jayoussi, ayrıca **IndyACT** ve **Greenpeace Ürdün**'de gönüllü olarak çalışmış. Ürdün'deki **350.org**'un birçok kampanya ve yeşil girişimini de desteklemiştir. Greenpeace Ürdün'deki işinin bir parçası olarak ülkenin nükleer enerjiye geçme planlarına karşı kampanyalar düzenleyen Al Jayoussi, "Ürdün, yenilenebilir temiz enerjiye yatırım yapmak için büyük olanaklara sahip. Nükleer santral projesinin aslında yanlış olduğunu anlamak için ikinci bir Fukuşima vakası yaşansın istemiyoruz" diyor ve ekliyor, "Nükleer santraller zararlı, küçücük bir hata, Ürdün'ün altından kalkamayacağı sorunlara yol açabilir. Ayrıca Ürdün'ün su kıtlığı sorunu var ki, bu durumda santrali soğutmak bile imkânsız olacak" diyor.

Çevre Gönüllüsü Alisa Ananbeh

Alisa Ananbeh gençlerin Ortadoğu'daki çevresel sorunlarla başa çıkmasına yardım etmek için ABD'nin desteklediği beş haftalık bir programda yer almış. Ananbeh, greenprophet.com'a yaptığı açıklamada, "Ürdün'ün en önemli sorunu bence insanların ülkede çevreyle ilgili sorunlar olduğunu yeterince kabul etmemeleri. Gençleri eğitir ve çevreyi korumanın güzel yollarını insanlara gösterebilirsek, uzun dönemde etki-

li olabileceğimizi umuyorum. Yani, şehirde olduğu kadar, köylerdeki insanların farkındalığını artırmak da oldukça önemli. Bu yolla su kıtlığı, atık yönetimi ve çevre kirliliği gibi problemler, Ürdünlülerin ortaklaşa çabasıyla çözülebilir" diyor.

Permakültür Tasarımcısı Nadia Lawton

Nadia, kocası **Geoff Lawton** ile birlikte Ortadoğu'daki insanlara permakültürün faydalarını anlatmaya çalışan bir permakültür eğitimci. "Permakültür bende bir sağduyu yarattı. Bir Müslüman olarak ahlak anlayışına da uydu" diyor greenprophet'e yaptığı açıklamada. Nadia gelecek hakkında da iyimser. Son yıllarda yerel halktan kraliyet ailesine kadar daha çok insanın

permakültürü ciddiye almaya başladığını söylüyor. Aslında Nadia, permakültürün Ortadoğu ülkelerinin sürdürülebilirlik konusunda yaşadığı sıkıntıların, su ve gıda alanlarındaki ortak problemlerinin çözümü için gerekli cevapları da içinde barındırdığını ve kültürlerine tamamen uyduğunu düşünüyor.

Güneş Mühendisleri Rafia ve Seiha

İki Ürdünlü bedevi kadını, Hindistan'da güneş mühendisi olarak eğitildikleri altı aylık bir kursa katılmışlar. Daha önce hiç çalışmamış bu iki okuyazar kadın, köylerinin yaşlıları tarafından seçilip, kırsal kesimdeki yoksul toplulukların daha sürdürülebilir bir yaşam sürmelerine yardım eden, Hindistan'daki Barefoot Koleji'ne gönderilmişler. Ürdün'ün güneyindeki çöllerde bir çadırda yaşayan dört çocuk annesi Rafia Abdul Hamid, "Bize, güneş enerjisini, güneş panellerini ve ışığı nasıl elde edebileceğimizi öğrettiler" diyor ve ekliyor: "Umarım geri döndüğümüzde Hindistan'da öğrendiklerimizi, diğerlerine öğretebilir ve köyümüzü kaldırmak için kullanabiliriz".

Geridönüşüm Şirketi Kurucusu Ghadeer Abed Al Jawad

35 yaşındaki Ürdün yeşil hareketinin öncüsü bu kadın, geri dönüştürülebilir malzeme toplayan **Recycling City** şirketinin de kurucusu. "Toplumdaki bazı insanlar iyi ve faydalı bir iş yaptığımı düşünüyorken, diğerleri ne yaptığımı anlamıyor" diye konuşuyor Ghadeer. Atık ürünleri satmanın yanı sıra Ghadeer, başta giyecek olmak üzere birçok materyali mendil yapmak için kullanıyor. Geridönüşüm girişimcisi, yeniden kullanımla beraber, insanların kafalarındaki çöp kavramını değiştireceğini umuyor. LivingWell Ürdün'e konuşan Ghadeer, "Çevresel hareketler, gelecek kuşakların geridönüşümün önemini anlamalarını sağlayacak" diyor. ○

İngiliz petrol devi **BP**, Meksika Körfezi'nde 2010 yılındaki petrol sızıntısı ve yarattığı çevre felaketi nedeniyle, ABD hükümetine 4,5 milyar dolar ceza ödemeyi kabul etti. Meksika Körfezi'nde Nisan 2010'daki patlama sonucunda 11 BP çalışanı hayatını kaybetmiş ve 757 milyon litreden fazla petrol denize yayılmıştı.

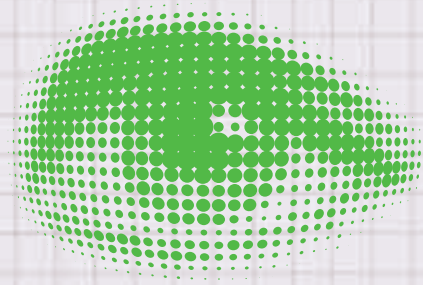
Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı, gıda takviyesi ve alkolsüz içecek üretiminde “**taklit ve tağşiş**” yaptığı tespit edilen yedi firmayı teşhir etti.

Trakya Üniversitesi'nde, sadece Güney ve Orta Amerika'daki tropikal bölgelerde yaşayan ve ağaçlardan kestiği yapraklarla mantar üreten karıncalar laboratuvar ortamında çoğaltıldı. Dünyada insan dışında “**tarım ve hayvancılık**” yapan tek tür olan **tropikal karıncalar**, yetiştirdikleri mantarların içine yerleştirdikleri pirelerin yapısını değiştirerek türe müdahale ediyor.

Sinop'un **Gerze İlçesi**'nde yapılması planlanan termik santrali protesto etmek isteyen Greenpeace üyeleri ve Gerzeliler, Anadolu Grubu'nun Ataşehir'deki merkez binası önüne kömür dökerek eylem yaptı. Gerzeli grubun getirdiği mektup, **Anadolu Grubu** Yönetim Kurulu Başkanı **Tuncay Özilhan**'a iletilmek üzere bina yönetimi tarafından teslim alındı.

Su üzerinde yürüme ve zıplama yeteneğine sahip yeni bir böcek bulundu. Güney Afrika'nın **Cape Town** kentindeki bir gölette bulunan, bilimadamlarının “**cüce kök-kurdu**” adını verdikleri böcek, çamurlu suların içine kazdıkları oyuklarda yaşıyor. Böcek üzerinde yapılan araştırmalar, beş milimetre boyundaki cüce kökkurdunun, arka ayaklarındaki özel paletleri yardımıyla su üzerinden 100 mi-

GÖZÜMÜZDEN

KAÇMAYANLAR

Sandy Adası aslında yokmuş; tarım yapan karıncalar; **Kütahya'nın Simav ilçesi**, jeotermalle “**en çevreci kent**” olabilir; “**Kadıköy Lüferi Koruyor**”; insansız hava araçları (İHA), soyları tükenmekte olan gergedanlar, kaplanlar ve filler için umut ışığı olacak; “**Etheostoma Obama**” bulundu...

 Gözde İVGİN

limetre yükseğe sıçrayabildiğini ve bir sıçrayışta kendi boylarının 5,4 katı olan 33 milimetrelik bir mesafeyi katedebildiğini gösterdi.

Kütahya'nın **Simav** ilçe belediyesi, 10 bine yakın konutta kullanılan jeotermal enerjiyi bir yılda 8 bin konuta daha verip 25 bin nüfuslu kentin tamamını bu enerjiyle ısıtarak, “**en çevreci şehir**” unvanıyla “**Guinness Rekorlar Kitabı**”na gir-

mek için başvuracak. Simav Belediye Başkanı, girişimlerinin, 1990 yılında dönemin **Belediye Başkanı Metin Karakuyu** tarafından başlatıldığını ve kaynak için 780 kişinin belediyeye 2 bin 500'er lira ödeyerek abone olduğunu söyledi.

Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanı **Binali Yıldırım**, TBMM Plan ve Bütçe Komisyonu'ndaki 2013 Bütçesi sunuş konuşmasında İstanbul'a yapılacak olan üçüncü havalimanı ile ilgili olarak, “Yeniköy ile Akpınar köyleri arasında 90 milyon metrekaarelik alana yapılacak” dedi. Atatürk Havaalanı ile üçüncü havaalanının yapılacağı yer arasında toplam 45 kilometre mesafe bulunuyor.

Avrupa'nın ikinci büyük **Longoz ormanlarının** bulunduğu, sit alanı kapsamında olan **İğneada**'ya, termik santral yapılmasına yönelik başvuru reddedildi.

Dünya Kaynakları Enstitüsü'nün yeni raporu, dünyada planlanan yeni kömür santrallerinin iklim felaketlerinin habercisi olduğunu ortaya koyarken, Türkiye'de üzerinde çalışılan **49 kömür santrali** olduğunun altı çizildi. Analizde, planlanan projeler ülke bazında detaylandırılıyor. Türkiye de, üzerinde çalışılan 49 kömürlü santral projesiyle raporda dördüncü sırada yer alıyor. Dünya çapında planlanan projelerin hepsinin yapılması durumunda, toplam kurulu güce, 1,4 milyon megawatt eklenmesi, bunun da iklim değişikliğine neden olan karbon salımlarının, önümüzdeki 20 yılda dünyayı iki derece daha ısıtacağına dikkat çekildi.

Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı'nca etle et ürünlerindeki taklit ve tağşiş olaylarını önlemek amacıyla hazırlanan “**Türk Gıda Kodeksi Et ve Et ürünleri Tebliği**”

Resmi Gazete’de yayımlandı. Düzenlemeye göre, kanatlı etle kırmızı et karıştırılarak ürün elde edilmeyecek ancak kırmızı etler ve kanatlı etler kendi içinde karıştırılabilecek. Tebliğ, 1 Mart 2013’te yürürlüğe girecek.

Hatay’ın Samandağ ilçesine bağlı Meydan Köyü sahilinde ölü olarak vatandaşlar tarafından bulunan **yavru Akdeniz foku**, görevliler tarafından Hatay Mustafa Kemal Üniversitesi Veterinerlik Fakültesi Hayvan Hastanesine götürüldü. Fok üzerinde yapılan ilk incelemede, bölgede dalış yapan bir denizci tarafından önce başına zıpkınla vurulduğu daha sonra da kaburgasına aldığı bıçak darbesiyle öldürüldüğünün tahmin edildiği bildirildi. Nesli tükenmekte olan ve koruma altına alınan Akdeniz fokları dünya üzerinde 600 civarında, Türkiye karasularında ise 50 ile 100 civarında bulunuyor.

Ondokuz Mayıs Üniversitesi Veteriner Fakültesi Öğretim Üyesi **Yrd. Doç. Dr. Cevat Nisbet**, Karadeniz’de 30 yıl önce 40 çeşit balık avlanırken; bu sayının altı türe kadar düştüğünü bildirdi. Nisbet, yaptığı açıklamada, Türkiye’de deniz balıklarının yüzde 77’sinin Karadeniz Bölgesi’nden karşılandığını ancak Karadeniz’in her geçen gün hızla kirlendiğini söyledi.

İstanbul’da Maltepe sahili doldurularak, yaklaşık 171 futbol sahası büyüklüğünde bir park yapılacağı açıklandı. Projenin, 2013 yılı içinde bitirilmesi hedefleniyor. Projenin toplam alanının 120 hektar olduğu, bunun 3,5 hektarını meydan ve 3,8 hektarını çayır alanının oluşturduğu açıklandı.

Türkiye Sebzeciler, Meyveciler ve Seyyar Pazarcılar Federasyonu Başkanı **Mehmet Çakman**, 2013 yılından itibaren pilot bölge olarak

seçtikleri beş ilde **doğa dostu poşet** uygulamasına başlayacaklarını açıkladı.

İzmir Büyükşehir Belediyesi ve Devlet Demiryolları İşletmesi Genel Müdürlüğü’nün birlikte yürüttüğü proje için devam eden çevre etki değerlendirme sürecinin kazanımları **flamingolar** oldu. Uluslararası öneme sahip korunan bir sulak alan olarak **Gediz Deltası’na** çöp, moloz, hafriyat, dip tarama ve proses artığı çamurların dökülemeyeceği gerekçesiyle Çevre Etki Değerlendirme (ÇED) raporu formatı uygun bulunmadı.

Dünya Meteoroloji Örgütü, 2012 yılının, **dünyanın en sıcak 10 yılı** listesine 9’uncu sıradan girdiğini ve yıl içinde rekor seviyede buzul erimesi yaşandığını açıkladı. Öte yandan ABD’nin Colorado eyaletindeki Ulusal Kar ve Buz Veri Merkezi, 16 Eylül’de yaptığı ölçümle, Kuzey Kutbu’ndaki buzulların yüzölçümünün 2007’dekine oranla, yüzde 16 azalarak 3 milyon 41 kilometrekareye gerilediğini ortaya koydu.

Nesli tehlike altında olan **yeşil denizkaplumbağalarının** (*Chelonia mydas*) Akdeniz Havzası’ndaki en önemli yuvalama alanlarından olan **Adana Akyatan Kumsalı**’nda, üreme dönemi boyunca belirlenen 456 yuvadan 19 bin yavru yeşil denizkaplumbağası denize ulaştı.

ABD’deki Utah Üniversitesi öğretim üyesi ve **Kuzey Doğa Derneği Başkanı Çağan Şekercioğlu**, Aras Nehri üzerinde planlanan Tuzluca Barajı’nı, Türkiye’nin yarısından fazla kuş türünü içinde barındıran bölge için “**ekolojik soykırım**” olarak değerlendirdi. Şekercioğlu yaptığı açıklamada, **Yukarı Çıyıklı Kuş Cenneti**’nin, Türkiye’deki 469 kuş türünün yarısından fazlasının tek bir yerde görülebildiği eşsiz kuş

cennetlerinden biri olduğunu belirterek, bu bölgenin aynı zamanda dünyanın en önemli kuş yollarından biri olan Afrika-Avrasya kuş göç rotası üzerinde olduğuna dikkati çekti.

Çanakkale Boğazı’nda, nadir rastlanan bir balık türü olan **yağbalığı** (oil fish) balıkçıların ağlarına takıldı. Balığı inceleyen Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Avlama ve İşleme Teknolojisi Bölümü Öğretim Üyesi Doç. Dr. Uğur Altınağaç, “Sürü oluşturan bir tür değil. Genelde tek tek ya da ikili halde dolaşıyorlar. 100 ila 800 metre derinliklerde yaşıyor” dedi.

Japonya’nın batısındaki bir **nükleer santralin altındaki sismik fay hattının** aktif olma sinyalleri verdiği, bu nedenle santraldaki iki reaktörden birisinin kapatılabileceği açıklandı.

Türkiye Atom Enerjisi Kurumu (TAEK), İzmir Gazieir’deki kurşun fabrikasının arazisine gömdüğü, radyoaktif kirliliğin kaynağı olan ‘**europium**’ elementiyile ilgili üst üste açıklamalar yaptı. Açıklamaların hiçbirinde fabrikada tespit edilen atom izotopu europium 152’nin (Eu 152) nereden ve nasıl (ülke, firma, reaktör, kaynak) geldiğine dair bilgi yer almadı. TAEK, tesiste tespit ettiği Europium’un nereden geldiğini ‘tespit edememekle birlikte’ dünyada nerelerde kullanıldığını belirtti: Nükleer denizaltılar. Skandalla ilgili olarak **CHP Milletvekili Emre Köprülü**, TBMM Çevre Komisyo-

nu Başkanlığı'ndan skandala konu olan fabrika alanının incelenmesini talep etti. TBMM Çevre Komisyonu ise, talebi reddetti.

Ulaştırma Bakanı Binali Yıldırım, **Gaziemir**'de insan sağlığını tehdit edecek bir radyasyon tehdidi olmadığını ancak kimyasal reaksiyon oluştuğunu ve gerekli tedbirleri aldıklarını açıkladı. Bu arada, **tonlarca kurşun atığı** toprağa gömen ve burayı kaderine terk eden fabrika, Torbalı'ya taşındı. Fabrikanın sloganı ise: "Geleneğimizi geleceğe taşıdığımız için gururluyuz."

Yeşil Papa olarak da anılan ve sık sık doğanın korunması gerektiğini vurgulayan **Papa 16. Benedict**, ekoloji dostu yeni arabasına kavuştu. Mercedes-Benz tarafından Papa'ya sunulan iki beyaz Class M otomobil, kurşunsuz benzinle çalışıyor ve kurşun geçirmez camlara sahip.

Çin'de, Şinhua ajansının haberine göre, kapalı bir ortamda, insan ve bitki arasındaki oksijen, karbondioksit ve suyun dengeli dinamiğine odaklanan bir deney yapıldı. Deneye katılan iki **taykonot** için su, gıda ve hava kaynağı sağlamak üzere Ay'ın yüzeyinin örneklendirilmesi ile 300 metre küplük bir kapsül hazırlandı. Taykonotlar için kapsülde dört sebze çeşidi yetiştirildi. Çin'de bir ilk olan deney, ülkenin insanlı uzay programı açısından önem taşıyor.

Büyük Okyanus'un güneyinde **Sandy Adası** olarak bilinen ve haritalarda da yer alan adacığın aslında var olmadığı ortaya çıktı. Haritaların yanı sıra Google Earth ve Google Map'te de 10 yılı aşkın süredir yer alan adayı görmeye giden Avustralyalı bilim insanları elleri boş döndü.

Son bir aydır 300 binden fazla ördüğün telef olduğu **Endonezya'da**

kuş gribi virüsünden daha etkili bir virüs bulundu.

Titanik'i bulan ünlü su altı araştırmacısı **Robert Ballard**, kutsal kitaplarda dile getirilen Büyük Tufan'ın gerçekten meydana geldiğine dair kanıtlar bulduklarını açıkladı. Columbia Üniversitesi'nden iki bilim adamıyla beraber **Karadeniz**'de araştırma yaptıklarını belirten Ballard, Karadeniz Bölgesi'nde büyük bir tufan olduğunu gösteren bulgulara ulaştıklarını bildirdi.

Greenpeace, GDO'lu yemle beslenen hayvanlardan elde edilen temel gıda maddelerinin etiketlenmesi için "**Etiketsizse Yemezler**" kampanyası başlattı.

Adana'nın **Sarıçam ilçesinde** iki yıl önce kurulan tesiste, çöplerin ayrıştırılarak çürütülmesiyle elde edilen **metan gazından üretilen enerjiyle** yaklaşık 20 bin konuta elektrik sağlandığı açıklandı.

Türkiye'de sahildeki denize kıyısı bulunan 22 kentin 16'sında kıyı kenar çizgisi tespit çalışmaları tamamlandı. Çevre ve Şehircilik Bakanlığının, **Kıyı Kanunu**'nda yapacağı düzenlemeyle 50 metrelik kıyı sınırı 10 metreye çekildi.

İstanbul'da Kadıköy Belediyesi, ilçe genelinde bir farkındalık kampanyası başlatıyor. "**Kadıköy Lüferi Koruyor**" adı altında gerçekleştirilecek ve "Kadıköylü yavru lüfer almaz, satmaz!" sloganıyla kuvvet-

lenecek kampanyada, pilot bölge Kadıköy Tarihi Çarşısında, balık tezgâhlarında yeni etiket uygulaması başlıyor.

ABD'nin Pakistan'da ve Yemen'deki terörle mücadele operasyonlarında kullandığı ve çok sayıda sivilin hayatına mal olan **insansız hava araçları** (İHA), soyları tükenmekte olan **gergedanlar, kaplanlar ve filler için umut ışığı olacak**. Dünya Doğayı Koruma Vakfı ile teknoloji devi **Google** ortak bir proje kapsamında yasadışı avlanmayı önlemek amacıyla İHA'lar geliştirdi. İHA'lar ekran üzerinden yönetilerek avcılarının fotoğraflarını çekebilecek.

WWF, canlı türlerinin yasadışı ticaretinin, çetelere yılda **20 milyar dolara** yakın gelir kazandırırken, bazı ülkelerin istikrarını ciddi şekilde tehdit ettiğini bildirdi.

ICOMOS'un UNESCO için hazırladığı rapor, **İstanbul'un dünya miras listesinden çıkarılmasına** neden olabilecek tespitlere yer veriyor. Raporla "Silüette yaratacağı olumsuz etkiyi görmemek mümkün değil" denen Haliç Metro Köprüsü için çözümün, yeniden yapılması olduğuna işaret ediliyor.

Kırklareli'nin ihlamur kokulu ilçesi, Trakya'nın kaynak perisi **Vize** de, **Sakin Şehirler Birliği**'ne kabul edildi.

Bilinçsiz ve aşırı avlanma nedeniyle nesilleri tükenmek üzere olan **ceylanlara** Tarım İşleri Genel Müdürlüğü (TİGEM) sahip çıktı. Urfa'nın **Ceylanpınar** ilçesinde kurulan yaşam parkında artık 300 ceylan yaşıyor.

Kaynaklar: T24, Dünya, Taraf, Greenpeace.org, Radikal, Zaman, Bianet.org, İHA, Cumhuriyet, Star gazete, AA, NTVMSNBC, CNNTURK.

%100 Yenilenebilir Enerji MÜMKÜN

IRENEC 2013
3. ULUSLARARASI %100 YENİLENEBİLİR
ENERJİ KONFERANSI

27-29 Haziran 2013

Türkan Saylan Kültür Merkezi
Maltepe/İstanbul

Avrupa Yenilenebilir Enerji Birliğinin Türkiye Bölümü **EUROSOLAR Türkiye**, Birliğin vizyonu doğrultusunda %100 yenilenebilir enerjilere dönüşümün teknik, ekonomik, siyasi boyutlarının ve sanayide, mimaride, ulaşımında ve eğitimde hayata geçme yollarının tartışılacağı uluslararası bir platform yaratmak için her yıl, **IRENEC Uluslararası %100 Yenilenebilir Enerji Konferansları** düzenlemektedir.

Mevcut enerji açığını gelecekte tümüyle %100 Yenilenebilir Enerjilere dönüştürme küresel hedefi, IRENEC2012 Konferansının sonuçlarının ortaya koyduğu yolları da takip ederek IRENEC 2013'ün konularının ana teması olmuştur.

KONFERANS BAŞLIKLARI

% 100 Geçişin Ekonomi Politikası

- Yenilenebilir Enerji Projelerinin Ekonomisi ve %100 Geçişin Ekonomi Politikası
- Enerji Üretimini Özelleştirilmesi ve Enerji Üretimi Planlamasında Devletin Rolü
- Enerji Politikası Yasaları
- Enerji Politikaları, Karar Destek Modelleri
- Düşük maliyetlerin ve Haksız Subvansiyonların İçselleştirilmesi
- Yenilenebilir Enerji Tedariği ve Enerji Güvenliği
- İklim Değişikliğinin Etkileri, Karbon Yönetimi ve Finans
- Küresel Çevre Değişikliği ve Ekosistemler Yönetimi
- %100 Yenilenebilir Enerji için Kapasite Oluşturma ve Eğitim
- Dönüşümde kamu kurumlarının rolü
- Değişime yönelik güçler, küresel enerji politikaları
- En iyi uygulamalar; Danimarka, Almanya ve diğerleri
- Dağıtılmış enerji üretimi ekonomisi

Yenilenebilir Enerjiye %100 Geçiş; Enerji Verimliliği

- Enerjiyle ilgili Süreçlerde Verimlilik
- Endüstride Enerji Verimliliği
- İnşaa edilmiş Çevrede Enerji Verimliliği

%100 Geçiş; İnşaa Edilmiş Çevre

- Sıfır Enerji ve Binalarda Enerji Verimliliği, Sıfır Karbon Şehirler
- Sıfır Atık Planı
- Sürdürülebilir Mimari ve Tasarım
- Küresel en iyi uygulamalar

Yenilenebilir Enerji Üretimi; Elektrik Enerji ve Isı

- Yenilenebilir Kaynaklardan Enerji Üretimi
- Dağıtılmış Üretim - merkezi üretim

Güç Şebekesi

- Yenilenebilir Enerjinin Depolanması, Şebeke Bağlantıları, Akıllı Şebekeler ve Enerji Yönetimi
- Akıllı Şebeke Standardizasyonu, hükümet Politikası ve Arazi Düzenlemesi
- Talep Tarafı Yönetimi
- Akıllı Şebeke ilgili en iyi uygulamalar

Ulaşım

- Yenilenebilir Enerji ve Sürdürülebilir Kent Ulaşımı Planlaması
- Enerji Nihai Kullanım Verimliliği Yaklaşımları
- Mobilite Yönetimi, Akıllı Ulaşım Sistemleri
- EV (elektrikli araç) veya NoV (Araç içermeyen çözümler)?
- En iyi uygulamalar

Yerel Yönetim, Enerji Üretiminde Yerel Mülkiyet Modelleri

- Çevre Koruma Konusunda Yerel Otoritelerin Sorumluluğu ve Yetkileri (Yerel İdarelerin Çevrenin Korunmasında Yetki ve Sorumlulukları)
- Yerel Yönetimlerin ve Toplumsal Girişimlerin Enerji Üretme Hakkı
- Yerel-Toplumsal enerjisi üretim araçları mülkiyeti, enerji sektöründe oyun değişiyor mu?
- Yenilenebilir enerji üretiminin yerel mülkiyeti ile ilgili en iyi uygulamalar

www.eurosolar.org.tr

İletişim:
info@ireneec2013.com
www.ireneec2013.com
T. 0 533 395 5839

City Cycling Şehirde Pedal Basmak

*Yazar: John Pucher
Yayınevi: The MIT Press,
2012*

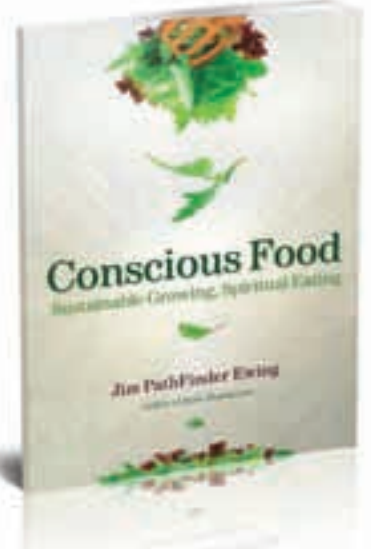
Şehirlerde bisiklet kullananların sayısı son zamanlarda büyük artış gösteriyor. Nedenlerine baktığımızda öncelikle yeni yapılan bisiklet yollarını ve bisiklet paylaşım ağlarını görüyoruz. Öte yandan bisiklet, para ve zaman tasarrufu sağlamanın yanında, sağlığımız ve çevre için de çok iyi bir ulaşım alternatifi. John Pucher bu kitabında Kuzey Amerika, Avrupa ve Avustralya'daki bisiklet trendleri ve politikaları üzerine eğiliyor. Bisikleti sadece profesyonel bir spor olmaktan öte, yaygın kullanılan bir ulaşım aracına dönüştürmemiz gerektiğinin altını çiziyor ve bunu gerçek yaşamdan örneklerle destekliyor.

Conscious Food: Sustainable Growing, Spiritual Eating Bilinçli Gıda

*Yazar: Jim PathFinder
Ewing
Yayınevi: Hearst, 2012*

Bu kitapta modern insanın eskiden olduğu gibi tarımsal üretimde nasıl rol alabileceği anlatılıyor. Sürdürülebilir Büyüme, Spiritüel Beslenme altbaşlığını taşıyan kitabın yazarı Jim PathFinder Ewing insanların yaşanan biyokültürel devrimden ve kullanılan kimyasallardan akıllıca seçimler yaparak kurtulabileceğini savunuyor ve bunu nasıl yapacaklarını anlatıyor.

Size 30-50 Metrekarelik Bir Alan Yeter Kent Bahçelerinde İstanbul Deneyimi

*Editör: Devin Bahçeci
Yayınevi: Yeryüzü Derneği, Ekim 2012*

Kırsal yaşam, yerini çok uzun zaman önce kentlere bıraktı. Metropol yaşamı hayatımızı büyük ölçüde kolaylaştırdı ama bir yandan da kendi kendimize yetebilme özelliğimizi giderek silikleştirdi. Kent bahçeleri fikrinin insanların kafasında uçuk bir fikir olarak algılanmasının sebebi biraz da bu yüzden galiba. Şimdi biz size, "İtalya'da yerel ekonomi kavramı 50 km çap ile tarif ediliyor. Yani yediğiniz, içtiğiniz her şey, size 50 km çapında bir dairenin içinden geliyor. Kent bahçenizin size uzaklığı ise sıfır kilometre" desek ne dersiniz? Biz

bütün bu bilgileri Yeryüzü Derneği kurucularından Aytaç Tolga Timur'dan öğreniyoruz. Ortalama bir kent bahçesi için 30-50 metrekarelik bir alanın yeterli olduğunu da...

Yeryüzü Derneği, oldukça hayırlı bir iş yaparak "Kent Bahçeleri'nde İstanbul Deneyimi" adıyla bir kitap bastı. Biraz önce aktardığımız bilgiler de bu kitaptan. Yeşiller Partisi'nden Devin Bahçeci editörlüğünde hazırlanan "Kent Bahçeleri'nde İstanbul Deneyimi"nde, ev yapımı kompost ve doğal ilaçlardan; balkonlardan başlayarak muhtelif bölgelerde neler ekildiğine kadar her türlü bilgi var.

“Soyaklıyız duyarlıyız.”

Yönetim kurulumuzdan mimarlarımıza, planlamacılarımızdan mühendislerimize, teknik ekiplerimizden idari ekiplerimize bütün şirketlerimizdeki bütün Soyaklılar, ‘insana duyarlı olmak, dünyanın geleceğine duyarlı olmaktır’ ilkesine tam bağlı olarak çalışırız.

Su tasarrufu konusunda örnek bir çalışma olan “Geleceğe Bir Damla Sakla” projemizle, gençleri çevreye duyarlı olmaya ve spora yönlendiren, “Bugün Aslında Yarındır” projemizle, holding binamızın yeşil dönüşümüyle, karbon ayak izi ölçümü konusundaki çalışmalarımızla gurur duyarız.

Soyaklıyız duyarlıyız.
Ne mutlu bize.

Toprağın plastığı sevmesine yardımcı olan kimya yaratıyoruz.

Çoğu plastik biyolojik olarak parçalanamaz ama BASF'nin geliştirdiği ecovio® plastikler kontrollü ortamda kompost toprağa dönüştürüldüğünde bütünüyle yok oluyor. Organik atıkları toplarken, dönüştürülebilir plastik torbalar kullanmak hem daha hijyenik hem de daha pratik. Böylece atıklar, çöplüklerde birikmek yerine değerli bir toprağa dönüşebiliyorlar. Bugün kullanılan plastik torbalar daha temiz bir gelecek anlamına gelebilir. Çünkü BASF'de biz kimya yaratıyoruz.

www.wecreatechemistry.com

 BASF

The Chemical Company